Leto LX | Poštnina plačana v gotovini. | V Ljubljani, v nedeljo 11. decembra 1932 | Štev. 283 a | Cena 2 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Represalije? Tudi prav!

Sinoči bi moralo nastopiti v veliki dvorani Uniona 70 slovenskih pevcev s Koroške, ki pripadajo petim večjim pevskim društvom iz Podjune, Roža in Žile. Dvorana je bila razprodana, ker so Slovenci iz Jugoslavije bili žejni narodnih popevov s slovenske Koroške. Slični koncerti so bili organizirani v Celju, v Mariboru in Slovenjgradcu, kjer je povsod bilo pričakovanje veliko in navdušenje za koroške pevce neizmerno. Pevska turneja je bila zamišljena že od zdavnaj, pripravljala se je sistematično, brez velikega hrupa to- in onstran Karavank. Toda naenkrat, včeraj, en dan pred odhodom koroških pevskih zborov, ko so bile vse predpriprave končane, je koroška deželna vlada obvestila slovenske pevce, da preklicuje vizum za potovanje v Jugoslavijo. Kot vzrok za ta svoj nenadni in nepričakovani korak je navedla, kot smo včeraj poročali, da neki obmejni incident pri Dravogradu, ko je bil Jugoslovan Anton Sternec ponoči ugrabljen od neznanih ljudi, ki so prišli iz Jugoslavije, še ni razčiščen. Odpoved potnih dovoljenj za Jugoslavijo je torej po motivaciji koroške deželne vlade navadna represalija radi ugrabitve Antona Sterneca.

Včeraj se je govorilo, da so se napravili diplomatski koraki na merodajnih mestih, da bi se odlok koroške deželne vlade preklical pravočasno, da bi koroška pevska društva kljub temu mogla nastopiti po programu, danes pa je postalo jasno, da so diplomatska posredovanja v Belgradu in na Dunaju ostala brezuspešna in da zatorej koroška pevska društva ne bodo smela nastopiti v Ljubljani, v Celju, v Mariboru in Slovenjgradcu.

Kolikor je nam znano, je avstrijski poslanik na našem dvoru dr. Plönnies takoj po dravograjskem incidentu zaprosil v zunanjem ministrstvu za podrobnejša poročila o dogodku. Naše zunanje ministrstvo ga je najljubeznivejše sprejelo in mu odgovorilo, da se bo zadeva brez odlašanja natančno preiskala in da bodo krivci, če jih bo preiskava ugotovila, kaznovani po predpisih kazenskega zakonika. Avstrijsko poslaništvo se je izjavilo zadovoljno in naše oblasti so začele s preiskavo, ki še vedno teče.

Po vseh predpisih mednarodnega prava in meddržavne diplomatske vljudnosti je bil ta postopek edino pravilen in korekten. Dokler preiskava teče, ni nobenega krivca. Kako je torej koroška deželna vlada mogla in smela odkloniti potne liste miroljubnim pevcem in se skriti za dravograjski dogodek, s katerim se pečata obe vladi, jugoslovanska in avstrijska, in ki odslej koroške deželne vlade ne sme več brigati?

Nam natančne meje kompetenc koroške deželne in dunajske zvezne vlade niso znane, toda, ako je tako, da sme deželna vlada mimo in za hrbtom svoje nadrejene zvezne vlade po svoje izvajati represalije, medtem ko se istočasno avstrijska in jugoslovanska vlada trudita, da bi obmejni spor rešili na najmirnejši in za obe strani najlepši način, potem pridemo do tega, da demarše avstrijskega poslanika ne moremo več vzeti za resne, ker postaja brezpredmetna.

Ker pa ne moremo verjeti, da bi sicer tako ugledna in odlična avstrijska uprava dovolila, da se ravno na najdelikatnejšem polju zunanjepolitičnih odnosov uveljavijo tako kaotične razmere, moramo žal priti do drugega zaključka, namreč da prepoved, s katero je koroška deželna vlada preprečila gostovanje koroških slovenskih pevskih društev po Sloveniji, ni v nobeni zvezi z dravograjskim obmejnim dogodkom, ampak da ima drugo ozadje. Kolikor mi tudi obžalujemo tisti obmejni spor, če se je v resnici zgodil in če se je zgodil v okoliščinah, kot so bile opisane, moramo Antona Sterneca smatrati samo za krinko, katero je pa treba brez usmiljenja odstraniti, da bomo koroški deželni vladi lahko pogledali naravnost v obraz in ji zastavili nekatera vprašanja.

Jugoslovanske državne oblasti niso nikdar delale ovir, da bi nastopala pri nas najrazličnejša nemška društva, bodisi gledališka, pevska, telovadna ali druga, kjerkoli jim je narekovala njihova mila volja. Takšne skupine so svobodno prirejale sestanke in koncerte v Sloveniji prav tako kakor v Banatu. Celo razni »Turnerverein« dvoumnega političnega obnašanja so smeli prihajati med nas in nikdo jim ni skrivil lasu. Prihajale so skupine učiteljev, prirejale celo tečaje, prihajala so razna dijaška društva, taborila svobodno po deželi in prepevala svoje pesmi. Vse so naše oblasti sprejele s širokogrudno gostoljubnostjo, samo da ustvarijo v medsebojnih odnošajih med dvema sosednima državama vsaj neko znosno, če že ne prijateljsko razmerje.

Naša država se tudi lahko ponaša, da bolj kot katerakoli druga država v Evropi dopušča in celo pomaga, da nemška narodna manjšina vzdržuje stalne žive kulturne stike s svojim maternim narodom. Arhivi instituta »für Auslanddeutschtum« in manjšinskega instituta na Dunaju govorijo pohvalno v naš prilog.

Ali so takšni ukrepi, kot si jih je dovolila koroška deželna vlada, odgovor na kulturno uvidevnost — ki, mimogrede rečeno, čestokrat prekorači meje naših domačih narodnih koristi — naših oblasti in ali je to način, da se kvitirajo medsebojni računi? Ali takšno šikaniranje koroške deželne vlade ne dokazuje, da se vsi poskusi zbližanja od naše strani napačno tolmačijo, da se tamkaj vsaka dobrota smatra za slabost, vsaka ljubeznivost in politika miru in sporazuma za politiko strahu? Ali koroška deželna vlada, ki proti vsem predpisom manjšinskih pravic zatira slovenski življ, tepta slovensko kulturo in bohotno potujčuje tisočletno slovensko zemljo, nič ne misli na to, da bo kozarec gnjeva pri nas enkrat poln in da se bo spontano dvignil val narodne solidarnosti, ki bo preprečil, da se prerežejo kulturne vezi med razpršenimi deli slovenskega naroda. Ali končno koroška deželna vlada nič ne misli, kakšno slabo uslugo dela naši nemški narodni manjšini, ki utegne plačati, ker tako zahteva izravnalna pravica, tiste vizume slovenskih miroljubnih pevcev, na katere smo zaman čakali včeraj tostran Karavank?

Upamo, da vse to koroška deželna vlada uvideva in bo že iz interesov lastnega nemškega življa skrbela, da nemudoma likvidira mučen incident in koroškim slovenskim pevcem ne dela ovir, da nas obiščejo s svojo pesmijo.

Mednarodna borba za petrolej

Angleške križarke pred Perzijo

Anglija bo z vojaško silo branila ogromna petrolejska ležišča — Rusija ščuje Perzijo zoper Anglijo

Pariz, 10. dec. V tukajšnjih diplomatskih in gospodarskih krogih z vso pozornostjo sledijo sporu, ki je nastal med Perzijo in Anglijo zaradi odpovedi koncesije petrolejski družbi Anglo-Persian-Oil Co., in ki je dovedel do nekakega ultimata angleške vlade. Eden izmed glavnih junakov, ki nastopa v tem boju Calouste Sarkis Gulbenkian, nekdanji petrolejski magnat in zdaj tajnik perzijskega poslaništva v Londonu, si je še pred leti izbral prav Pariz za središče svoje akcije proti veliki petrolejski družbi Royal Dutch, ki je sama indirektno interesirana pri Anglo-Persian-Oil Co.

Zadnja protestna nota angleške vlade ima obliko pravega ultimata. Značilno je, da ni vlada v dolnji zbornici hotela odgovoriti na vprašanje poslanca Landsburyja, ali bo Anglija zgrabila za orožje v primeru, da bi se Perzija ne vdala. Dejstvo je, da se v Perzijskem zalivu nahaja eskadrilja angleške mornarice, ki je prejela nalog, naj bo v pripravljenosti.

Nikakega dvoma ni, da imajo tudi pri tem sporu med Anglijo in njenimi kolonijami na Vzhodu svoje roke vmes boljševiki. Že dobro desetletje dela sovjetska vlada na tem, da bi prišla Rusija v posest petrolejskih vrelcev v Perziji in sploh izpodjedla tla angleškemu kapitalu in angleškemu političnemu vplivu. Sovjeti smatrajo, da je sedanji moment, ko ima Anglija toliko opravila z drugimi kolonijami, nadalje z Irsko in končno tudi z gospodarsko krizo ter s plačilom svojega dolga Ameriki, ugoden tudi za najdrznejšo potezo.

Perzijska vlada je v svoji noti od 28. novembra 1932 oficijelno sporočila angleški vladi, da je preklicala sporazum, v smislu katerega je bil dan l. 1901. petrolejskemu magnatu Arcyju, od katerega je vrelce prevzela družba Anglo-Persian-Oil Co., monopol za izkoriščanje petrolejskih vrelcev. Anglo-Persian-Oil Co. je podrejen drugi veliki družbi Royal Shell in ta ima zopet zveze z miljardnim podjetjem Royal Dutch, t. j. s holandsko družbo za pridobivanje petroleja. Z odpovedjo monopola, ki se je dejansko izvršila že v avgustu, je bila tudi neposredno prizadeta angleška vlada, ker je soudeležena pri podjetju.

V Parizu so prepričani, da se je sovjetska vlada poslužila za ta protiangleški sunek nekdanjega petrolejskega magnata in sedanjega tajnika perzijskega poslaništva v Londonu g. Gulbenkiana, ki je smrten sovražnik sedanjega ravnatelja družbe Royal Dutch g. Deterdinga. Pred osmimi leti se je moral namreč Gulbenkian umakniti s svojega ravnateljskega mesta pri Royal Dutch in ga prepustiti Deterdingu. **Gulbenkian je bil nasprotnik protiruske politike, ki jo je uganjala Royal Dutch.** Takrat je Gulbenkian, ki je po rodu Armenec, sklenil, da se maščuje nad Deterdingom in družbo Royal Dutch. S tem da je bil namreč odvzet monopol družbi Anglo-Persian-Oil Co., je bila hudo zadeta tudi Royal Dutch, katere trust je letno pridobival v Perziji nad 5 milijonov ton nafte.

Kakor poročajo iz Teherana, so tamkaj priredili pravo ljudsko radovanje, da proslavijo dan odpovedi monopola, ki ga smatrajo za dan osvobojenja pred zapadom. V tukajšnjih gospodarskih krogih celo domnevajo, da je za to praznovanje dal denar sam Gulbenkian. **Petrolejski spor med Anglijo in Perzijo je v zvezi tudi z odpovedjo trgovinskega sporazuma med Anglijo in Rusijo. Anglija pazno sledi mahinacijam sovjetskih agentov v Perziji in je gotovo z odpovedjo te pogodbe skušala izvajati pritisk nad sovjetsko Rusijo.**

Perzijska vlada namerava napraviti iz vsega tudi dobro kupčijo in oddati koncesijo za izkoriščanje petrolejskih vrelcev Sovjetom, ki baje ponujajo več, kakor Angleži.

Rusija ponuja Angležem trg. pogodbo

Protiruski val ogorčenja

London, 10. dec. ž. Sovjetska vlada je izjavila, da je pripravljena pričeti pogajanja za sklenitev nove trgovinske pogodbe z Anglijo. Snoči je sovjetski poslanik Majski poslal noto zunanjemu ministru, v kateri je sporočil pripravljenost sovjetske vlade za pogajanja. Pogajanja bo v imenu sovjetov vodil poslanik Majski in namestnik ljudskega komisarja za trgovino Ozolski. Vprašanje je, če bo angleška vlada pristala na to željo sovjetske vlade, dokler ne bo rešen spor radi protiangleškega članka, ki so ga objavile »Izvestjac«. Angleška vlada bo najbrž prej zahtevala od sovjetske vlade da se list opraviči, kajti Anglija ne more biti zadovoljna z izjavo, da so »Izvestjac« privatno podjetje, ker privatnih podjetij v Rusiji sploh ni. Poleg tega pa se »Izvestjac« priznan uradni organ sovjetske vlade. Številni člani poslanske zbornice zahtevajo radi pisanja »Izvestija« prekinjenje odnošajev s Sovjetsko Rusijo. Razburjenje napram Sovjetom narašča raditega ker je vseobče znano, da Rusija hujska Perzijo v vprašanju petrolejskih koncesij Anglo-Persian-Oil Cie.

Preokret angleške zunanje politike

Anglija podpira Japonsko

London, 10. dec. »Daily Mail« posveča nastopu DN v kitajsko-japonskem sporu pomemben članek, ki odobrava inicijativo Johna Simona za ureditev spora in se zavzema za japonsko stališče. List pravi: Izročitev Lyttonovega poročila in celotnega mandžurskega kompleksa odboru devetnajstorice je zelo pametna stvar. Med tem, ko bo odbor pripravil svoje poročilo, bodo imeli razburjeni duhovi dovolj časa, da se pomirijo, in vprašanje se bo rešilo samo od sebe. Velikanska večina britanskega prebivalstva, pravi list, je prepričana, da dela Japonska veliko uslugo civilizaciji, ko dela red in mir v Mandžuriji. Velika Britanija nima niti najmanjše želje prisiliti Japonsko, da izprazni zasedeno ozemlje. Preokret je v zvezi z novo angleško politiko napram Rusiji.

Francosko-italijansko zbližanje

Hlad med latinskima sestrama

Berlin, 10. dec. V krogih tukajšnjega zunanjega urada, kjer zelo pazljivo zasledujejo valovanje italijansko-francoskih odnošajev, ki so se bili nekako pred enim mesecem približali nekemu sporazumu ali, boljše rečeno, želji po boljšem medsebojnem umevanju, opažajo v zadnjem času precej naglo padanje tega prijateljskega razpoloženja, za katero se posebno trudi Herriotov kartelistični prijatelj Henry Berenguer, načelnik važnega zunanjepolitičnega odseka francoske zbornice. Ne more se sicer še reči, da bi se bili poizkusi približevanja med »latinskima sestrama« že popolnoma in končnoveljavno izjalovili, vendar pa se po vsej priliki zopet bližamo tistemu stadiju ohlajenja, kakor z malimi presledki konstantno vlada med Francijo in Italijo po podpisu verzajske mirovne pogodbe.

Siguren znak zopetnega naraščanja stare napetosti med Rimom in Parizom je oživljena polemika med italijanskim in francoskim tiskom, ki sta bila do zadnjih dni varovala nekako nedogovorjeno premirje, med katerim naj bi se počasi izoblikovale glavne črte eventualnega sporazuma ali pa vsaj pokazale možnosti mednarodnega sodelovanja obeh držav v evropskem koncertu. Zdaj je to premirje porušeno in z obeh strani se konstatira, da je zbližanje francoskega in italijanskega stališča v vseh problemih svetovne politike najtežavnejši problem povojne Evrope. Kar se tiče predmeta te obnovljene polemike med Rimom in Parizom, se tiče več ali menj menj pomembnih mednarodnih vprašanj, za katerimi pa se skrivajo velika in bistvena raznoglasja obeh držav. Italijansko časopisje zamerja zlasti oficioznemu »Tempsu«, da nalašč (kakor trdijo Italijani) napačno predstavlja stališče Italije glede odplačanja decembrske rate vojnega dolga Ameriki. Bolj važno je to, da Italijani v nekih »Tempsovih« navidez Italiji prijaznih noticah vidijo namen, da bi se Italija očrnila pred svetom zaradi nekih svojih dozdevnih (kakor trdijo fašistični listi) agresivnih namenov v Turčiji in Abesiniji, za katere da Italija želi podpore Francije. Na ta način — tako se pritožuje fašistični režim — bi francoski vodilni krogi radi osumili Italijo zahrbtnih tendenc, katerih ta nima...

Diplomatična družba Berlina ne ve ali pa se dela, da ne ve, kaj je vzrok zopetnemu političnemu dvelu med obema glavnima antagonistoma na polorišču mednarodne politike, namiguje se pa, da so pogajanja o predpogojih za francosko-italijansko antanto, ki so jih vodile najodličnejše glave francoskega levičarskega kartela s predstavniki rimskega fašizma, doživela fiasko in so pokazala, da fašistični režim stavlja za kolaboracijo med Rimom in Parizom take pogoje, ki jih nobena francoska vlada ne more sprejeti. Res da si francoski merodajni krogi za enkrat nalagajo še veliko rezervo in čakajo morebitnega ugodnega preobrata vendar pa je upanje na tako preusmeritev Mussolinijeve politike čedalje manjše in čedalje ostrejša polemika nekih pariških desničarskih listov proti Italiji utegne pomeniti, da se je javno mnenje vse Francije definitivno prepričalo, da je sprava med francosko miroljubno politiko in fašističnimi revolucionarnimi načrti glede Evrope nemogoča.

Vprašanje vojnih dolgov

Topot se še plača

Pariz, 10. decembra. tg. Po dolgih mesecih so včeraj zopet prvič poslali iz Francije zlato v Ameriko v vrednosti 300 milijonov frankov. Smatra se, da je ta pošiljatev zlata v Ameriko bojazen, da se ne bi oslabil francoski frank radi stavke pri vračanju ameriških dolgov. Zaenkrat še ni mogoče videti, ali bo Francija plačala ali ne. Na vsak način pa bo stavila pogoje, o katerih je zelo dvomljivo, ali jih bo Amerika sprejela. Finančna komisija poslanske zbornice je včeraj s 26 glasovi odklonila vsako plačilo in zahtevala od vlade, da pošlje Ameriki novo prošnjo za moratorij. Zunanje-politična komisija pa je z 21 glasovi v načelu dovolila plačilo, če bo Amerika pripravljena takoj sprejeti povabilo na mednarodno konferenco o dolgovih. Danes je dobila posebna podkomisija, v kateri je po 5 članov iz vsakega odbora, nalog, da najde formulo, ki naj izravna nasprotujoče sklepe obeh komisij.

Ker je razen tega včeraj tudi glavni odbor radikalno-socialistične stranke sklenil zahtevati takojšnje sklicanje svetovne gospodarske konference in nujno ureditev vprašanja dolgov po lozanskih načelih, je mogoče ugotoviti pogoje francoskega plačevanja: 1. Amerika mora biti pripravljena, da se izvrši revizija vojnih dolgov pred 15. junijem, ko zapade prihodnji obrok, in da se sedanje plačilo zaračuna na račun nove ureditve. 2. Da se natančneje določi skupna akcija z Anglijo, t. j. da se Anglija obveže odkloniti vsako ureditev dolgov z Ameriko, če Francija ne pride do zadovoljive rešitve, in da se Anglija obveže, da 15. junija ne bo plačala. V tem smislu je Herriot včeraj brzojavil v Washington in se potem tudi telefonično razgovarjal z MacDonaldom v Ženevi. Smatra se za dvomljivo, ali bo imela demarša v Washingtonu uspeh, dočim se smatra, da bo uspeh pri MacDonaldu ugodnejši. Pri takih okolnostih je izid seje poslanske zbornice v ponedeljek negotov. Računa se s tem, da za Herriota ne bo mogoče dobiti večje večine kakor 20—30

Washington, 10. decembra. V tukajšnjih uradnih krogih izjavljajo, da je vsaka nova nota o vojnih plačilih, ki zapadejo dne 15. decembra, zaman.

Davi so vkrcali za Ameriko 19 sodov zlata, vrednih 300 milijonov frankov. Zlato pošilja francoska Narodna banka v Ameriko.

Boj za nemško vojaško enakopravnost

Brezuspešna pogajanja velesil

Ženeva, 10. dec. ž. Na seji **predstavnikov 5 velesil**, ki se je vršila pod predsedstvom MacDonalda preteklo noč, sta govorila francoski delegat Paul Boncour in britanski zunanji minister Simon o vprašanju, ki ga je predvčerajšnjim formuliral nemški zunanji minister Neurath. Ker iz nemških vprašanj, ki se nanašajo na praktično izvedbo formul o izenačenju Nemčije v vojaških vprašanjih, niso mogli točno ugotoviti, kaj prav za prav Nemčija zahteva, je Paul Boncour pozval nemškega zunanjega ministra, da obrazloži nemške predloge. Neurath je nato predložil, da se imenuje posebna komisija, ki bi v določenem roku proučila nemške zahteve. MacDonald je odklonil Neurathov predlog o imenovanju posebne komisije. Neurath je nato izročil spomenico, ki vsebuje šest točk teoretičnega in praktičnega stališča Nemčije glede načelnega priznanja vojaške enakopravnosti, obenem pa praktično zagotovljeno varnost vsem državam. O vsebini teh šestih točk še nismo mogli dobiti potrebnih informacij, toda zatrjujejo, da je na seji, ki je trajala do ene po polnoči, bil dosežen znaten napredek in pričakujejo, da bo danes ali pa jutri položaj popolnoma pojasnjen.

Danes dopoldne so se pogajanja petih velesil nadaljevala in je MacDonald ob 10 dopoldne pozval k sebi tehnične strokovnjake, da bi našli rešitev v vprašanju nemške enakopravnosti. V diplomatskih krogih ne verujejo v uspeh MacDonaldovega poskusa, ker je Paul Boncour ponovno izjavil, da Herriot ne bo niti za las popustil od svoje formule, med tem, ko Neurath še vedno stoji na stališču popolne enakopravnosti.

Nemčija brez parlamenta

Vladna izjava po radiju

Berlin, 10. dec. tg. Državni kancler general Schleicher bo v četrtek zvečer podal v radiu vladno izjavo, ki bo imela namen, da pomiri notranje politični položaj. Naznanil bo ukinjenje onih zasilnih naredb, ki so bile potrebne poleti med najhujšim političnim bojem. Predvsem se bo ukinila zasilna naredba proti terorju. Predvideva se tudi ukinjenje zasilne naredbe o tisku, katera nalaga listom dolžnost, da morajo gotova oznanila vlade objavljati na predpisanem mestu. Kolikor so odredbe za varstvo državne avtoritete potrebne še nadalje, se zdi, da vladi zadostujejo najvažnejše določbe zakona o varstvu republike, ki se bodo z zasilno naredbo podaljšale, in sicer posebno one, ki se tičejo državno pravnega varstva državnih barv in republikanske državne oblike, častnega varstva za ministre in politične osebnosti, ter prepovedi terorističnih društev in organizacij.

Nov vodja Hitlercev

Berlin, 10. dec. tg. Odredba, s katero je Adolf Hitler določil porenskega poslanca dr. Leya za svojega državnega voditelja politične organizacije, je značilna po osebnosti dr. Leya, ki bo podpiral voditelja stranke pri onih nalogah, ki jih je vršil doslej zmernejši Gregor Strasser. Dr. Ley je znan kot silen govornik. Zanj so vsi nasprotniki, ali katoliki ali pa Judi. Judje hrepenijo po krvi svojih gostiteljev, pri katerih bivajo kot gostje. Nekateri živijo od potu svojih gostiteljev, drugi hočejo združitev z gostitelji, tretji pa hočejo piti človeško kri.

Nemirna Bolgarska

Bombe v Sofiji in Plovdivu

Sofija, 10. dec. AA. Nocoj so v Vidimu v hišo tamošnjega odvetnika Petraci Marinova vrgli več bomb. Marinov je bil svoj čas župan v Vidimu in je pripadal radikalni stranki. Ko je eksplodirala prva bomba, je Malinov z vso svojo rodbino spal. Hipoma se je zavedel nevarnosti, ki mu je pretila, in je najprej odnesel svoje štiriletno dete na hodnik. V tem hipu pa so neznani napadalci že vrgli drugo bombo na njegovo ženo, ki pa k sreči ni eksplodirala. Ko je nato spravil še svojo ženo na hodnik, je eksplodirala tretja bomba. Bombe so uničile vse pohištvo in tudi sobe, v katerih so eksplodirale. Policija je ugotovila, da gre za bombe, ki jih rabijo pri ribolovu.

Iz Plovdiva poročajo: Snoči so neznanci napadli v bližini poslopja francoskega konzulata 30 letnega Anta Čenčeva. Vračal se je domov, ko sta ga iznenada napadli dve neznani osebi in oddali nanj več strelov. Čenčev ni izgubil prisotnosti duha in je takoj segel po lastnem revolverju. Ker pa je videl, da je ranjen v roko, se je pognal v beg. Opozorjeni od strelov so nato prihiteli na kraj napada stražniki in se zagnali za napadalcema. Posrečilo se jim je ujeti enega napadalca v osebi bivšega policijskega agenta Kriste Rundeva, starega 34 let. Med zasliševanjem je izjavil, da je dobil od VMRO nalog, naj ubije Čenčeva, ker pripada protogerovski skupini.

Narodna skupščina

Belgrad, 10. decembra. l. Današnji skupščinski seji je predsedoval dr. Kumanudi. Skupščinski tajnik je sporočil, da sta poslala zunanji in trgovinski minister skupščini zakonski predlog glede sporazuma o ureditvi prometa med Jugoslavijo in Italijo, ki je bil sklenjen in podpisan 22. oktobra letos. Nato so bile prečitane razne interpelacije in zakonski predlog o spremembah in dopolnitvah zakona o razmejitvi državnih dolgov, ki ga je predložil poslanec Jovan Dovezenski in tovariši. Pismeni interpelaciji sta vložila poslanca dr. Lončarević in Alojzij Pavlič. Poslanec Lončarević vprašuje predsednika vlade, če so mu znane spremembe, ki so se izvršile na intervencijo kmetijskega ministra Demetrovića na zagrebški obrtni šoli. Meseca avgusta je bil namreč na tej šoli upokojen dotedanji ravnatelj tega zavoda dr. Hohenbacher. V zvezi s to upokojitvijo so bili deloma upokojeni deloma pa odpuščeni sledeči umetniki: slikarja Marko Rašica in Marjan Trepše ter kipar Ivanović-Jean Robert. Za ravnatelja na tej šoli je bil nato postavljen proti vsem zakonskim predpisom Braniša Vojteh, »absolvent ljudske šole in izučeni vajenec zagrebškega kamnoseka Königa«. Tudi poslanec Pavlič je vložil interpelacijo na predsednika vlade, v kateri ga naproša, naj ukrene vse potrebno, da se zamenja čimprej sedanji zakon o javni varnosti ter da se ob priliki kraljevega rojstnega dne amnestirajo vsi politični krivci. Nato je bilo sproženo, da je bil na včerajšnji seji izvoljen odbor za proučevanje predloženih zakonskih osnutkov.

Skupščina je nato pretresala razne prošnje. Finančni minister je zaenkrat v imenu vlade sprejel samo tri. Večina poslancev je predlog takoj sprejela. Proti predlogu pa so govorili Miloš Dragović, Rista Gjokić, Paunović in dr. Vošnjak. Govorniki so zahtevali, da se razpravlja ali o vseh prošnjah ali pa o nobeni. Večina poslancev je njihov predlog odklonila ter sklenila, da se da mesečna podpora 1500 Din Stani in Milevi Laginja, hčerkama pokojnega bana dr. Laginje in mesečna podpora 2000 Din vdovi pokojnega književnika Petra Kotiča, Marinki Krasič-Drašković, učiteljici, ki je oslepela v službi, je bilo priznanih 10 let za pokojnino. Prihodnja seja bo v ponedeljek dopoldne. Na dnevnem redu so zakonski predlogi, ki jih je poslal skupščini pravosodni minister Maksimović.

Sestanek Male antante

Belgrad, 10. dec. Sestanek male antante se bo vršil med 16. in 18. decembrom. Države MA so danes bolj kakor kdaj prej zainteresirane na tem, da se položaj razbistri, ne glede na to, da sta na podlagi lozanskih dogovorov Romunija in Jugoslavija prišli ob reparacijske dajatve. Mala antanta je danes tako kakor še nikoli upravičila svojo vlogo, ki jo igra v službi miru na jugovzhodu Evrope — v trenutku, ko ponovno vstaja madjarski revizionizem ob podpori nekaterih zapadnoevropskih držav.

Demisija belgijske vlade

Bruselj, 10. dec. Debrocquevillov kabinet je sklenil, da bo v ponedeljek podal kralju svojo ostavko. Poučeni krogi mislijo, da bo Debrocqueville v nekaj dneh sestavil novo vlado. Ta njegova vlada pa bi trajala le kakih osem tednov, kakor govore. Položaj v belgijski notranji politiki se bo lokaj razčistil na jutrišnjem kongresu liberalne stranke. Na tem kongresu bo padla odločitev, ali naj stranka še nadalje sodeluje v vladi, ali pa naj preide v opozicijo.

Osebne vesti

Belgrad, 10. dec. l. Kakor doznavamo iz popolnoma zanesljivega vira, bo prihodnje dni upokojen sedanji načelnik rudarskega oddelka v ministrstvu za gozdove in rudnike ing. Nikola Belančič. Za njegovega naslednika se v glavnem imenujeta Gjorgje Zlatanović, gradbeni inženjer, ter Gjurić, načelnik glavnega ravnateljstva jugoslovanskih državnih železnic.

Belgrad, 10. dec. Z ukazom Nj. Vel. kralja sta napredovala pri Narodnem gledališču v Ljubljani v 6. skupino g. Bojan Peček in v 7. skupino g. Ivan Levar. — Postavljen je za banovinskega šolskega nadzornika v 5. skupini pri prosvetnem oddelku kr. banske uprave v Ljubljani g. Andrej Rape, dosdaj okrajni šolski nadzornik v Ljubljani.

S postaje Kranj je prestavljen v Škofjo Loko Henrik Muren, administrativni uradnik 8. skupine.

Agencija Avala se seli

Ekspozitura Agencije Avale v Ljubljani se je preselila iz Knafljeve 13 v Levstikovo 14-I. Telefonski številki sta neizpremenjeni 31-10 in 31-20.

Napad na naše berlinsko poslaništvo

Berlin, 10. decembra. tg. Preteklo noč sta dva neznana kolesarja razbila šipe na jugoslovanskem poslaništvu s kamni, zavitimi v papir. Da se dejanje ne ponovi, so berlinske oblasti postavile pred jugoslovansko poslaništvo stalno stražo. O tem napadu in o storilcih nimajo nobenega sledu.

Sveti zakon - vrelec življenja

Misli ob okrožnici Pija XI. Casti connubii podane v enajstih govorih.

Napisal kovorski župnik Franc Zabret.

Knjiga stane 20 Din in se dobi pri avtorju in v Jugoslovanski tiskarni. Priporočamo!

Ekonomična žarnica

štedi za Vas!

Velika svetlobna moč

neznatni stroški porabe elektr. toka

dovršena kakovost!

TUNGSRAM

ŽARNICA!

Debata o Kmetijski družbi

Kdo je kriv?

Človek bi smatral skoro za izključeno, da bi moglo predsedstvo Kmet. družbe kar tako mirno prenesti očitek, ki mu ga je pred vso javnostjo vrgel v obraz g. -ek v »Jutrovem« članku od 29. novembra, češ, da je »družba od ustanovitve leta 1929 pa do konca leta 1931 utrpela 846.000 Din izgube; še pet let takega gospodarstva, pa bi bila Kmetijska družba ob vse premoženje«. Danes je namreč predsednik Kmetijske družbe ravno isti, kot je bil od ustanovitve l. 1929 do konca l. 1931. Poleg predsednika sedijo v sedanjem glavnem odboru še štirje gospodje, ki so bili že tudi člani prejšnjega odbora. Tudi na te pade očitek. Zato bi bilo pričakovati, da se bo eden ali drugi oglasil in pojasnil celo zadevo. Toda nič takega se ni zgodilo. Nobenega pojasnila ni od nikoder. Samo »Jutro« od 6. decembra je prineslo brezpomembno obljubo, »da bo na prihodnjem občnem zboru prečitano obširno revizijsko poročilo«.

Ker smo mišljenja, da ima slovenska javnost interes pa tudi pravico zahtevati čiste račune od tistih, ki so tako slabo upravljali premoženje Kmetijske družbe, ki ga je 165 let zbiralo in znašalo skupaj vse slovensko kmetsko ljudstvo, hočemo nekoliko posvetiti v to zadevo na podlagi informacij, dobljenih od nekega člana bivšega glavnega odbora.

Prejšnji glavni odbor je bil izvoljen na občnem zboru Kmet. družbe v Ljubljani dne 16. novembra 1929. Svoje poslovanje je torej začel šele koncem istega leta.

Glavni promet pri družbi se vrši z umetnimi gnojili, semeni, stroji in modro galico. Ta promet se razvija vsako leto v glavnem že v polovici leta. Zato za uspeh poslovanja v l .1929 ne more biti odgovoren odbor, ki je bil izvoljen šele 16. nov., ampak je odgovoren odbor, ki je vodil družbo v prvi polovici istega leta. V tem odboru pa so sedeli ravno gospodje, ki vodijo danes akcijo za »depolitizacijo in reorganizacijo« Kmetijske družbe.

Leta 1929 je Kmetijska družba dobavila svojim članom izredno veliko blaga, posebno umetnih gnojil. To leto še ni bilo nobenih znakov gospodarske krize. Lahko rečemo, da je bilo to leto za poslovanje družbe eno najbolj ugodnih po vojni. **In vendar se je bilanca za leto 1929 zaključila z izgubo 150.000 Din.**

S to izgubo 150.000 Din pa še niso krite ostale izgube, ki so nastale v letih 1929, 1928 in prej. Tako je bilo v l. 1929 iz spekulativnih razlogov kupljenih 12 vagonov galice več, kakor je znašala potreba članov. Vse to blago je ostalo na zalogi l. 1930. To je povzročilo družbi vsled padca cen in na obrestih **škode nad 120.000 Din.** Natančna vsota bi se mogla ugotoviti iz družbenih knjig.

Na pritisk nekega družbenega odbornika je glavni odbor leta 1925 ustanovil v Brežicah Zvezo kmetijskih podružnic in otvoril tamkaj filijalno zalogo kmetijskih potrebščin. Že l. 1928 se je pri tej zalogi ugotovila poneverba od strani nekega funkcijonarja Zveze. Toda filijala se je vodila kar naprej. Šele l. 1930 je glavni odbor ugotovil dejanski primanjkljaj in Zvezo takoj likvidiral. Ker ni bilo od zvezinih odbornikov mogoče dobiti nobenega kritja, se je moral v bilanci za l. 1931 odpisati ves primanjkljaj, ki je znašal **blizu 120.000 dinarjev.**

L. 1928 je tedanji odbor kupil na Poljskem s posredovanjem nekega dunajskega trgovca več vagonov krompirja. Nekaj vagonov je dospelo v Slovenijo prepozno. Cene so med tem že padle in družba je utrpela precejšno izgubo. Glavni odbor je tožil dunajskega trgovca za odškodnino. Tožba se je vlekla na Dunaju do l. 1931 in je končala za družbo neugodno. Vsi tožbeni stroški so znašali **približno 30.000 Din.**

Vse te izgube so posledica likvidacije poslov, ki jih je izvršila uprava Kmetijske družbe pred 16. novembrom 1929, ter znašajo skupno 420.000 dinarjev. Torej polovico od zneska, ki se očita **prejšnjemu glavnemu odboru.**

Banska uprava je l. 1930 od **Kmetijske družbe** zahtevala, da se »Kmetovalec« razširi na dvojni obseg ter je v ta namen zagotovila podporo 150.000 dinarjev. List se je res razširil. Toda podpore ni bilo od nikoder, četudi je bil v ta namen predviden potreben znesek v banovinskem proračunu. Tako je iz te akcije nastala za družbo v l. 1931 **izguba več nego 114.000 dinarjev.**

Vsi navedeni zneski dajo **skupno vsoto 534.000 dinarjev izgube,** ki je nastala **brez krivde uprave,** ki je poslovala od ustanovitve l. 1929 do konca leta 1931.

Ostane še 312.000 dinarjev izgube, ki pa je posledica gospodarske krize v letih 1930 in 1931.

Gospodarska kriza se je pri nas začela l. 1930. Pri Kmetijski družbi se je takoj javila v obliki zmanjšanega blagovnega prometa. Kot merilo za ta promet so služila navadno umetna gnojila. Iz množine prodanih umetnih gnojil je razvidno, da je promet v l. 1930 padel za eno tretjino, v l. 1931 pa celo za dve tretjini. Temu primerno je padel tudi promet z ostalimi potrebščinami. Režijski stroški pa so ostali isti. Posebno težko breme so tvorile bančne obresti za izposojene kredite, ki so l. 1930 znašale okrog 200.000 Din. Ko je družba prodala drevesnico na Poljanah, so se te obresti sicer nekoliko znižale. Toda režijski stroški so ostali skoro isti. Cene kmetijskih potrebščin so stalno padale, dohodki za kritje režije so bili vedno manjši. Vsled tega je za družbo morala nastati izguba.

Če se sedanja uprava ponaša, da je »z energičnimi ukrepi dosegla zopet bilančno ravnotežje družbinega gospodarstva«, je treba povedati, da je že v začetku l. 1932 prejšnji glavni odbor storil ukrepe za varčevanje, ki so se začeli takoj izvajati. Režijski stroški bi se bili s tem zmanjšali za približno 400.000 Din. Družba sedaj tudi ni več rabila bančnih kreditov. Za posojilo pol milijona dinarjev, ki ga je najela družba pri Priviligirani agrarni banki, da bi mogla vinogradnikom galico kreditirati, se je pa banska uprava obvezala plačati obresti. Če bo torej današnja uprava leto 1932 zaključila z ugodno bilanco, to ne bo njena zasluga, ampak zasluga prejšnjega glavnega odbora. Kajti, da bi se moglo tako obsežno poslovanje, kakor je pri Kmetijski družbi, v par letnih mesecih do temelja izpremeniti in podjetje iz pasivnega napraviti aktivno, pač noben resen človek ne bo mogel trditi.

Tako se je gospodarilo pri Kmetijski družbi.

Po vsem tem je pač malo težko razumeti, kako naj bi bili ravno tisti gospodje, ki so tako »imenitno« gospodarili pri Kmetijski družbi, sposobni, »da družbino premoženje enkrat za vselej in popolnoma varno zavarujejo članstvu«. —nik.

Mednarodno sodelovanje velesejmov

Pred desetimi leti, ko je bila ustanovljena Unija mednarodnih velesejmov, je bilo besedo »avtarkija« najti le v znanstvenih učbenikih, kjer je bil pojasnjen pojem tega izraza. Dober narodni gospodar ni tedaj resno mislil na to, da bi ta zapraženi nauk, ki je stal v takem nasprotju s tedanjim modernim pojmovanjem, zamogel zopet priti do veljave. Pred desetimi leti je bila, kot sedaj, splošna beda zelo velika. Bolestne posledice svetovne vojne so se kazale v težkih gospodarskih pretresljajih, države so bile okužene z inflacijo in že takrat je grozil kaos. Splošna stiska pa je vzbudila občutek solidarnosti. Nismo se hoteli boriti eden proti drugemu, ampak ramo ob rami, da bi obvladali položaj. Poravnava gospodarskih nasprotstev, poglobitev svetovnogospodarskih odnošajev, to je bilo geslo za svetovno politiko. In sledeč tej struji časa so se znašli evropski velesejmi v složnem nastopu. Na ustanovni skupščini Unije je bil formuliran prvi odstavek njenih pravil na osnovi: »Razširjenje svetovne trgovine.«

Razširjenje svetovne trgovine! Preje splošno veljavna deviza, katero so prisvojile tudi vlade. Danes: Zapora meja z visokimi carinskimi zidovi, kontingenti, zapora uvoza, avtarkija, to se pravi, zadavljenje svetovne trgovine!

Ta položaj je dal letošnjemu kongresu Unije, ki se je vršil meseca oktobra v Italiji, še poseben pomen.

Unija je proti avtarkističnim tendencam v gospodarski politiki že letošnjo pomlad v Baslu javno zavzela svoje stališče. Kongres je še enkrat podčrtal zaključke, sprejete na baselski konferenci. Zahteval je zopetno vpostavitev ekonomskega principa v svetovnem gospodarstvu, t. j. da se ukinejo vsi ukrepi, ki so zapreka mednarodnemu blagovnemu prometu in kateri še posebno prihajajo do izraza v upeljavi prohibitivnih zaščitnih carin in kontingentov. Ta sklep kongresa bo oficielno javljen vsem vladam; poleg tega ga bo glavni tajnik Unije velesejmov predočil svetovno-gospodarski konferenci, ki jo pripravljajo za spomlad prihodnjega leta.

Kongresa se je udeležilo 26 velesejmov in je bilo zastopanih 14 držav. To daje sklepom tega kongresa značaj mednarodne objave.

Kongres se je vršil v Milanu in sta bila na njem zastopana Ljubljanski in Zagrebški velesejem.

ZAHVALA

Za mnoge dokaze globokega in iskrenega sočutja povodom nenadomestljive izgube nad vse ljubljenega sina in brata, gospoda

LUDOVIKA JESENSKA

avtopodjetnika v Krškem

se tem potom zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem ter vsem, ki so spremili blagopokojnika na njegovi prezgodnji zadnji poti. Osobito zahvalo smo dolžni g. primariju dr. Murglju za požrtvovalen trud ves čas njegove težke bolezni, gospej I. Podobnikovi za negovanje za časa njegove mučne in težke bolezni, prečastiti duhovščini, krškemu pevskemu zboru za ganljivo petje, za častno spremstvo sreskemu načelniku g. Čušu in podnačelniku g. dr. Tomšiču, vsem darovalcem prekrasnega cvetja in vencev in slednjič vsem, ki so spremljali dragega nam pokojnika na njegovi zadnji poti.

Vsem in vsakomur iskrena hvala!

Krško, dne 10. decembra 1932.

ŽALUJOČA RODBINA JESENSEK.

Usoda 60 slovenskih rudarjev iz Vlaškega polja

Belgrad, 10. decembra.

Zadnje dni meseca novembra se je podalo 60 rudarjev iskat dela v rudnik Sv. Peter—Vlaško Polje. Poslale so jih bratovske skladnice iz Trbovelj, Velenja, Kočevja in Šent Janža. ter plačale tudi vozne stroške. Brezposelni rudarji so se veselili, da bodo našli v dneh težke gospodarske krize zaposlitev in zaslužek. Obljubljena jim je bila sledeča plača: rudarjem 40 Din dnevno, vozačem 20 Din, brezplačna stanovanja in po ceni hrana v kantinah.

Nastopili so službo, a kmalu je prišlo razočaranje. Mesto 40 Din so jim plačali 15 Din dnevnega zaslužka, hrana je bila nezadostna in južna. Nekateri so radi tega zboleli, drugi so postali malodušni in so se nekega dne dvignili ter se napotili peš v Belgrad iskat pravice, brez delavskih knjižic in brez vsakega »papirja«. Tu so se takoj obrnili na poslanca Pavliča. Ministrstvo za šume in rude jim je nakazalo podporo za vrnitev domov, gospa Jemčeva jim je dala dvakrat kosilo in večerjo. Ta slučaj je poučen za rudarje in za bratovske blagajne.

Spor jeseniškega delavstva s podjetjem

Razsodišče se je vendarle sešlo

Jesenice, 9. decembra.

Včeraj ob 16 se je vnovič vršilo zborovanje vsega delavstva KID. Poročalo se je, da se je razsodišče glede izredne odpovedi kolektivne pogodbe končno vendarle sestalo. Prvo sejo je imelo dne 7. decembra v palači Delavske zbornice v Ljubljani, drugo pa dne 8. decembra v prostorih mestnega županstva na Jesenicah. Tretja seja je določena za danes, dne 9. decembra. Predsednik razsodišča je g. dr. Franc Vidmar, okrajni načelnik iz Radovljice, prisednika pa sta g. Jos. Kopač od Delavske zbornice in g Franc Žagar od Zbornice za TOI. Na včerajšnji seji so bili navzočni tudi trije zastopniki delavstva, med njimi tudi glavni zaupnik Mohorič.

Na zborovanju sta bila prečitana zapisnika obeh sej. Delavstvo je od početka l. 1931. izgubilo večino praznikov. Plače so se znižale od 5 do 30 odstotkov. Izgubilo je kurjavo po znižani ceni, poleg vsega tega pa se mu odteguje še 5 odstotkov od plače. Draginja se je dvignila od 30. aprila t. l. do 1. novembra t. l. za 17.88%, od 1. aprila pa do 1. decembra pa za 30%. Skrajno pomanjkljive so v podjetju socialne naprave. To je prav na kratko iz zapisnikov dveh sej razsodišča.

Na današnji seji, kakor je upati, bo povedalo svoje mnenje podjetje. Tovarna je predložila razsodišču seznam povprečnih plač v posameznih obratih. Za martinarno navaja 64 Din dnevno. Pri tem šteje vse nadure in nedeljske dnine s 50% poviškom in vse to potem razdeli na 25 dnin. Po izjavi obratnega zaupnika martinarne znaša povprečna plača v tem obratu 46 Din dnevno. Predsednik razsodišča je obljubil in dejal, da smatra to tudi za dolžnost, da bo storil vse, kar je v njegovi moči, da se stvar mirno reši.

Na zborovanju se je še naglašalo nenavadno priganjaštvo, ki vlada zadnje čase v podjetju, in to posebno na Javorniku. Delovni red je podjetje obljubilo izdati en mesec po podpisu kolektivne pogodbe, a ga še do danes ni. Končno se je kritiziral nov hišni red, ki je bil izdan za tovarniška stanovanja. N. pr točka 10. hišnega reda pravi: Kuhanje in sušenje perila je v stanovanju prepovedano. Pralnic in sušilnic pa delavska stanovanja - nimajo! V zmrzle plenice pa delavske matere menda tudi ne bodo zavijale svojih otrok. Zborovanje je bilo zaključeno ob 18.15.

Danes vsi na razstavo k
P. MAGDICU
Solidno blago. Nizke cene.

Franc Sal. Gomilšek - 60letnik

Maribor, 10. dec.

V sredo, dne 14. dec. obhaja 60-letnico svojega rojstva svetolenarški gospod dekan, duhovni svetnik in župnik pri Sv. Benediktu v Slov. goricah Franc Sal. Gomilšek. 60 let, izpolnjenih z brezprimernim delom, pušča za seboj mož. čigar ime bo nesmrtno zvezano z zgodovino narodnega in

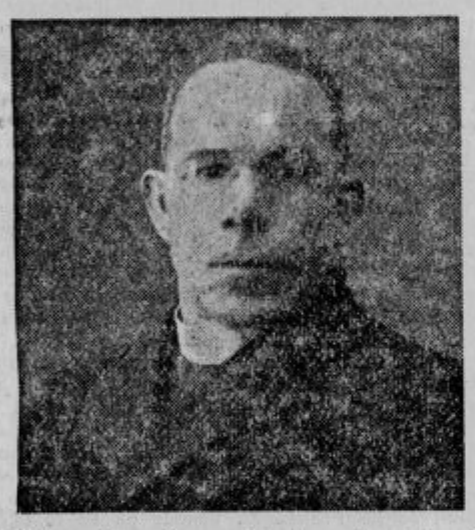

katoliškega slovenskega gibanja na Spodnjem Štajerskem. Gomilšek je oče spodnještajerskega mladinskega gibanja, je eden prvih gospodarskih organizatorjev, ki so gradili naše štajersko zadružništvo, je eden od onih, ki je pomagal graditi obrambni zid proti nemškemu navalu ob severni meji, ter eden ustanoviteljev in neutrudnih pobornikov slovenskih verskih organizacij. Veliko in vsestransko je delo, ki ga je vršil jubilant — bilo pa je v celoti posvečeno edinole narodu in katoliški ideji. V g. Gomilšku je našlo katoliško in narodno gibanje na Sp. Štajerskem neumornega delavca, ki je posvetil temu vzvišenemu cilju vse svoje moči in velike sposobnosti.

Že zgodaj se je pričel Gomilšek udejstvovati v mladinskem delu. Kot mlad kaplan v Jarenini, kamor je prišel leta 1897, je položil temelje krščanskemu mladinskemu gibanju na Sp. Štajerskem, ki je kmalu nato planilo s tako silo na dan, kakor val zajelo sleherno slovensko župnijo ter postalo steber-nosilec vsega narodnega, gospodarskega in prosvetnega dela v blagor in prospeh spodnještajerskega slovenskega ljudstva. Leta 1900 je bila ustanovljena v Jarenini prva Mladeniška zveza. Sledile so ji kmalu zveze po ostalih bližnjih župnijah, nato pa je postavil Gomilšek novo organizacijo na širši temelj. Z velikimi mladeniškimi tabori pri Sv. Trojici, pri Sv. Lenartu, pri Sv. Petru, Ljutomeru in drugod je zagrabil slovensko mladino ter jo navdušil za narodno delo. Na taboru v Ljutomeru se je ustanovila Zveza slovenskih mladeničev in od tu dalje je šlo nevzdržno naprej. Mladeniške in dekliške organizacije in Orel so si osvojili Sp. Štajersko ter se trdno vsidrali med ljudstvom.

Posvečal je svoje sile tudi narodnostnemu gibanju. Ko je prišel v Jarenino za kaplana, je vzplamtel ob celi severni slovenski meji srdit narodnostni boj. Nemci so se z vso silo vrgli na Slovenske gorice ter jih skušali zavojevati. Najbujši boji so se bili takrat okoli Št. Ilja, Jarenine, Pesnice, Sv. Jakoba in drugih postojank. Gomilšek je bil vedno v ospredju med onimi, ki so navduševali ljudi za slovensko stvar. Prevzem teh občin v slovenske roke, zlasti pa krasni uspehi ob priliki ljudskega štetja leta 1900 so bili krona njegovega požrtvovalnega dela.

Velike so zasluge, ki si jih je pridobil jubilant za gospodarski procvit Sp. Štajerske. V krajih, kjer je kaplanoval in župnikoval, v sosednjih župnijah in drugod je ustanavljal in snoval posojilnice in zadruge ter izobraževal in vzpodbujal kmečko ljudstvo, zlasti mladino za zadružno delo. Njegovo živahno delovanje v prospeh zadružne misli, mu je prineslo že v letih pred vojno naziv »Štajerskega Krekac«, ki je bil zaslužen.

Posebno pozornost je obračal Gomilšek verskim organizacijam mladeničev in mož. Že zgodaj je spoznal velik pomen teh organizacij ter jih je širil z veliko vnemo povsod. Župnije, v katerih je pastiroval, so bile vzorno versko organizirane ter so služile vedno kot vzgled za uspešno apostolsko delo. — Poleg vse te delovne vsestranosti pa je bil jubilant neumoren pobornik katoliškega časopisja. Sam je mnogo sodeloval v štajerskih političnih, gospodarsko-strokovnih, mladinskih in nabožnih listih ter tudi druge vzpodbujal in vnemal za to važno delo.

Gomilšek se je rodil 14. dec. 1872 v Krčevini pri Ptuju kot sin malega posestnika. Od doma ni mogel pričakovati veliko, pa si je z lastno pomočjo in vztrajnostjo pomagal naprej. V Gradcu je študiral višjo gimnazijo, pa je premnogokrat napravil peš dolgo pot iz Ptuja do Gradca. Novo mašo je pel 23. avg. 1896. Kaplanoval je v Šmartnem pri Šaleku, v Jarenini, pri Sv. Barbari v Slov. goricah, pri Sv. Benediktu v Slov. gor. ter pri Sv. Barbari v Halozah. Leta 1907 je dobil župnijo Sv. Peter na Medvedovem selu, kjer je župnikoval do leta 1919. Od tega leta dalje pase ovčice pri Sv. Benediktu v Slov. goricah. Radi velikih zaslug na verskem polju, je bil imenovan dne 31. avg. 1927 za duh. svetnika. Za neumorno narodno delo je dobil red sv. Save IV. vrste. Letos 1. sept. je bil imenovan za dekana svetolenarške dekanije.

Kljub 6 križem je jubilant še vedno mladeniško čil in delaven, še vedno neumorno snuje in deluje za iste vzvišene cilje kakor v svojih mladeniških letih. Želimo in upamo, da nam ga obrani dobrotno nebo še mnogo in mnogo let, da bi doživel še večji in lepši razmah ideje in stvari, kateri je polagal temelje med slovenskim štajerskim ljudstvom v najhujših časih njegove zgodovine.

Prašiča ukradena pri belem dnevu

Cerklje ob Krki, 9. dec.

Pred nekaj dnevi se je zgodilo to-le tam gori v dolini pod Izvirom (tam izvira tako zvani rimski studenec): Mevžovi so spustili svoje prašiče na pašo v žir. Pa so prišli štirje ljudje, oblečeni v maškare in s puškami na ramenih ter so pogledali pri Mevžovih, kako je v svinjakih. Prašičev ni bilo doma, ker so bili na paši in so jo obrnili gospodje uzmoviči — če ni premilo rečeno — ter so pognali pred seboj prašiče s paše. Gonili so jih mimo ljudi, ki so v gozdu sekali kole za vinograd ter šli dalje, a kam, tega nihče ne ve. Orožniki jih zasledujejo tja gori na Vlaško, pa še ni uspeha. Tako se dogaja že sedaj, kaj šele bo, predno bo spomlad? Tudi denar bo prišel na vrsto. Pametni so ga oddali v hranilnico, nekateri ga pa hranijo doma, dokler ne bo prišel kdo ponj! Potlej bo pa jok in stok!

Gramofoni „Edison“ 650 Din
„His Masters Voice“ 2400 Din
plošče umetniške, klasične itd., nanovo prispele 60 Din
smuči za otroke z vezmi in palicama 190 Din
smuči z vezmi in palicama 245 Din
„hyckori“ les norveški 800 Din
Na zalogi vse potrebščine za smuči.
„Tehnik“
Josip Banjai
Ljubljana, Miklošičeva cesta 20

Tudi polt mora biti „moderna“!

Sedaj so moderne obleke nežnih barv . . . in zamolkla polt. A tako polt dobite na tako preprosti način s pravilnim negovanjem z Elida Creme de chaque heure. Ona se takoj vpije v kožo in ji daje ob vsakem času zamolkli sijaj kot alabaster.

ELIDA CREME

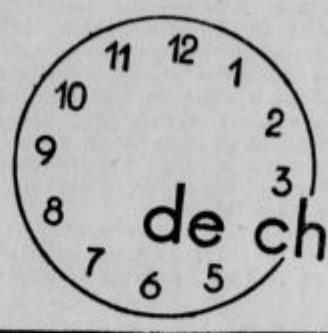

de chaque heure

Vlom v posojilniško blagajno

Št. Vid pri Stični, 8. dec.

V prošli noči je obiskal našo posojilnico vlomilec, ki je bil bolj drzen kakor premeten. V vežo je prišel s ponarejenim ključem, ali se je pa bil zvečer skril ondi, v pisarno si je pa naredil pot z žatlako, ki jo je pustil v pisarni. »Izposodil« si jo je bil pri sosedu onkraj ceste. V višini tresorja je od strani navrtal železno blagajno. Na zunanji steni je precej široka odprtina, a na znotranji samo toliko, da je segel s posebno pripravo po denar; z roko ni mogel. Odnesel je 500 Din v bankovcih a 100 Din. Pustil je notri le dva srebrna novca po 10 Din. Tajnik posojilnice L. Jevnikar, ki stanuje nad pisarno, je čul ropotanje, napravil luč in šel k oknu ter je dalj časa gledal proti pokopališču, kjer so delavci zbijali za grob leseno skrinjo. Mislil je, da je prihajal ropot s pokopališča. Šel je nazaj v posteljo, in potem ni slišal nobenega ropota več.

Šele zjutraj so opazili razdejanje v pisarni. Tajnik je poklical takoj knjigovodjo in blagajnika, da so odprli blagajno in pogledali v tresor. Na tleh so opazili v prahu razločne odtise čevljev. Podpetniki, ki jih je nosil, so bili popolnoma novi, zakaj odtisi so bili tako jasni, da se je poznala vsaka črta s podpetnikov. Tak razločen odtis se je še popoldne poznal pred hišo. Orožniki so takoj obvestili vse orožniške postaje in potem so šli sledit. Do večera so že našli obutev, ki se popolnoma ujemala z odtisi. Bila je še mokra. Poznajo tudi tistega nevarnega tička, ki jo je nosil. Je neki Š. iz sosedne občine, ki se je že večkrat vežbal v tem poslu. Sodijo, da je ta tudi vlomil v župnišče v Žalni.

Z uspehom vlomilec najbrž ni zadovoljen in spoznava kako nespametno je dandanes vlamljati v blagajne denarnih zavodov.

Turneja koroških pevcev preložena

Ljubljana, 10. decembra.

V poslopju Glasbene Matice se je vršil danes popoldne sestanek pevskih društev pod predsedstvom g. senatorja Ravniharja, na katerem je poročal predsednik koroške Prosvetne zveze in bivši poslanec Poljanec o tehničnih ovirah, ki so nastale glede turneje slovenskih koroških pevcev po Sloveniji. Dal je zagotovilo, da bodo te ovire v doglednem času odstranjene in da se bo turneja v najkrajšem času vršila.

Napovedani koncerti v Ljubljani, Celju in Mariboru so torej preloženi. Kupljene vstopnice ostanejo v veljavi. Dan in čas koncerta bo občinstvu pravočasno naznanjen.

Živinorejci!

Uporabljajte za razkuževanje hlevov in orodja SANEOLIN INDUSTRIALE, za razkuževanje živine pa SANEOLIN MEDICINALE.

Sredstva dobite v vsaki lekarni in drogeriji, odnosno pri proizvajalcu: CHEMOTECHNA, družba z o. z., Ljubljana, Mestni trg 10.

Alkohol in zločinci

Predavatelj je pozabil na meščansko nemoralnost

Ljubljana, 10. decembra.

V petek zvečer je bil v dvorani OUZD sestanek društva »Treznost«, ki ga je vodil predsednik g. Hrovat in na katerem je sodnik dr. Stojan Bajič predaval o temi »Alkohol in zločinstvo«. Udeležba je bila zelo skromna, kar priča, da treznostno gibanje med Slovenci kljub na zunaj širokemu razmahu vendarle še ni pognalo pravih korenin. Predavatelj je v temeljitih, zelo zanimivih izvajanjih očrtal vlogo alkoholizma v kriminalu ter je v številnih primerih, ki jih je navajal iz svoje sodne prakse, dokazoval, koliko žalostnih tragedij se rodi iz pijanosti. Grajal je tradicionalno razvado slovenskega naroda, da ob vsaki priliki in nepriliki, za preganjanje žalosti in podžiganje veselja, sega po opojnih pijačah, iz česar izhaja neizmerna moralna in gospodarska škoda za ves narod.

Dotaknil se je tudi najaktualnejših problemov sedanje krize in brezposelnosti, pri čemer je — pač s precejšnjim pretiravanjem — trdil, da je v pretežni meri kriv današnje krize in bede alkohol. Pri tem je zlasti ostro grajal vsakršno socialno in karitativno podpiranje bednih in brezposelnih, češ, da dobrodelnost vzgaja samo delomržnost in kriminal. Z zelo ostrimi besedami je slikal sirovost kmetskih in delavskih mož, ki v pijanosti pretepajo svoje žene, ni pa ničesar povedal o nemoralnosti in sirovosti malomeščanstva in meščanstva, v katerem se slabi nagoni in zločinska nagnjenja — prav tako v zvezi z alkoholom — stopnjujejo samo še do večje rafiniranosti, kar je brez dvoma še bolj žalostno. Samo da za prestopke in zločine »boljših ljudi« široka javnost nikoli ne izve, ker ti ljudje pač bolj znajo in jim je tudi lažje pred justico skriti svoja dejanja kakor pa malim ljudem. Svoja izvajanja je predavatelj zaključil z zahtevo, da bi bilo treba kazenski zakon za alkoholizirane zločince poostriti. **K predavanju ni bilo nobene debate.**

„Mesec dni sem beračil za eno srajco“

Kaj postaja iz brezposelnih revežev.

Senovo, 9. decembra.

Odkar so nastopili mrzlejši dnevi, dohaja v naše kraje vedno več potujočih, ki beračijo. V koliko so ti pomoči res potrebni, je težko ugotoviti. Vendar ljudje dajo, enemu iz sočutja in usmiljenja, drugemu zopet iz strahu, da se ne bi pozneje na kakršenkoli način maščeval. Vsekakor je pa to za ljudstvo strašna nadloga. Danes v petek sta hodila dva tukaj okoli. Eden od teh je bil popolnoma bos, kljub temu, da je bil sneg 10—15 cm visok in je kar naprej snežilo. Ker je bil bos, je pri ljudeh vzbujal vtis, da je blazen; ko je pa potožil, da je že šest mesecev brez posla, je vzbujal obče sočutje Pa mu je neka gospa podarila par sandalov in nogavice, da mu ne bo treba iti popolnoma bosemu po sneženi cesti. Zanesel je tiste sandale k nekemu čevljarju v popravilo. Ta čas, ko bi imel na popravilo čakati, jo je zopet po celem snegu odkuril bos do nekega gospoda, katerega da že od prej pozna. Pri njem je zopet dobil par popolnoma dobrih čevljev in en suknjič, ki ga je odstopil svojemu tovarišu z zagotovilom, da bo za sebe že še dobil takega, ki mu bo bolj prav. Vaš dopisnik se je s tema dvema razgovarjal, pa je dobil kaj čudne vtise. »Bosi« mi je dopovedoval, kako težko je sedaj kaj dobiti. »Če se sezuješ in bos prideš v hišo, potem že dobiš kakšne stare čevlje, drugače pa ne dobiš nič. Srajco sem »fehtal« ves mesec, pa je nisem »sfehtal«. Potem sem pa svojo slekel, pa sem šel v samem suknjiču okoli, pa malo bolj grdo sem gledal No, v dveh urah sem že imel tri dobre srajce. Tako gre naša stvar naprej. Polna cesta nas je in ko se srečujemo, se že kar na pogled poznamo. — Šest mesecev sem že brez dela.«

Ko sem jima rekel, ali bi mi hotela žagati drva, da dam vsakemu na dan enega kovača in hrano, sta mi odgovorila, da nimata časa, da imata še dolgo pot pred seboj in mi naštela kraje, katere imata še obhoditi. — Tu je dokaz, da je brezposelnost nekatere že tako demoralizirala, da, če bi se prav vrnile zdrave razmere in bi bilo zaposlenje mogoče, so se nekateri tako vdali beračenju, da tudi potem ne bi mogli prijeti kmalu za delo. Zato apeliramo na vse tiste, ki rešujejo problem brezposelnosti in vzdrževanje brezposelnih, naj se izdajajo podpore le v skrajnih slučajih, sicer pa dajte jim delo in plačilo. Podpiranje pravih brezposelnih naj se pa uvede na drug način, ne pa na ta, da razni temni elementi pod tem imenom hodijo iz kraja v kraj, od hiše do hiše.

— **Pri boleznih na ledvicah, v mehurju in debelem črevesu** polajšuje **»Franz-Josef«-grenčica** v najkrajšem času tudi večje težkoče pri odvajanju. Spričevala bolnišnic potrjujejo, da je **»Franz-Josef«-voda** radi svojega olajšujočega učinkovanja brez bolečin prav posebno primerna za neprestano porabo pri mladih in starih. **»Franz-Josef«-grenčica** se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Ljubljanske vesti:

Delodajalcem in delojemalcem

Ljubljana, 10. dec.

Trgovske, obrtniške in industrijske zveze so skupno z raznimi strokovnimi organizacijami izdale te dni v časopisju v smislu sklepa po mestnem načelstvu sklicane ankete delodajalcev in delojemalcev poziv, da naj bi v pomoč našim ljubljanskim brezposelnim in njih rodbinam prispeval: delodajalec za vsakega uslužbenca po Din 1.—, vsak delodajalec pa po 50 par na teden.

Z ozirom na ta sklep in oklic Vaših organizacij Vas tudi jaz nujno prosim, da se temu človekoljubnemu pozivu svojih organizacij v polni meri odzovete.

Mestni soc. polit. urad bo v prihodnjih dneh začel kasirati po mestnih, za to poverjenih uslužbencih na podlagi plačilnih izkazov stanju Vašega uslužbenstva odgovarjajoče prispevke.

Pripominjam, da bo po dogovoru omenjene ankete sprejemala prispevke mestna blagajna, uporabljal pa jih bo za podpiranje ljubljanskih brezposelnih mestni soc. pol. urad po navodilih socijalno-političnega odseka občinske uprave ljubljanske. Župan: Dr. Dinko Puc.

Na trgu so ujeli tatico

Ljubljana, 10. dec.

Naše gospodinje in pa prodajalke na trgu so imele dolgo časa in tudi še imajo velik strah pred tatovi, kar ni čudno, saj ni nobena šala, ako izgine gospodinji na lepem torbica z vsem gospodinjskim denarjem ali pa prodajalki ves izkupiček. Dostikrat je že na trgu prišlo do majhnih žaloiger, ko je sredi največjega vrvenja in kupčevanja izbruhnila ta ali ona ženska naenkrat v buren jok: »Okradli so me!« Največkrat je bilo vsako iskanje za tatom zaman, čeprav se je pripetilo, da so včasih izginili tudi težki tisočaki na trgu.

Redko senzacijo, da so prijeli tako žeparico in tatico, je doživel ljubljanski trg davi. Poštena mama, ki je prodajala zjutraj perutnino in jajca na trgu, je po stari ženski zaupljivosti in veri v poštenje drugih lepo pustila svoj denar — manjkalo je nekaj dinarjev do dveh stotakov — v košari poleg svojega blaga. Mama se ni zmenila za dekle potuhnjenih oči, ki je stikalo med prodajalkami in kupovalkami. Komaj se je mama obrnila k svoji sosedi in ji potožila črez slabo vreme, ki ne dovoljuje dobrih kupčij, je že potuhnjeno dekle pristopilo z mačjim korakom k mamini košarici in pograbilo vseh 18 kovačev, kolikor jih je bilo tam. Toda nesreča — nesreča za tatico — ali sreča za pošteno samo je hotela, da se je mama prav tedaj obrnila spet k svojim jajcem in košarici. Zagledala je le roko polno denarja, ki se je izmaknila iz košarice. En sam krik: »Tatica!« in že je pol trga vedelo, za kaj gre. Potuhnjena tatica je bila urnih korakov. Tekla je in bi skoraj ušla, toda na trgu je bilo preveč žensk, da bi mogla uiti. Kmalu so jo ženske obkolile in še preden so mogle vse ogorčene preganjalke do dobra stresti svojo jezo nad tatico, že je pristopil tržni stražnik in prijel tatico s svojimi krepkimi rokami. Čez nekaj minut je tatica imela že drugega kavalirja, namreč s pendrekom, ki jo je spremljal proti policiji.

Na policiji pa so deklico lepo pozdravili: »No, Mihelca kaj si pa spet našpilala?« Res je bila Mihelca K., pustolovsko dekle, ki se preživlja samo s tatvinami ali pa s kupčevanjem z ukradenimi rečmi. Mihelca, ki ima komaj 22 let, je že stara tatica. Marsikaj ji je policija že dokazala, marsičesa jo pa še sumi. Vendar pa ima policija tudi druge skušnje z njo. Nekaj tednov je komaj minulo od tega, kar so jo prijeli zadnjič in pri njej našli kar 6 torbic. Najbolj izkušeni kriminalisti in detektivi so jo izpraševali in skušali izvleči iz nje, kje je te torbice pokradla. Dekle pa nesramno, je odgovarjalo, da so vse torbice njene, da jih ima takorekoč za luksus. Policija je morala takrat poiskati šest gospa in gospodičen, ki so spoznale v torbicah svojo lastnino in povedale, da so jim bile te torbice ukradene največ na trgu.

Pa zopet ima policija v svojih črnih bukvah zapisane tri tatvine, dvakrat je izginilo nekaj sto dinarjev, tretjič pa kar cel tisočak, vse na trgu, vsakokrat pa so ženske ogorčeno pripovedovale policiji, da je bila prav v času tatvine ta zloglasna Mihelca okoli okradenih prodajalk in gospodinj. Mihelci seveda ne bo mogoče teh tatvin dokazati, ker dekle je v tajenju grehov trdno kakor dren. Današnjo tatvino 180 Din pa je morala Mihelca priznati, čeprav s kislim obrazom. Saj je malo manjkalo, da je ni prodajalka pograbila za roko. Izkušena ter do dobra s kriminalom in z zakoni seznanjena Mihelca prav dobro ve, da ji more v takih primerih tajenje le škodovati. Mihelca se je še danes odpeljala z avtomobilom, pa ne z luksuznim, temveč s sivim policijskim, v zapore na Miklošičevi cesti.

Marjan Čadež:

Ljubij. vreme preteklega tedna

(od 3. do 9. decembra).

Vreme, ki smo ga imeli v Ljubljani pretekli teden, se je med posameznimi dnevi močno razlikovalo. Prvi dan v soboto je bilo precej toplo in zjutraj je bila najvišja temperatura 8° C. Tako visoke temperature za nočni minimum nismo zasledili niti v novembru. Tudi najvišja temperatura je bila ta dan precej visoka (11° C) in je bila od 1. novembra do danes le enkrat višja. Vzrok temu so bili južni vetrovi v oblakih in pri tleh, ki so preprečili nočno izžarevanje in so čez dan segreli ozračje. V ostalem se je ta dan oblačnost neba močno menjavala, sem in tja je kapljalo in barometer je stal skoro ves dan na istem mestu. Čez noč se je začelo nebo jasniti, zrak je postajal hladnejši in nastopila je megla, ki je ležala nad Ljubljano še nepretrgoma ves naslednji dan, ko je barometer polagoma padal. Nad meglo je bilo nebo jasno kar se je lahko tudi zvečer opazovalo, ko se je skozi tanišo meglo videla luna. Naslednji dan je megla kmalu dopoldne izginila, nebo se je prepreglo z visokimi oblaki in zvečer je začel padati pri precej nizki temperaturi (3° C) dež, ki je padal do 11 zvečer. Ta dan se je barometer dvigal in v nižjih oblakih so pihali vzhodni vetrovi. Torek je bil deloma oblačen deloma jasen dan, barometer se je počasi dvigal in v oblakih je pihal zapadni veter. Po jasnem večeru je nastopila megla, ki je že ponoči izginila in nebo so prekrili oblaki, iz katerih je začelo v sredo malo po četrti uri zjutraj deževati, kar je trajalo presledkoma do večera. Barometer, ki je dopoldne padal, se je začel popoldne dvigati, pritisnili so vzhodni vetrovi, ki so znižali temperaturo, tako da je ob 8 zvečer začel pri 1.7° C padati sneg ter je pomalem padal nekako do polnoči, ko se je začelo nebo jasniti in je radi mraza nastopila tudi megla. V četrtek zjutraj je bila megla in slana ter je temperatura padla za dve stopinji pod ničlo. Po meglenem popoldnevu je nastal jasen dan in barometer se je ves čas dvigal. Kmalu popoldne so se pa pojavili visoki oblaki, v katerih je pihal precej močan zahoden veter, začeli so se nižati ter so že zgodaj zvečer prekrili nebo, dokler se ni končno izpremenila tudi smer vetra v vzhodno. Iz teh oblakov je začel čez noč naletavati sneg pri —1° C in ga je padlo do 8 zjutraj 5 cm; ta dan t. j. v petek je sneg še nepretrgoma padal in ker je bil precej moker, ga je zapadlo do 6 zvečer le še za 3 cm več.

Ta teden je stal barometer najvišje v četrtek 8. t. m. in sicer 743 mm, najnižje pa v nedeljo 4. t. m. (732 mm), padavin je bilo v celoti 23 mm.

terpentinovo milo hvalijo ker je poceni . . . zaradi pene in odlične kakovosti . . . Glavno je cena in izborna kakovost !

Tržne cene v Ljubljani

Ljubljana. 10. decembra.

Tržne cene v Ljubljani so že skoraj mesec dni ustaljene in so spremembe le malenkostne ter ne bistvene. Po poročilu tržnega nadzorstva so cene naslednje: goveje meso 10—12 Din, III. vrste celo 5—8 Din; teletina je 12—14 Din; svinjina I. vrste po 16 Din, III. vrste pa 10—14 Din; koštrunje meso je po 8—10 Din; jagnjetina 12—14 Din; konjsko meso pa 4—6 Din; piščanci so po 12—18 Din; kokoši 25 Din. Podražili so se purani, ki so že po 65 Din. Med ribami so se podražile ščuke, ki so po 15—16 Din kilogram. Mleko je po 2—2.50 Din; jajca 1—1.50 Din. Kilogram belega kruha 4.80 Din, črnega 3.80 Din. Jabolka so po 2—6 Din, hruške 3—14 Din, pač po kvaliteti. Sladkor je 14.50—16.50 Din in kakor kaže, se najbrže tudi nikoli pocenil ne bo, čeprav zahteva pocenitev vsa javnost. Pšenica je v Ljubljani 200 Din 100 kg, rž 170, oves 175, tona premoga 390—400 Din, kubični meter drv je po 115 Din.

Pravo božično razpoloženje

dosežete, ako okrasite drevo z mikavnimi okraski, ako uredite jaslice z ljubkimi pastirčki in lepimi prtički, ki jih dobite v veliki izberi in pa ceneno pri

A. ŠKOF, Ljubljana, Pred Škofijo

Kaj bo danes?

Drama: Ob 15: »Gospa Inger«. Izven. Znižane cene.

Ob 20: »Roksi«. Izven. Znižane cene.

Opera. Ob 15: »Dežela smehljaja«. Opereta. Izven. Znižane cene.

Ob 20: »Adel in Mara«. Izven. Znižane cene.

Šišenska prosveta: Ob 8 zvečer v samostanski dvorani »Šlehernik«.

Kino Kodeljevo: ob pol 4, pol 6 in 8 »Moja bošč«.

Nočno službo imajo danes sledeče lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bohinec ded., Rimska cesta 25 in dr. Stanko Kmet, Dunajska cesta štev. 41.

KAJ BO JUTRI?

Drama: »Kar hočete.« Red A.

Opera: Zaprta.

Union, vel. dvorana: Koncert »Sloge«. Ob 20.

Kino Kodeljevo: ob 8 »Moja bošč«.

Šišenska prosveta: Ob 8 zvečer v samostanski dvorani: prof. g. dr. Karel Capuder skioptično predavanje: »Vojska na Balkanu«.

Nočno službo imata lekarni: dr. Piccoli, Dunajska c. 6 in mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

⊙ **Konference družbe sv. Vincencija Pavelskega** v Ljubljani imajo danes popoldne ob priliki praznovanja družbenega praznika občno zborovanje v Marijanišču. Ob 15 bodo litanije v kapelici, nato zborovanje. Vsi člani osrednjega sveta in posameznih konferenc se nujno pozivajo, da se zborovanja polnoštevilno udeleže. Iskreno se vabijo tudi člani okoliških konferenc pa dobrotniki in prijatelji družbe.

⊙ **Cerkvena glasba v stolnici.** Danes — o priliki slovesnega praznovanja godu sv. Nikolaja, patrona stolne cerkve — se bo pri pontifikalni škofovi maši ob desetih izvajala V. F. Škopova Missa s. Benedicti za mešani zbor, godalni orkester, dva rogova in orgle. Graduale bo Foersterjev, za ofertorij Chlondov »Sancte Nicolae«. Pred mašo in po maši Premrlova pesem na čast sv. Nikolaju.

⊙ **Umetnostna razstava.** Danes dopoldne ob 11 se otvori v Jakopičevem paviljonu umetnostna razstava, ki jo priredi društvo »Krka«. Razstave se kot razstavljalci udeležijo skoro vsi naši sodobni likovni umetniki in zato naj občinstvo ne zamudi prilike ogledati si umetnostnih del, ki bodo izraz slovenske pokrajine in slovenskega človeka. Razstava ostane odprta ves december.

Ob neprijetnem vremenu,

sploh vselej v mrzlejši dobi nadrgnite si obraz in roki vsak dan z Nivea-Creme — ne samo zvečer, ampak tudi med dnevom, predno se podaste na prosto.

NIVEA-CREME

varuje Vašo kožo pred ostrim vremenom in jo ohranja mehko in prožno. *Nadomestiti se Nivea-Creme ne da,* kajti nje poseben učinek temelji na dejstvu, da le ona vsebuje kožo negujoči Eucerit. Ne zapušča nikakega sijaja, prodre naglo in docela v kožo in le v kožo prodrla Creme more izvrševati svoj blagodejni učinek.

Jugosl. P. Beiersdorf & Co. d. s. o. j., Maribor.

⊙ **Društveno življenje v prosvetnem društvu v Šiški** je v polnem toku. Vsaki ponedeljek so kulturna predavanja, dramatični odsek se je pa tudi že parkrat predstavil na odru. Drevi ob 8 pa bodo imeli Šiškarji priliko videti na našem odru alegorični misterij »Slehernik«. Za Šiško nekaj povsem novega, kakor vsebinsko, tako tudi v načinu igranja. Sodeluje cerkv. pevski zbor s spremljevanjem orkestra. Igro režira g. Godec. Ker vlada za igro veliko zanimanje, zato naj si vsak pravočasno rezervira vstopnico. Želimo, da bi Vam igra povedala mnogo, in Vam odprla skrivnost življenja ter tako tudi v Vaša srca vlila pravo razpoloženje. — Jutri pa nas obišče g. prof. dr. Karel Capuder s skioptičnim predavanjem »Vojska na Balkanu«. Vljudno vabljeni vsi.

Kaj nam mar je tisočakov,
kaj kovačev, kaj stotakov,
par dinarjev že je dosti,
da smo Slamičevi gosti!

⊙ **Po daljšem odmoru** bo ljubljanski moški zbor »Grafika« zopet nastopil s samostojnim koncertom in nam pokazal plodove tihega in požrtvovalnega dela. Po pevski turneji, ki jo je izvršil lansko leto po Češkoslovaški in Avstriji, kjer je žel od vseh časopisnih kritikov najodličnejša priznanja in laskave ocene, kakor tudi od letošnje pevske tekme, kjer si je med slovenskimi moškimi zbori priboril prvo nagrado, se je zbor še izpopolnil, tako da more zadovoljiti še tako razvajanega in občutljivega poslušalca. Zbor goji pod izvrstno taktirko mojstra prof. Gröbminga od priproste blagodoneče umetne pesmi do težke slovenske moderne. Poleg tega bomo slišali s par točkami tudi orkester »Grafike«, ki je po letih še mlad, a nič manj agilen ter dobro izvežban. Koncert bo v sredo pred božičem dne 21. decembra v dvorani »Kino Matica«. Vabimo!

⊙ **Brezposelnim božično podporo!** Na korist brezposelnim v Ljubljani priredita Rdeči križ in Drž. konservatorij v Ljubljani božično akademijo, pri kateri bodo operni in dramski gojenci podajali odbran spored.

Vedno najbeljše in najcenejše nogavice, kakor tudi vse modne potrebščine pri **M. Pirnat**, Sv. Petra c. 22.

⊙ **Opozorilo.** Vedno bolj pogosto vlagajo pri mest. načel. ljublj. oziroma pri mest. soc. pol. uradu prošnje za podpore razne stranke, ki ne stanujejo v Ljubljani, niti niso v Ljubljano pristojne. Take prošnje prihajajo zlasti iz bližnje ljubljanske okolice, pa tudi iz raznih krajev Dravske banovine. Opozarjamo, da se na take prošnje ne bo moglo ozirati in se nanje tudi ne bo odgovarjalo, ker je škoda dela in poštnine.

⊙ **Alpinist Ertl v Grönlandiji.** Hans Ertl, ki je že pri svojem zadnjem predavanju v Ljubljani žel odlična priznanja za svoje drzne alpinske čine v zledenelih stenah Ortlerja in drugih vrhov, nam bo v torek dne 13. decembra ob 20 v veliki dvorani hotela »Union« pripovedoval o svojih alpinskih podvigih na plavajoče ledene gore Arktide in o težkih plezalnih turah na vrhove grönlandskega pogorja. Zaradi velikega zanimanja za predavanje priporočamo, da si občinstvo oskrbi vstopnice v predprodaji Matične knjigarne. Vstopnice so po 10, 8 in 5 Din.

Nepremočljivi frisoli in gabardini modre in rujave barve

⊙ **O mednarodnem kongresu PEN klubov,** ki se je vršil meseca maja v Budimpešti, je na predsnočnjem prosvetnem večeru v Unionu predaval pisatelj Fr. S. Finžgar. V uvodu je popisal pot slovenskih penovcev skozi naše Prekmurje in mimo Blatnega jezera, središča nekdanje samostojne slovenske države Panonije, ki se je razprostirala med Muro in Donavo. Naslikal nam je usodni vpad Madjarov v to ozemlje, ki so morda preprečili osnovanje ogromne slovanske države, ki bi segala najbrž od Baltiškega pa do Egejskega ter jadranskega morja in ki bi skoraj gotovo bila vodilna v Evropi. Premišljaje to igro usode in zgodovine so se peljali potem penovci dalje proti madjarski prestolnici, ki imponira vsakemu, saj so zazidali Madjari vanjo stotine milijonov podložnih jim slovanskih narodov, a je sedanja Madjarska pač ne bo mogla vzdrževati, čeprav so policijski pendreki segnali z njenih ulic vse berače. Nato nas je predavatelj vodil po sijajnih in bahaških sprejemih, banketih, izletih itd., s katerimi so gostitelji presenečali 50 zborujočih narodov in ki jih bomo prihodnje leto pozdravljali v našem divnem Dubrovniku in tudi v Ljubljani. Za zaključek nam je pokazal še vrsto lepih skioptičnih slik, ki so prikazovale res lepo prestolico ob obeh straneh Donave. Za svoja zanimiva izvajanja, v katerih nas je popularni predavatelj opozoril tudi na velik pomen te mednarodne organizacije poetov, esejistov in novelistov, je žel toplo zahvalo.

20% popusta

na lepo izbiro elegantnih in modernih

damskih plaščev

K. Pučnik, Šelenburgova ulica

nasproti kavarne Zvezda.

⊙ **Mestna občina ljubljanska potrebuje za Zavetišče za onemogle v Ljubljani, Japljeva ulica 2,** za leto 1933. okrog 15.000 kg govejega mesa in pa 2 do 3000 kg mesnih izdelkov. Dobavne ponudbe je vložiti v zaprti kuverti z navedbo cen in z nadpisom: »Ponudba za dobavo mesa in mesnih izdelkov za Zavetišče za onemogle v Ljubljani, Japljeva ulica št. 2, za leto 1933.«, do dne 19. decembra 1932 do 11. ure dopoldne in sicer v gospodarskem uradu mestnega načelstva (mestni magistrat soba štev. 13/I. Istega dne t. j. 19. decembra 1932 ob 11 se bo vršilo komisijonelno odpiranje ofert.

NOBLESSE

nudi po znižanih cenah damske plašče za gospode suknje in obleke po meri

PALAČA VIKTORIA

⊙ **Reklamne cene sardin.** Restavracije, gostilne in vinotoči še poseben popust. Rafko Koretič, »Palača Viktoria«.

⊙ **Pumparce, obleke, trenchcoat** najceneje A. Presker, Sv. Petra cesta 14.

⊙ **Kemično čisti obleke Šimenc, Kolodvorska ulica št. 8.**

Uboj v Podgorici

Z ozirom na poročilo 7. t. m. smo prejeli: Fantovska družba sedmih fantov je bila v gostilni v Podgorici in sicer 5 fantov je spilo 2 l vina, ostala 2 pa pol vina vina. Ura pa je bila pred 8 zvečer. Nato so zapustili gostilno, da gredo vsak na svoj dom. Takoj, ko so prišli iz gostilne, so začuli izzivanje: Avf biks! Na cesti se je pojavil pred fanti Ignac Sojer iz Podgorice, rekoč: »Tu je moje srce!« Obenem pa si je razpenjal svojo obleko. »Kdor je zato naj gre k meni!« V neposredni bližini imenovanega Sojer-ja se je istočasno nahajal Franc Zajc, krojaški pomočnik iz Podgorice, ki je bil tudi med to fantovsko družbo ter je istočasno z drugimi zapustil gostilno. Imenovani Zajc je Sojerja posvaril, rekoč: »Nikar ne izzivaj, raje se odstrani!« Zajčeva beseda pa ni imela uspeha, nasprotno je Sojer še izzival.

Takoj nato so se začeli obdelavati s praznimi rokami, nakar sta zapodila imenovani Zajc in njegov brat soboslikarski pomočnik Viktor Zajc Sojerja kakih 100 korakov od mesta prvega spopada.

Z vso hitrostjo pa je pritekel za njim Anton Grojzdek, kovač drž. železnic, ter z nožem sunil imenovanega Viktorja Zajca v ramo, nato pa zamahnil še po Francu Z., vendar pa se je ta bliskoma izognil zamahu, tako, da ga ni pogodil. Nato je Franc Z. zamahnil po Grojzdeku ter ga zadel z nožem v vrat, tako nesrečno, da mu je prerezal glavno žilo odvodnico, kakor je dognala sodna obdukcija. Grojzdek je še po dobljeni rani tekel za Zajčevima bratoma, vendar pa se je zrušil ter je nekako po 15 minutah izdihnil. Ignac Sojer in pokojni Grojzdek sta se vračala iz gostilne iz Sv. Jakoba ob Savi. Grojzdek je imel kolo, katero pa je izročil v varstvo nekemu fantu, še predno je naskočil brata Zajc. Tudi ni res, da bi bili odvedli orožniki Zajca F. v zapore, pač pa se je sam prijavil sodišču. — Očividci.

Jesenice

Skrunjenje praznikov. Dne 8. dec. je tovarna v polnem obsegu obratovala. Žalostno je bilo čuti na ta najlepši Marijin praznik zoprno tuljenje tovarniške sirene, ki se je mešalo z zvonenjem zvonov, kakor ob požaru. Da! Pa saj to je še več kot požar — katastrofa in dolžnost vse katoliške javnosti je, da jo prepreči, da se požar omeji in in uduši. Ali še ni dovolj brezposelnih? Letošnji 15. marec je menda še tudi vsem v dobrem spomin —? Če so prazniki priznani od države, mislimo, da bodo tudi od KID. 1. decembra tovarna ni obratovala.

TRIGLAVSKE STRMINE

prvi slovenski visokogorski film

o mogočni triglavski SEVERNI STENI

Skrajno nevarno a vedno veselo življenje naših najboljših plezalcev in planincev.

»Veleturist« DANILO

Redne predstave od danes naprej ob 4., 7., 9. uri. V nedeljo ob 3., 5., 7., 9. uri v »Kinu Dvor«.

Tel. 27-30 Tel. 27-30

Mariborske vesti:

Brezposelnim delo in pomoč

Važna seja pomožne akcije - Kruh in delo - Mleko za otroke

Maribor, 10. dec.

Sinoči se je vršil v mestni posvetovalnici sestanek ožjega odbora Pomožne akcije, na katerem so se rzpravljala važna vprašanja. Na dnevnem redu je bilo poročilo o uspehu nabiralne akcije, o zaposlitvi brezposelnih, o prehrani v javnih kuhinjah ter otvoritvi ogrevalnice in o dobrodelni prireditvi. Poročilo o uspehu nabiralne akcije, ki še ni zaključena, je podal vodja soc. pol. urada Brandner. Izdanih je bilo vsega 1945 nabiralnih pol, za nabiranje jih pa pride v poštev 1862. Nabiralo se je doslej šele pet dni ter je bilo pobranih 563 pol. Uspeh: gotovine je bilo na 395 polah nabranih Din 35.181.50, naturalije (drva, živila, obleka itd.) na 57 polah, 111 pol pa je bilo vrnjenih praznih. Nabiranje se nadaljuje in dosedanji uspehi dokazujejo, da se bo nabralo preko 100.000 Din gotovine in mnogo blaga. V hišah, kjer so bile pole vrnjene prazne, pa se bodo še oglasili okrajni poverjeniki ter bodo posredovali, da nabiralci vdrugič ne bodo odklonjeni.

Brezposelni se bodo preko zime zaposlili pri ureditvi cest, dokler bodo vremenske prilike ugodne, potem pa pri odstranitvi snega. Po predlogu stavbenega urada pridejo kot najnujnejše v poštev sledeče ceste: Kacijanarjeva, Kraljeviča marka, Pobreška cesta, poleg tega še ureditev športnih igrišč. Za vsa ta dela je predvidenih skupno 174.000 Din. Od tega bi šlo iz sredstev Pomožne akcije za izplačilo mezd Din 116.250, materijal in druge potrebščine dobavi in plača občina. Tudi za ureditev športnih igrišč bodo šli prispevki iz občinske blagajne, ki je po novem zakonu itak dolžna skrbeti za sportne prostore. Delavci bodo dobivali na uro: neporočeni Din 3, poročeni brez otrok 3.50 in z družino Din 4. Če prejemajo hrano od pomožne akcije, se jim znesek za hrano odtegne. Zaposlilo se bo pri navedenih delih največ 100 delavcev in sicer v prvi vrsti družinski očetje.

Ostali brezposelni bodo dobivali hrano v ljudski, javni in raznih dobrodelnih kuhinjah. Nakazila bo izdajal mestni socijalno-politični urad. Ko bo nastopil še hujši mraz, se bo pa otvorila tudi letos ogrevalnica v prostorih meščanske šole v Razlagovi ulici, kjer se bo nudilo revežem poleg zakurjenega prostora tudi mleko, čaj in kruh. Družinam z malo deco bo izdajal mestni socijalno-politični urad tudi nakaznice za mleko v mlekarnah.

Odbor Pomožne akcije priredi v začetku januarja v unionski dvorani koncertno prireditev, na kateri nastopijo mariborski pevci in glasbeniki. Po koncertu bo v dvorani družabna prireditev pri pogrnjenih mizah. Dobiček prireditve gre v korist fonda za brezposelne.

Schroll

Najprimernejše darilo

Odlično belo PLATNO

☐ **Koncert Koroščev preložen.** Radi nastalih ovir, ki jih je napravila koroškim pevcem avstrijska uprava, se je moral preložiti koncert, napovedan za ponedeljek zvečer. Občinstvo se naproša, da vstopnic enkrat še ne vrne. Dan koncerta se bo pravočasno objavil.

☐ **Rafaelova družba.** Jutri v ponedeljek ob 6 oziroma pol 7 zvečer bo v pevski sobi pri frančiškanih seja, katere se udeleži predsednik Rafaelove družbe p. Kazimir Zakrajšek iz Ljubljane. Vsi, ki se za delovanje Rafaelove družbe zanimajo, so vljudno vabljeni.

☐ **Program zimskosportnega dela** je izdal Mariborski smučarski klub v lični brošuri. Po tem programu bo priredil klub letos naslednje tekme: 8. januarja klubska pri Ruški koči, 19. februarja medklubska skakalna v Mariboru, 26. februarja 50 km vztrajnostna, Ruška koča. 17. aprila tekma v smuku Uletova koča, Peca.

☐ **Pomoč ubogim.** Glasom sklepa mestnega občinskega sveta je v svrho pobijanja beračenja založil mestni socijalno-politični urad posebne bloke »pomoč ubogim« z nakaznicami po 50 par, katere bodo prejemali ubožci kot miloščino mesto gotovine. Bloki se dobe na socijalno-političnem uradu, v knjigarnah in trafikah. Z bloki se bo najuspešnejše zajezilo zlorabljanje nabiranja miloščine.

☐ **Nenadna smrt.** V trenutku duševne zmedenosti, katero je zakrivila neozdravljiva bolezen, si je pred očmi svoje žene pognal iz puške smrtonosen strel v prsi ugleden posestnik v Košakih in upokojeni orožniški stražmojster Alojz Jerič. Nenadna smrt je povzročila pri njegovih znancih vseobče sočutje. Pogreb pokojnika se bo vršil danes, v nedeljo ob pol 4 popoldne iz mrtvašnice v Pobrežju na mestno pokopališče. Preostalim naše globoko sožalje.

☐ **Mestni očetje** so imeli v petek zvečer sejo, na kateri so se razpravljale tekoče občinske zadeve. Dovoljenje za otvoritev stojnic na trgu so dobili: Franjo Križanič (pletenine lastnega izdelka), Ribiško društvo v Njivicah (prodaja morskih rib), Hvalec Marija (perutnina), Franc König (sadje in povrtnina). Gradbena dovoljenja so dobili: Ljudska Samopomoč za napravo ograje ob zemljišču v Kolodvorski ulici, Jugosvila, dovoljenje za izpremembo gradbenega načrta; Ehrlich Avgust, preureditev tovarniškega obrata v Jezdarski ulici. Uporabno dovoljenje so dobili: Crippa Julij za postavljeno sušilnico v Slovenski ulici 3; Škof Franjo in Romana za adaptacijo obratnih prostorov v izdelovalnici pletenin v Melju; Reiser Ana za preureditev garaž v poslovne lokale v Gosposki ulici 41.

☐ **Tovarna vate.** Tekstilna tovarna Ehrlich v Jezdarski ulici preureja nekatere prostore poleg dosedanjega obrata v tovarno vate.

☐ **Plemenit dar.** Mesarski mojster Josip Leyrer je slavil te dni svojo 70 letnico. Ob priliki tega življenjskega jubileja je med drugim daroval znesek 100 Din mariborskemu gasilnemu društvu.

☐ **Na državno prvenstvo** v rokoborbi, ki se vrši danes v Zagrebu, je odpotovala iz Maribora skupina 4 Maratoncev-rokoborcev pod vodstvom načelnika sekcije J. Vidica. Kakor znano, so si priborili maratonski rokoborci letos pomladi vsa prvenstva Dravske banovine in upati je, da bodo tudi na državnem prvenstvu častno zastopali slovenski sport.

☐ **Trgovine pred Božičem.** V soboto, 17. t. m. so trgovine in poslovni obrati radi državnega praznika celi dan zaprti. Zato pa bodo trgovine v petek, dne 16. t. m., ko se vrši tudi tržni dan, odprte preko poldneva. Ravno tako bodo odprte trgovine v nedeljo, 18. t. m. dopoldne radi bližnjih božičnih praznikov.

☐ **Smrt blage žene.** V starosti 63 let je umrla v Stanko Vrazovi ulici št. 7 na Pobrežju ugledna in blaga gospa Ivana Tajhman, soproga vrtnarja. Pogreb bo danes ob dveh popoldne iz hiše žalosti na Magdalensko pokopališče. Naj počiva v miru, žalujočim naše sožalje.

☐ **Konkurzi in poravnave.** Konkurz je razglašen o imovini zapuščine pokojn. Leopolda Schaunerja, dežnikarja v Ptuju. Prvi zbor upnikov bo na ptujskem sodišču dne 19. decembra, terjatve je prijaviti istotam do 14. januarja in ugotovitveni narok bo 16. januarja. — V poravnavi je Franc Santak, krojač v Doljni Lendavi. Terjatve je prijaviti do 15. januarja, poravnalni narok se vrši 20 januarja.

☐ **Zavarovanje motornih vozil.** Mestna občina mariborska razpisuje zavarovanje motornih vozil in strojev proti požaru, streli itd. Natančnejši podatki se dobe pri mestnem gradbenem uradu v Frančiškanski ulici 8-I. soba št. 2. Pravilno kolekovane ponudbe je vložiti pri mestnem načelstvu do 15. decembra 1932.

☐ **Trg preložen.** Radi državnega praznika na kraljev rojstni dan v soboto, dne 17. t. m. se preloži sobotni trg ter se bo vršil v petek, dne 16. decembra.

☐ **SSK Maraton, Plavalna sekcija.** Treningi za plavače se bodo poslej vršili ob sredah že ob pol 7. uri zvečer v mestnem kopališču. Treningi za dame se pričnejo po novem letu.

☐ **Ob vse prste.** Pri žaganju drv na cirkularko se je ponesrečil hudo 20 letni delavec Ivan Vauda. Žaga mu je odrezala na desni roki vseh pet prstov. Prepeljali so ga v bolnišnico.

☐ **Posetnik — berač.** Včeraj smo poročali o nenadni smrti neznanega starčka, ki je prišel prosit moke v Lirtzerjev mlin v Loški ulici. Prvotno so domnevali, da je starček, katerega je zadela kap, identičen z Urbanom Strnadom iz Studencev. Policijska preiskava pa je dognala, da je rajni hišni posestnik Martin Goričan iz Pobrežja. Pokojnik je bil lastnik stanovanjske hiše na Pobrežju, v kateri je imel več strank. Na stara leta pa ga je prijela neka čudna strast beračenja ter je bil v Mariboru znan prosilec milodarov. Ljudje, ki so mu radi dajali miloščino, seveda niso vedeli, da imajo pred seboj hišnega posestnika.

☐ **Vinjenost, ljubosumnost, žalitev...** Pred veliki senat mariborskega okrožnega sodišča je stopil včeraj 35 letni posestnik Alojz Domitri iz Ižakovcev radi zločina, izvršenega dne 10. oktobra 1932. Usmrtil je omenjenega dne posestniškega sina Alojza Petka s sunkom z nožem v prsi. Kakor zatrjuje obtožnica, je bil vzrok strašnega dejanja ljubosumnost, vinjenost in razžaljenost obtoženca. Šumil je, da je imela njegova žena pred poroko s pokojnim Petkom razmerje. Bili so radi tega prepiri večkrat v hiši. Usodnega dne se je napil jabolčnice ter grozil ženi z nožem, da je v strahu pobegnila k sosedu. O dogodku je zvedel pokojni Petek ter je stopil k hiši obtoženca, da ga pokliče na odgovornost. Baje ga je imenoval magarca ter mu grozil, da mu poreže ušesa. Razprtija se je vršila ob visokem dvoriščnem plotu; Petek je stal na cesti, Domitri na dvorišču. Nenadoma je Petek omahnil, še napravil nekaj korakov ter padel nato mrtev na tla. Domitri mu je preko plota zasadil nož v prsi do ročaja. Rezilo je presekalo srčne žile in posledica je bila smrt. Dejanje obtoženec priznava, trdi pa, da je bil vinjen, ljubosumen in razdražen. Senatu je predsedoval višji sodni svetnik Lenart, prisedovali pa so višja sodna svetnika dr. Tombak in Zemljič in sod. svetnika dr. Čemer in Kolšek. Obtožbo je zastopal državni pravdnik dr. Zorjan. Obtoženčev zagovornik dr. Leskovar je v uspešnem zagovoru omenjal nevzdržne razmere na domu obtoženca ter dokazal, da je izvršil dejanje v hipni razburjenosti in ne namenoma. Radi tega ga je obsodilo sodišče po § 178 k. z. samo na 4 leta robije in petletno izgubo častnih pravic ter na plačilo zneska 1897 Din.

☐ **Rabite nageljne, šopke, kličite telefon** št. 27-66. **Vrtnarstvo Jemec, Maribor.**

Kako postanem dober godbenik

To brezplačno knjižico pošlje tovarna glasbe Meinel & Herold v Mariboru št. 102-B vsakemu prijatelju glasbe, bodisi začetniku ali izvežbanemu. Zahtevajte knjižico takoj z navadno dopisnico!

Ptuj

Pevsko društvo »Cecilija« je imelo v četrtek redni letni občni zbor. Predsednik p. Mirko Godina je obširno poročal o dosedanjem delovanju društva. Na koncu je opozoril člane na vzvišeni namen, ki ga ima »Cecilija« z oskrbovanjem cerkvenega petja v župnijski cerkvi sv. Petra in Pavla. Potem sta poročala tajnik in blagajnik. Nato je bil izvoljen nov odbor. Društvu »Ceciliji«, ki ima v našem Ptuju tako lep pomen, želimo, da pod novim pevovodjem vzraste v mogočen pevski zbor, ki bo še veliko storil v čast božjo in v korist svojega naroda.

Ptujski sejmi. Živinski sejem v torek je bil radi slabega vremena razmeroma slabo obiskan. Prignanih je bilo 138 krav, 51 telic, 72 volov, 8 bikov in 90 konj, skupaj 359 glav. Svinjski sejem v sredo je zadela ista usoda. Prignanih je bilo le 103 svinj, prodanih pa 44. Cene so zopet nekoliko poskočile in sicer so se prodajali prolenki po 6—7 Din, polmastne pa po 6—8.50 Din za kg žive teže. Cene prascem so bile po kakovosti 60—175 Din komad.

Drama. Ptujski dijaki bodo igrali v torek, dne 13. decembra ob 20 v mestnem gledališču Cankarjeve »Hlapce«.

Schichtov Radion pere sam!

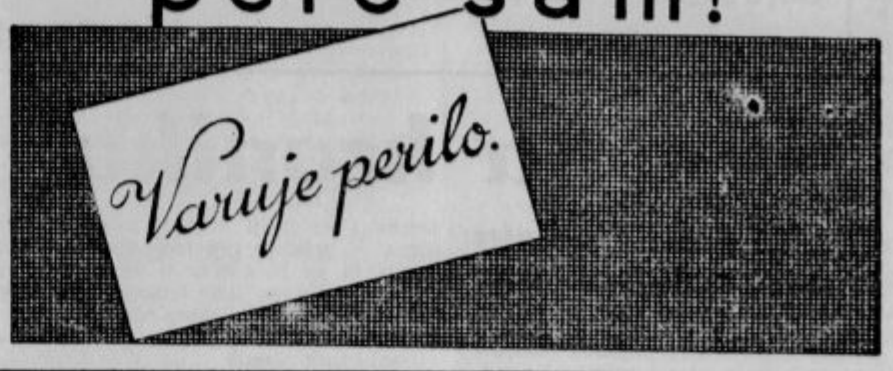

Važen domač izum za kletarje

Tudi med Slovenci se tu pa tam pojavljajo izumitelji. Za vinorejce, vinarske zadruge, kmetijske šole, dalje za one, ki se pečajo z izdelovanjem brezalkoholnih pijač itd., je vsekakor velevažen izum g. Ivana Štanglja, posestnika v Gotni vasi pri Novem mestu na Dolenjskem. Mladi posestnik, ki se zanima poleg poljedelstva tudi za vinorejo, je iznašel »univerzalno veho«, katera bo mnogim prinesla velike koristi.

Nova izumljena univerzalna veha ima sledeče prednosti, katere jo bodo postavile nad vse dosedanje podobne priprave. Veha je v glavnem namenjena za prevažanje pravega kakor tudi brezalkoholnega vina. V ta namen je pred časom na Goriškem izšel neki model, kateri pa se po priznanju strokovnjakov ni obnesel. Nova veha pa se pridene sodu lahko tako, da je ni mogoče vzeti proč, ker vso napravo ščitijo štirje vijaki. Izumljeni aparat je majhen, pa je opremljen z izvrstnim sterilizatorjem, ki ima namen ves zrak, ki prihaja v sod pri točenju na pipo, sterilizirati, in obvarovati vino pred mikroorganizmi in tako tudi pred kipenjem, oziroma vrenjem, katero je sicer neizogibno. Aparat je namenjen nadalje za hranjenje vseh vrst naravnih vin, ker jih ščiti pred tvorbo kana, ki ga povzročajo neke vrste glivice, katere prihajajo pri točenju z zrakom vred v sod. Novi izum ima tudi to prednost, kar je zlasti pri transportu važno, da se sod s tako opremljenim aparatom lahko brez škode valja in obrača, kar sedaj ni mogoče. Gostilničarjem, kateri imajo vino na pipi, pa ga ne morejo spraviti hitro izpod rok, je tak aparat zelo koristen. Sode, ki so opremljeni z novo univerzalno veho, ni treba nadzorovati, ker novi aparat varuje tudi v poletnem času vino vrenja.

Nova veha je opremljena tako, da služi pri naravnem vinu tudi kot **kipelna veha**, kar bo za moderno kletarstvo in vinarstvo velika pridobitev, od katere bi imele korist razne vinorejske zadruge in posamezniki, zlasti, ker aparat izlahka nadomestuje dosedanjo patentno kipelno veho. Sod se lahko brez ovire napolni in izprazni. Velikega pomena pa je ta naprava zlasti zato, ker se lahko sod **zaklene**, tako da je vsako jemanje vsebine iz njega ali dolivanje vanj bodisi pri vehi ali pri čepu nemogoče brez posebnega ključa.

Mlademu izumitelju g. Štanglju Ivanu, ki je z uspehom obiskoval in absolviral ban. kmet. šolo na Grmu, kjer je s zanimanjem študiral podobne naprave, se je posrečilo po daljših poizkusih skonstruirati to univerzalno veho, katera ima mnogo vrlin in katera bo napravila še velik preobrat v vinorejstvu in kletarstvu. Najbolje bi bilo novi aparat založiti doma, zlasti ker se čuje, da se zanj zanimajo že tudi industrijalci iz inozemstva. Izumitelj je svoj izum najbrže že mednarodno zaščitil. Slika kaže izumitelja.

Dolly milo

Lavendel, Buttermilk, Idol, Chypre so najboljša za negovanje lica

Šoštanj

Umrli so: Ramčan Karel, Kolek Josip, Škruba Karolina, Krt Karolina, Rožič Anton, Melanšek Justina, Ledinek Franc, Turk Marija, Navernik Matilda.

»Slovenca« in »Slov. gospodarja« lahko dobite v dnevni in tedenski prodaji v trafiki ge. Valdlove na dr. Vošnjakovi cesti.

Poročili so se: Rogelj Pavel z Angelo Cevžor, Sevek Karel s Kordiš Julko, Anžej Jurij z Mazi Frančiško, Pevšek Franjo s Kotnik Marijo in Pokleka Jernej z Drev Frančiško. — Obilo sreče!

Celje

☞ **Koncert koroških pevcev je preložen.** Občinstvo se naproša, da vstopnice zaenkrat še ne vrne.

☞ **Dramatična šola Gledališke družine.** V torek ob 20 bo v veliki garderobi zopet dramatična šola za novince.

☞ **Prihodnje predavanje KPD** se bo vršilo v ponedeljek 19. decembra ob 20 v mali dvorani Ljudske posojilnice. Predaval bo g. bogoslovni profesor iz Maribora dr. Aleksič o temi »Praktično katoličanstvo«.

Poceni in dobra hrana celjske javne kuhinje najboljša je reklama

☞ **Slikarska razstava v Celju.** Ljubljanska slikarja gdčna Eda Piščančeva ter g. Rajko Slapernik bosta priredila v Celju razstavo svojih slik in sicer v dvorani Obrtnega doma. Razstava bo otvorjena v soboto 17. decembra ob 10. G. Slapernik je Celjanom gotovo še v spominu po razstavi svojih slik, ki jo je priredil v pretekli zimi v Mestni hranilnici, pa tudi gdčna Piščančeva je znana po svojih delih.

☞ **Umrla** je v tukajšnji bolnišnici 24 letna Marija Kuraj, žena posestnika, Sp. Sečevo pri Šmarju.

☞ **Občina Celje okolica** poziva vse, ki so letos spomladi oddali na okrajnem načelstvu v Celju obrtne liste v svrho registracije, da iste takoj dvignejo v občinskem uradu na Bregu. S seboj je prinesti za vsak obrtni list 5 Din.

☞ **Požar.** Včeraj zjutraj ob pol 6 je pri Kirbischu na Lavi 17 izbruhnil požar. Vnel se je tram ob steni in sicer je prišel ogenj iz peči. Poklicani so bili takoj gasilci, ki so v najkrajšem času prišli k požaru. Ni jim pa bilo treba intervenirati, ker so domači že prej sami pogasili ogenj.

☞ **Občni zbor SSK Celje.** Jutri bo v salonu hotela Evropa ob 20 redni letni občni zbor SSK Celje.

☞ **Vsem nakupovalcem** priporočamo nakup rokavic, volnenih nogavic, konfekcije in manufakture pri **Francu Kolbeznu, Celje,** kjer so res znižane cene. (9b)

Razprodaja!

Najprimernejša božična darila kupite pri tvrdki

Alojz Drofenik

Celje — Glavni trg

Ruše

Huda nesreča za kmetovalce je svinjska kuga, ki se je priklatila k nam. Bolezen uniči živali v enem ali dveh dnevih. Obolela žival ne sprejema nobene hrane, ampak samo mirno leži, globoko sopiha in mirno pogine. Kdor opazi prve znake bolezni, stori najboljše, da svinjo takoj zakolje. Pri eni hiši so morali zaklati že 9 svinj, pri drugi 5, po eno ali dve pa v mnogih hišah. Prav zdaj je doba za pitanje, ko imajo kmetje še krompir in koruzo. Zato je udarec tem hujši; spomladi bo manjkalo masti. Posebnost te nevarne bolezni pa je, da ni v drobju najti nobenega znaka kakega obolenja.

Prvi glas — in to je velika nesreča — o tovarni za dušik ni bil docela resničen. Saj smo sami dvomili, bo-li res ali menda le ne. Izdelovanje karbida in umetnih gnojil v velikih pečeh se bo prihodnji četrtek res ustavilo, pa za zdaj ne bo noben delavec odpuščen. Delavci, ki so bili zaposleni pri pečeh, se bodo porabili za dela v skladišču. V kratkem bo šlo iz tovarne 2500 vagonov umetnega gnojila na Japonsko. Bo torej še kruha in zaslužka za delavstvo in še priboljšek za Božič!

Šolska prireditev. Gospodične učiteljice priredijo danes skupno z učenci v šolskem domu otroško igro »Peterčkove sanje«. Za ves čisti dobiček se bo nabavila za zimo obleka za revne učence. Obleko pa bodo izdelovale učenke gospodinjskega tečaja. To bo veselje!

Slovenska Krajina

Svinjska bolezen. Po nekaterih občinah naše Krajine se je pojavila svinjska kuga. Škoda je že sedaj velika. Ljudje koljejo svinje, čeprav še niso dovolj pitane, ker se bojijo, da jim ne bi poginile. Edino svinje imajo dobro ceno (kupujejo se po 8 Din kilogram žive teže) in marsikateri posestnik je videl svojo rešitev pri svinjah. Meso obolelih svinj je zdravo in živinozdravnik pravi, da se lahko uživa brez vsake nevarnosti.

»Novine«. Uredništvo in uprava »Novin« sta se preselila v Ljubljano. To pa zaradi urednika, ki je akademik in študira v Ljubljani. Uredništvo in uprava je na Sv. Petra cesti št. 74 v Ljubljani.

Sneg je pobelil naša polja. Sneži že dva dni, pa ker pada na mehko zemljo, se sproti tali.

Lepe sveže bonbonjere

fini bonboni in razni božični obeski, lastnega tovarniškega izdelka, po ugodnih cenah pri tvrdki

ANTON FAZARINC, CELJE.

za 10.000 - 15.000 Din je zavarovan vsak Slovenčev naročnik za slučaj smrtne nesreče.

Za gretje telesa in ublažitev bolečin
najboljše: TERMOFOR znamke Wimpassing
Cene brez konkurence! Dobiva se v vseh tozadevnih trgovinah. Domač proizvod.

Dnevna kronika

Izjava g. župnika Barleta

»Ljubljanski škofijski list« prinaša to-le izjavo: »Podpisani Janko Barle, župnik pri Sv. Jakobu v Ljubljani, priznam, da se o resničnosti trditev, ki sem jih govoril o duhovnem svetniku Škerbcu Matiji, župniku v Kranju, v zvezi s političnima shodoma na Primskovem in Senčurju dne 22. maja 1932, sam nisem prepričal; zato obžalujem in želim s tem poravnati škodo, ki sem jo z govoricami storil gospodu župniku na dobrem imenu.

V Ljubljani, dne 15. novembra 1932.

Janko Barle, s. r., župnik.«

Proti revmatizmu
bolečinah v kosteh, zbadanju, išiasu, zobobolu, glavobolu
se priporoča MASAZA za masažo je ALGA
Steklen ca Din 14'—. Oglas reg. pod S. Br. 25.882 1932

Koledar

Nedelja, 11. decembra: Tretja adventna nedelja. Damaz, papež; Hugolin.

Ponedeljek, 12. decembra: Aleksander, mučenec; Dionizija.

Novi grobovi

† **V Ljubljani** je umrla gdč. **Marija Prime**, zasebnica. Pogreb bo danes ob 2 popoldne. Naj ji sveti večna luč! Žalujočim naše sožalje!

† **Na Homcu pri Kamniku** je dne 7. t. m. po dolgi in mučni bolezni boguvdano umrla gospa Terezija Rode. Pokojna je bila vzgledna krščanska žena, vzorna gospodinja ter skrbna mati, ki je v strogem katoliškem duhu vzgojila petero sinov in petero hčera. Kakšen ugled je uživala daleč na okoli, so pokazale številne trume ljudi, ki so prihajale pokojnico kropit, in njen lep pogreb. Naj počiva v miru! Žalujočim naše sožalje!

† **V Smihelu nad Mozirjem** so 7. decembra pokopali spoštovano in splošno priljubljeno mater Marijo Konečnik. Pokojna je bila zgledna žena in vzorna krščanska mati, ki je svoje otroke lepo vzgojila v krščanskem duhu. Delala je v življenju, zlasti pa v svoji zadnji bolezni lep zgled potrpežljivosti in vdanosti v voljo božjo. Vojska ji je pobrala tri sinove, četrti pa si je izvolil redovni stan. Ker je bilo vse njeno življenje lepo, zato je umrla srečne smrti, ponovno previdena in dobro pripravljena. Počivaj v miru, blaga mati, na svidenje nad zvezdami!

Smučarske drese
iz najboljšega švedskega lodna kompletne, s čepico, iz blaga samo za drese, najcenejše pri
Drago Schwab — Ljubljana

Osebne vesti

= **Za inženjerja elektrotehnike** sta diplomirala na tehnični fakulteti ljubljanske univerze gg. Janez Piber in Andrej Štok. Čestitamo!

= **Diplomiral** je na veterinarski fakulteti v Zagrebu g. Gregor Jakelj. Čestitamo!

Ostale vesti

— **Samo par dni nas še loči od 15. decembra! Ali ste že obnovili naročnino za december in se prepričali, kako stoji z Vašo naročnino na »Slovenca«? Kdor 15. decembra ne bo imel plačanega tudi decembra, se ne bo mogel udeležiti nagradnega žrebanja. Na plačila po 15. decembru se ne bomo mogli ozirati. To velja tudi za vse redne naročnike dnevne izdaje, ki prejemajo list pri podružnicah ali se jim dostavlja na dom. Torej pozor tudi naročniki pri naših podružnicah!**

— **Tudi naše podružnice** morajo takoj po 15. decembru poslati natančne zaznamke o dotlej plačani naročnini na »Slovenca«. Cenjene naročnike, ki prejemajo in plačujejo list pri podružnicah, zato nujno prosimo, da zanesljivo do vštetega 15. decembra poravnajo zaostanke na naročnini do konca leta pri svojih podružnicah in si s tem zagotove pravico do žrebanja za denarne nagrade.

— **Opozorilo.** »Ljubljanski škofijski list« objavlja: »Trem asirsko-kaldejskim menihom, ki zbirajo po naši škofiji milodare za sirote, sem dal priporočilo. Iz zelo tehtnih razlogov sem prisiljen to priporočilo preklicati. Ta preklic naj služi župnim uradom in vsem duhovnikom v znanje in ravnanje. — Gregorij, škof.«

— **Zagrebška družba usmiljenih sester.** Leta 1928 je bila prednica zagrebške Družbe usmiljenih sester m. Ignacija Pavičič sprejeta v posebni avdijenci pri sv. očetu papežu Piju XI. in mu poročala o delu in obsegu svoje družbe. Tedaj je sv. Oče izrekel mnenje, da bi bilo dobro, če bi se družba razdelila na province. Sledeč želji sv. Očeta je Družba predložila Sveti kongregaciji za redovnike v Rimu predlog, da se zagrebška družba razdeli v tri province in sicer v zagrebško, splitsko in reško. Sveta stolica je lani odobrila razdelitev družbe v te tri province. Največja med temi provincami je zagrebška, ki ima 89 domov in 1300 sester. Večina domov je državna lastnina. Po večini so to bolnišnice, ubožnice in šole. V to provinco spada med drugimi tudi Slovenija, nekaj domov v Bolgariji in tudi zavod sv. Jeronima v Rimu. V splitsko provinco spada predvsem Dalmacija in pa bolnišnica v Skadru. V reško provinco pa spadajo štirje domovi na Reki.

Za Božič
si oglejte bogato zalogo perila, platna, šifonov, namiznih garnitur, pižam, robcev in trikotaže pri
HED. ŠARC - Ljubljana
Selenburgova ulica št. 5

— **Reklamacije časopisov niso poštnine proste, zato reklamirajte samo po dopisnicah ali pa v frankiranih pismih.**

— **Božično darilo za naše izseljence, ki bivajo v Franciji, Belgiji in Holandiji ter za naše delavce v Južni Srbiji zbira Prosvetna zveza v obliki knjig.** Vljudno prosimo, da blagovoli p. t. občinstvo pregledati svoje knjige in jih pokloniti za naše izseljence kot božični dar. Knjige sprejema Prosvetna zveza, Ljubljana, Miklošičeva c. 5, vsak dan od 8 do 12 in od 2 do 6.

— **Za Krekov spomenik so darovali: Marinšek Franc 10 Din**; J. Kopač 100 Din; Stanka Sušnik 100 Din; Štefan Šifrer 50 Din; L. Majce 10 Din; J. Wagner 50 Din; Misijonska hiša Radeče 50 Din; Kmetska hranilnica in posojilnica v Šmarju pri Jelšah 200 Din. Odbor se iskreno zahvaljuje za zgornje darove ter vljudno prosi, da bi zlasti za božične praznike položili mali dar za dr. Krekov spomenik. Društva, zbirajte prispevke o priliki družabnih prireditev med svojimi člani in prijatelji za dr. Kreka, ki pač zasluži po brezprimernem idealnem delu za naš narod, da mu ta čimpreje postavi spomenik hvaležnosti. Darove sprejema Zadružna zveza v Ljubljani.

MR. BAHOVEC
PLANINKA ČAJ
Bahovec čisti in osvežuje kri in s tem obnavlja celi organizem. Zavitek Din 20·— v apotekah.

— **V Službenem listu** kr. banske uprave dravske banovine št. 98 od 10. decembra je objavljen »Poslovnik stalnega strokovnega sveta za preizkušanje zdravil«, dalje »Izpremememba šestega odstavka člena 37. carinsko pomorskega pravilnika«, »Izprememba čl. 41. carinsko pomorskega pravilnika«, »Ratifikacije mednarodnih konvencij — Izjava Italije o uporabi mednarodne konvencije o antidifterijskem serumu za njene kolonije — Poljske o mednarodni sanitarni konvenciji — Perzije o mednarodni konvenciji za pobijanje prometa in trgovine z nemoralnimi publikacijami«, »Ratifikacija konvencije za izboljšanje usode ranjencev in bolnikov v vojskah za vojne in konvencije o postopanju z vojnimi ujetniki, po Holandski«, »Ratifikacija mednarodne konvencije o pobijanju ponarejanja denarja, po Belgiji« in »Odredba o reflektornem steklu na vozilih«.

— **Tudi pisma uradov** niso več poštnine prosta, ako so naslovljena na zasebna podjetja ali privatne osebe.

— **Proti zaprtju in hemeroidom**, motenju v želodcu in črevih, oteklini jeter in vranice, bolečinam v hrbtu in križu, je krasno sredstvo naravna **»Franz-Josef«** grenčica, večkrat na dan zavžita. Zdravniške preizkušnje pri obolenjih spodnjih delov telesa so dognale, da učinkuje **»Franz-Josef«** voda zanesljivo razkrajajoče in vselej milo odvajalno. **Franz-Josef«** grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— **Skrčenje avtobusnega prometa na progi Ljubljana—Kamnik—Vransko.** Kakor smo že pred kratkim poročali, sta se avioprometni družbi »Bistra« in »Peregrin« sporazumeli in sklenili opustiti brezplodno konkurenco na tej progi. »Bistra« bo z jutrišnjim dnem prenehala obratovati na progi skozi Tuhinjsko dolino in iz Kamnika skozi Domžale v Ljubljano, obdržala pa bo še progi Kamnik—Mengeš—Ljubljana in Moravško dolino. Vozni red se bo zato z 12. t. m. spremenil, in sicer bo odslej na progi Kamnik—Domžale—Ljubljana odhajal avtobus podjetja »Peregrin« iz Kamnika ob 8.05, 13.10 in 18.30; iz Ljubljane pa se bo vračal ob 12.05, 17.10 in ob delavnikih ob 22.15, ob nedeljah in praznikih pa 5 četrt ure kasneje, in sicer ob 23.30. Avtobus »Bistre« na progi Kamnik—Mengeš—Ljubljana bo odhajal iz Kamnika ob 7.50 in 13.30; vračal pa se bo iz Ljubljane ob 11.50 in 17.30. Nedeljski večerni avtobus na tej progi bo vozil v istem času kot doslej. Izprememba avtobusnega voznega reda na teh progah je bila v interesu potujočega občinstva res že potrebna, ker so avtobusi vozili vzporedno z vlakom. Zdaj bodo imeli Kamničani dnevno poleg šest vlakovnih zvez še pet avtobusnih, tako da se lahko vsako uro peljejo v Ljubljano. Takih ugodnosti drugi kraji gotovo nimajo. Že večkrat je bila javno izražena želja, da bi se ob delavnikih zvečer vračal avtobus še pozneje v Kamnik, zato bo občinstvu gotovo ustreženo, da vozi večerni avtobus iz Ljubljane ob 22.15. S tem imajo zvezo s Kamnikom vsi potniki, ki prispejo z večernimi vlaki. Ob nedeljah in praznikih vozi ta avtobus nekoliko pozneje, in sicer ob 23.30. Po Tuhinjski dolini obratuje od jutri naprej samo podjetje »Peregrin«. Avtobus odhaja iz Vranskega ob 6.20, iz Kamnika pa se vrača ob 13. Opozarjamo tudi na zadevni oglas obeh avtopodjetij.

— **Smučarski tečaj.** SPD priredi za božične praznike, t. j. od 25. dec. 1932 do 1. jan. 1933 v hotelu Sv. Janez ob Bohinjskem jezeru svoj vsakoletni božični smučarski tečaj, katerega vodi zopet učitelj JZSZ g. Kveder Janez. Vsakoletna številna udeležba in v splošnem odlični uspehi so najboljše jamstvo za kvaliteto tega tečaja. Prijave sprejema pisarna SPD, Ljubljana, Masarykova 14-I (palača Grafike), ali pa ga. Marija Jerajeva, hotel Sv. Janez ob Bohinjskem jezeru. Člani SPD imajo popust.

— **Odgovori inserentom in vsa tozadevna vprašanja, ki se pošiljajo na upravo ali oglasni oddelek »Slovenca«, naj nosijo na zunanji strani ovitka vselej šifro ali številko, ki se navaja v oglasu. S tem se prihrani upravi mnogo časa, ker ni treba odpirati takih pisem, ampak se zaprta izročajo inserentom. Seveda se pa ne sme v takih pismih ničesar pisati, kar se tiče** uprave, uredništva in kolportažnega oddelka, ker bi ostala vsa taka pisma nerešena. Za vsako zadevo naj se piše ločeno, posebno pismo ali dopisnica.

— **Avanture zagrebškega »izumitelja«.** Svoječasno so zagrebški listi z debelimi črkami poročali o »genialnem izumitelju« Slavku Korenjaku, ki da je izumil letalo brez kril. Objavljali so njegovo sliko in njegove imenitne načrte, le žal, da se za odkup izuma nihče ni javil. Kar na lepem pa je Korenjak izginil iz Zagreba, in sicer je izginil tako, da je za njim žalovala celo policija. Na Korenjaka so že vsi davno pozabili, ko se je te dni naenkrat pojavila v velikem pariškem dnevniku njegova slika, ki ji je kriminalni reporter pridejal dolgo storijo avantur, katere je v teku svojega bivanja v Franciji zagrešil izumitelj Slavko Luis, alias Slavko Korenjak. Mož je tudi v Franciji skušal spraviti v denar svoj »izum« letala brez kril in na vseh straneh iskal kapitalov, ki bi omogočili takojšnjo velikopotezno produkcijo takih letal. Pa je prišel pri tem navzkriž s francoskimi paragrafi, kar je naposled pristriglo peroti njemu samemu. Izumitelj si je dovolil celo drznost, da je ponaredil dokumente francoskega letalskega ministrstva.

Kmet kupuje kruh

Z ozirom na članek »Kmet kupuje kruh«, priobčen v 278. številki »Slovenca«, smo prejeli:

Ni res, da smo letos doživeli, da je kmet plačal za mostnino v Brežicah toliko, da je kar cel prašiček šel v zrak — ampak je res, da je plačal kmet za mostnino pri prehodu v obeh smereh za enovprežen voz 4.5 Din, za dvovprežen voz 6.5 Din — medtem ko letos na brežiškem sejmu sploh ni bilo dobiti prašička izpod 50.— Din.

Ni res, da »je sedaj tudi v tem le nekaj malo boljše« — ampak je res, da je sedaj v tem veliko boljše — kajti sedaj so ljudje, kolesarji, živina, ročni vozički in prevozi pri obdelovanju zemljišč in spravljanju pridelkov popolnoma prosti mostnine; od enovprežnega voza se plača sedaj 50 par, od dvovprežnega pa 1.— Din.

Ni res, da sedaj ljudje sami naročajo koruzo s pomočjo veletrgovca Lipeja v Brežicah — ampak je res, da se pri podpisanem dnevno oglaša tudi nad 10 ljudi, ki prosijo, naj županstvo zopet naroči koruzo. — res je dalje, da so privatniki skušali nabirati naročnino za koruzo, pa je ljudje pri njih niso hoteli naročiti, res je dalje, da želi županstvo nabaviti koruzo čim ceneje in da je ni več naročilo radi tega, ker še ni prejelo prevoznic za znižan prevoz po železnici.

Ni res, da je občina prodajala koruzo le 3 pare ceneje kakor veletrgovec Lipej — ampak je res, da je županstvo že 20. septembra prejelo in razdelilo med občane 2 vagona suhe koruze po 82 par kg; — takrat so trgovci prodajali koruzo po 1.50 do 1.75 Din kg.

Ni res, da je občina — kakor izgleda iz trditev v zgoraj navedenem članku — prodajala vagon 2200 Din predrago — ampak je nasprotno res, da so občani dobili koruzo najmanj 68 par kg ceneje kakor v trgovini, res je dalje, da županstvo ni računalo pri koruzi z nobenim dobičkom. — Za nepričakovani dobiček pri dveh vagonih koruze v znesku 550 Din je županstvo kupilo decimalno tehtnico za 500 kg z utežmi ter plačalo prevozne stroške za tehtnico. — Tehtnico občina nujno rabi pri prehranjevalni akciji.

Ni res, da je veletrgovec prodajal koruzo po 85 par — ampak je res, da jo je prodajal na postaji iz vagona po 90 par kg in da so morali kupci sami polniti vreče, tehtati in voziti s postaje domov — medtem, ko je županstvo oddajalo v sredini občine v Cerkljah — 11 km od železniške postaje in samo plačalo prevoz in vse ostale stroške. — Z odličnim spoštovanjem Martin Horvatič, s. r., župan občine Cerklje ob Krki.

Zobozdravnik
dr. med. Vladimir Dolenc
je otvoril redno ordinacijo
v palači Dunav
Aleksandrova cesta

— **Aretiran trgovec z dekleti.** Policija v Veliki Kikindi je prijela nekega Mihajla Istvana, ki se je pečal z umazano kupčijo. Predstavljal se je za profesorja petja in obetal mladim dekletom, da jim bo preskrbel dobre angažmane in razkošno življenje. V resnici pa je dekleta prodajal v javne hiše. Dobil je za vsako po 3 do 4 tisoč dinarjev.

— **Goljufije na novosadski železniški postaji.** V Novem Sadu je nenadoma izginila Katica Dejanović, ki je bila zaposlena kot uradnica pri blagajni voznih listkov. Pred nekaj dnevi je bila premeščena v drugi oddelek, nato pa je izginila in ni več prišla v službo. Gre za velike malverzacije z voznimi listki. Do odkritja je prišlo na ta način, da je ob priliki kontrole v vlaku kontrolor pri dveh potnikih ugotovil, da imata vozne listke z zelo različnimi serijami. Karte je kontrolor odvzel in potnikoma dal začasne karte. Subotiška železniška direkcija je uvedla preiskavo in misli, da ne gre za falzificiranje voznih listkov, marveč za tatvino, katero je vršila omenjena uradnica skupno z nekim uradnikom. Policija je v stanovanju uradnice našla večjo množino voznih listkov.

— **Dr. Frane Ušeničnik: Pastoralno bogoslovje** je pravkar izšlo v drugi popravljeni izdaji v založbi Jugoslovanske knjigarne. Delo obsega XVI strani uvoda in skoraj 600 strani velike osmerke teksta. V našem znanstvenem slovstvu ena najpomembnejših knjig! Cena broš. izvodu 140 Din, v polplatno trpežno vez. 160 Din, v polusnje 180 Din. *Liturgika*, ki jo je pisatelj izločil iz Pastoralnega bogoslovja, bo izšla do Božiča.

— **Prosvetna društva**, ki so prejela knjigo: Vombergar »Voda« na ogled, vljudno prosimo, naj se čim prej mogoče odločijo za to, ali bodo knjigo kupila za svoj oder oz. društveno knjižnico ali jo bodo vrnila. Društva, ki bi drame ne sprejela, naj blagovoli to čim prej *nepoškodovano* vrniti na pošiljalčev naslov. *Poškodovano ali prepozno vrnjeno knjigo bomo smatrali za naročeno*, kakor je to že povedano v priloženem listu. Odri, ki bi se odločili, da bodo igro naročili in igrali *pozneje*, naj po možnost to sporočijo zaradi event. nove izdaje, ker bo knjiga kmalu pošla. Za male in revne odre velja popust — zadostujejo tri knjige. — »Vrnitev« izide nekoliko pozneje kot je bilo prvotno naznanjeno (izide okrog božiča). Ker je dramo naročilo že nekaj nad sto odrov, prosimo naročnike, naj nam oproste to zamudo in potrpijo do tega časa!

Kaj pravite?

Občinski možje našega uglednega slovenskega trga Globanje so po dolgi debati, ki so jo imeli letošnjo jesen, pametno dognali, da je brezposelnost nevarna reč in da je treba brezposelnost pobijati. Če se pa ta pošast ne da pobiti, jo je pa treba vsaj malo potolažiti in uspavati. Ker pa so malo prej kupili tržnemu ranocelniku službeni avto, s katerim se tržni ranocelnik vozi ob nedeljah lovit ribe, je v globanjski občinski blagajni zmanjkalo božjakov za tolažbo brezposelnim. Takrat so občinski očetje, sami ugledni globanjski tržani, sklenili napraviti cvetlični dan v uglednem trgu Globanje. Imenitna ideja, ki jo je sprožil ugledni preglednik občinske blagajne g. Nemec, je bila sprejeta s toplim in dolgotrajnim aplavzom. Občinski očetje so bili za to idejo zato tako navdušeni, ker ni bilo treba uvesti novih davkov, ki so v trgu Globanji že od nekdaj nepriljubljeni.

Na cvetlični dan sam je polovica globanjskih tržanov odšla na izlet, četrtina se je zaklenila za varne zapahe, zadnja četrtina pa ni ničesar slutila in je zato žrtvovala v prid brezposelnih. Cvetlični dan sam je tedaj počastil s svojim obiskom tudi ugleden Amerikanec, ki je prav za prav prišel pogledat, ali so njegove hipoteke v Globanji še varne. Z zadoščenjem je zvedel naš stric iz Amerike, da so hipoteke vse vpisane in da Globanja še zmore za obresti in obresti obresti. Pohvalil je tudi socialni čut globanjskih tržanov, ki so v prid brezposelnim nabrali 220 Din in 50 par ter dva gumba. Naš globanjski župan je tedaj priredil za strica iz Amerike, zase in za tri najbolj ugledne občinske može skromno večerjico v gostilni »Pri narodni zvezi«. Mene ni bilo tam in ne vem, kaj so jedli in kaj so pili. Najbrže ni bilo tako, kakor v narodni pravljici, v kateri jedo iz naprstnika in pijejo iz rešeta, samo natakarica Minka je moji ženi zaupno povedala, da je g. župan našega trga Globanje poravnal vso ceho v znesku 602 Din, nič par in nič gumbov in dejal v pozni uri: »Naj pa bo enkrat: v slavnost uglednega amerikanskega gosta in za dober zaključek tako lepo uspelega današnjega cvetličnega dne!«

Prosim, g. urednik, če imate kaj prostora za dopise iz Globanje, uvrstite te vrstice v svoj cenjeni list, da bo široka javnost poučena o imenitnih rečeh, ki se pri nas dogajajo.

Advokat dr. Anton Žnideršič
naznanja, da je otvoril advokatsko pisarno v
Slovenski Bistrici
in da bo posloval v dosedanjih uradnih prostorih g. dr. Urbana Lemeža.

— **V nedeljo, dne 11. decembra se otvori redni avtobusni promet med postajo in trgom Sv. Lovrenc na Pohorju, za nizko ceno 6 Din. S tem bo ustreženo vsem sportnikom, turistom in smučarjem.**

— **Kdo bi poklonil** ubogi, stari, naglušni ženici uro budilko, ki bi bila še v dobrem stanju in bi jo dotični ne pogrešal. Iz prijaznosti sprejme podružnica »Slovenčeve« uprave na Miklošičevi cesti.

— **Najlepše božično darilo:** švedski Elektrolux sesalec prahu ali električna parketna krtača! Obroki pet dinarjev dnevno! »Tehna«, Ljubljana, Mestni trg 25-I.

„KARITAS“

Vsi, ki hočete sebi in svojcem pravočasno preskrbeti dostojen pogreb in svojcem še kaj zapustiti, zavarujte sebe in svojce pri »KARITAS«. — »KARITAS« je razširjena po vseh škofijah kulturnih držav ter si je po 10letnem obstoju pridobila milijonsko članstvo. Vsi, ki ste zaradi poloma samopomoči izgubili zaupanje tudi v pravo zavarovanje in še posebno tisti, ki ste pri teh samopomočih kaj izgubili, vedite, da »KARITAS« ni samopomoč, temveč oddelek velike, 32 let stare, slovenske zavarovalnice, ki goji le pravo in popolnoma varno zavarovanje. — Prospekte dobite brezplačno v župnih uradih in pri: Vzajemni zavarovalnici, oddelek »KARITAS«, Ljubljana.

— **Primerne knjige za božično darilo.** V vrsti svojih izdanj ima **Nova založba v Ljubljani** (Kongresni trg) mnogo knjig, ki jih zaradi njihove trajne vrednosti in lepe oblike toplo priporočamo. **Otrokom** je najbolj všeč nedoseženi humor v ilustriranih zgodbicah **Cipek in Capek**, nekoliko bolj odrasli pa dobijo v povesti **Ivančkov sveti večer** nevsiljivo vzgojno branje; za **odrasle** so najdragocenejši posamezni zvezki ali celotna izdaja **Cankarjevih** (14 zv.) in **Finžgarjevih** (7 zv.) **zbranih spisov**, posebno primeren pa je krasen, bogato ilustriran Steletov **Oris zgodovine umetnosti pri Slovencih.**

— **Tovarna šivalnih strojev G. M. Pfaff d. d. v Kaserslauternu** praznuje letos svojo 70letnico. Iz skromnih začetkov se je razvilo to rodbinsko podjetje, ki ga je bil ustanovil ded sedanjega vodje, tako da je zaslovelo ime Pfaff kot pojem odličnega kvalitetnega dela po vesoljnem svetu. Izprva in potem še leta in leta je izdelovalo podjetje samo šivalne stroje za dom, polagoma pa je pričelo vzporedno z napredovanjem tehnike izdelovati tudi specialne šivalne stroje, kakršni se uporabljajo dandanes po različnih šivalnih obratih (pri izdelovanju oblek, čevljev, perila itd.). Tvrdka je ostala zvesta svojemu načelu, da bo izdelovala samo šivalne stroje, ne pa tudi druge izdelke vse do današnjih dni, in v tem tiči pomen in moč Pfaffove tovarne šivalnih strojev.

— **Za božične praznike** nabavite v specijalni trgovini za živila **Jaš Lesjak, Maribor**, ulica X. oktobra, prvovrstno blago po ugodnih cenah. **Čajev** nove žetve in okraskov za božična drevesca v veliki **izbiri.**

— **Pristno vino bi radi?** Pojdite v Centralno vinarno v Ljubljani.

— **Pučnik, Selenburgova**, nasproti kavarne »Zvezda« oblači gospode in dame najcenejše in najboljše.

— **Neveste! Gospodinje!** Kuhinjsko posodo in porcelan, le solidno blago, kupite najugodneje pri »Jeklo«, Stari trg.

Elegantne cenene zimske plašče in obleke dobite le pri
DRAGO GORUP & Co.
KONFEKCIJA
Miklošičeva cesta 16/I nad.

Vino, voda, med, sladkor

Cerklje ob Krki, 9. dec.

Letošnja suša je ugajala samo vinogradom, drugemu ne. — Je pa tudi temu primeren letošnji vinski pridelek. — Kdor letos ni trgal pred določenim terminom, ki je bil 10. oktober, ali kdor ni šel spravljat grozdja baš one dni, ko je bilo nekoliko dežja, ta se ne kesa. Vino je namreč tako sladko — pa kako bi ne bilo, ko ga je celo leto žgalo solnce — da se zdaj oglašajo Ljubljanci (s tem mislimo vse one, ki kupujejo vino tu) in pravijo, da smo devali sladkor v vino. To pa ni res, kajti naši ljudje niso toliko premožni, da bi si mogli sladkor nakupiti, ko še za sol v večini hiš ni bilo skozi celo leto dinarja in pa tudi to je, da naš vinogradnik dobro ve, kaj se sme in kaj se ne! — Čudno je to! — Če obiramo bolj zgodaj in če je še leto malo bolj neugodno, nas kregajo, da naš eviček ni pravi, češ da je prekisel, a letos nas pa ravno z druge plati obdelujejo! — Pa moramo povedati, da niso naši kupci (imenujemo jih tovornike) tako krivični kakor so nekateri pivci!

Glede vode, naj pa povemo to-le: Na našem polju imamo vodo na vsakem dvorišču, dokler je vode povsod dovolj. Ko pa pritisne nekoliko suša, je pa konec naših vodajskov. Letos so vasi, ki so protestirale proti vodovodu, bile brez vode, četudi leže — kakor se večkrat napačno misli — tik ob vodi! Vasi pa, ki so nekoliko bolj oddaljene (Gorica, Jelše in druge) pa so morale vodo vozit od daleč. Hudo je to, če nekateri nočejo priznati, da je le bolje imeti vodo iz vodovoda kakor pa biti v nevarnosti, da ti jo v domači »šterni« naenkrat zmanjka. Dobro je povedal tem gospodom g. ban — tako so povedali sami — češ da je čudno, če se človek brani sprejeti srebrno žlico od nekoga zastonj, ko si pa mora plehnato (železno) sam kupiti.

Glede vode in namakanja našega polja, bi pa dejali tako-le: Če bi naše polje umetno namakali, ali iz Save ali iz Krke, bi bilo to polje krasno! Solnca ne manjka, zemlja ni slaba, treba le še zagotoviti močo. Pa se tudi o tem že razmišlja — kolikor je nam znano — na banski upravi. Dobro bi bilo to izvesti, zlasti pa sedaj, ko bo na našem polju izvedena zložba zemljišč. To polje bi potem bilo za Slovenijo — Banat.

O medu je pa letos le to mogoče reči, da ga ni, razen malenkost spomladanskega. Na našem polju sejejo veliko ajde in zato dovažajo čebele k nam na pašo od drugod, letos pa ni bilo nič. Čebelarji premišljujejo, kako bodo prezimili svoje živalice. Težko bo šlo brez sladkorja. Podružnica ga bo dobila — mešanega seveda, da se ne bo dal porabiti n. pr. za kavo (in za vino tudi ne!) — a če ga bodo čebelarji mogli kupiti, je pa vprašanje zase.

Za rodbine hrastniških ponesrečencev

II. izkaz.

G. Josip Merhar, Ljubljana, 50 Din; g. F. J. Gestrin, Ljubljana, 20 Din; Neimenovan 20 Din; Neimenovan 100 Din; ga. Fani Kovačič, Subotica, 10 Din; Trgovina Stanovnik, 30 Din; Neimenovan 10 Din; Neimenovan 10 Din; Fr. Kemperle, Buterhof-Tržič, 10 Din; Andrej Žebre, sodni uradnik, Litija, 10 Din; Karel Čuk, župnik, Kranjska gora, 10 Din; Ivan Gogala, župnik, Stara Oselica, 30 Din; J. Marzidovšek, voj. kurat v p., Sv. Jurij ob juž. žel., 50 Din; gdč. Leopoldina Rant, Dobrova, 20 Din; ga. Cirila Sedej, Tržič, 20 Din; Jože Ferkulj, kaplan Moravče, 10 Din; Jakob Kosi, župnik, Sv. Lenart n. Laškim, 20 Din; Martin Stare, kaplan, Trebnje, 20 Din; Ivan Štrukelj, šolski uprav., Vič, 10 Din; Župni urad Žabnica p. Škofji Loki, 20 Din. — Skupaj 480 Din.

Za rodbine hrastniških ponesrečencev so pri župnem uradu v Trbovljah darovali: Uradništvo pokojninskega zavoda v Ljubljani 635 Din; Čebin Dominik, trgovec s premogom 200 Din; župni urad Koroška Bela 100 Din; Drašler Ivan, trgovec, Dole Borovnica 100 Din; rudarji iz Zagorja od proslave sv. Barbare 100 Din; neimenovani iz Št. Pavla v Savinjski dolini 20 Din; Ogrizek Franc, župnik v pok. 20 Din; Arnejc Matej, obč. blagajnik 25 Din; Dolinšek Jernej, paznik 20 Din; Kos Anton, paznik v pok. 10 Din; Pešl Josip, polir, 10 Din. Vsem prisrčni Bog plačaj!

Ježica

Praznik Brezmadežne so naše katoliške organizacije proslavile na kar najlepši način. Vsi člani so prejeli zjutraj skupno sveto obhajilo in mnogo ostalega občinstva. Popoldne je bila skupna proslava vseh članov in prijateljev naših organizacij v Društvenem domu. Na sporedu so bile lepe pevske točke, deklamacije, govori itd.

Kmetijska podružnica priredi danes ob 3 popoldne v Gasilski dvorani na Ježici kmetijsko predavanje o splošnem kmetijstvu.

Pritožbe staršev. Upravičene so pritožbe staršev, ker vodstvo šole zahteva, da se morajo šolobvezni otroci udeleževati telovadnih vaj v tako poznih večernih urah sedaj v blatu in mrazu in to tudi otroci, ki so komaj pričeli hoditi v šolo. Če hočete, vam postrežemo tudi z dokazi.

Velike bož čne jaslice

za cerkve in kapele in dom, več garnitur v zelo lepi izdelavi, nudimo po znižanih cenah. Pošljemo lahko en kip pred nakupom na ogled. V zalogi imamo še nekaj bogato vezenih plaščev po starih cenah.

»ECCLESIA« IZDELKI

Ljubljana, Prisojna ulica 5.

Kranj

Državna tekstilna šola. Dijaško podporno društvo na državni tekstilni šoli v Kranju bo imelo svoj tretji redni občni zbor dne 17. t. m. ob 10 dopoldne v poslopju tekstilne šole. Vljudno vabljeni vsi redni, podporni, ustanovni in častni člani društva, kakor tudi vsi, ki se zanimajo za vzgojo prvih tekstilnih strokovnjakov.

Novo mesto

Gostovanje članov ljubljanske drame v Prosv. domu. Novomeščanom, ki so imeli pretekli mesec priliko videti člane ljubljanske drame v Rostandovi igri »Vest« in so jo sprejeli s toplo simpatijo, se nudi v torek, 13. t. m. nov umetniški užitek. Igrala se bo Klabundova velezabavna trodejanska komedija »XYZ«. Avtor je rano umrli znameniti nemški pesnik. Igra je duhovita, komična in dovtipna. Tekom dejanja se srečno razreši zavozljana ljubezenska enačba: x+y=Z. V igri nastopijo prve moči ljubljanske drame: gdč. Maša Slavčeva ter gg. Jan Slavko, France Lipah, Milan Skrbinšek in Rado Železnik. Režijo vodi g. Milan Skrbinšek. Igra se je igrala v Ljubljani z velikim uspehom in bo brez dvoma privabila Novomeščane.

Skioptično predavanje se vrši danes popoldne ob 16 v dvorani Prosvetnega doma. Predava tajnik Prosvetne zveze gosp. Vinko Zor. Prikazal bo jako lepe slike iz svojega potovanja po Tirolskem preko Dolomitov v Gornjo Italijo.

Smartno ob Paki

Senzacija je odhod z doma g. Franca Plesec, znanega posestnika in trgovca s sadjem v Šmartnem. Že pred 14 dnevi je odšel z doma po kupčijskih poslih, a se do danes še ni vrnil in tudi domačim nič ne piše o svojem bivanju. Plesec je zavzemal v zadnjem času tudi v javnosti odlična mesta. Bil je občinski odbornik, predsednik krajevne organizacije JRKD, itd.

Občinske ceste imamo v tako mizernem stanju, da najstarejši ljudje ne pomnijo takih. Gospoda župana prosimo, naj si jih blagovoli o priliki ogledati.

Proračunska seja se je vršila v četrtek, na praznik, dne 8. t. m. Kakor smo zvedeli, dobimo davkoplačevalci lep novoletni dar v obliki zvišanih občinskih doklad.

Kamnik

Nov zdravnik. V četrtek 15. decembra začne ordinirati v Maistrovi ulici zdravnik g. dr. Pucelj France. Ordinira od 9 dalje.

Proračun je pod streho. V nadaljevanju občinske seje so občinski možje vzeli v pretres proračun za prihodnje leto. Debata je bila skromna, proračun pa soglasno sprejet. V splošnem lahko rečemo, da tudi v Kamniku, kakor povsod drugod, perspektive občinskega gospodarstva za bližnjo bodočnost niso bogve kako rožnate. Izdatki, med katerimi so upoštevane res le najnujnejše potrebe, so ostali na isti višini, dohodki pa znatno padajo. Pri sestavljanju lanskega proračuna je bilo geslo občinskih odbornikov: doklade ne smejo prekoračiti 50%. Mesto da bi znižali izdatke, pa so lani v nekaterih postavkah k dohodkom primaknili po par jurjev, tako da se je na papirju res dosegla 45% doklada, katero je banovina nato zvišala na 49%. Vsak pa bo uvidel, da prevelik optimizem v takih rečeh ni dober, saj bo lanski proračun, čeprav še nimamo v roki vseh izkazov o donosu trošarine, doklad, elektrike itd., izkazal precejšen primanjkljaj ravno radi takih v oblake zidanih namišljenih dohodkov. Kako bomo krili morebitni deficit lanskega leta, nam letošnji proračun ne pove. Izdatki so v njem znižani na minimum, pa jih je kljub temu še vedno 625.000 Din, to je nekaj nad 50.000 Din manj kot lani. Znižala se je postavka za narodno prosveto za 10.000 Din, za socialno skrbstvo za 24.000 Din, v nekaterih postavkah pa za 1000 Din ali še manj. Na par mestih imamo tudi povišanje izdatkov v primeri z lanskim letom, vendar le za neznatne vsote. Dohodki bodo znašali po proračunu 354.900 Din. Med te je všteti tudi postavko 45.000 Din neiztirjanih dohodkov iz prejšnjih let (doklade, kuluk). Trošarina bo prinesla 170.000 Din, ostali primanjkljaj pa se bo kril s 45% doklado na neposredne davke. Predlagane so bile tudi nekatere nove davščine: za tuje krošnjarje z manufakturno robo 50 Din, z galanterijsko robo (dalmatinske »bratce«!) po 20 Din, za uvoz kruha 15 par od kg, šabese in sodavice po 50 par od litra.

Št. Jernej

Več slučajev nalezljivih bolezni (tifus, davica, oslovski kašelj) imamo letos v naši občini. Umrlo je več otrok, dočim smrtnih žrtev pri odraslih ni bilo.

Lep metulj, citronček, je na Miklavžev dan prifrčal v šolo, kjer je obsedel na oknu v veliko veselje in radost otrok. — Bog daj, da bi kmalu pričakal solnčno pomlad!

V službo banovinskega cestarja je zopet sprejet Fr. Luštek.

Ne samo eno, kakor samo zadnjič poročali, ampak celo več jablan se sedaj v pozni jeseni našli cvetočih v našem kraju.

Mežiška dolina

Guštanj. Odbor za pomoč brezposelnih in revežev guštanjske fare. Tudi pri nas se je ustanovil ta prepotrebni odbor. Predsednik odbora je g. župan Suler, podpredsednik g. župnik Barbič, gospodar pa g. Cvitanič. Nadalje so v odboru še gg.: zdravnik dr. Erath, trgovec Beve in drugi. Odbor si je stavil nalogo, da v prvi vrsti najde delo onim, ki bi radi delali, pa dela ne dobijo. Zbiranje in razdelitev darov je poverjeno g. župniku in guštanjskim agilnim ženam, ki so se že lansko leto v tem oziru dobro izkazale. O uspehu akcije bomo še poročali.

Kotlje. Te dni je bila dograjena smuška skakalnica v Rimskem vrelcu, ki jo je postavila podjetna lastnica penziona, gospa Nešičeva. Sedaj gradi še eno manjšo skakalnico za začetnike. Tudi v samem Rimskem vrelcu bo vse renovirano. Saj se pa tudi obeta obilen obisk. Vsi prostori so za božične počitnice že oddani. Tudi na bližnjem Brezju (Pirckhof) je nad 20 smučarjev prijavljenih. Ker pa vemo, da bo še več obiskovalcev, priporočamo tudi oba gostilničarja v Kotljah, ki imata tudi lepo število prostorov, oziroma postelj na razpolago. To sta gospod Vasti in gospod Petrič Anton, kjer se nahaja tudi pošta.

Trbovlje

Na Marijin praznik je priredila dijaška Marijanska kongregacija v tukajšnji samostanski dvorani oo. frančiškanov akademijo z govorom, petjem, deklamacijami in tamburanjem in uprizoritvijo petega dejanja Pregljevega Azazela. Pred zbranim občinstvom so kongreganisti in kongreganistinje zelo ljubek in pester spored proizvedli v splošno zadovoljnost.

Danes si oglejte zanimivo razstavo knjig in časopisov — odprta bo dopoldne in popoldne — v Društvenem domu. Vstop je vsem prost. Popoldne pa boste lahko videli v skioptičnih slikah, kako se tiska in druge zanimivosti, ki jih bo pojasnjevalo predavanje.

Iz raznih krajev

Dev. Marija v Polju. Prosveta Polje vabi k prosvetnemu večeru, ki bo v ponedeljek 12. t. m. ob 8 zvečer v Domu. Na sporedu je poleg drugih točk tudi predavanje g. prof. Janka Mlakarja iz Ljubljane. —»Zveza bojevnikov«, skupina pri Dev. Mar. v Polju, je bila na praznik 8. t. m. ustanovljena. Na ustanovnem občnem zboru skupine so zastopali centralo in govorili tov. odborniki: Wagner, Matičič in Bavdek. Za predsednika skupine je bil izvoljen tov. Hladnik.

Mekinje. Tukajšnje Prosvetno društvo uprizori danes 11. decembra ob polštirih popoldne komedijo v treh dejanjih »Narodni poslanec«. Igra slika na drastičen način predvojne politične razmere v Srbiji in je prepletena z duhovitimi dovtipi. Ker so glavne vloge v rokah izvežbanih igralcev, je pričakovati obilo duševnega razvedrila.

Vrhnika. Da se omeji dotok raznih delomržnežev in nadležnih beračev, ki odjedajo podporo res potrebnim siromakom, je županstvo uvedlo listke po 25 par. To akcijo pozdravljamo in priporočamo občanom, da dajejo podporo siromakom le v teh listkih. Kdor se bo izkazal, da je podpore potreben in vreden, bo na občini dobil nakazilo za hrano in ev. obleko. Raznim »pogorelcem« in »poplavljencem« pa bo, kakor kaže, slaba predla. — Te dni se je na tukajšnjem sodišču vršila sodna dražba Pollakove tovarne usnja. Kupila jo je Mestna hranilnica ljubljanska. Daj Bog, da bi se zadeva kmalu uredila in da bi se čimpreje pričelo z delom. S tem bi bilo nad 100 vrhniških usnjarskih delavcev rešenih bede.

Škofja Loka. Kakor so drugod proslavili 8. december, tako je tudi naše prosvetno društvo imelo ta praznik sijajno uspelo predstavo »Rokovnjačic«. Dvorana je bila nabito polna hvaležnega občinstva.

Škofja Loka. Umrli so: Marija Božnar na Poljanski cesti 6 in Antonija Kernc, vdova pok. orožniškega stražmojstra Antona Kernc; pripeljali so jo iz Ljubljane na tukajšnje pokopališče. — Drevi ob 8 proslavi naše Prosvetno društvo spomin 15 letnice smrti našega ožjega rojaka dr. J. E. Kreka. Na sporedu je 11 točk, med temi tudi godba in solospevi. Vstopnina 2 Din, ki bo vsa oddana za Krekov spomenik v Ljubljani.

Koroška Bela. Popravek: V »Slovencu« z dne 8. decembra je neki poročevalec pomotoma poročal, da se je izvršil umor Franca Mavriča pred Leskovčevo gostilno na Javorniku. Res je pa, da se je umor odigral pred »štravsom«, ki se nahaja v bližini označene gostilne. — Na praznik Brezmadežne je bil pri nas — delavnik: V tovarni se je delalo vsevprek, celo nekateri obrtniki so delali in to v časih, ko je taka brezposelnost! Kje je krščanski in sploh socialni čut?

Zagorje. Dolgo že ni bilo v naši Zagorski dolini koncerta domačega pevskega zbora. Od več strani smo čuli, kakšna sramota je za Zagorje, da ne premore lepega zborovskega petja. Da vidite, da pevska misel v Zagorju še ni zamrla, posetite pevski koncert katoliškega prosvetnega društva drevi ob pol 8 v dvorani Zadružnega doma. Pel bo moški, ženski, mešani in mladinski zbor pesmi starejših in tudi modernejših slovenskih skladateljev pod vodstvom agilnega in požrtvovalnega pevovodje Alojzija Rozmana.

Petrovče. Dramatski odsek Prosvetnega in kmetijskega društva Gospodar v Petrovčah vprizori danes ob 14.30 v Jelovškovi dvorani ljudsko igro s petjem »Mlinarjev Janez« ali »Tebarski plemiči«. Vsi prijatelji lepih prireditev vljudno vabljeni!

Sport

Na zadnjem kongresu Zveze sportnih zvez, so posamezni referenti predavali o poslanstvu in nalogah sporta. Veliko lepih besed smo slišali. Za predsednika Zveze je bil zopet izvoljen dr. Hadži. Pod predsedstvom dr. Hadžija se je vršilo tudi zborovanje plavalne Zveze. Kakor znano, so reševali na tem zborovanju tudi afero, ki je nastala radi Petrinovičevega pokala. Pred štirimi leti napačno verificiran plavalec ni bil več junior, ko je startal pri juniorskem prvenstvu. Klub, čigar član je ta junior, bi tudi brez njega postal prvak. Ni pa vedel za napačno verifikacijo in ga pustil startati. Zvedeli so pa za to zmoto nekateri funkcijonarji Zveze že tedaj, ko so izročali Iliriji pokal. Priznali so tudi to, toda kaznovani niso bili. Izgleda, da so stremeli za tem, da se slovenski plavalni sport blamira. Proti verifikaciji tekmovanja je protestiral Jadran. Toda taisti Jadran je nastopil s plavalkami, ki so bile tudi seniorke, katere je pa za štart pridobil iz Šibenika. To dejstvo je odkril delegat enega slovenskih klubov, tik predno je bilo izglasovano, da pripade Petrinovičev pokal Iliriji. To dejstvo je preprečilo nečedno mahinacijo. Naštoli bi še več nepravilnosti zadnjega zborovanja plavalne Zveze, kateri predseduje dr. Hadži, ki je tudi predsednik Zveze sportnih Zvez. No sedaj si pa vsak lahko napravi sodbo, kaj bo s tistimi referati Zveze sportnih zvez.

Tako izgleda skala aparata

SUPER 33

6 + 1 cev

Elektro-dinamski zvočnik

Dovršen sprejem vseh evropskih postaj na kratke in dolge valove

Standard Radio

Vital Vodušek:

Nedeljske misli

Evangelij: Janez 1, 19—28.
Janez govori o svojem poslanstvu.

Najpretresljivejša slika hrepenenja in pričakovanja judovskega rodu je morda ona iz 136. psalma: narod, ki ječi v pregnanstvu ob babilonskih rekah in joka, harfe pa vise na vrbah ob vodi... Ta narod je bil kakor poosebljeno hrepenenje: vsaka duša je drhtela za odrešenjem, vsako telo je bilo gotovo stokrat pripravljeno vreči se proti valovom in se preboriti proti toku do vrhov, kjer reka izvira, da bi morda od tam videli domovino. S to besedo so klicali dom in vse, kar je njegovega: mladost, polja, gozdovi, temačnost, posvečenje in tiho pričakovanje. Pa tudi pesem doma: Kako bi peli pesem Gospodu v tuji deželi? Vse so izgubili: dom in Gospoda...

Ne vem kako, da v adventu veliko bolj mislim na ljudi brez domovine kakor drugače. Morda zato, ker je božič praznik doma in ker je dvakrat reven, h komur ke Bog ne pride. Grenko je, a je vendar res, da ljudje z domovino največkrat vse izgube. Ne samo materino besedo in ljubezen, ne samo domačnost in otroško veselje, ampak vse, kar je bilo najbolj skrito v srcu, kar je bilo najbolj nedotaknjeno. Človek izgubi tla, izgubi korenine. In potem ne temelji več v tistem, kar je dom podpiralo.

Poglejte, kamor hočete, čez meje naših slovenskih krajev. Tam so ljudje brez domovine. Morda še jokajo za njo, morda so jo ob boljšem kruhu že pozabili in z njo izgubili zadnjo oporo duši. Morda so tam celi kraji, domovi, morda posamezna hiša, ali pa samo en fant ali eno dekle. Morda so tam sončni kraji, morda najtemnejše ceste. Morda so ljudje že na novo udomačeni, morda vedno popotni, nikjer doma.

Premalo so nam ti ljudje v mislih, premalo čutimo in nosimo trpljenje z njimi. Marsikatera roka se je iztezala za nami, da bi pomagali; marsikatera duša se je že odprla dobri besedi, ker je je bila tako nujno potrebna. Samo pomoči ni bilo, beseda, tista topla, domača, ni zazvenela. Roka je omahnila, duša je zašla. Pa ni nikogar zabolelo, nikogar zaskrbelo. Mi za to trpljenje na tujem premalo skrbimo...

Pri nas je ena revščina, pri njih je dvojna. Mi imamo en advent, njihov je dvojen. Mi imamo eno hrepenenje, oni jih imajo sto. Pa če jih nimajo, so še stokrat revnejši; zakaj najbridkejša je revščina, ki se je človek ne zaveda več.

O, ta naš advent!

Kaj vse storimo za pričakujoče duše? Mi smo udobni in zadovoljni do skrajnosti. Zadnjič me je kar zabolelo: nekdo je v tem časopisu omenjal Herwigovo povest o Bošljanu iz predmestja. In dejal, da ni resnična, in ni za uresničenje. Da jo je pač pisatelj pisal v toplo zakurjeni sobi. Tako pisanje je smešno zagovarjanje lastne udobnosti in slabosti in premajhne pripravljenosti. Vsaj ne govorimo tako, če že ne gremo na pot. A nemogoče je, da bi bil Herwig kdaj napisal tiste svoje znane knjige, ne da bi vsaj njegova duša ljubeče blodila po najbednejših predmestjih Berlina, jim oznanjala Boga. Tiste knjige so za življenje. Nam pa še duša ne blodi po predmestjih in ne trpi z izgubljenimi ljudmi brez doma in Boga. Prosim, kar poglejte v naše življenje.

Naš čas in naša revščina hrepeni za nekaj izrednim: za ljudmi, ki se bodo znali sprostiti kakor Janez vsega zemeljskega, in prinašali ljudem tistega Boga, ki hodi neviden sredi med nami. Da bodo kakor rjoveči levi, ki bodo vpili v puščavo naše vsakdanjosti o božji ljubezni, ki poišče slehernega.

Pozdravljeni, pozdravljeni, izgnanci v tujini! Mi mislimo na vaš advent, ki je dvakrat bridkejši od našega. Mi vam hočemo vrniti Boga in dom. In četudi bi morali na najdaljšo pot in najtemnejšo cesto. Prvi, pred vsem svetom, ste nam vi, zato ker ste naši. Ker ste bratje in sestre po naši sladki slovenski materi.

*

Za novo leto bodo izšle lanske »Nedeljske misli« v lepi, drobni knjižici. Kdor jih hoče, naj jih takoj naroči na naslov: V. Vodušek, Loke, p. Zagorje ob Savi.

FOTOAPARATE

svetovnih tvrdk Zeiss-Ikon, Rodenstock, Voigtländer, Welta, Certo itd ima vedno v zalogi

fotoodd. Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani Zahtevajte ceniki

Za revmatične bolečine

za masažo, trganje v členkih, bolečine v križu, obrazu in vsem telesu, imejte stalno pri hiši Fellerjev Elsafluid. — Pravi Fellerjev Elsafluid se uporablja že nad 35 let kot domače sredstvo za nego telesa in obrambo pred mnogimi obolenji. Za one, ki so preveč občutljivi ter se lahko prehlade, dobe nahod in bolečine v vratu, migreno, slabo spe, je Fellerjev Elsafluid posebno koristen. — Dobi se v vseh lekarnah in tozadevnih trgovinah po 6 Din, 9 Din in 26 Din. Po pošti najmanj 1 paket (9 poizkusnih ali 6 dvojnih ali 2 veliki spec. steklenici) za 58 Din, štirji taki paketi za samo 173 Din pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja Elsatrg 134, (Savska ban.)

Odobreno od Min. soc. pol. in nar. zdravja Sp. br. 509 od 24. III. 1932

Veterinarska rastava

na velesejmu od 2. do 11. septembra 1933.

Ko so v javnost prodrli glasovi, da našo domačo živino ogroža nalezljiva bolezen, so se ljudje namah jeli zanimati za živalske bolezni. Naši listi so začeli pisati o živinozdravstvu ali veterini, o veterinarjih in ukrepih veterinarske policije zoper živalske kužne bolezni. Ljudje so radovedno čitali o preteči nevarnosti, drugi so se zanimali in povpraševali o značaju bolezni, o ukrepih in drugem, in še tretji so porabili to priliko pa so udarili, resno ali le šaljivo, po veterinarstvu, veterinarskih odredbah in veterinarskih organih samih, kar se je v sedanjih razmerah kaj čudno dojmilo.

Iz vsega tega se vidi, kako malo je splošnosti znana važnost živinozdravstva sedanje dobe, dalje kako malo je znan njega razvoj in njegovo današnje stanje po vsem kulturnem svetu in torej tudi pri nas. Dokazuje pa to tudi, kako silno pomanjkljivo je znanje laikov o visoki stopnji veterinarske znanosti in njene praktične uporabe v vsem svetovnem narodnem gospodarstvu.

Vse to je dalo pobudo, da se priredi v okrilju jesenskega velesejma v Ljubljani od 2. do 11. septembra 1933 »Veterinarska razstava«, ki bo gotovo nadvse poučna in zanimiva. To razstavo bo priredila dravska sekcija jugoslovanskega veterinarskega združenja, kar nam jamči, da bo razstava obsežna in verna slika sodobnega živinozdravstva ali veterine, kakršne do sedaj tudi v visokokulturnem tujezemstvu še niso videli.

Razstava bo obsegala sledeče: Pogoji in pomen živinoreje v naši državi. — Embrijologija, porodništvo. — Nega in hranjenje mladih živali. — Razvojne in vzgojne bolezni. — Higijena nege živali. — Higijena prehrane. — Anatomija in fiziologija. — Pasme. (Konj; govedo; svinja; ovca; koza; perutnina; kuncereja; čebele; ribe.) — Kužne bolezni. — Zatiranje infekcijskih in parazitarnih bolezni. — Druge bolezni. — Forenzična veterina. — Bolezni kopita in parkljev. — Veterinarska praksa. — Mazaštvo. — Higijena živil animalskega izvora. — Živalski promet. — Živalske sirovine. — Vsakdanje izkoriščanje živali. — Druge male živali za sport in izkoriščanje, njih higijena in bolezen. — Veterinarski pouk in literatura. — Shematizem veterinarjev Jugoslavije.

Že iz tega kratko navedenega programa je razvidno, kako važna bo ta prireditev za vse, ne samo za našega kmetskega gospodarja. Razstava bo obsegala dva razstavna paviljona v približni izmeri 2000 kv. m razstavnega prostora.

Predsedstvena seja Zveze trgovskih združenj

V petek se je vršila seja predsedstva Zveze trgovskih združenj v Celju. Uvodoma je podal poročilo predsednik g. J. Kavčič, ki je dejal, da se je Zveza zlasti zavzemala za zaščito po zakonodaji ogroženih interesov naše trgovine. Govoril je tudi o deviznih razmerah ter dejal, naj se naša zunanja trgovina usmeri na princip kompenzacije in racionalnega pospeševanja domače industrijske predelave agrarnih proizvodov, ki predstavljajo v našem uvozu znatno previsoko postavko. Za njim je podal poročilo tajnik g. Kaiser. Navedel je vse akcije, ki jih je od zadnje seje sem izvršila Zveza v zaščito socialnih in gospodarskih interesov trgovstva. Obširno se je pečala s prometnimi zadevami ter podajala svoja mnenja glede obrtno-pravnih vprašanj. Na vprašanje trgovinskega ministrstva, kaj je trgovina z mešanim blagom in kaj branjarija; kaj naj obsega trgovina z mešanim blagom in kaj branjarija — je Zveza odgovorila naslednje:

Trgovina z mešanim blagom je po sedanji obrtno pravni praksi trgovina z vsem v prostem prometu dovoljenim blagom. Na podlagi obrtnega dovoljenja za trgovino z mešanim blagom more izvrševati vsak tudi trgovinske posle, za katere bi bil z ozirom na naravo posla potreben poseben dokaz strokovne usposobljenosti. Zakon o obrtih trgovine z mešanim blagom ne pozna in zahteva za vsako stroko posebej izdajo posebnega obrtnega dovoljenja. Praktično življenje, zlasti na deželi, pa zahteva, da se pojm trgovine z mešanim blagom tudi v bodoče ohrani. Zato naj se v pravilniku pojm trgovine z mešanim blagom definira.

Trgovina z mešanim blagom naj vsebuje vse blago, dovoljeno v prostem prometu v detajlni stroki. Ne spadala pa bi v področje trgovine z mešanim blagom prodaja na debelo, zlasti prodaja lesa, sadja, žitnih in deželnih pridelkov brez posebnega dokaza strokovne usposobljenosti. Za izvrševanje trgovine na debelo naj bi se brezpogojno zahteval dokaz strokovne usposobljenosti.

Delokrog branjarij je s pravilnikom omejiti. Branjarije naj bodo v bodoče stojnice, na katerih se sme v podrobni prodaji razpečavati kruh, klobase, slaščice in povrtnina. Branjarije v mestih in trgih naj bi se dovoljevale le po predhodnem zaslišanju združenja.

Zavod za pospeševanje zunanje trgovine namerava prirediti spomladi prihodnjega leta na parniku naše mornarice razstavo vzorcev naših izvoznih prddmetov, ki bi obiskal Albanijo, Grčijo, Turčijo, Sibirijo, Palestino in Egipt. Vsak, kdor ima kaj na tej razstavi, se mora ali sam ali po zastopniku udeležiti ekskurzije.

V debati so skoraj vsi delegati kritizirali postopanje davčne uprave pri izterjevanju davkov potom rubežni. Kritizirana je bila tudi neprimerna intervencija odposlanca finančnega ministrstva. Seja se je končno tudi odločno izjavila za imenovanje gospodarskega sveta.

Poravnalno postopanje. Uvedeno je bilo 9. t. m. poravnalno postopanje o imovini prot. trgovca Josipa Ivančiča v Ljubljani. Poravnalni sodnik s. o. s. g. Anton Avsec, upravni odvetnik dr. Ivan Tavčar. Prijavni rok do 15. januarja 1933, narok 21. januarja 1933. Nudi 40%, plačljivih v enem letu. — Nadalje je uvedeno poravnalno postopanje o imovini Sime Karla v Peklu pri Poljčanah (narok za sklepanje poravnave 16. januarja, oglasiti se je 11. januarja, nudi 40%.

Poravnalno postopanje je uvedeno o trgovini z zelenjavo in sadjem Stratonik in Marija Korsunovsky na Bledu. Prijava terjatev do 5. januarja 1933 in poravnalni narok 11. januarja ob 10. okr. sodišče Radovljica. Dolžnika ponujata 40 odst. kvoto, plačljivo v enem letu po pravomočnosti poravnave.

Konkurz je razglašen o imovini Maurija Petra, trg. v Aleline 38, p. Vojnik (prvi zbor upnikov dne 24. decembra, ugotovitveni narok 18. januarja).

Prodaja raznega blaga. Dne 12. decembra t. l. se bo vršila pri glavni carinarnici v Ljubljani prodaja raznega blaga (vino, papir, kovinski predmeti, igralne karte, razne tkanine, sodi, pločevina, žica, kavčuk, saharin). (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Borza

Dne 10. decembra 1932.

Denar

Ta teden so se vršili samo štirje borzni sestanki in je promet znašal 1785 milij. Din v primerj s 1.86, 1.1, 2.17 in 0.96 milij. Din v prejšnjih tednih. Največ promena je bilo v zasebnem kliringu v avstrijskem šilingu, ki pa je nižji na ljubljanski kot na zagrebški borzi, kjer zelo primanjkuje blaga. Grški boni se na ljubljanski in zagrebški borzi niso trgovali in je bil zadnji njih tečaj 6.30 do 7.30. Do zaključkov pa prihaja le težko, ker so komadi, ki jih imajo naši izvozniki, preveliki, in bi bilo priporočati, da si interesenti dajo dostaviti manjše komade, ki jih je lažje prodati.

Curih. Pariz 20.30, London 16.89, Newyork 520, Bruselj 72, Milan 26.63, Madrid 42.425, Amsterdam 208.90, Berlin 123.60, Stockholm 92.40, Oslo 87, Kopenhagen 87.50, Sofija 3.76, Praga 15.41, Varšava 58.30, Atene 2.87, Carigrad 2.51, Bukarešta 3.085.

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica bač. okol. Novi Sad, Sombor 150—152, srbač. in srem. 151—153, gbč. 152—154, bač. potiska 154—156, ladja Tisa 156—158, ladja Begej 155—157, gbn. 148—150, jbn. 146—148, srem. 78 kg. 2% 153—155, fižol bač. beli uzančni 115—120. Ostalo neizpremenjeno. Tendenca za pšenico stalna. Ostala tendenca neizpremenjena. Promet: 49 vagonov.

Chicago. Pšenica marec 48.25, maj 48.75, dec. 44.75, koruza marec 27.625, maj 29.125, oves marec 17.75, rž marec 34, dec. 28.125.

Winnipeg. Pšenica dec. 44.25, maj 47, julij 48.125.

Naznanila

Pevcem Ljubljane! Prihodnja pevska vaja bo prihodnji četrtek, dne 15. decembra.

Frančiškanska kongregacija priredi danes ob 5 popoldne v dvorani Rokodelskega doma, Komenskega ulica 12 igro »Iz viharja v zavetje«.

Občni zbor »Ljubljanskega šahovskega kluba« se vrši jutri ob 20 v restavracijskih prostorih hotela »Slon«. Vsi ljubitelji šaha vljudno vabljeni.

Umetnostno zgodovinsko društvo v Ljubljani bo imelo svoj občni zbor v sredo, 14. decembra ob 8 zvečer v verandni dvorani hotela Uniona po običajnem sporedu. Pred občnim zborom bo predaval g. Fr. Stele o »Umetnostnih spomenikih v Ljubljani«. Predavanje bodo pojasnjevale skioptične slike. Vstop k predavanju bo brezplačen. Povabljeni so vsi prijatelji umetnosti in zgodovine ljubljanskega mesta.

Materinski večer, ki ga priredi drž. zavod za zaščito mater in dece z dečjim domom kraljice Marije, se vrši v sredo, 14. t. m. ob osmih zvečer vsled vremenskih neprilik **v dvorani okrožnega urada, Miklošičeva cesta,** ne pa v zavodu. Vstop ima samo odraslo ženstvo. Govori B. Dragaš »O zablodah otrok in mladine«.

Francoski institut vabi na skioptično predavanje, ki bo v torek, 13. t. m. ob 21 v društvenih prostorih v Narodnem domu. Predavatelj g. Jean Lacroix, novi lektor francoskega jezika na naši univerzi, bo govoril o francoskih katedralah.

Tretje poljudnoznanstveno predavanje Prirodoslovne sekcije Muzejskega društva se bo vršilo v četrtek, dne 15. t. m. ob 8 zvečer v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. G. dr. V. Bohinec bo govoril o »Obličju matere zemlje«. Na to zanimivo predavanje našega znanega in priznanega geografa vabimo vse, ki se za stvar zanimajo. Vstopnina običajna: sedeži po 4 Din, stojišča 2 Din, se pobira v kritje stroškov.

Božič, praznik vseh ljudij, veselje vsakogar, je vsebina mnogoštevilnih večjih in manjših skladb. Malokateremu skladatelju je pa bilo dano, rojstvo in prve dni življenja našega Odrešenika opevati na tako iskren in duhovit način, kot je to storil J. S. Bach v svojem **Božičnem oratoriju.** Delo prekipeva veselja nad uresničenjem prorokovih besed, nad rojstvom Kralja duha. V ponedeljek, 12. decembra bo s svojim mešanim zborom, orkestrom in solisti go. Lovšetovo, g. Škerlj-Medvedovo, g. Gostičem in g. Rusom izvajala ljubljanska »Sloga« ta Bachov umotvor v Unionu. Ne zamudite pravočasno kupiti vstopnico v Matični knjigarni. Opozorite svoje znance na ta koncert.

Naše dijaštvo

Na rednem občnem zboru Akademske zveze dne 29. novembra je bil za zimski semester 1932-1933 izvoljen sledeči odbor: Preds.: Ložar Slavko, cand. iur.; podpredsednik: Turk Lojze, stud. teol.; tajnik: Terseglav France, cand. phil.; blagajnik: Bajd Franc, cand. iur.; gospodar: Loh Maks, cand. iur.; revizorja: Dermastija Marjan cand. iur. in Stopar stud. teol. ter vsi predsedniki posameznih društev to so: Omahen France, Terseglav France, Kukovič Kazimir, Hlebce Milka, Oražem Janez.

Cerkveni vestnik

Duhovne vaje za dekleta v Lichtenturnovem zavodu v Ljubljani bodo od 26. decembra zjutraj. Vodili jih bodo g. misijonarji lazaristi. Oskrbnina (hrana in stanovanje) znaša za vse dni 100 Din. Prijave — ustne in pismene — pošljite na vodstvo Lichtenturnovega zavoda v Ljubljani, Ambrožev trg 8.

Slovesne redovne obljube napravi jutri, 12. t. m. v cerkvi Marije Pomočnice v Križankah v Ljubljani g. Fr. Leo Božič iz križniškega reda. Obred se prične okrog tri četrt na 10. Izvaja se: Veni sancte Spiritus in Veni Creator Spiritus, zl. A. Foerster. Pri slovesni maši se izvaja: Missa quinta v F zl. dr. A. Faist s premljevanjem instrumentov; gradual: Benedicta es tu, zl. A. Foerster, ofert. Ave Maria, zl. A. Rihovsky, Te Deum, zl. p. Hugolin Sattner.

Poizvedovanje

Dotična gospa, ki mi je v sredo 7. decembra na živilskem trgu izročila mal zavojček, naj se zglasi na Miklošičevi cesti štev. 15, III. nadstr.; desno.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA

Začetek ob 20

Nedelja, 11. decembra: Ob 15: GOSPA INGER. Izven. Znižane cene. — Ob 20: ROKSI. Izven. Znižane cene.
Ponedeljek, 12. decembra: KAR HOČETE. Red A.
Torek, 13. dec.: Zaprto.

OPERA

Začetek ob 20

Nedelja, 11. decembra: Ob 15: DEŽELA SMEHLJAJA. Izven. Znižane cene. — Ob 20: ADEL IN MARA. Izven. Znižane cene.
Ponedeljek, 12. decembra: Zaprto.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Nedelja, 11. decembra ob 15: MOJE DETE. Znižane cene. — Ob 20: BOCCACCIO. Znižane cene.
Ponedeljek, 12. decembra: Zaprto.
Torek, 13. decembra ob 20. uri: ZEMLJA SMEHLJAJA. Red C. Znižane cene.

Radio

Program Radio-Ljubljana:

Nedelja, 11. decembra: 7.30 Kmetijsko predavanje: Živinoreja (ing. Venko) 8.00 Nasveti za kmetovalce 8.15 Smučarska gimnastika 8.45 Poročila 9.00 Versko predavanje: O krščanski dobrodelnosti (dr. M. Opeka) 9.30 Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve 10.00 O spremembah temperature (dr. F. Čadež) 10.30 Ameriške zanimivosti (dr. P. Brežnik). 11.00 Otvoritev umetn. razstave v Jakopičevem paviljonu. 11.30 Salon. kvintet. 12.00 Čas, poročila, plošče po želji poslušalstva. 15.00 Mlekarstvo in gospodinje (Pavlica) 15.30 Kvartet Pilih 16.30 V spomin Fr. Milčinskemu: govor, igra, recitacije 20.00 Koncert godbe Drav. divizije 22.00 Čas, poročila 22.15 Salonski kvintet.

Ponedeljek, 12. decembra: 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas, plošče, borza — 17.30 Salonski kvintet — 18.30 Esperanto (g. Kozlevčar) — 19.00 Srbohrvaščina (dr. Mirko Rupel) — 19.30 Prenos opere »Dalibor« iz Prage — 22.30 Čas, poročila.

Torek, 13. decembra: 11.15 Šolska ura: O človeku s posebnim ozirom na higijeno (Mirosl. Zor) — 12.15 Radio kvartet — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas, Radio kvartet, borza — 17.30 Salonski kvintet — 18.30 Nemščina (Dr. I. Grafenauer) — 19.00 Gospodarska socijalna vzgoja (dr. Gogala) — 19.30 Pokrajinske slike: Železniki (dr. Andrejka) — 20.00 Prenos iz Zagreba — 22.00 Čas, poročila, plošče.

Drugi programi:

Nedelja, 11. decembra:

Zagreb: 20.00 Vokalni koncert — **Gornja Italija:** 20.30 »Knez Igor«, opera — **Stuttgart:** 20.00 Domača glasba — **Belgrad:** 20.05 Robert Schumannov koncert kvarteta — **Rim:** 20.45 »Filmska zvezda«, opereta — **Beromünster:** 20.30 Koncert ženskega zbora — **Langenberg:** 20.30 Operni večer — **Dunaj:** 20.00 »Dekle z vijolicami«, opereta — **Varšava:** 20.00 Poljubna glasba — **Pariz-Eiffel:** 19.30 Koncert

Ponedeljek, 12. decembra: Zagreb: 19.30 »Dalibor«, opera, prenos iz Prage. — **Milano:** 20.30 Koncert komorne glasbe. 22.00 Orkestralni koncert. — **Barcelona:** 21.15 Instrumentalni koncert. 22.00 Vokalni koncert. — **Stuttgart:** 20.05 Koncert. — **Toulouse:** 19.45 Večer. koncert. 20.15 Harmonike. 21.00 Simfonični koncert. 21.30 Operni fragmenti. — **Belgrad:** 19.30 Dalibor, op., prenos iz Prage. — **Rim:** 17.30 Koncert rimske filharmonije. 20.45 Lahka glasba. — **Beromünster:** 17.00 Glasba iz pravljične opere »Janezek in Marjetica«. 19.45 Švicarski komponisti. — **Langenberg:** 20.00 Koncert. 20.55 Avstrijska glasba. — **Dunaj:** 20.05 Koncert. — **Budapest:** 19.40 Koncert budimpeštanske filharmonije.

Torek, 13. dec.: Zagreb: 20.40 Operetni večer. — **Milano:** 19.00 Pester koncert. — **Barcelona:** 21.10 Operni prenos. — **Stuttgart:** 20.30 Operna glasba. 22.20 Komorna glasba. — **Belgrad:** 19.30 Vokalni koncert. 20.00 Prenos iz Zagreba. — **Rim:** 20.45 Pester koncert. — **Beromünster:** 20.00 Simfonični koncert. — **Langenberg:** 20.00 Večerni koncert. — **Dunaj:** 20.15 Čelo. 20.50 Pester večer. — **Budapest:** 21.30 Pianinski koncert. 22.30 Ciganska glasba.

POZOR! **CHEVROLET** POZOR!

originalni nadomestni deli

vsi stalno na zalogi edino le pri autoriziranih General Motors delavnicah:

A. MARINI Maribor, Tržaška c. 16 Telefon: 24-07

DESA d. z o. z. Ljubljana, Dunajska c. 24 Telefon: 22-92

S. HASELBACH Celje, Ljubljanska c. 11 Telefon: 1-63

ZAHVALA

Ob nenadni in težki izgubi toliko ljubljenega soproga, oziroma očeta, gospoda

JOSIPA SKERLEPA

posestnika in občinskega svetovalca

se za izkazano sožalje vsem najiskreneje zahvaljujemo.

Posebno zahvalo smo dolžni gg. zdravnikom, častiti duhovščini, prostovoljnemu gasilnemu društvu na Ježici, gg. članom občinskega odbora, zastopnikom Strojne zadruge na Ježici za častno spremstvo, domačim pevcem za ginljive žalostinke na domu in ob grobu, vsem darovalcem prekrasnih vencev in cvetja ter vsem, ki so spremili blagega pokojnika na njegovi poslednji poti. Iskrena zahvala tovarišu-gasilcu, ki se je v prelepih besedah ob odprtem grobu poslovil od svojega tovariša.

Prisrčna zahvala vsem in za vse!

Malavas-Ježica, dne 10. decembra 1932.

ŽALUJOČA SOPROGA IN OTROCI.

SLATINSKE TABLETE ZA HUJŠANJE !

so sestavljene iz zdravilnih mineralnih soli in neškodljivih, toda zelo učinkovitih praškov in ekstraktov zdravilnega rastlinstva. Vse te izbrane sestavine delujejo jako poživljajoče na človeški organizem, ne vsebujejo nikakih škodljivih snovi in so tako za nemoteno delovanje srca, ledvic in ostalih organov popolnoma neškodljive.

Slatinske tablete za hujšanje

odstranjujejo na najprimernejši in edino priporočljivi način vse, posebno pa neprijetne in nelepe zunanje znake čezmerne debelosti, razkrajajo in raztopo preobilno mast na telesu, podbradku, vratu, trebuhu, stegnih, bokih trebušni mreni, črevah, ledvicah itd.

Abnormalna težina telesa prične postopoma padati, telo postane prožno, ves organizem pridobi na svežosti, elastičnosti in mladostnem občutku.

Težina Vašega telesa se zmanjša tekom 1 leta za 8 do 14 kg.

Slatinske tablete za hujšanje

dobite v vseh lekarnah, in sicer doza s 100 tabletami za Din 46·—, z 200 tabletami za Din 74·—; kjer jih pa ne bi dobili, se obrnite direktno na proizvajalca:

Lekarna Mr. L. Bahovec

Ljubljana, Kongresni trg

Kjer vsa druga sredstva odpovedo, dosežejo Slatinske tablete za hujšanje presenetljiv uspeh.

LEPOTE NAŠE ZEMLJE

Sv. Pankracij, naš severni stražar

(Na Radljah 900 m.)

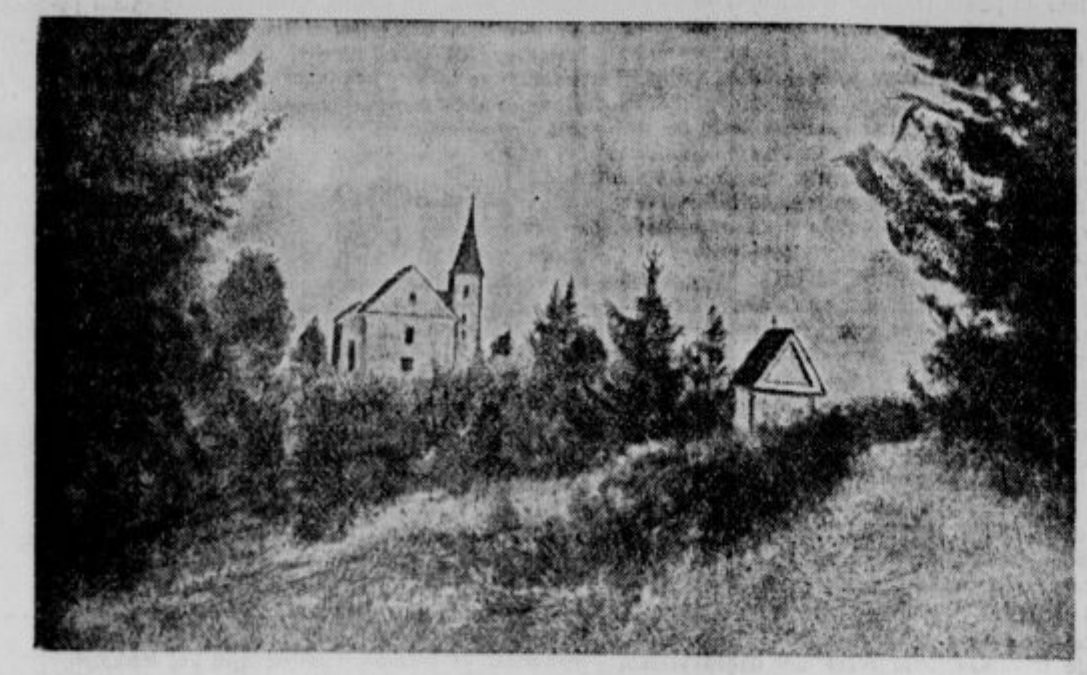

Sv. Pankracij (900 m)

Če sploh kje, se tu lahko reče, da je bila državna meja med Avstrijo in Jugoslavijo potegnjena kolikor toliko pravično, ako se je pri tem delu oziralo na sedanjo živo narodno mejo. Za Košenjakom in Čičkovimi pečmi, za Remšnikom in Radljami s cerkvico sv. Pankracija, kamor dospeš od Drave s kolodvora Brezno-Ribnica v dveh urah, se svet strmo spušča, pogreza in pada v globino in nižino, v velikansko, prostorno in obširno kotlino, ki je odprta proti vzhodu in se počasi dviga proti Gólici in Glinjski planini. Ta svet se po svoji zunanjosti in po svojem gospodarstvu močno razlikuje od našega za Dravo od koroškega Traperga doli do Maribora in v njem biva danes že nemški rod. Toda čez ta naravni jez so valovi nemškega stremljenja in poželjenja butali in nevarno silili po robeh in vrheh, po prelazih in globoko zarezanih prečnih dolinah Bistrice, Suhe in Črmenice v itak ogroženo Dravsko dolino, v Marenberg, na Muto in v Pohorje. V tem odseku je bila severno od Drave samo ena občina še v slovenskih rokah, Sv. Jurij na Remšniku, čigar najsevernejša podružnica je baš cerkvica sv. Pankracija. Tik ob severni steni Pankracijeve cerkvice stoje sedaj državni mejniki in tako je sv. Pankracij v resnici, kakor je bil v svojem življenju velik vojščak, sedaj tu naš zanesljiv in trden stražar.

Globoko zarezani in izprani, tesni in strmi dolci in jarki; nad njimi podolgovati in položno-poševni hrbti in grebeni, planjaste kope, ravnine, planice in zelenice, njive, polja in travniki, gozdovi in pašniki; ropotajoči mlini in žvižgajoče žage, samotne, obširne kmetije, skoro nikjer združene v pravo vas; ne presuho poletje in ne prehude zime; pridnost, delavnost, vztrajnost, velika od davnih rodov podedovana ljubezen do domače gorske grude, pa naj bo ponekod še tako trda in skopa; narod miren, obrnjen vase in zato še pristen in nepokvarjen: vse to je značilni kras in ponosna dika onega našega obmejnega sveta za Dravo od Gradišča in Ostrega vrha do Košenjaka in Dravograda, ki ga je nam rešil naš severni stražar sv. Pankracij in njegov sosed sv. Urban na Planini pod Košenjakom. L. 1885 na »Ramšeniku« pokopani znameniti župnik Žmavc je zapisal besede, »da se bo Slovencem godila neizmerna krivica,« ako Nemci prodro preko sv. Pankracija.

Pravijo, da je na molečem rtiču, podobnem nosu, v katerega se konča Radeljski gorski hrbet (Radljica) in ki ga sedaj krasi cerkvica sv. Pankracija, stalo že v rimskih časih neko pogansko svetišče. Mogoče. Ta rtič z umetno nasuto planico, na tri strani strmo padajoč v globel, je tako svetel in jasen, nudi tako lepe, očarujoče razglede in poglede, je tako vabljiv in dominanten nad celo okolico, tako severno kakor južno, da bi bilo le čudno, če bi kedaj okoličani na njem ne bili stavili in častili svojega boga. In staro mesto Flavija, Solva, naša Lipnica, ni bila preveč oddaljena od našega sv. Pankracija; med potoki pa, ki namakajo vinske gorice, sedaj nemške srednje-štajerske kotline, najdeš poleg Laznice in Čakave ali Sekave tudi še Črno in Belo Solbo in nemara je tekla nekoč Drava tik pod vrhom sv. Pankracija.

V varstvu in poletni senci treh slovanskih lip se dviga na vzhodnem, štrlečem nosu cele »Radljice«, nova, še ne popolnoma dozidana, z lepo oker-barvo pobarvana cerkev sv. Pankracija; na njo je na južni strani prislonjen stari beli zvonik; nad štirimi lesenimi kočami, izmed katerih sta za poletne izletnike in smučarje dve v oskrbi podružnice SPD v Mariboru,[1] so postavljene na planici okoli cerkve klopi in mize, so razprostrte mehke, zelene tratice. Tu sediš ali ležiš in tako lahko občuduješ raznoliki prekrasni obširni svet, ki se v bližini in v njih daljavi odpira tebi in cerkvici sv. Pankracija, našega obmejnega svetnika. Od temnozelenih, sanjavih šum našega Pohorja, od pisanega sveta naših Slovenskih goric, od Sršenovega, Pokrižnikovega in Žavcarjevega vrha od sv. Duha in Kaple, od Radljev, Čičkovih peči in od Košenjaka se dviga pogled na zasnežene vrhove Savinjskih alp, na Raduho, Ojstrico; gledaš na naše Karavanke, na Plešivec, na Peco, na Obir, oziraš se na širni nemški svet za našo severno mejo, na Gradec, na Schöckl, Hochstraden in Riegersburg; vidiš ponemčene slovenske kraje ob gornji avstrijski Pesnici Luče in Arvež; nad Ivnikom, Oseko, Zelenim Travnikom sveti semkaj slovenska romarska cerkev sv. Ožbolda na visokem pobočju skalnate Gólice, že globoko v nemški zemlji. Pa če zgodaj vstaneš, ko zvonček sv. Pankracija jutrnco zvoni in naznanja vsem vernikom in ljubiteljem narave i med Slovenci i med Nemci, tedaj zagledaš v sinjih in sivih višinah dve veliki, dolgi, snežnobeli lepi kači, kako plezata, vsaka z zlato krono na glavi, po vrtoglavh strmih robeh in pečeh dveh gorskih velikanov vedno više in više v nebesa, pod nebesni svod; prvi solnčni žarki padajo na našo Ojstrico in istočasno na avstrijsko Golico in zavedaš se, da je vsemogočna Stvarnikova roka ustvarila naš prekrasni svet za nas vse in da je naš sv. Pankracij sicer res naš obmejni stražar, da pa vendar hoče tudi v čisti ljubezni do lepot in krasot tega sveta družiti vse, ki nosijo ljubezen do prave lepote v svojem srcu.

Glavni oltar ima spredaj nemški napis: »Hl. Pankratius bitte für uns.« Iz nemškega besedila na njegovi desni strani pa izveš, da sta ga dala postaviti l. 1904. »Franc Prates, Besitzer in Bischofegg« in »Jos. Nauschnigg, Besitzer in Lichteneg.« Nemški vinogradniki za našo sedanjo mejo, ki pridelujejo po največ rudeči kisli »Schilcher«, časte že od nekdaj našega Pankracija kot svojega zaščitnika in zavetnika, prihajajo k njemu s svojimi dušnim pastirji v procesijah in župnik od našega sv. Jurija na Remšniku opravlja za nje »vremenske mašec« proti toči in pozebi od pomladanskega praznika sv. Jurija tja do sv. Mihaela. In tako je kaj razumljivo, da drži naš Pankracij v svoji desnici sicer svoj nabrušeni meč in nosi čelado na glavi; a v levici ima svežebliščeč rudeči grozd in se smehlja nanj, prav tako kakor drži sv. Urban nad Mariborom, na bližnjih Radljah na Planini kot zaščitnik slovenskih vinogradnikov in njihovega belega vina baš beli grozd. Ko tako vidiš, kako druži naš Sv. Pankracij s svojo cerkvijo in svojim grozdom Slovence in Nemce, opaziš še stranski oltar pristnega slovenskega svetnika sv. Aleša, ki skupno s sv. Pankracijem združuje Slovence in Nemce k najlepšim in tudi najzanimivejšim cerkvenim shodom večkrat na leto spomladi, poleti in jeseni, ne le na praznik sv. Pankracija in sv. Aleša. Sv. Aleš se blaženo smehlja na svojem oltarju, nosi na roki palačo, vhod v njo in visoko stopnišče s pragom. Bogatih rimskih patricijev sin, se je v mladosti svojih let odrekel lepi bogati nevesti, pa je šel v samoto in med ubogo ljudstvo, da mu pomaga. Naposled se vrne na dom. Ko na pragu očetove palače izdihne svojo blago dušo, zazvene sami od sebe vsi zvonovi po vseh cerkvah v Rimu.

[1] Koči sta last župne cerkve sv. Jurja na Remšniku in ju je dal navdušeni planinec, kavalirski župnik Vid Pavlič planincem na razpolago, da tako podpre slovenski turizem na naši severni meji.

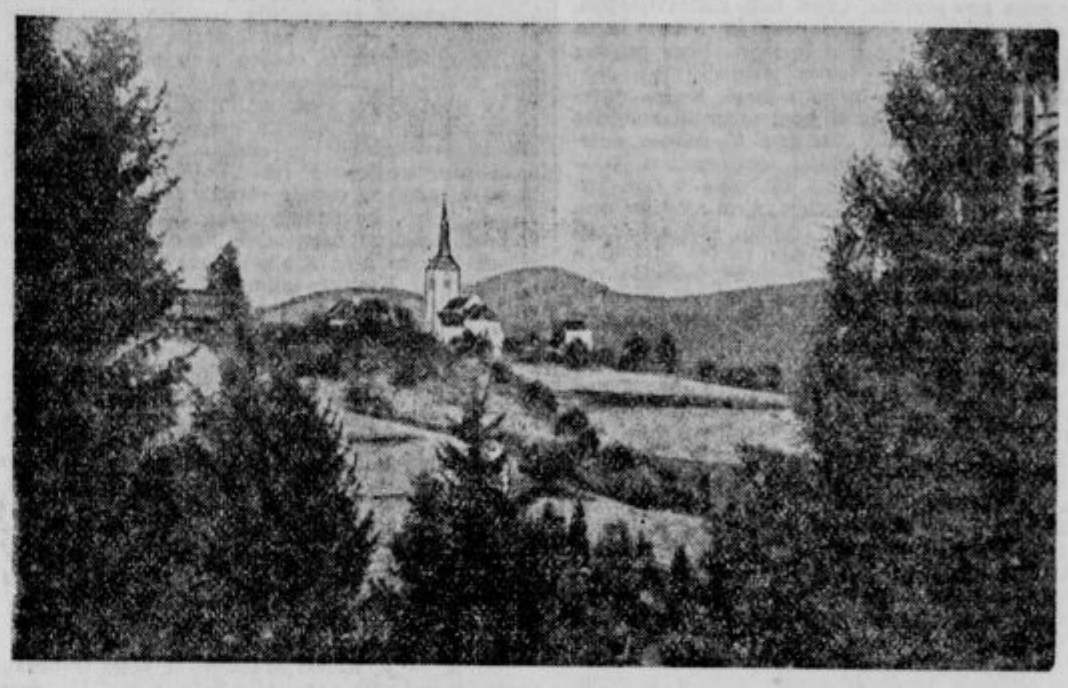

Remšnik ob meji (686 m)

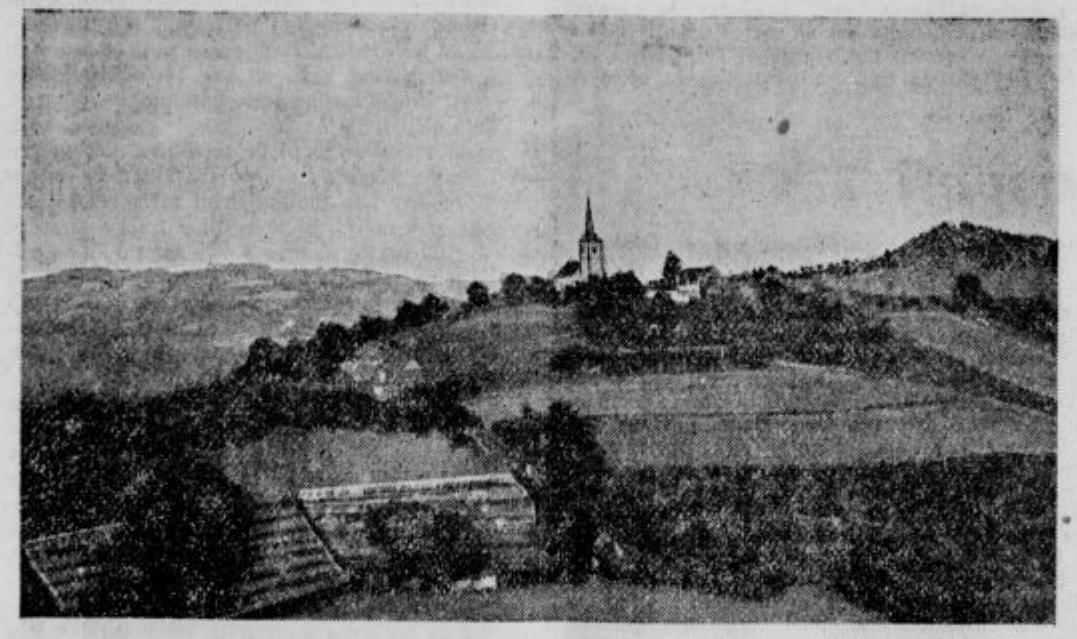

Sv. Jurij na Remšniku

In nekaj iz življenja sv. Pankracija, sv. Aleša, sv. Urha in sv. Jurija, ki ima na Remšniku že od l. 1201 svojo župno cerkev, najdeš še vedno med narodom v celem okolišu na Remšniku in na Radljah. Pripovedujejo ljudje, da so imeli dobrega in srečnega mešnika. Pa je začel nekoč v opuščenem rudniku za zlato in srebro kopati skriti zaklad. Našel ga je, a nihče ne ve, koliko ga je bilo. A mešnik od tistega trenutka ni imel nobenega miru več; začel je hirati in v enem letu so ga pokopali. Pa kakor je bila župnija sv. Jurija na Remšniku nekoč obširna in bogata, saj je segala od Suhe pod Košenjakom do Čermenice in Vodmata tako poročajo o remšniškem župniku Kašparju Deželaku (1774) **»Parocchus domum canonicam non habet, sed habitat in ligneo stabulo cum maxime periculo mortis.«** Pa kljub temu je baš on svojim naslednikom in celi župniji še v onih časih zapustil lepo knjižnico. Danes ima sv. Jurij na Remšniku lepo cerkev, okoli nje še lepše, okusno pokopališče s krožnim obzidjem, kjer je bil pokopan tudi ruski polkovnik Peter Živanovič Kovalevsky l. 1922., cerkveni stolp s staro letnico 1065, okusno župnišče, državno osnovno šolo in prikupno gostilno Rebernik v Herkovi peči — pravijo — si lahko ogledaš slonove kosti, okamenelega moža, medvedje šape in jamo, kjer so bivale vile in žalikžene z lepimi, dolgimi lasmi, naklonjene tudi kmetu na Remšniku, Brezniku, Kozji vrh in Ves, vsi pokriti z gozdovi in polji, okrašeni s samotnimi kmetijami in zaščiteni tudi s cerkvico našega obmejnega stražarja sv. Pankracija, odmevajo od žag in mlinov, od pesmi domačih voznikov »Kobancev«, pa od nauka sv. Pankracija, ki se glasi:

Ljudje ostanite doma!
Tujina trd vam reže kruh —
brez blagoslova je in suh —
in sreče prave ne pozna.«

Dr. France Mišič.

Joža Herfort:

Sence v megloh

Nižave so žarele v jesenskem zlatu, planine so si nadele že prvo rahlo sneženo tančico. Vijolično sive so bile same s svojim molkom. Planinci so šli, smučarjev še ni bilo, planšarji so odgnali živino v dolino.

Planine so živele naprej. Planinske rože so druga za drugo umirale v ostrem vetru, morila sta jih močna sapa in zmrzal. Gamsi so se umikali čedalje nižje. Planinske sočne trave so se posušile, puste, slamnate in trde so bile. Samotarji so šli v temnozelene jelove gozdove, tropi so šli v doline, bliže ljudi.

Prišel je sveti Martin, po vrtovih smrti so umirale zadnje voščenorumene krizanteme v medlih žarkih solnca, ki se je vedno skrivalo daleč nekje za oblaki. Gamse je prevzelo čudno čustvo, mati narava je pognala po njihovih telesih čudne tajne sokove, kri jim je divje zaplala.

Samotarji iz gozdov, starci, so prišli h tropam, mladi kozli so se pričeli bojevito obnašati in preganjati samice — v snegu in vihrah so svatovali gamsi.

Kot povsod se je tudi tu veljavljal večni zakon narave: Pravico ima jačji! Gamsi so se borili za koze. V lepih temnih očeh jim je gorela razpaljena strast, pozabili so celo na lastno varnost. O j, l j u b e z e n j e b i l a ž e z a m a r s i k o g a p o g u b n a!

Star gams, vedno je bil pri tropu zadnji, se je oddaljil in zasledoval samico. Vsa spehana je prišla na skalnat greben, pogledala nazaj in težko sopla. Kmalu je bil kavalir za njo in ji spet usiljeval svojo ljubezen. Koza bi imela pač raje kakega mlajšega gospoda, a kaj ko jih stari ne pusti blizu. Spet mu je ušla. Strastno jo je zasledoval, ni pazil niti na veter, niti na krtje, čeprav je grapa pod njima ležala v megla in bi jima utegnila prinesti nesrečo. Utrujena in sita nadležneža se mu je udala. Prav nič ni bil kavalirski in prav klavrno je odšel od nje, bil je pač že star gospod. Krilo ga je rušje, ki je podrhtavalo v vetru, glavo okrašeno z velikimi, močno zakrivljenimi roglji je nagnil naprej in vonjal v meglo, kamor je upiral svoje ostre oči. Vse je bilo tiho, le veter je ječal v stenah in med rušjem, pa mu majal po hrbtu visoko dlako, — ono, ki tako skomina gorenjske fante.

Veter je dvignil meglo in jo vrgel čez greben. Gamsi so bili nemirni, nekaj ni bilo v redu. Pozabili so na divjo slo, ki jih je motila, da niso bili dovolj pozorni, pa samo nezaupno vonjali zrak in poslušali. Koza, vodnica, je šla počasi naprej, sledile so ji najprej koze potem šele kozli, najstarejši in najmočnejši so bili zadnji, vsi so se pomaknili na rob.

Lovec je povesil daljnogled in puško, lovil je gamse v daljnogledu, starca ni mogel ujeti na križ, kot bežna senca je bil v daljnogledu, krila ga je megla. Sedaj so se pomaknili čez rob, kot sence so šli pod varnim plaščem megle.

*

Zima v gorah, v belino zagrnjeno rušje in suho vejevje. Skalne čeri kipe nemo v nebo, ono sivo, pusto, zimsko nebo. Gamsi so se umaknili nižje, dobili so temne zimske obleke. Poleti so bili sivorjavo-rumeni, za zimo jih je narava pokrila s temno gosto dlako. Progi na obeh straneh glave sta živeje izstopili in postali nežno rumeni, dlaka po hrbtu jim je bila po ped visoka, to je ona, za katero hrepeni lovec, ona, s katero se postavlja planinec pred svojim dekletom, ta je povezana v gamsov šop.

S pomladnim zelenjem so se gamsi vračali v planinsko kraljestvo. Prav pomlad, planinska pomlad jim je dostikrat nevarna. Ko zapihajo južne sape, prično drčati v doline silni plazovi. Dostikrat se zgodi, da zajame plaz gamse v svoj divji objem in jih stre. Pomladi gredo gamsi prav iz tega vzroka kaj radi v kraje, kjer so pred plazovi varni, doleti jih pa kljub temu dostikrat kruta usoda .

Maj v planinah. Sokovi, vsi mladi in sveži so pričeli kipeti po bilju in rušju, povsod je vrelo novo življenje. Divjim kozam je napočila težka ura.

Matere so si poiskale mirnih in varnih zaklonov, maj je mesec njihovih mladičev. Starke so za mladiče silno skrbne matere, mladiča pa tudi doje pol leta in še več. Malj so na matere tako zelo navezani, da ostanejo pri njih celo tedaj, ko so se ponesrečile ali padle kot žrtev divjih lovcev.

Po planinah hodijo planinci, pa so ti planinci prav radi »židane voljec«. Za židano voljo pa imajo vpitje, kričanje, streljanje in metanje kamenja. Gamsi so plašni, pa pred takimi planinci beže, pa se žal dostikrat ponesrečijo. Lovci trde, da se število gamsov polagoma krči in da so temu precej krivi naši planinci — skaze.

*

»Hudičev melc« so obdajale na dveh straneh strme skalne police, na vrhu se je končaval s previsom. Vse špranje in razpoke je sneg že zamedel, dostop je bil sedaj še težji. Na levih policah je rastlo krivo rušje in tam je stanoval črni rogatec, katerega so se pastirji bali, ker je tako tajinstveno izginjal in svaril z ostrimi žvižgi trope gamsov na nevarnost, in katerega so imeli za vražjo last. Lovci so za njim zaman oprezovali, njegov vid je bil pre oster, njegov voh pretenak.

Z južne strani se je bližal »Hudičevemu melu« lovec. Ni bil še star, a zato je bil bolj izkušen. Hotel je prevariti starega samotarja. Pod melom mu je prišla na pomoč megla, ki ga je ovila, da se je mogel bližati usodnim policam. Po zraku so plesale redke snežinke, nebo se je sivo in pusto sklanjalo nizko nad gore. Mel je otrdel v zmrznjenih jesenskih nativih, zamedel ga je sneg.

Predrznež, ki si je hotel osvojiti gamsa, starca, si je ovil čevlje s cunjami in si pritrdil v nevarnih krajih dereze, pa se počasi dvigal kvišku. Bil je že blizu vrha, ko se mu je utrgal pod nogami kamen in ropotaje odletaval nizdol. Lovec je tiho zaklel, pa pazno poslušal. Nič, vse mirno. Prav tedaj je zapihala od vrha sapa in potisnila meglo v dolino.

Tristo... lovec je kot okamenel obstal. Dobrih sto korakov nad njim je stal tajinstveni gams in motril okolico onstran police — okrnjen je bil proč. Mirna roka je počasi dvignila puško, gamsovo pleče je obstalo v križu daljnogleda, molk planin je pretrgal strel. Gams se je komaj vidno nagnil proti steni in obstal. Lovec je ostrmel. Jek strela se je še lovil po meglah in pečeh, ko je v drugo streljal gamsa. Nič! Ni se ganil. Tretjič je dvignil puško, namah so mu zaplesale pred očmi vse tajne slike iz bajk, pa stisnil zobe, trdo pomeril in sprožil — puška ni vnela. Kljub temu pa se je gams lahno stresel in omahnil malo nižje, bil pa je še vedno naslonjen na steno. Oko mu je že davno ugasnilo, le veter mu je majal visoko dlako po hrbtu in mamil lovca. Pripravil se je že na plezanje, ko je zdrknil mrtvi gams raz police in obstal tik lovca v peščenem, zmrzlem melu. Odnesel ga je v dolino, prvo rušje mu je bilo za zadnjo vejico, dobil je vejico — zeleno vejico i gams i lovec.

„SLOVENČEV“ SVETOVALEC

Naš domači zdravnik

M. T. — S. Neverjetna je množina bolezni ali bolezenskih tegob, ki vas mučijo, bolečine v glavi, v prsih, v križu in po udih, kašelj in težko požiranje je zares več ko dovolj hudega. Zdi se mi, da je bolan hrbtni mozeg, zato vam svetujem zdravljenje v kakšni večji bolnišnici, ki ima tudi oddelek za živčne bolezni. Kasneje pride v poštev morda še zdravljenje v kakšnih toplicah.

J. B. — S. Čir na želodcu ali dvanajstniku je moja domneva glede vaše bolezni. Vsekakor je potrebna tudi točna preiskava z Rentgenom, od tega izvida je odvisno nadaljno zdravljenje, ki bo dolgo (vsaj več tednov), poleg zdravil bo treba, da se strogo držite predpisane hrane. Kako spravite to v skladu s svojim položajem, ne vem, svetujem pa nujno: primum valere, dein philosophari!

M. K. — Lj. Vnetje srednjega ušesa se rado ponavlja, če ni bilo že prvič popolnoma ozdravljeno. Svetujem vam, da se ne zanašate več samo na ogrevanje ali druge domače pripomočke, zlasti če se vam je že vnela kost za uhljem, kar pomeni, da se je vnetje že razširilo. Saj imate vendar strokovnjaško pomoč na razpolago!

P. Š. — Lj. Ozebel nos? V tem letnem času, ko začenja nos »cvesti«, začeti tudi z zdravljenjem, ki naj bo celo uspešno, je nekoliko zakasnela in tvegava zadeva. Če je bila že ugotovljena pri vas slabokrvnost, pijte do konca pomladi ribje olje, skrbite tudi za tople in suhe noge. Redna »prebava«, t. j. iztrebljenje ni brez pomena, opojnine in mesnine so kvarne. Nos sam bi trebalo zavarovati proti naglim toplotnim spremembam, voda in vlažnost škodita, zato ne umivajte v tem letnem času nosa z vodo, ampak z oljem ali bencinom ali petrolejem ali vinskim cvetom, najbolje izmenoma. So maže, ki odpravljajo vnetno stanje in tako krčijo razširjeno žilje, za rabo doma in ponoči, in tudi take maže za podnevi in zunaj, ki naj omilijejo vremenske škodljivosti. Receptov pa načeloma ne dajemo na tem mestu, ker vsak zdravniški recept mora nositi po zakonskih predpisih ime onega, ki mu je recept namenjen, in ime onega, ki recept predpiše, ker samo v takšnem razmerju je zagotovljeno jamstvo odgovornosti.

M. K. — K. Zastarel nahod vas vznemirja, odkar se je nesrečno končal dozdevno enak primer iz vašega znanstva, začelo se je kakor pri vas tako neznatno in končalo tako porazno. Kako se dajo taki strahovi odgnati? Z Rentgenom ne, ker Rentgenova priprava niso »oči«, ki se da ž njimi gledati v globino, ampak Rentgenova priprava daje na svetločutni plošči samo sence predmetov, ki Rentgenove žarke propuščajo v večji ali manjši meri. Za spoznavanje spremembe v nosni sluznici, ki jo obdajajo kosti in močno razvito žilje, je Rentgen v obče neprimeren, pač pa se da nos precej natačno pregledati s pomočjo zelo enostavnih priprav — naravnost. Pojdite k zdravniku strokovnjaku za nosne bolezni, ki vam menda kmalu odpravi nahod in odžene strahove!

L. S. — Lj. Trema pri pisanju, kadar vas kdo opazuje, ali pri igranju na klavir, je svojevrstna in dobro znana nevroza, ki se javlja pri raznih živčno razrahljanih ljudeh v najrazličnejših oblikah, tega obhaja zona, ko naj gre sam čez trg, drugega, ko se vozi čez most, tretjega, ko stopa na oder, četrti se boji podati neznancu roko, peti se boji prijema kljuk, da se ne okuži, šesti se trese na ulici v strahu, da mu prileti na glavo opeka s strehe, sedmi trepeta, ko se bliža nevihta itd. Nekaj treme ima malone vsak človek v nevajenem položaju, da izgubi svojo okretnost, govor se mu zatiška, kretnje postajajo nerodne, v obrazu se mu bere zadrega ali celo nemir itd. Zdrav človek kmalu premaga motečo nemirnost in vrši, kar namerava, brez motenj do konca. So ljudje, ki so kakorkoli živčno izčrpani in dobivajo tremo pri vajenem delu prav zavoljo živčne izčrpanosti. Tem treba nekaj časa odmora in splošne okrepitve: zadosten nočni počitek, krepka pripresta hrana, gibanje na prostem spravijo kmalu zrahljano živčevje v ravnotežje. So pa še drugi ljudje, ki imajo kolebavo živčevje že po rodu, kakor marsikateri konj nepreračunljivo muhavost. Kako se odganjajo človečje »muhe«, je lahka ali pa prav težka zadeva. Kdor zmore, in menim, da razsoden in krepkovoljen človek zmore prav kmalu, da se začenja smejati muham svojega »osleta«, izginejo take živčne burke v prazen nič. Kdor pa vidi v teh živčnih norčijah ne vem kakšne strahove, ki se jim sam ne upa pogledati v obraz, rabi vsaj izprva večče pomoči zdravnika psihoterapevta, ki mu pravilno usmeri izravnoteženo duševnost. Sodeč po vašem pametnem opisu menim, da vam treba samo nekaj odmora in splošne okrepitve, da tista motnja premine za vselej. Valere — aude!

R. L. — C. Ovsenjak, t. j. kruh iz ovsene moke, je kajpada priporočljiv posebno onim, ki so nagnjeni k zaprtju. V naših krajih je prišel oves, žal, iz rabe, dasi je ovseno zrno med vsemi žitnimi zrni že zavoljo velike tolščobne vsebine največ vredno. Seve, vsak malin ni za oves, tudi je treba posebnih priprav za ovseno kašo ali ovsen riž, ki je okusnejši in mnogo bolj hraniven od navadnega uvoženega riža. Koliko denarja pošiljamo v tujino za ovsene izdelke (ovsene kosme in ovseno kašo), ko imamo doma dobrega ovsa dovolj in malin za oves sredi Slovenije! Ali mora veljati tudi za prehrano isto, kar velja za modne potrebščine? Kranjec kupuje slamnike iz Domžal in Kranjica klobučke iz Škofje Loke, a oboje se mora vrniti preko Dunaja v domovino, da je nošnje vredno!

I. J. — K. Nevarnega umobolnika hočete sprana varno in v primerno zdravstveno oskrbo? Čakate in moledujete že več tednov brez vspeha? Takšna je usoda nesrečnikov in njihovih svojcev že nekaj let in ostane ne vem, kako dolgo. Kako je prišel vaš ožji rojak brez dejanske potrebe in proti lastni volji kar nenadoma in gladko v tisto zatočišče, mi ni dovolj znano, da bi mogel jasno presoditi zagonetni primer, ki je dejansko edinstven. Poizvedujte pri pristojnih oblastnijah, kako se je ta zares ameriškanska ugrabitev in internacija posrečila in poskušajte jo posneti po poskušenem vzorcu!

M. R. — V. Kateri sanatorij za večjo trebušno operacijo naj vam priporočim? Trije so v bližnjem vam mestu, in vse tri vam priporočam v enaki vrsti in meri; vaš zdravnik, ki pozna vaš primer bolezni in pozna zdravnike, ki pridejo v poštev, menda tako dobro kakor jaz, naj odloči po svojih vidikih!

M. M. Lj. O »laboratoriju« tam daleč v stostolpni prestolici in njegovih izdelkih, ki jih pridno oglašajo naši časopisi, naj povem svoje mnenje? Preveč zahtevate! Tisti »laboratorij« nudi izdelke za okrepitev, kmalu za tem za vničevanje istega dejstvovanja, brž nato za zdravljenje tega in onega. Za razsodnega bravca onih inseratov je menda razvidno, da omenjeni zavod vstvarja potrebe za obolevanje in takšno obolevanje zdravi. Čudim se, da še kdo naseda takšnim glupostim in očitnim prevaram!

Pravni nasveti

Zgradarina. I. P. T. Zanima Vas, koliko mora plačati hišni posestnik davka od stanarine 45 Din, ki jo plačuje najemnik na mesec. — Zgradarina, ki jo ima plačevati hišni lastnik, se odmeri po čistem dohodku hiše. Čisti dohodek je pa razlika med najemnino in stroški, ki se po zakonu smejo od najemnine odbiti, to so stroški za vzdrževanje, upravo in amortizacijo hiše. Na tako izračunani čisti dohodek se nato naloži davek in to: 1. osnovni davek, ki znaša 12 Din od 100 Din čistega dohodka, in 2. dopolnilni davek, ki znaša od prvih začetih ali polnih 10.000 Din 2%. Na osnovni davek se naložé tudi avtonomne doklade, dočim se na dopolnilni davek iste ne smejo nalagati.

Skrajšan rok. F. R. Št. J. Oče je padel v svetovni vojni, starejši sin je odslužil polni rok, drugi sin je že osem let odpravljen od hiše. Ali ima tretji sin pravico do skrajšanega roka? Poleg tega je tudi očim odslužil polni rok, dočim je najmlajši sin stalno nesposoben. — Podatki tega vprašanja so pomankljivi za povsem zanesljiv odgovor, ker je vpraševalec pozabil navesti starost posameznih rodbinskih članov, vendar smo mnenja, da tretji sin nima pravice do skrajšanega roka, ker nista dva njegova brata neposredno pred njim po vrsti odslužila polnega roka.

Davčna prostost oseb z devetimi in več otroki. H. M. Imeli ste 12 otrok, od katerih je šest živih. Vprašate, če ste davkov oproščeni. — Zakon pravi, da so prosti plačevanja neposrednega davka in vseh doklad, ki se odmerjajo na te davke, oni davčni zavezanci, ki imajo devet ali več otrok ali so imeli istočasno živih devet ali več zakonskih otrok. Do oprostitve pa nimajo pravice oni, ki njih davek po vseh davčnih oblikah znaša nad 1000 Din. Pravico do oprostitve davkov mora davčni obvezanec prijaviti s polnoveljavnimi dokazi pristojni davčni upravi.

Šolanje kot dota. J. Š. O. K. Letos ste maturirali. Za univerzo imate kot doto zgovorjeno, da vas mora brat šolati. Ker se je brat izrazil, da bo stanovanje, hrano in nekaj obleke že plačeval, drugo pa da si morate sami preskrbeti, vprašate, koliko je vaš brat dolžan vam mesečno plačevati za šolanje. — Če je pri prevzemu posestva prevzel brat tudi obvezo, da vas mora šolati, dokler ne dovršite univerze, potem imate pravico zahtevati od brata popolno vzdrževanje za čas normalnega študija na univerzi. Poleg hrane, stanovanja in obleke imate pravico do potrebnih knjig, za plačilo taks in za sredstva za potrebne ekskurzije. Če se z bratom ne morete sporazumeti, bo v morebitni tožbi sodišče odločilo obseg tega vzdrževanja na srednji šoli in vpoštevaje vsakoletne draginj. doklade v mestu univerzitetnega študija.

Zastaranje odškodninske tožbe. I. D. L. 1911 vas je zabodel v šali sosed z bodalom tako nesrečno, da vam je prerezal dve kiti na desni roki tako, da ste morali iskati zdravniško pomoč, pa je kljub temu ostala roka pohabljena. Hoteli ste ga tožiti, vendar vas je prosil, da ga ne tožite in je obljubil, da bo nekaj plačal. Do danes vam ni še nič plačal za poškodbo. Vprašate, če lahko še danes kaj zahtevate za odškodnino. — Odškodninska tožba zastara v treh letih, odkar je bila povzročena škoda in je povzročitelj znan poškodovancu. Le če je bila poškodba prizadejana s hudodelstvom, zastara taka tožba po preteku 30 let. — V vašem slučaju je torej odškodninska tožba zastarana. Če pa ste s poškodovateljem takrat, ko se ga hoteli tožiti, sklenili poravnavo, in vam je obljubil plačati določeno vsoto denarja, vi pa ste na to pristali, potem lahko še sedaj iztožite to s poravnavo določeno vsoto denarja. V morebitni pravdi boste pač morali dokazati, da je bila med vami dogovorjena poravnava. Ker predvojne terjatve niso valorizirane, lahko tožite za predvojnih 200 K le 50 Din.

Sporna pot. I. F. K. Imate njivo, do katere vodi pot preko sosedovega zemljišča in ste to pot vi in vaši predniki uporabljali nemoteno nad 30 let. Pred sedmimi leti ste na tej njivi postavili skedenj in se sosed temu ni protivil. Sedaj pa vam sosed grozi s tožbo, češ da nimate pravice pota do skednja. Vprašate, če lahko sosed zahteva odškodnino za pot. — Če ste vi z vašimi posestnimi predniki uporabljali pot preko njegovega sveta že več kot 30 let, potem ste si to pravico služnosti poti priposestvovali in vam poti ne more prepovedati. Seveda pa ne morete to služnostno pravico poti razširjevati. Če torej izvršujete od časa, odkar stoji skedenj, po poti preko sosedovega sveta več voženj ter so te vožnje za navedeno pot večje breme, potem vam sosed te vožnje oziroma tozadevno večjo uporabo poti lahko prepove. V tem slučaju vam svetujemo, da se poravnate in da plačate sosedu za to večjo uporabo poti primerno odškodnino.

Poroštvo. F. R. St. L. Vaš znanec je kupil hišo, za kar mu je dal denarni zavod 50.000 Din posojila. Čez nekaj časa je prevzel še neko drugo posestvo in je na to vzel 30.000 Din posojila. Ko je pred enim letom hotel vzeti še 10.000 Din posojila, mu hranilnica ni več hotela dati brez poroštva. Takrat ste vi znancu podpisali poroštvo za 10.000 Din. Sedaj pa je vaš znanec prodal drugo posestvo in plačal dolg v hranilnici, tako da ima samo še 35.000 Din vknjiženih na prvem posestvu. Vprašate, če ste še vezani na poroštvo ali pa če lahko zahtevate od hranilnice, da vas oprosto poroštva. — Kot porok jamčite hranilnici tako dolgo za znancu izplačano posojilo 10.000 Din, dokler ni to posojilo povrnjeno. Pri izdanju posojila je vaš znanec moral podpisati zadolžnico, ki ste jo vi podpisali kot porok. Čim bo vaš znanec vrnil to posojilo, mu bo hranilnica morala povrniti zadolžnico. Če je torej vaš znanec dobil vrnjeno zadolžnico z vašim podpisom kot porok, potem ste rešeni poroštva, drugače pa ne. Vprašati morate znanca, kateri dolg je odplačal oziroma za kateri dolg je hranilnica poračunala vplačani denar.

Ženitovanjsko pismo. A. O. V. Radi bi oženili sina. Ker nimate denarja, bi radi napravili ženitovanjsko pismo odnosno čezdejansko pogodbo doma. Vprašate, če je to mogoče. — Ne. Morate k notarju, da bo velialo.

Inž. R. Lah:

Gnojenje travnikov

S tem da jeseni travnike osušimo, očistimo kamenja in grmovja, jih prebranamo ali na drug način spravimo v dobro stanje, še ne izvršimo vsega, kar je potrebno za dobro košnjo. Nadomestiti moramo zemlji tudi hranilne snovi, ki smo jih ji odvzeli s prejšnjimi pridelki, torej jo pognojiti. Gnojenje travnikov se večkrat bolj izplača nego gnojenje njiv. Glavni učinek obstoji v izboljšanju kakovosti krme, ne samo v zvišanju pridelka. Seno z gnojenih travnikov zaleže pri krmljenju živine mnogo več kot z negnojenih. To dobro ve vsak gospodar, pa tudi gospodinja, ki pri molži opazuje učinek klaje raznih kakovosti na mlečnost krav in na dobroto mleka. Dobro seno ima mnogo beljakovin, zaradi česar lahko nadomesti tečna krmila.

Gnojenje travnikov pa mora biti pravilno, da čim več zaleže. Nikakor ne gnojimo mokrih travnikov, kajti na njih pride malokatero gnojilo do učinka. Važno je, da vemo, kakšna gnojila prihajajo v poštev za jesensko ali zimsko gnojenje travnikov. Imamo domača, kakor so hlevski gnoj, gnojnica, kompost, cestno blato in žgano apno; ter umetna: Tomasovo žlindro, superfosfat in kalijevo sol. Z ozirom na današnje pomanjkanje sredstev na kmetih predvsem izkoriščamo domača gnojila.

Hlevski gnoj je prav prikladen za jesensko gnojenje travnikov, toda mora biti dobro vležan, razkrojen. Svež gnoj ni za navrhno gnojenje, ker izgubi na zraku veliko svojih redilnih snovi, posebno dušik, ki pri razkrajanju izpuhti v zrak v obliki amonijaka. Hlevski gnoj je od časa do časa na travnikih neobhodno potreben, ker dovaja zemlji ogromno množino bakterijev in jim nudi hrano, da morejo rastlinam pripravljati redilnih snovi. Brez te organske hrane bi travniki vzlic morebitnemu gnojenju z umetnimi gnojili prej ali slej opešali. Take slabe izkušnje so imeli poljedelci, ki so leta in leta trosili na travnike samo umetna gnojila, opazovali pa, da je učinek istih vedno slabši. Ker niso vedeli za pravi razlog temu pojavu, so začeli pripisovati krivdo umetnim gnojilom, češ, da niso več tako dobra kot nekdaj, da jih tvornice izdelujejo v slabši kakovosti itd. Dejstvo pa je, da ne smemo dajati zemlji samo rastlinskih redilnih snovi v obliki rudninskih gnojil, ampak tudi organsko hrano za bakterije v obliki hlevskega gnoja, gnojnice in komposta. Samo izmenično uporabljanje obeh vrst gnojil nam omogoči najvišje pridelke.

Ker pa na travnikih ne moremo spraviti hlevskega gnoja v zemljo, da bi se tam razkrojil, mora biti že dodobra vležan, torej hrana za bakterije že pripravljena. Nadalje mora biti gnoj čim bolj na drobno raztresen, da pride povsod enakomerno do travne ruše in da čim prej razpade v sprsteninasto zemljo. Zelo učinkuje hlevski gnoj, če ga potrosimo po travnikih pozno jeseni, dokler zemlja še ni zamrzla in če ga kmalu na to sneg pokrije. Tedaj ga zimska vlaga pritisne k zemlji in ta ga popolnoma vsrka; zgodaj spomladi ga pa rastline izkoristijo. V pokrajinah, kjer je travništvo zelo napredno, trosijo dobro razkrojen gnoj po travnikih z uspehom tudi še po prvi košnji. Toda pogoj za to je zadostna vlaga, dež in rosa, kajti ob suši bi tako gnojenje naravnost škodovalo, namesto koristilo.

Zelo učinkovita na travnikih je gnojnica. Toda že jeseni razvažati jo ni priporočljivo, ker je gre vsled zimske vlage preveč po zlu. Gnojnica deluje zelo hitro, ker ima redilne snovi večinoma že raztopljene in v obliki, ki jo rastline ljubijo; zato je najbolje, da jim jo nudimo, ko že rastejo ali se pripravljajo za rast. Zato bo izvrstno učinkovala ob koncu zime, če jo razvozimo na travnike, lahko tudi še na nekoliko zmrzla tla, kajti njene lahko zavžitne redilne snovi bodo kmalu dospele do prebujajočih se korenin.

Še eno domače gnojilo poznamo, ki je kakor nalašč za travnike: kompost ali mešanec. Vsaka kmetija bi morala imeti svoj kompostni kup ali v bližini doma ali na travniku. Kompost napravimo iz najraznovrstnejših odpadkov kmetskega gospodarstva, ki ne spadajo na gnoj, iz smeti, cunj, kosti, pepela, cestnega blata, blata iz jarkov in mlakuž, plevela, odpadkov zelenjave in sličnega. Če primešamo kompostnemu kupu še nekaj hlevskega gnoja, oziroma ga polijemo z gnojnico ter večkrat v letu premešamo, dobimo najboljši gnoj za travnike. Kompost potrebuje vsaj leto dni, da se dodobra vdela, potem pa zaleže najmanj toliko, če ne še več, kot hlevski gnoj. V dobro vležanem mešancu so bakterije popolnoma razkrojile vso organsko snov, da postane takoj užitna za rastline. Zato tudi opažamo pri razmeroma malem kupu komposta, ki ga raztrosimo po travniku, izredno velik učinek gnojenja.

Cestno blato tudi dobro deluje na travnikih in vendar ga tako malo cenimo. Koliko ga zvozimo v jame ali na zemljišča brez koristi, namesto da bi ga enakomerno raztrosili po travorodnih tleh. Cestno blato vsebuje mnogo odpadkov živine in zelo veliko apna, ki ga skoraj vsem našim zemljiščem primanjkuje; in apno mnogo prispeva k rodovitnosti travnikov. Zato se tudi priporoča njih gnojenje z žganim apnom, ki je seveda še mnogo bolj učinkovito. Apno uniči v zemlji kisline, jo napravi bolj toplo in pospešuje v njej delovanje bakterijev, uničuje mah in druge plevelne rastline, zvišuje razkrajanje organskih snovi in s tem poveča rodovitnost. Najboljši je v to svrho apneni prah iz apnenic, ki ga lahko dobimo pri žganju apna kot odpadek. Cestno blato je v toliko boljše, ker vsebuje tudi živalske odpadke, torej organske snovi, zato pa apno v njem bolj počasi učinkuje, zaradi česar ga treba na travnike mnogo navoziti. Žgano apno ali apneni prah iz apnenic je samo rudninsko gnojilo; ker pa deluje močneje, ga je za gnojenje treba manj.

To so v glavnem domača gnojila, ki so več ali manj vsakemu kmetu na razpolago, ne da bi mu povzročala posebnih izdatkov. Ne smemo pa zanemarjati tudi umetnih gnojil, ki nudijo travni ruši redilne snovi, ki jih domača gnojila imajo v majhni meri ali jih sploh nimajo. Tu ne bomo omenjali dušičnatih gnojil: čilskega solitra, žveplene kisline, amonijaka in apnenega dušika, ker so to za naše gospodarske razmere za gnojenje travnikov za sedaj še predraga sredstva, četudi se morda tu pa tam izplačajo. Naši travniki ne potrebujejo navadno preveč dušika, ker ga dobe večinoma v domačih gnojilih, deloma pa tudi iz zraka potom detelj in drugih, dušik zbirajočih rastlin. Pač pa je potrebna fosforna kislina, ki je je v hlevskem gnoju in gnojnici premalo in ki je vsej naši zemlji primanjkuje. To snov dodajamo travnikom najrajši v obliki Tomasove žlindre ali superfosfata ali kostne moke. Žlindra vsebuje tudi mnogo apna, ki že samo po sebi ugodno vpliva na rast trav in detelj. Ker pa to gnojilo počasi deluje, je njegov učinek dolgotrajen in se dobro pozna še čez štiri leta. Gnoji se pa z njim le jeseni ali pozimi, medtem ko spomladi potrosen v istem letu ne učinkuje. Nasprotno je superfosfat v vodi lahko topljiv, zato ga rastline že v prvem letu skoraj popolnoma izrabijo. Gnoji se z njim spomladi. Kostna moka deluje tudi bolj počasi, zato je pripravna za jesensko ali zimsko gnojenje. Če gnojimo s fosfornimi gnojili, moramo istočasno trositi tudi kalijevo sol, ki je s svojim kalijem nujno potrebna za enakomeren razvoj rastlinstva.

Četudi smo prepričani, da navedena umetna gnojila dobro učinkujejo in da se ob količkaj ugodnih cenah pridelkov (v bližini mest in industrijskih središč) tudi dobro obrestujejo, vendar jih moremo dandanes priporočiti le tistim, ki imajo res sredstva za njih nabavo. Poudariti pa moramo, da je glavna skrb vsakega umnega kmeta, da najprej in v čim višji meri izrabi za gnojenje travnikov vsa njemu razpoložljiva domača sredstva in šele, če mu teh primanjkuje, seže po umetnih gnojilih.

Kjer je dovolj časa in gnoja, bi bilo dobro tekom zime izboljšati tudi zasebne pašnike. Kjer so pa pašniki občinski ali srenjski, tam se naj vsi umnejši upravičenci zavzamejo za to, da se ta zemljišča tekom zime s skupnim delom izboljšajo in očistijo, da bo že v prihodnjem letu več in boljše paše za živino. Tudi javnih zemljišč ne smemo zanemarjati, če hočemo imeti od njih kaj haska.

Ing. R. Lah:

Kmetijski nasveti

Kako ohraniti krompir čez zimo. A. V. Š. — Imate veliko skladišče, v katerem bi radi ohranili nekaj vagonov krompirja čez zimo. V tako obsežnem prostoru je pozimi težko ohraniti enakomerno toploto, ki pri krompirju ne sme pasti izpod ene stopinje pod ničlo, pa tudi ne presegati osem stopinj nad ničlo. — Če se krompir poti, je lahko vzrok ta, da ni bil ob spravljanju dodobra suh, ali je v skladišču pretoplo, ali je pa preveč vlažno vreme. Vsekakor je priporočljivo skladišče često zračiti. — Premetavati krompir čez zimo ni priporočljivo, če je dobro spravljen. — Da ohranite v tem skladišču krompir zdrav in nepokvarjen, vam svetujemo sledeči postopek: Tla, najbolje lesen pod, na katera pride krompir, pokrite s 15 cm debelo plastjo slame. Na njo naložite plast krompirja 25 cm na debelo, ki jo potrosite s prahom žganega apna. Nato pride druga plast ravno tako poprašena z apnom, tretja istotako itd. do vrha kupa, ki se ga enako popraši. Za tri vagone krompirja potrebujete približno 150 kg apna. Ob stenah krompirjevega kupa pride tudi slama. — Dokler ne zmrzuje, puščajte podnevi okna odprta; ponoči tedaj, če ni preveč vlage. Ko pritisne hujši mraz, tedaj pokrijte tudi gornjo plast krompirja s slamo in povrh še s kakimi vrečami ali plahtami. Tako spravljen krompir vam ne bo gnil, pa tudi ne zmrznil in ga boste spomladi lahko zdravega oddali. L.

Kolikokrat naj krmim govejo živino na dan, dvakrat ali trikrat? F. M. na J. Vsekakor se vam priporoča, da krmite govedo le dvakrat dnevno. Pri prežvekovalcih je želodec tako ustvarjen, da lahko vzame vase in shrani naenkrat veliko krme, ki jo žival potem pri daljšem počitku in miru v redu prežveči in prebavi. Tudi če molzete svoje mlečne krave opoldne, krmite le dvakrat na dan, toda takrat vsakikrat tako, da se popolnoma nasitijo. Povžito krmo živali tem bolje izkoristijo, čim več časa imajo za prežvekovanje. Pri dvakratnem krmljenju prihranite na krmi, delu in času, mleka pa radi tega tudi ne bo manj. Največkrat se zgodi, da so v hlevih, kjer krmijo trikrat na dan, uspehi slabši. To pa zato, ker navadno ne nakrmijo živali do sitega. Pravilno je, da krmite dvakrat na dan, toda vsakikrat izdatno in dobro. Trikratno krmljenje je umestno le, če pokladamo zelo vodena krmila, kakor so zrezki sladkorne pese, krompirjeve droži itd. Takih krmil pa nimate. — Ing. P.

Kako umijemo sode, ki so bili napolnjeni s jedilnim oljem, da bi bili uporabni za sadjevec? J. F. H. S. Malo nenavadne sode za vkletenje sadjevca ste si izbrali obenem z Vašimi sosedi. Take sode boste zelo težko kdaj popolnoma očistili olja, ki se je vjedlo globoko v les. Poskusite pa le in sicer na sledeči način: Vaše sode močno zaparite in s kropom prav nič ne varčujte. Take sode dobro sučite, da prodre vrela voda povsod lahko v les in da para raztopi olje. Če je sod po prvem parjenju še vedno zelo oljnat, ga zaparite drugič. Preden pa sod zabijete, vlijte v sod nekaj žveplene kisline (hudičevega olja). Zadostuje 5—6% mešanica vrele ali navadne vode in žveplene kisline. Žveplena kislina bo močno razjedla vso nesnago v sodu. Vendar morate biti pri delu previdni, kajti žveplena kislina je mnogo bolj nevarna ko krop. Nikjer naj ne pride v dotiko s kožo ali obleko. Pri vlivanju žveplene kisline v sod pazite, da jo vlivate počasi med krop ali vodo, ne pa, da bi vlivali krop med žvepleno kislino, kar bi utegnilo postati za Vas usodno. Pazite tudi, da žvepleno kislino shranite le na takem kraju, da jo lahko samo Vi dobite. Če bi sodi kljub zaparjenju in čiščenju z žvepleno kislino ne bili porabni, bi jih kazalo razdreti, znotraj pooblati in postopati ž njimi po prejšnjih navodilih. Svetujemo Vam pa, da za sadjevec preskrbite boljše sode, če Vam je za dobro in trpežno pijačo, pa imate tudi kaj v žepu. Dober sod ni namreč zlepa predrag, slab pa hitro. — Ing. J. Sk.

Fotoamaterji!
Povečave Vaših negativov Vam lepo in poceni napravi
fotooddelek Jugosl. knjigarne
Ljubljana Zahtevajte cenik!

Pohištvo
posteljnina, preproge, linolej, pohištveni predmeti. — Zelo znižane cene.
KAROL PREIS, Maribor
Gosposka ulica 20.
Ilustrirani ceniki brezplačno!

ŽENA IN DOM

Šolanje gospodinjskih pomočnic

Vedno jasneje postaja, da je gospodinjstvo neločljiv del narodnega gospodarstva in da je gospodarsko blagostanje naroda v izredno veliki meri odvisno od smotrno urejenega konzuma po gospodinjstvih. Razen tega je dobro, skrbno gospodinjstvo največjega pomena za narodno zdravje, za šolanje mladine v redu in štedljivosti, za omogočanje kulturnih potreb družine, za stalnost družine same. Kdor hoče tako delovno poprišče pravilno obvladati, mora pač marsikaj znati, kar se ne da kar ponevedoma, mimogrede naučiti. Pač malokatero rokodelstvo zahteva toliko ročne spretnosti, toliko vsakovrstnega znanja kakor gospodinjstvo. Zato je le čudno, da še danes v tej stroki ni uvedena obveznost strokovnega uka in niso še urejene delovne razmere. Zato more postati popolnoma neizvežbano dekle namah kuharica ali sobarica — vsaj za štirinajst dni —, izvežbana kuharica in sobarica pa mora neredkokrat sprejeti mesto »za vse« proti vsakršni plači. Plače začetnic so v časih brezposelnosti odvisne od mile volje delodajalcev in marsikdaj prenizke. Ravnanje s služkinjami je še marsikje poniževalno, služkinja ne velja kot svobodna, polnopravna delavna moč kakor vsak drug delavec, marveč se drži tega stanu še vedno nekaj podrejenega, manjvrednega. Spričo teh razmer ni čudno, da se izobraženejše dekle ali dekle iz boljše hiše gospodinjstva kot pridobitnega poklica izogiba. Vse to je za prospeh gospodinjstev in našega narodnega gospodarstva gotovo zelo velika ovira.

Kako pa naj bi se pospešila gospodinjska strokovna izobrazba in povzdignil socialni položaj gospodinjskih pomožnih moči? Da mora tu zastaviti svoje delo že osnovna šola in potem javno strokovno šolstvo, je že priznano in se v danih mejah že izvršuje. Nimamo pa še točno določenega strokovnega uka in izkušnje, ki bi dajala potem pravico do natančno opredeljenih delovnih pogojev. Brez tega bo pa težko premagati anarhijo, ki gospoduje danes na gospodinjskem delovnem poprišču in odvanja najboljše ženske moči. Položaj je tem težavnejši, ker je še mnogo gospodinj, ki so mnenja, da mora ostati delo v gospodinjstvu izven vseh zakonov, ki veljajo na vseh drugih delovnih popriščih, in da bi bilo vsega konec, če bi se tudi za služkinje uvedla obvezna strokovna izobrazba. Te gospodinje ne pomislijo, da se dobro izvežbana moč tudi ob višji mezdi neprimerno bolj izplača, kakor pa še tako slabo plačana neizvežbana, posebno tam, kjer gospodinja nima časa za osebno vodstvo gospodinjstva. Razen tega bo pa nedvomno tudi v tej stroki še vedno preostajalo dovolj nekvalificiranih delavnih moči in bo vsaka gospodinja lahko izbirala med pravo pomočnico ali navadno gospodinjsko delavko.

Je pa seveda veliko vprašanje, kako naj bi se uredil praktični uk za gospodinjske pomočnice. V Nemčiji so bili pred par leti uvedli tečaje in izpite za mojstrice, ki imajo pravico, da pod običajnimi pogoji sprejemajo v uk gospodinjske vajenke. To se pa nikakor ni obneslo, ker se je premalo gospodinj oglašalo za izpit in je vrhu tega formalna obveza vsestranskega pouka in triletno prisilno delovno razmerje z vajenko, ki morda zaradi te ali one okoliščine ni več dobrodošla v hiši, nerazdružljivo s čisto posebnimi nalogami zasebnega gospodinjstva. Razen tega obrtno nadzorstvo v zasebni hiši ni sprejemljivo.

Namesto tega se je pa kar samo ob sebi uveljavilo čisto drugo, svobodno učno razmerje »domačih hčera« (Haustöchter): Dekleta iz boljših družin sprejmejo v večjih gospodinjstvih mesto služkinje, delajo vse kakor te, a ne dobe nobene plače, marveč samo oskrbo. Mnogokrat stavijo ta dekleta pogoj, da jih sprejmejo v družino, to je, da ravnajo z njimi, kakor da bi bile domače. A mnogo gospodinj odklanja tudi ta pogoj. Pač pa dajejo ponekod tem gospodinjskim učenkam nekaj denarja za manjše osebne potrebe, tako imenovano igelnino (Nadelgeld). Kakih forma nih obveznosti glede pouka in učne dobe pri teh učnih razmerjih ni. Poklicani krogi si sedaj prizadevajo, da bi na tej podlagi, ki je očividno nastala iz naravnih potreb in najbolj odgovarja danim razmeram, uredili gospodinjski praktični uk s pomočniško izkušnjo na koncu. Pot bi bila naslednja:

1. triletno praktično delo v zasebnih gospodinjstvih; 2. priprava na pomočniško izkušnjo; 3. pomočniška izkušnja.

Kot priprava na pomočniško izkušnjo naj bi veljal obisk kake priznane gospodinjske šole ali pa polletnega pripravljalnega tečaja z 12 urami na teden. Dekleta, ki nimajo denarja za gospodinjsko šolo, naj bi si poiskale učno mesto v kraju, kjer se vrše taki tečaji. Z gospodinjo bi se morale pogoditi, da bodo smele obiskovati tečaj. Delale bi proti popolni oskrbi, a brez plače. Iz svojega bi morale poravnati šolnino in stroške pri izkušnji.

Tako bi dajalo zasebno gospodinjstvo vajenkam le tisto praktično izobrazbo, ki jo pač more, vse ostalo pa bi bila stvar javnega šolstva. Tako bi se vršilo tudi obrtno nadzorstvo nad vajenkami v šoli in ne v zasebni hiši. Načrt naglaša, da mora veljati tam, kjer se učenka ne sprejme v družino, razmerje med dekletom in gospodinjo kakor pravo delovno razmerje in mora dobivati dekle poleg oskrbe tudi plačo, kakor je v posameznem kraju običajna. V vsakem slučaju pa se mora gospodinjska učenka zavarovati proti bolezni.

To so najnovejše smernice za ureditev delovnih razmer v gospodinjski stroki in za povzdigo gospodinjstva v Nemčiji, kjer so glede socialnih reform, posebno v ženskih poklicih, na višku. Mimo teh vprašanj tudi pri nas ne bomo mogli in naj bi jim poklicane oblasti, prav posebno pa tudi naše ženske organizacije, čim prej posvetile resno pozornost.

Surova in kuhana hrana

(Krekova gospod. šola v Zg. Šiški.)

Redilna vrednost sadja in zelenjave za človeško prehrano se je na tem mestu že večkrat omenila. Tu naj odgovorim samo na vprašanje, v kakšni obliki človeško telo rastlinsko hrano najlaže sprejema. Surovo ali kuhano?

V surovi, torej nekuhani rastlinski hrani so prvotne snovi v naravni od sončnih žarkov tvorjeni obliki ali sestavini. Bircher-Brenner imenuje tako hrano akumulatorično hrano I. razreda, kuhani hrani pa pravi: hrana II. razreda; mesovje pa imenuje hrano III. razreda.

V rastlinski hrani je nakopičenih največ življenjskih sil. V surovi rastlini so redilne snovi še vedno v življenjsko močni obliki, celice še niso zamrle, celično zrno še deluje, fermenti še svojo nalogo opravljajo, vitamini imajo še vedno svoj fiziološki vpliv; pri kuhanju se delovanje celic ustavi, fermenti se zatro, vitamini postanejo brez učinka, redilne soli in glikosidi se izlužijo, beljakovine zakrknejo. To zmanjša redilno vrednost, pa ni tako malenkostno, saj je vendar znanstveno dokazano, da so fermenti in vitamini v živih rastlinah za presnavljanje človeških organov silno važni. Prekuhana hrana pa te koristi odstrani. Prav taka je s presnim in kuhanim mlekom. Pri kuhanju se vrše razne izpremembe, nekatere dišeče snovi se izgube. Kukano jabolko n. pr. ni tako poživljajoče, ne diši tako kakor surovo. Teh pojasnil ne bomo torej puščali v nemar, jih bomo pri sestavljanju jedilnika upoštevali in bomo postavili surovo zrelo sadje in solate in še druge surove zelenjave v naših jedilnikih na prvo mesto; vendar pa upoštevajmo še sledeče točke: V surovi hrani so, kakor smo prej omenili, redilne snovi v zaprtih celicah, tako da jih prebavni sokovi ne morejo raztopiti in prebaviti. Tako gre en del surove hrane neprebavljene iz telesa. — Pri kuhanju se celične kožice razpočijo, redilna snov se sprosti, zlasti škrob preide v lahko prebavno obliko. Staničnina s pomočjo koloidov nabrekne. Kuhanje torej namesto prebavil vrši marsikaj, za kar morajo pri uživanju surove hrane poskrbeti naši prebavni organi. Prebavni organi za tak napor nimajo vedno dovolj moči. Hkrati pa iz tega razvidimo, da je način kuhanja in priprave jedil za izrabo jedilnih snovi v našem organizmu kar moči važen.

Pri kuhanju pazimo zlasti na to, da ne izlužimo redilnih soli iz živil; zato je potrebno, da zelenjavo pražimo ali parimo ali pa če jo kuhamo, tudi vodo porabimo. Težko prebavno zelenjavo, gobe pred vsem pa lupinasto sadje moramo prežvečiti ali jih pa moramo v kuhinji razdrobiti: s stroji, z noži, v možnarju i. t. d.

Taka skrb za jedila in kuhanje hoče jedila pripraviti tako, da se laže prebavijo, z dobrim tekom použijejo, da na okusne stanice delujejo živahno in zadoste tudi zdravstvenim predpisom.

Vsakdanja izkušnja uči, da se nekatere osebe za to ne morejo privaditi na rastlinsko hrano, ker ne vedo, kako rastlinsko hrano dobro in okusno pripraviti. Nekatere gospodinje se nočejo potruditi, druge zopet tožijo, da je rastlinska hrana dražja od mesne itd. (več o tem pozneje). Nekatere gostilne glasno priporočajo tako zvane vegetarične plošče, ki pa v našem smislu niso. Zakaj ne? Pred vsem ni v njih presne zelenjave, presnega sadja ali solate in se jim ne zdi vredno, da bi položili na ploščo vsaj en paradižnik, nekaj krompirja ali malo riža.

Take, dobre, okusne in redilne vegetarske jedi se lahko pripravijo iz želatine, moke, sadnih sokov itd. Nimajo tudi črnega kruha, presnega masla, mleka itd. Gospodinje in gostilničarji: če vztrajate vedno pri stari kuhinji, ne boste dosegli sadov, ki jih nudi sodobna zdravstvena prehrana.

Vendar pa imamo pri nas v Sloveniji že veliko spretnih gospodinj in sodobno usmerjenih upraviteljev, ki ravnajo po sodobnih zdravstvenih predpisih. (Dalje prih. nedeljo.)

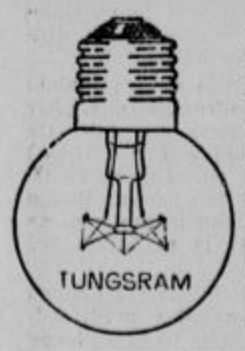

Žarnice, lestence, likalnike, kuhinjske aparate, izolirane žice, motorje, elektromaterijal, zvonce, telefone, radioaparate kupite poceni v novi

elektrotehnični trgovini

Karol Florjančič

Maribor, Glavni trg 23

Kako si pomagam

Prazne stene. Novodobni okus, ki odstranjuje iz stanovanj vso nepotrebno navlako, se obrača tudi proti slikam na stenah. A neopravičeno. Čisto prazne, gladko barvane stene po modernih stanovanjih kar kriče po slikah. Za slike se izjavljajo tudi mnogi priznani umetnostni kritiki. Če torej brezupno strmi vate gola stena, obesi nanjo sliko! A seve ne kakega zmazka v težkem zlatem okvirju, marveč pristno umetnino, bodisi že izvirnik ali reprodukcijo, v gladkem modernem okvirju. Če izbereš pravo po predmetu, barvi in obliki, utegne zadostovati že majhna, preprosta slika, zaradi katere ne bo treba kdove kakšne gmotne žrtve. Paziti je treba le, da pride prava slika na pravo mesto.

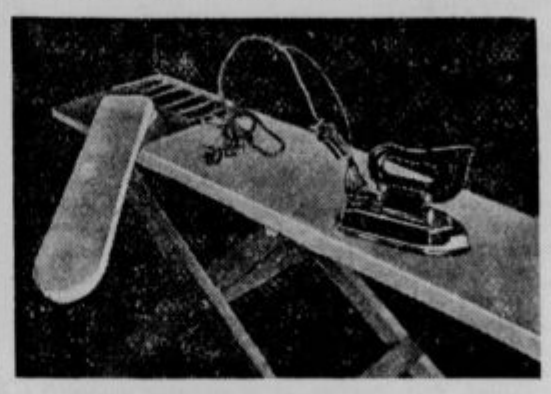

Zložljiva deska za likanje s posebnim delom za rokave. Električni likalnik je zavarovan proti kratkemu stiku in drugim poškodbam.

Da bo dobro in ceno. S surovim maslom namazan kruh je zelo primerna in cenena večerja ali južina; odpade vsaka kurjava in pomivanje. Za marsikoga pa je kruh s surovim maslom premalo krepkega okusa. Temu odpomoremo na ta način, da potresemo po presnem maslu še nastrganega parmezana. Tudi otrokom utegne to napraviti malico ali večerjo vabljivejšo.

Namizni srebrnini, pa tudi drugim srebrnim predmetom vrnemo prvotni blesk, ako jih drgnemo s svilenim papirjem. V ta namen spravljajmo ves svileni papir od zavojev, darovanih cvetlic itd.

IVAN KRALJ

se priporoča za vsa ključavničarska dela

LJUBLJANA, Gregorčičeva ul. 5 ali Rimska c. 2

Zavese, posteljna pregrinjala

namizne prte, prtiče itd., krasno vezene in po nizkih cenah dobite pri

MATEK & MIKEŠ, LJUBLJANA

(poleg hotela Štrukelj)

Vezenje oprem za neveste, monogrami, gumbnice, entlanje, ažuriranje in predtiskanje

Velika izbira predtiskanih ženskih ročnih del.

Lepota in zdravje

Beljenje temnega vratu

Če je vrat temnejši kakor obraz, je to včasih neprijetno, ker je videti, kakor da je neumit. Dobro je, če ga enkrat ali dvakra na teden beliš z belilnimi obložki bolje pa je, da ga dvakrat, vsaj prve tedne postopanja, posebno če je vrat znatno temen. Za ta smoter imamo več sredstev. Zelo preprosto in uspešno je pinjeno mleko in navaden pecivni prašek. Če želiš, za ta obložek lahko vzameš namesto pecivnega praška koruzno moko (ne zdroba) ali mandljevo ali ovseno moko.

Moki ali prašku dodaj toliko pinjenega mleka, da dobiš gladko kašo, ki se bo dala razmazati, to je približno dve žlici moke ali praška in eno žlico mleka. Najprvo umij vrat s toplo vodo in milom. Rabi krtačo za obraz. Dobro namili vrat in milnico vtri v kožo. Splahnj in osuši temeljito, potem vrat masiraj z dobro kremo. Kremo, ki je odveč, obriši s čisto krpo, potem pa ves vrat enakomerno obloži z gornjo belilno kašo. Pusti jo na njem, dokler se ne posuši, približno dvajset do trideset minut. Potem si obložek umij z vratu s toplo vodo, nato si ga osuši in namaži vrat s kremo. To vtri v kožo, potem pa obriši s čisto krpo. Končno namaži vrat še s kakšno toniko ali hranilcem kože.

Če vrat nagiba k temu, da je temen, je dobro, da poleg obložkov redno rabiš tekočino, ki beli. V drogeriji dobiš razna taka sredstva, ali pa uporabljaj naslednje:

3.88 gramov borove kisline, 7.5 gramov salicilovega spirita, 3.75 gramov glicerina, 7.5 gramov vode oranžnega cveta in eno žlico vodikovega superoksida.

Borovo kislino raztopi v vodi oranžnega cveta, dodaj glicerina in dobro stresi. Potem dodaj še salicilovega spirita in nazadnje superoksida.

To je zelo mila tekočina za beljenje. Rabi jo vsak dan, da ostane vrat bel.

Modne novosti

Nova moda je seve posegla tudi na sportno poprišče in vtisnila tudi sportnim oblekam svoj obraz.

Za smučarski sport vidimo na prvem vzorcu naše slike dvovrsten kratek telovnik iz nepremočljivega jersey-a. Ti telovniki s pestrimi šali in čepicami se izvrstno prilegajo norveškim temnomodrim in ktpucinskorjavim hlačam.

Za drsanje ni potreben poseben kostim, marveč je enako primerna zimska obleka sportnega kroja, ki jo more živobarven šal zelo poživiti (srednji vzorec).

Sweaterji, jumperji ali shakerji iz ovčje volne so za zimski sport idealna obleka; možne so najrazličnejše in najprikupnejše barvne kombinacije. Zraven spada pletena čepica skladne barve (tretji vzorec).

Jedilnik za december

(Krekova meščansko-gospodinjska šola v Zgornji Šiški pri Ljubljani.)

Ponedeljek, 12. dec.: Kosilo: Sadje: jabolka, hruške, orehi. — Juha z ocvrtimi čebulnimi koleščki. — S parmezanom v presnem maslu pečen por. — Ovseni cmoki in mešana salata. — Večerja: Zeleni zavitki s pečenim krompirjem. — Lipov čaj in špinačni keksi (špinačni sir).

Torek, 13. dec.: Kosilo: Sadje. — Pražen riž z zelenjavo in ocvrta zelena. — Zdrobov kipnik z malinovcem. — Večerja: Jajnine s paradižnikom. — Salata. — Domač punč in pecivo.

Sreda, 14. dec.: Kosilo: Sadje. — Koreninska juha. — Gnezdo iz zelja s cmoki. — Švicarska čežana. — Večerja: V oblicah krompir, sir, presno maslo in kruh. — Brusnice ali salata.

Četrtek, 15. dec.: Kosilo Predjed, sadna mešanica: jabolka, orehi, limonov sok. — Ječmenček z zelenjavo. — Djuveče, pečen krompir, salata. — Rabarbarov kolač. — Večerja: Nadevana paprika v paradižnikovi omaki in krompir. Črn kruh. Limonada.

Petek, 16. dec.: Kosilo: Sadje. — Oves na mleku. — Zelenjavni kipnik, krompir. — Sirovi cmoki in salata. — Večerja: Mešana salata in krompirjevi ulitki (pastetke). — Kostanjev riž s sladko smetano.

Sobota, 17. dec.: Kosilo: Sadje. — Buče s pretlačenim krompirjem in parmez. hlebčki. — Salata. — Jabolčne pene. — Večerja: Prinele, sirove rezine. — Mleko in kava.

Nedelja, 18. dec.: Kosilo: Sadje. — Sago v paradižnikovi juhi. — Zabeljena karfijola, obdana z ulitki iz maslenega testa in praženo korenje. — Kavina penjava in domači prijatelj. — Večerja: Ovseni vložki s salato. — Lipov čaj in rozinova potica

Česnu in čebuli — čast!

Že stari narodi — Egipčani, Grki in Rimljani — so poznali zdravilna svojstva česna in čebule in ju uživali v hrano in kakor zdravilo. Sedaj tudi moderno zdravilstvo znova sega po njih. Tako je n. pr. zelo razširjeno česnovo zdravilo proti poapnenju žil: v žganju ali vinskem cvetu namočeni in na solncu prekuhani česenj. To sredstvo se uporablja tudi proti težavam v prebavilih.

Sorodnik česna in čebule je drobnjak, ki se v kuhinjah še vse premalo uporablja. Saj vsebuje to zelišče za zdravje najdragocenejše snovi, ne da bi imel tako oster in mnogim neprijeten duh kakor česen in čebula. Posebno v novodobni prehrani mu pripada izredno velika vloga. Vsaka solata, večina jajčnih in drugih jedi se da z njim izvrstno začiniti.

Česen in čebula sta neizprosna sovražnika zajedalske sodrge v človeškem telesu. V vročem podnebju sta ljudem nepogrešljiva. Posebno cenijo česen kot sredstvo proti trakulji in navadnim glistam — proti tem uporabljajo česen tudi pri nas. Ljudje, ki nimajo v redu presnove, naj uživajo veliko česna. Pravijo, da pomaga celo proti kašlju in pa naduhi.

V lekarnah prodajajo učinkovite česnove in čebulne snovi v obliki tablet, ki so brez vonja in okusa. Kogar moti česnov in čebuljin duh v naravnem stanju, naj po jedi žveči listič svežega peteršilja in neprijetni vonj iz ust bo izginil.

TAPETNIK otomane i. t. d. vsakovrstna dela

ANTON KOLESA

Ljubljana, Florijanska ulica štev. 23

DELAVSKI VESTNIK

Poglavje o naših podjetjih

Mi imamo dobro urejeno nadzorstvo nad obrati in podjetji, pa najsibodo to industrijska, obrtna, trgovska ali prometna, zasebna ali državna podjetja. To nadzorstvo izvajajo osredanja in devet oblastnih inspekcij dela. Tem inspekcijam načelujejo inspektorji, ki so dolžni dvakrat na leto prehoditi svojo oblast in kar najbolj natančno pregledati vse obrate in podjetja, v katerih so zaposleni delavci, in pregledati vse naprave, ki so v zvezi z življenjem in delovanjem zaposlenega delavstva. Za vse ugotovljene nepravilnosti, ki se v določenem roku ne odstranijo, smejo izrekati primerne kazni. Tej nalogi samo en oblastni inspektor ni kos. Kajti ni v človeški moči pregledati dvakrat na leto vse tovarne in delavnice, vse naprave, stroje, transmisije ter kotle in nadzirati delovni čas, nočno delo, pravilno zaposlenje učencev in mladostnih delavcev; preiskati vzroke nezgod v posameznih podjetjih, preiskati vzroke sporov med delodajalci in delavci, posredovati pri teh sporih, če zahteva to ena stranka, in kontrolirati delo delavskih zaupnikov. Ta ogromni delokrog je kriv, da ne more niti en oblastni inspektor, kakor ugotavlja to Slobodan Vidaković v svoji knjigi »Naši socialni problemi«, pregledati v enem letu niti tretjine poverjenih mu podjetij.

Kdor čita poročila inspekcij dela, dobi kaj dobro sliko o naših podjetjih. Inspektorji dela vidijo res marsikaj, o čemur bi marsikdo mislil, da je nemogoče. Žalostno je pri tem le to, da ostane mnogo ugotovljenih nedostatkov brez popravka in brez zakonite kazni. Delodajalci se izgovarjajo na krizo, češ, da v tako težkih časih ni mogoče delati še izdatkov za higienske in varnostne naprave. Toda ta izgovor ni samo nesocialen, temveč tudi sicer zelo slab. Kriza je zadela ves narod in delavce še mnogo bolj kot delodajalce. Vedeti je treba, da so stroški za varnostne in higienske naprave v podjetjih dokaj malenkostni in da trajajo te naprave mnogo let.

Slobodan Vidaković navaja primere skrajno slabo urejenih delovnih prostorov v Belgradu. Pripoveduje, da pride v nekaterih belgrajskih pekarnah na vsako zaposleno osebo 1.60 kub. metrov prostornine, dočim zahteva pravilnik o higienskih in tehničnih varnostnih odredbah najmanj 10 kub. metrov (v Angliji zahtevajo 32 kub. metrov).

V poročilu inspekcije dela v Skoplju se navaja tovarna olja, ki obstoja iz enega samega prostora, v katerem so na eni strani naložena drva, zraven se nahaja seno za konje, blizu sena je vodnjak, nekolико naprej pa hlev za konja. Vsa delavnica je visoka 5 m. V sredi strehe se nahaja mala odprtina, ki naj bo okno za vso tovarno. Seveda vlada v tovarni tak mrak, da opazi človek šele čez nekaj časa ljudi in predmete.

Inspekcija dela v Velikem Bečkereku pravi, da je imelo od 421 pregledanih podjetij le 17 podjetij stanovanja za vajence.

Ne bomo dalje navajali primerov skrajno slabo in površno urejenih podjetij. Le to moramo še reči, da tudi v Sloveniji še marsikaj ni tako, kot bi moralo biti.

Vprašamo, ali je za človeštvo in za državo cenejše, če se uničuje del ljudi radi slabih pogojev dela in če je vedno več ponesrečencev, za katere mora družba skrbeti.

Zvišanje nezgodnega prispevka v delavskem zavarovanju

Minister socialne poltike je na predlog ravnateljstva SUZORa odredil, da se tarifa v smislu § 29 ZZD. katera služi za osnovo pobiranja nezgodnih prispevkov (to je po 6 Din) od 1. januarja 1933 dalje zviša na 7 Din za vsakih 100 Din zavarovane mezde. Prispevki za nezgodo se bodo po tej naredbi od 1. januarja 1933 dalje predpisovali za vsakih 100 Din zavarovane mezde tolikokrat po 7 Din, kolikor znaša odstotek nevarnosti, v katerem je obrat uvrščen.

Nezgodne prispevke bodo delodajalci plačevali še vedno v celoti. Današnja gospodarska kriza je močno posegla tudi v delavsko zavarovanje. Prvotno določeni prispevki danes ne zadoščajo, ker jih je prvič radi brezposelnosti veliko manj, drugič pa delodajalci s plačili vedno bolj zaostajajo. Bolniško zavarovanje ima danes 31 milijonov, nezgodno pa 37 milijonov Din primanjkljaja. Se bolj nas straši naravnost ogromna številka 174 milijonov Din ali 43%. Toliko denarja dolgujejo delodajalci okrožnim uradom. V celi državi s svojci vred uživa 16.000 invalidov nezgodno rento. Izhod iz te zagate je bil mogoč le, da se poviša nezgodni prispevek za en odstotek od 100 Din zavarovane mezde.

Največje zlo današnjega časa

Vsi delavci — ročni in duševni — prav dobro vemo, da tvori največje zlo današnjega časa dejstvo, **da se v rokah maloštevilnih ljudi kopiči bogastvo, množica pa trpi revščino.** To je opazil že Leon XIII. in to tudi jasno povedal v svoji okrožnici. Tudi Pij XI. trdi isto, namreč, da tako neizmerno množico proletarcev na eni strani in neizmerno bogastvo peščice ljudi tvori dokaz, da bogastvo, ki v naši dobi »industrializma« tako obilno narašča, ni prav porazdeljeno in dodeljeno raznim slojem ljudi. **V gospodarstvu ni pravega reda. Gode se nepopisne krivice; ječanje proletarcev,** kakor pravi Pij XI., **vpije z zemlje k Bogu.**

Kaj bo sedanji socialni red predrugačilo?

Predvsem se mora vse gospodarsko življenje pokristjaniti. Treba je, da se ljudje odkrito in iskreno vrnejo k evangeljskemu nauku, k zapovedim tistega, ki edini ima besede večnega življenja. Dalje je potrebno, da zavlada na svetu **pravičnost in ljubezen,** prava dejavna ljubezen. Pravičnost bo zavladala, če se bomo vedno in povsod borili zanjo, se teoretično in praktično izobraževali, budili proletarsko zavest, se trudili povsod, kjer je to mogoče, posebno pa v parlamentu, da ustvarimo tak socialni red, take pogoje dela, tako življenje, kot se spodobi bitju, ki je ustvarjeno po božji podobi.

Biti pa si moramo tudi na jasnem, da **brez borbe ne bo šlo.** Borba je neizogibna. Borba je naše pošteno in sveto sredstvo za dosego naših pravic. Nočemo delati nikomur krivice, ne pustimo pa tudi ne, da bi jo kdo nam delal. Seveda ne sme biti ta boj poln sovraštva in medsebojne mržnje, ta boj mora biti pošten, osnovan na želji po pravičnosti.

Toda ni samo naša pravica, tudi naša dolžnost je, da se dvignemo proti krivicam sedanjega družabnega reda, da se borimo zato, da seta red prenovi po Kristusovih načelih, da se doseže pravična porazdelitev dobrin med vse ljudi in se tako odpravi to največje zlo današnjega časa in ustvari socialna blaginja.

Delavsko zadružništvo v Franciji

Zadružništvo se je za Anglijo najprej udomačilo v Franciji. Zgodovina francoskega zadružništva je zelo različna od razvoja delavskega zadružništva v Angliji. Francija velja kot domovina delavskih produktivnih zadrug, katere zadruge so se uspešno in hitro širile med malim človekom. Delavci v Franciji so radi tega v mnogo večji meri ohranili svoje pravice napram premoči velikih industrijskih podjetij nego v drugih deželah. Toda posebnih uspehov niso dosegli, ker se zadrugam ni dala zdrava podlaga za stalen razvoj. Delavske zadruge so se ustanavljale po prizadevanju raznih strank, da bi se mogli delavski stanovi na ta način zanesljivo in najprikladnejše osamosvojiti.

Začetki gospodarskih in pridobitnih zadrug v Franciji segajo daleč nazaj celo v 17. stoletje. Da je bil razvoj francoskega zadružništva tako nestalen, je bila kriva poleg pogostih političnih in gospodarskih prevratov tudi slaba zakonodaja. Za nadaljnji razvoj zadružništva je bila šele velikega pomena postava o delavskih strokovnih društvih (sindikatih), ki dopušča, da se strokovne organizacije lahko bavijo tudi z gospodarskimi panogami, dasti s skupnim nakupom blaga.

Začetnik francoskega modernega zadružništva je bil šele Philipe Buches, ki je v letih 1832—34 ustanovil prvi francoski produktivni zadrugi. Globoko versko prepričanje, sloga med delom in kapitalom, bratstvo, velika požrtvovalnost za korist vsega delavskega stanu in osvoboditev delavcev so bila načela, ki so označevala njegovo delo, oziroma zadruge. Izstop članov je bil v njegovih zadrugah zelo otežkočen. Čisti dobiček se je stekal v nerazdeljiv sklad, katerega so porabljali samo v dobro vsega delavskega stanu.

Nasprotno je L. Blanc nastopal za snovanje produktivnih zadrug s pomočjo državnih sredstev. Pozneje je zahteval, da država sama prevzame vso industrijo. Slične socialistične zadruge sta priporočala tudi Fourier in St. Simon.

Leta 1863 so se začele snovati kreditne zadruge, ki naj bi preskrbovale produktivnim zadrugam potrebna obratna sredstva, katerih jim je sedaj vedno primanjkovalo. Delavstvo se ni več zanašalo na pomoč države, temveč si je skušalo zopet samo pomagati.

Od leta 1880 naprej so se produktivne zadruge po vplivu delavskih sindikatov zopet ustanavljale v večji meri, dostikrat radi pogostih štrajkov in radi posojil, ki jih je tem zadrugam dovoljevala država.

Prva delavska konsumna društva so nastala kmalu po letu 1848. V primeri s produktivnimi zadrugami so se razvijala mnogo bolj stanovitno in uspešno. Urejena so večji del po ročdelskem ustroju. Konzumnih zadrug je danes v Franciji nad 3400, v katerih je včlanjenih okoli dva in pol milijona članov. Blagovni promet pri teh zadrugah znaša povprečno 840 milijonov dinarjev. Zadnja leta konzumne zadruge lepo napredujejo in predstavljajo že pomemben faktor v francoskem narodnem gospodarstvu. Deseti del vse trgovine z živili odpade na zadruge, dočim odpade na njihove najhujše konkurente trgovine s podružničnim sistemom peti del.

Delavske konzumne zadruge so po večini organizirane v »Državni zvezi konzumnih zadrug« in imajo tudi skupno trgovsko in bančno organizacijo. Njihova velenakupna centrala francoskih zadrug kupuje, izvaža in proizvaja blago za zadruge. Preteklo leto je imela 1650 milijonov Din prometa. Ta centrala poseduje lastne tovarne za čokolado, konserve, čevlje itd.

Francosko zadružništvo je v splošnem razcepljeno v mnogo malih zvez, deloma po okrajih, deloma po vrstah zadrug.

Iz gornjega lahko razvidimo, da francosko zadružništvo niti od daleč ne doseže zelo razvitega delavskega zadružništva v Angliji.

Pretresljiva statistika

Nemška vlada je izdala poročilo o delovanju državnega zavoda za posredovanje dela in za dektev podpor brezposelnim delavcem v preteklem letu.

Iz tega poročila posnemamo, da je bilo v Nemčiji povprečno brezposelnih v letu 1931 4,409.370 oseb. Ako upoštevamo še družinske člane, je bilo navezanih na brezposelno podporo okoli 18 milijonov ljudi ali ena petina vsega nemškega naroda.

Celotna podpora za to množico je znašala na leto do tri milijarde mark.

To je pretresljiva slika bogate države, katero vlada velekapital. Ni čudno, da so družabne razmere v Nemčiji vedno bolj napete. Na »razburkanem morju« se zmagovito dvigajo le skrajni poli — desnica in levica.

Tečaji za brezposelno mladino

Na Angleškem imajo posebne zavode, katere mora posečati brezposelna mladina. Naloga teh zavodov je, da poučujejo mladino in da prirejajo razne strokovne tečaje. Mlademu delavcu se ne prizna pravica do brezposelne podpore, ako ne obiskuje za čas svoje brezposelnosti teh tečajev. Slične ustanove imajo tudi v Nemčiji in tudi pri nas bi bil potreben tak zavod.

Drobne vesti - v dveh, treh vrstah

V oktobru je bilo pri javni borzi dela v Ljubljani prijavljenih 10.985 brezposelnih, katerih število se je pa znižalo ob začetku novembra za 511 oseb.

V Pragi so tudi osnovali pomožno akcijo za brezposelne delavce. Vsak brezposelni bo prejemal po 130 Din tedensko in bo imel tudi pravico do brezplačnega zdravljenja, če oboli. Podpore bo prejemalo 6000 brezposelnih.

128 delavcem v granitolomu inž. Lenarčiča v Ribnici na Pohorju je bilo odpovedano delo. Vzrok odpovedi je, da se uvede nov način dela, kar pa bo položaj delavstva znatno poslabšalo. Posredovala je Delavska zbornica z obratnimi zaupniki.

Zvišanje podpor za brezposelne na račun znižanja izdatkov za vojsko vsebuje predlog finančnega ministrstva na Danskem za leto 1933-4. Povišanje znaša dva in pol milijona danskih kron ali okoli 20 milijonov Din.

Število brezposelnih v Nemčiji se je v novembru znatno povečalo in sicer za 156.000 oseb. Število brezposelnih cenijo sedaj na 5,270.000 oseb.

Iz vseh predmestij Pariza je organiziran za 9. januar 1933 velik pohod lačnih in brezposelnih. Notranje ministrstvo je pohod prepovedalo, dovolilo je pa zborovanje.

V Belgradu se je pretekli teden vršila seja centralnega tajništva Delavskih zbornic.

IZ TEHNIKE

Poraba toka v električni kuhinji

V splošnem se misli, da bodo odločili boje med raznimi toplotnimi viri za kuhanje edinole energijski stroški vendar tu odločuje še vse polno dejstev, ki ali sploh niso ali pa šele v prenesenem pomenu denarnega značaja. Mirno lahko izpovemo za bodočnost, da bo zmagal tisti energijski vir, ki bo doprinesel največ k udobnosti, k prihranku na delu, čistoči in higijeni v kuhinji. V tem pogledu gotovo prednjači kuhinja s pomočjo elektrike. Vendar se bo mogel ta način na splošno udomačiti le tedaj, če bodo njegovi stroški v primernem razmerju s stroški drugih kuhalnih načinov. Da se more ugotoviti gospodarno še znosljive cene oziroma stroške električnega toka, je potrebno pred vsem poznati točno višino porabe električne energije, ki jo zahteva kuhinja.

Nič ne pomaga ugotavljanje, koliko porabi en posamezni kuhalnik ali pa en segrevalec vode. Treba je ugotoviti številke, ki se jih resnično porabi pri praktičnem kuhanju. Razumljivo je, da bodo številke za razna gospodinjstva med seboj različna. Ne samo gmotno stanje družine in življenjske navade ter zahteve ljudi vplivajo na porabo električnega toka, temveč tudi spretnost gospodinje. Tako lahko opažamo, da imajo družine sicer istega števila glav in istega socialnega položaja prav različno porabo električnega toka.

Po vsem tem je jasno, da dobimo najbolj verjetno prave številke, če vzamemo srednjo porabo električnega toka iz čim večjega števila gospodinjstev. Pri tem pa moramo pri takih statistikah vedno strogo paziti na to, ali je to električni štedilnik s segrevalcem za vodo ali ne, ker le ta silno vpliva na potrošnjo energije.

V Švici je Härry sestavil povprečnosti iz 1125 gospodinjstev iz kantona Zürich, ki obsegajo družine srednjega stanu, poljedelstva in industrije. Radi pregleda bomo v tabeli navedli tudi rezultate iz Nemčije, ki so bili nabrani v območju elektrarn v Eßlingenu. Na osebo odpade pri veččlanskih družinah seveda manj električnega toka kakor na primer pri dvočlanski družini. V tabeli pomenijo nižje vrednosti one iz Nemčije, višje pa one iz Švice.

Število družinskih članov:

2	3	4	5	6
1,20—1,38	1,0—1,14	0,85—0,95	0,76—0,85	0,68—0,76

Poraba električnega oka v kilowatt-urah na enega člana in v enem dnevu.

Razpredelnica je bila sestavljena za električne štedilnike, ki nimajo posebnega segrevalca za vodo. Vidi se, da porabi vsak družinski član sigurno pod eno kilowatturo, če se električno kuha.

Če nima gospodinja posebnega segrevalca za toplo vodo, pristavi vsako jed z mrzlo vodo, kakor mora tudi segrevati vodo za pomivanje itd. Zato je poraba na električnem toku večja, kakor pa je, če jemlje gorko vodo iz segrevalca. V tem slučaju se po nemški statistiki nekoliko zmanjšajo prej omenjene številke. Tako znaša poraba pri dvočlanski družini eno kilowatturo na glavo in dan, pri tričlanski 0.82, pri štiričlanski 0.73, pri petčlanski 0.68. Vidimo, da se poraba na električnem štedilniku zmanjša za okrog 20% oziroma malo manj.

Pri tem pa seveda ne smemo pozabiti, da sedaj žre električno energijo montirani segrevalec toplote tako, da smo naznačeni prihranek sigurno spet izgubili. Če računamo, da odpade na vsakega člana dnevno 8 litrov gorke vode (za kuho in pomivanje), potem potroši tridesetliterski zbiralnik gorke vode na dan in na enega člana pri dvočlanski družini eno kilowatturo, pri tročlanski 0.8, pri štiričlanski 0.65 kilowattur. Če bi vzeli zbiralnik s 50 litri vsebine, bi se poraba povečala za kakih 30%, pri 15—20 literskem zbiralniku bi se pa potrošnja pri zadostnem varčevanju dala znižati za 20%. V primerih pa, kjer bi si nabavili tako velike segrevalce, da bi nam lahko obenem dajali tudi gorko vodo za kopanje, bi se pa poraba električnega toka, ki smo je prej navedli, podvojila.

Ob koncu naše kratke razprave tedaj spoznamo, da porabi skupno električni štedilnik, ki ima tudi zbiralnik za toplo vodo več toka, kakor pa električna kuhinja, ki ga nima. Praksa je pokazala, da znaša ta povišek okrog 60%. Pomisliti moramo namreč, da je gospodinja v jako prijetnem položaju, ko ima vedno na razpolago večje množine gorke vode, segrete na 80° C. Zato se tudi jako rada poslužuje te udobnosti in se izkaže, da porabi trikrat toliko vode, kakor bi jo potrebovala v slučaju, da bi zbiralnika ne imela. Znano pa je, da dajejo elektrarne električno energijo za zbiralce vode po mnogo nižji ceni, ker so ti lahko priključeni preko noči, kadar je elektrarna malo obtežena.

Iz tega sledi, da se 60% večja energijska poraba ne bo kazala v istih odstotkih večjih izdatkov, temveč bo morda treba računati le s kakimi 20% več denarja. Toliko pa je gotovo vredna komodnost, saj je treba pozdraviti vsak napredek, ki lajša gospodinji težko delo!

Složno delo železnic z avtomobili v Amerihi

Tekmovanje z drugimi prometnimi sredstvi spravlja ameriške železnice v težak položaj. Njeni strokovnjaki iščejo venomer rešitev iz tega neljubega konkurenčnega boja. Tako so stavili celo predlog, da bi si železniške uprave zgradile lastne, podeželske ceste, po katerih bi vozili njeni avtobusi. Vendar bi to preveč stalo! Situacija amerikanskih prometnih podjetij je na splošno tale: železnicam manjka denarja, da bi izboljšale svoje obrate, ker se je promet precej preselil na avtomobilsko stran. Avtomobilski promet pa se tudi ne more popolnoma razviti, ker mu manjka zadosti podeželskih cest. Podeželske ceste pa se ne morejo niti zadosti razširiti, niti popravljati, ker zanje, kakor povsod drugod, manjka denarja in jim očitajo, da se ne morejo same sebe vzdrževati.

„Elektrotehniški vestnik“

Ravnokar je izšla dvojna številka 8—9 (avgust-september) mesečnika »Elektrotehniški vestnik«, ki ga izdaja strokovna zadruga koncesijoniranih elektrotehnikov. List je informativnega in poučnega značaja. Prikrojen je zahtevam in delokrogu praktičnih elektrotehnikov. Vsebina ne sme biti preveč teoretična niti preveč poljudna. Uredništvo ima težko nalogo. Vendar se mu je posrečilo pridobiti odličen krog sotrudnikov, ki z veščim razumevanjem nazorno razpravljajo aktualna elektrotehniška vprašanja.

Tako v pričujoči številki razpravlja ing. D. Mattanovich o razsvetljavi. Šele zadnja leta se je pri nas začelo tehniki električnega osvetljenja posvečati malo več pažnje. Vendar lahko trdimo, da smo v tem pogledu še daleč zaostali. Treba je le pogledati večino izložbenih razsvetljav — kakor tudi razsvetljav cest, da se človek kar zgrozi. Že več razprav o luči smo čitali iz peresa gosp. ing. Mattanovicha in želimo, da bi se mu posrečilo pridobiti počasi tudi širšo javnost za na primer pravo razsvetljenje stanovanj, kjer ljudje še danes zavijajo žarnice v nemogoče rdeče cunje.

Ing. V. Bedjanič nadaljuje svoja »Poglavja iz tehnike jakega toka«, ki služijo kot nekak učbenik za one, ki bi se radi nekoliko iz teoretične strani upoznali z jakim tokom. Preko osnovnih pojmov v prejšnjih zvezkih, je v tej številki pričel s transformatorjem. Opisuje in izračunava nazorno in precizno lastnosti tega važnega električnega stroja. Če prelistavamo prejšnje številke »Elektrotehniskega vestnika« in beremo logično si sledeči niz »Poglavij iz tehnike jakega toka«, si kar želimo, da bi ta ponovno izšla zbrana v priročni knjigi za — na primer elektromonterje. Saj so tako nujno potrebne slovenske knjige za električno obrt!

Tudi pri nas so pričeli poganjati iz tal nebotičniki. Zato je kaj na mestu zanimivi referat gosp. ing. B. Vajde o »Električni opremi najvišje stavbe na svetu«, ki sicer kaže način inštalacije za ameriške razmere, vendar se tudi najde za nas dosti poučnega.

Gosp. cand. ing. R. Sever prinaša hvaležno in praktično temo »Motnje pri električnih strojih, njih vzroki in odstranitev«. Vsakdo, ki ima opravka z električnimi stroji, naj bi si prečital te »motnjec« in še njih nadaljevanja, ki bodo sledila v prihodnjih številkah.

Gosp. urednik T. Poljšak pa končuje svoje važne »Nezgode na električnih napravah in varnostni ukrepi proti njim«. Marsikaj, kar je tam napisanega, bi moglo uspešno preprečiti še vednod dosti pogoste nesreče z električnim tokom. Gosp. I. Duhovnik prinaša temeljito študijo o »Temperaturi in uporu«. Nato sledi še »Razno« z novicami iz elektrotehniškega sveta, »Praktični nasveti« in nadaljevanje priročnih »Tabel«, ki bodo zbrane predstavljale lepo in praktično zbirko.

Opis pričujoče številke je podan nalašč izčrpneje. Po svoji vsebini list namreč zasluži, da ne šteje med svoje naročnike le ozki krog elektrotehnikov, temveč tudi srednješolce, privatnike itd. — pač vse one, ki imajo zanimanje za elektrotehniko. Svesti si moramo biti, da je to naš edini slovenski list z elektrotehniško vsebino! Z veseljem tudi ugotavljamo, da je pisana vsaka številka po večini od strokovnjakov elektrotehničnega instituta univerze.

Ni pa v dobro reklamo lista, če pričenja neredno izhajati. Iziti bi moral vsakega 15. v mesecu. Zaporedno smo pa doživeli že dve dvojni številki! Za mesec oktober, november in morda celo za december pa bo mogoče izšla — — — kdaj? Ne moremo si razlagati, kje bi ležal vzrok temu neredu — saj ima zadruga koncesijoniranih elektrotehnikov gotovo zadosti članov, ki so sigurno obvezni naročniki.

Rumena cestna razsvetljava

Na Holandskem so na cesti, ki pelje od Nymwegen v Maastricht upeljali na njenem poldrug kilometer dolgem odseku nov način cestne razsvetljave. Poskusoma so instalirali novodobne žarnice na natrijevo paro, ki jih je naredila znana Philips tvornica v Einthovenu. Te nove svetilke imajo 6 cm premera in so dolge 12 cm. Vsaka porabi 100 wattov, daje pa trikrat več svetlobe kakor običajne žarnice. Glavna njih prednost, ki jih posebno usposablja za cestno razsvetljavo pa je ta, da svetijo v čisti rumeni barvi. Svetloba te barve tako rekoč izloča barvno občutljivost očesa, katero ob taki cestni razsvetljavi loči po večini le svetlo in temno. Človeško oko ni moteno z raznimi barvnimi odtenki cestnih ovir itd., ker razlikuje sedaj le svetlobo od sence. Bistrovidnost je s tem podvojena, kar je seveda v cestnem prometu velike važnosti.

Lepilo za celuloid

Mnogo jeze so nam napravili predmeti iz celuloida, ki so se polomili in ki jih ni bilo mogoče popraviti. Vendar obstoja kit, ki je po novejših raziskavah jako dober in ki trdnost materijala na zlepljenem mestu skoro nič ne zmanjša. Ta kit je raztopina celuloidnih opilkov v acetonu z belim celuloidom in s cinkovim oksidom, ki zboljša trdnostne lastnosti. Če hočemo sestaviti dele celuloida med sabo, potem ta kit ne nastopa kot lepilo, ampak deloma topi celuloidne dele, jih s tem spaja in pri strjenju tvori šiv, kakor pri varjenju kovin. Zato opravičeno govorimo tudi o varjenju celuloida.

Napravilo se je mnogo poizkusov, ki so pokazali, da ima celuloidni trak debeline 0.5 mm, ki je bil »varjen« topo z drugim 50 do 70% prvotne trdnosti, med tem ko ima trak, ki smo ga varili prekrito drug čez drugega na šivu skoro isto trdnost ko materijal sam.

Drobne vesti

V Amsterdamu je bilo ob koncu leta 1931 priključenih na električno omrežje 25.000 zbiralcev tople vode. Kako so se ti boilerji v zadnjem času silovito razširili, nam dovolj jasno kaže dejstvo, da jih je bilo v istem mestu leta 1927 le 895. Priključeni smejo biti med 23 in 7.30 ali med opoldanskim počitkom od 12—14 in v nedeljo od 12 do 7.30 v ponedeljek zjutraj. S tem je elektrarna jako lepo obremenjena in lahko zato nudi tok po zelo nizki ceni. Posebne ure z avtomatičnimi števci skrbijo za to, da so nabiralci gorke vode priključeni po tej ugodni ceni le ob določenih urah. Če kdo priključi segrevalca ob drugem času, se mu tok zaračuna dvojno.

V prvi polovici letošnjega leta se je pridobilo na svetu 652,787.910 sodov surovega olja, kar znaša 2.98% manj kakor v istem razdobju lanskega leta. (En sod meri nekaj nad 160 litrov.) Na Združene države Amerike odpade 392,797.000 sodov ali za 6.78% manj ko lansko leto, na Rusijo 78,750.000 sodov ali 6.45% več ko lansko leto, na Venezuelo 63,049.427 sodov, to je za 5.03% več ko lansko leto itd.

Dohodki 267 severnoamer. železnic s skupno dolžino prog 289.600 km, so znašali v prvih sedmih mesecih letošnjega leta okrog 1900 milijonov dolarjev, kar pomeni napram isti dobi lanskega leta padec 23.4%.

MLADI SLOVENEC

M. K.:

Miklavževo slovo

(Na pragu nebeških vrat.)

Otroci, moj letošnji obisk je končan.
Odhajam nazaj v sijaj rajskih poljan.
Izpolnil sem mnogo vam sanj in nad,
še mnogo več, mnogo več bi vam jih rad —
a ves moj kredit je za letos izčrpan
in koš moj, ki bil je z darovi natrpan,
je prazen.
Zato je najbolje, da gremo narazen!

Saj vem, kako z vami, sebičneži, je:
imate samo dotlej radi me,
doklèr vam še morem z darovi postreči,
doklèr še kaj slutite v moji vreči.
A kadar do dna je izpraznjen lonec —
je vsega, še vaše ljubezni konec...
Bog daj, da čez leto dni konec bo krize,
da spet bom lahko obložil vaše mize
z vsem svojim bogastvom, z vso čudežno srečo,
ki v sanjah poljublja vam željo gorečo.

Poslovilni govor sv. Petra

(Ko zapira za Miklavžem nebeška vrata.)

Zdaj naj pa še jaz, otroci,
rečem eno za slovo,
preden vrata se nebeška
tudi za menoj zapro.

Kar Miklavž vam ni prinesel,
jaz želim vam od srca:
zlato ništro bogatinom,
pridnim in ubogim pa:

zlato voljo žive dni,
srečo, ki ji konca ni,
takšen stroj, ki gumbe črne
vam spreminjal bo v srebrne...

Nekaj tega le za šalo,
nekaj tega pa zares,
a na koncu še vsem skupaj:
milost božjo iz nebes!

Prigode krojačka pritlikavca

Živel je krojač. Imel je sina krojačka, ki ni bil večji od palca. Dali so mu zato ime Pritlikavček. Mali kratkohlačnik pa je bil drugače sila živahen in pogumen pobič.

Nekega dne je stopil pred očeta in mu dejal moško in odločno:

»Očka, tako in tako je — jaz si grem malo svet ogledat!«

»Le pojdi, sinko moj, da se kaj naučiš,« je modro prikimal z glavo očka krojač. Vzel je drobno šivanko, vtaknil skozi njo svileno nit in jo privezal malemu junaku okoli pasu. — »Vzemi to bridko sabljico s seboj!«

Pritlikavček bi bil rad pred odhodom še enkrat večerjal z domačimi skupaj. Odkoracal je v kuhinjo in verno pobaral mamico:

»Dušica zlata, kaj si mi skuhala za popotnico?«

»Poglej, pa boš videl!« mu je mnogo obetajoče odgovorila mamica.

Krojaček pritlikavček je skočil na ognjišče in pokukal v lonec. Ker pa je malce preveč iztegnil vrat, ga je zajela sopara, dvignila kvišku in ga tirala skozi dimnik v zrak. Dokaj časa je krožil kakor na nevidnem balončku po zraku, slednjič je vendar-le spet zdrknil na zemljo — daleč proč od doma.

Potoval je križem kražem in mnogokaj videl, mnogokaj slišal, mnogokaj doživel. Ko se je naveličal utrudljive hoje, je stopil v službo k nekemu tujemu mojstru krojaču. Hrana pri njem mu pa ni bilo nič kaj všeč.

Ojunačil se je lepega dne in se mogočno razkoračil na mizi:

»Gospod mojster, tako in tako je — nočem več ostati pri vas! Napisal bom s kredo na duri vaše skopuške bajte: ‚Tu notri je krompirja preveč, mesa premalo'. Zbogom, krompirjev kralj!«

»Hu, ali te bom našeškal, potepuh!« se je razsrdil mojster in zamahnil z roko.

Mali prebrisanec pa se je medtem že skril: počepnil je pod velik krojačev naprstnik in pokazal izpod njega jeziček...

Mojster je dvignil naprstni.. in hotel zgrabiti krojačka za vrat.

»He, ho, ho — saj veš kako!« se je hudomušno zasmejal paglavček in hitro smuknil v luknjico sredi mize.

Mojster ga je zdajci hotel prijeti za kuštrave lase, a krojaček je že skočil v mizni predal. No, slednjič ga je mojster le ujel, nabunkal in zapodil od hiše.

— — — — — — — — — — — — — —

Krojaček je romal dalje po svetu in priromal v širok gozd. Srečali so ga razbojniki, ki so nameravali izprazniti kraljevo zakladnico. In so si lopovi mislili: Takle drobljanec lahko zleze skozi ključavnico in nam pomaga pri poslu.

»Hej,« je zakričal poglavar Golijat, »pobič, pojdi z nami! Gremo po cekine!«

(Konec prih. nedeljo.)

ZA BISTRE GLAVE

Zgodba brez besed

Rešitev.

4.

Nekaj drugih rešitev

Bojan Vandot, učenec III. razr. na Vrtači, Ljubljana. Pred Škofijo 14:

Kužek okrog ogla poskakuje,
gobček svoj si oblizuje.
Z okna mu diši pečenka mastna.
»Oh, to bila bi večerja slastna!«

Pride mimo debeluh,
v nos ga žgače zapeljivi duh.
»Le počakaj, kužek moj,
tale mastni kos bo moj!«

Kužek: »Hov, hov, grdi tat!«
In ga vgrizne v zadnjo plat...
Debeluh kriči, kriči,
se preplašen v tek spusti...

Pride stražnik: »Stoj, mož, stoj,
v luknjo pojdeš zdaj z menoj!
A ti vrli pes-čuvaj,
vzemi mastno kost sedaj!«

Sonja Vandot, učenka V. razr. na Mladiki v Ljubljani:

Zastonj se trudi ubogi Floki,
da bi na okno se povzpel,
Brezuspešni so njegovi skoki,
da bi klobaso s ponve vzel.

Pa pride tja Kotičkov stričk
in kužkovo početje opazi;
zasmili se mu ubogi psiček,
ki točno se pod oknom plazi.

Klobaso tolsto z okna vzame,
prijazno jo ponudi psičku.
A pes nevšečno kvišku plane,
raztrga suknjo, jojme, stričku.

Ubogi stričk brž nazaj
z raztrgano jo mahne suknjo;
za ogłom zgrabi policaj
ga: »Hitro z mano v luknjo!«

Milena Simončič, učenka I. razr. meščanske šole v Ljubljani:

Pes čuvaj je stražil v omari spravljen denar za nagrade »Slovenčevim« naročnikom.

Prikradel pa se je tja tat, seveda čedno oblečen — kdo bi si bil mislil, da je navaden vlomilec! Pobral je ves za nagrade pripravljeni denar in ga pobasal v torbo ter jo odkuril.

Zvesti pes je skočil za njim in ga zgrabil za hlače. A tat se mu je izmuznil in jo z denarjem popihal..

Žalosten konec te zgodbe je, da 23. decembra ne bo žrebanja in tudi nagrad za »Slovenčeve« naročnike ne, ker je tat odnesel vse za to pripravljene tisočake. Vsak je mislil, da bo dobil 6000 Din ali vsaj 1000 Din. Zdaj pa ni več upanja, vse je šlo po vodi...

Jelica Kramberge, 1. razr. meščanske šole pri Sv. Lenartu v Slov. gor. Zastonj se trudi mali pubi, da bi dobil priboljšek, ki ga on strastno ljubi... Primaha jo debel gospod, ki mu pred nosom vzame šunko in dá navrh še krepko bunko. A to mu kuža hitro vrne, raztrga hlače, joj, mu črne... Gospod prestraši se, zbeži in kužku mastni plen pusti... Oh, ti uboga žena ti, ki moževe zdaj hlače moraš krpati!

Upoštevali smo samo rešitve, ki smo jih prejeli do četrtka. Za nagrado je bila izžrebana Sonja Vandot, učenka V. razr. na Mladiki, Pred Škofijo 14 v Ljubljani. Dobi knjigo: Scott: Mala trojka.

Izpolnievalka: Domotožje

Domotožje je kot v tesno
gajbico zaprta ptička:
o šumečih gajih poje
in o solncu vrhu — —
daleč, daleč tam za goro,
kjer so zvezde vse bolj zlate,
kjer noči so kakor zibke,
toplih, mehkih sanj — — —

Domotožje je kot ladja,
ki valove morske reže:
plove... plove... cilj je daleč —
bogve, če ga kdaj — — —

Na mestih, kjer ležijo zdaj črtice, postavite zraven spadajoče besede. Vsaka črtica pomeni en zlog. Ena od pravilnih rešitev bo izžrebana za nagrado.

Rešitve pošljite najkasneje do četrtka, 15. t. m. na naslov: Kotičkov striček, uredništvo »Slovenca« v Ljubljani.

STRIČKOV KOTIČEK

431. **Dragi Kotičkov striček!** — Zdaj sem pa tudi jaz prijela za pero, da Ti napišem nekaj vrstic. Če imaš kaj prostora, me vtekni v kotiček, če ga pa nimaš, pa ne. Veš, jaz predobro vem, da je na tem svetu mnogo otrok, ki bi radi prišli v Tvoj kotiček, pa ne morejo. Pa Ti marsikdo tudi ne napiše drugega ko »Dragi stričk, pa me vtekni v svoj kotiček! En pozdravček skoz rokavček!« in še nekaj besed o gospodu košu — pa adijo, zbogom! — in dolgega pisma je konec... No mislim, da Ti takšna pisma niso kar nič po volji in prav imaš, da jih odklanjaš.

Pa še to Ti moram povedati, stričk: bila sem na Brezjah, kjer sem molila zate in za Tvoj kotiček.

Kaj pa Požgančev oča? Pred dnevi sem se kar na lepem znašla na luni, kjer so me Požgančev oča še dokaj prijazno sprejeli. To pa povem samo Tebi na uho, da so vtihotapili že več vatlov zraka z zemlje na luno in da živijo zdaj v prekrasni vili mirno in zadovoljno. Sredi obiska in najživahnejšega razgovora je nenadoma nekaj zaropotalo... Bila je to moja mala budilka, ki me je zbudila. Hitro sem vstala in se oblekla, kajti kazalec na uri se je že pomikal proti številki 7. Gorje, če bi bila zamudila šolsko mašo, ki je ob pol 8! Vidiš, tako je, če je človek na obisku pri Požgančevem očetu...

Kako se pa Ti kaj imaš? Jaz se imam prav dobro. Hodim že v II. razred meščanske šole. Od vseh predmetov me najbolj veseli zemljepis, zgodovina, slovenščina, verouk in ročno delo. Kako je z drugimi predmeti, Ti povem drugič.

Bog Te živi, dragi stričk! Pet mernikov in pol pozdravčkov od Tvoje Minke Kokalj v Škofji Loki.

Draga Minka! — No, toliko prostora bomo pa že še našli v kotičku, da bomo Tebe noter posadili. Saj nisi, kakor je ongava Neža, ki mora na dveh stolih sedeti in še se ji po tretjem toži — tako široka in debela je!

Na Brezjah si bila in za moj kotiček si molila? To je pa lepo od Tebe, to! Se Ti jaz in moj kotiček prisrčno zahvaljujeva za dober namen, ki si ga imela. Bog daj, da bi bila Tvoja molitev uslišana — čeprav ne vem, kaj si prav za prav meni in mojemu kotičku želela...

O Požgančevem očetu pa ni ne duha ne sluha. Močno sem že v skrbeh, da jih je kakšna krvoločna pošast na luni pohrustala. To bi bil preljut in prekrut udarec za milo domovino, ki je takihle Požgančevih očetov tako zelo potrebna. Koliko dobrega in koristnega so Požgančev oča na tem svetu storili, popisati ne more to pero. Ven in ven so trosili samo dobroto okoli sebe (škoda, da samo z jezičkom, v dejanju pa ne!), delali so kakor črna živina noč in dan, da jim je pot curkoma lil s čela (posebno takrat, kadar so neumorno kakšno ocvrto piško obirali!); z eno besedo: vesoljna domovina bi se morala v znak žalosti zaviti v črn pajčolan, tako pretresljiva bi bila izguba, ki bi jo zadela s smrtjo Požgančevega očeta! Najbolj pa bi objokoval to izgubo seve jaz, Kotičkov stričk, ki kar pozabiti ne morem, kako mil in zvest prijatelj so mi bili Požgančev oča vseskoz — posebno takrat, kadar je kakšne koline pri meni zavohalo in si jih iskreno zaželelo njihovo blago srce... Torej sem — kakor rečeno — v resnih skrbeh, da se jim je kaj groznega zgodilo. Če dobiš kakšen glas od njih, mi bliskovito sporoči — bom gromozansko vesel!

Lepo pozdravljena! — Kotičkov stričk.

429. **Preljubi Kotičkov stričk!** — Doslej si še vsa moja pisma v kotičku objavil, zato sem prepričana, da boš tudi to pismo. Saj vem, da rad slišiš iz daljnega kraja kaj novega.

Oh, kakšna škoda, da v nedeljo tudi Ti nisi bil zraven, ko sta nas, zagrebške Slovence, pri cerkvici sv. Roka obiskala prevzvišena nadpastirja iz Ljubljane in Maribora.

Ob 10 dopoldne se je pripeljl knezoškof ljubljanski dr. Gregor Rožman. Ko je šel po stezici k cerkvi, sem mu pohitela naproti in ga pozdravila v imenu vseh slovenskih otrok v Zagrebu. Če si kaj radoveden, kakšen je bil ta moj govor, evo ti ga!

Prevzvišeni! — Majhni in slabi smo še mi, otroci, pa že nam ni dano živeti v domovini, kjer so naši starši doma in kjer so živeli naši dedje. Dolgčas nam je po pisanih travnikih, bistrih potočkih in ptičjih pesemcah v zelenih gajih... Ker ne moremo sami tja, pa se veselimo in pozdravljamo vsakogar, ki pride odondot k nam. Prav posebno pa se veselimo danes, ko ste prišli Vi, prezvišeni duhovni pastir vse naše slovenske domovine! Čeprav so

Knezoškof dr. Rožman v razgovoru z malo zagrebško Slovenko

naša srca majhna, je vendar naša ljubezen do Vas velika, tako velika, ker vemo, da tudi Vi nas ljubite, kakor je Jezus ljubil nas otroke. Prisrčno Vas pozdravljamo in Vam kličemo: Hozana!

Kajnep da je lep? Poklonila sem mu tudi šopek belih krizantem. Potem sta prevzvišenega pozdravila še naš duhovni pastir g. Gabrijel Cevc in cerkveni ključar g. M. Težak. Med lepim petjem je prevzvišeni bral sv. mašo in imel lepo pridigo. Po službi božji nas je zapustil, mi pa smo šli veseli domov.

Popoldne pa nas je obiskal še mariborski pomožni škof dr. Tomažič. Prisrčno smo sprejeli tudi njega.

No, povej, ljubi stričk, ali se nisem dobro postavila? Da boš videl na lastne oči, kako je bilo, Ti pošiljam sliko, ki jo moraš objaviti v »Slovencu«. Ne vem, če me boš spoznal, ker nosim zdaj očala.

Te pozdravlja Tvoja kotičkarica Mirica Strukelj, učenka IV. razr. v Zagrebu, Samoborska c. 8.

Draga Mirica! — Da si se na vso moč postavila s svojim prekrasnim govorom, je jasno ko beli dan. To Ti prizna celo Kotičkov stričk, ki je sicer bolj skop v pohvali in radodaren v graji... Saj pa tudi ni kar tako, biti takole mlad, pa že govoriti s samim škofom iz oči v oči! Moj rešpekt pred Teboj je zrastel do nebes. Ko sem bil jaz takole majhen, sem bil že gromozansko ponosen, če me je stric mežnar malo za uhlje potipal in mi dobrohotno dejal: »No, frkolinček, kam pa ti?« Teden dni in več sem se potem bahal okoli, v kakšnem prijateljskem odnošaju da sem s stricem mežnarjem — in ni bil samo eden, ki mi je bil nevoščljiv za to redko čast, nego jih je bilo nevoščljivcev ko listja in trave... Ti pa si govorila s samim škofom in celo na sliki ovekovečila ta svoj preimenitni dogodek — ja, saj pravim, ni izključeno, da boš nekoč samemu ljubemu Bogu takole iz oči v oči gledala, če boš zmerom tako pridna, kakor si.

Ampak da zdaj očala nosiš? Nič kaj se ne podajo očala mladim ljudem, tudi Tebi ne. Kar je res, je res, odkrito mora človek govoriti! Toda saj vem, da očal nihče ne nosi zaradi zabave ali zaradi lepote, tudi Ti ne! Ampak preveč učeno zgledaš zdaj — to je tisto, to, kar me moti! Kajti si učenost in mladost pač nista v sorodu, nego je med njima takšna razlika kakor med vragcem in Miklavžem: prvega je sama razposajenost in vihravost, drugi pa je poosebljena resnoba in modrost...

Prisrčno pozdravlja vse zagrebške Slovence, posebno pa tebe — Kotičkov stričk.

430. **Preljubi stričk!** — Že več let sva si dobra znanca. Ti me sicer najbrž ne poznaš, toda jaz Tebe prav dobro poznam. Saj vsako nedeljo dodobra pretaknem Tvoj kotiček. Nestrpno pričakujem nedeljskega »Slovenca«, ki ga pa dobimo šele v ponedeljek popoldne.

Na Miklavžev dan bo v Ljubljani mnogo parkljev; pazi, da Te kateri ne pobaše v koš, ker bi bili mi kotičkarji zelo žalostni!

Za božič Te povabim, da napraviš majhen skok k nam v Skoplje. Postregli Ti bomo s «sladkim», pa z nami pojdeš k polnočnici. Veš, tudi v Skoplju imamo lično cerkvico; zvonik je ves iz lesa in stoji na dvorišču.

Prav za prav bi morala biti huda nate, ker si moje zadnje pismo vrgel v koš; pa Ti odpuščam, ker vem, da je Tvoj koš tako velik, kotiček pa tako majhen...

V nadi, da me topot uvrstiš med kotičkarje, Te lepo pozdravljam. — Gojka Štukelj, učenka I. razr. gimn. v Skoplju.

Draga Gojka! — Parkljev je bilo na Miklavžev večer v Ljubljani res toliko, da je človek skorajda na vsakem oglu trčil ob katerega, a kljub temu sem — hvalabogu in sreča junaška — tudi letos odnesel zdravo kožo. So menda že tudi parkiji postali izbirčni, ka-lá, ko se nobeden niti ne zmeni več za takele sivolase in golobrade stričke. V Unionu sem videl, kako je neki rogatec zgrabil starega gospoda in odlomastil z njim v pekel. Ali misliš, da so ga v peklu obdržali? Kaj še! Ne vem, ali se jim je zdel presuh ali pa preslaboten, da bi ga mogli na kakršenkoli način zaposliti. Kratkomalo — vrgli so ga na drugi strani pekla spet ven, ko so si ga dodobra ogledali in otipali. Prečudna reč to, kaj? Morda ima tudi že v peklu ljuta gospa Kriza svoje kremplje vmes in je tam brezposelnost že celo večja kot pri nas... Nič se ne ve!

Majhen skok naj naredim v Skoplje, praviš. Kakor da mi ležijo Skoplje kar pred nosom in ne nekje daleč v Srbiji... V svojem prvem navdušenju na to niti pomislil nisem in sem — v dobri veri, da bom res kar v hipu tam — napravil ta «majhni» skok s hišnega praga. Kaj meniš, kam sem priletel? — Naravnost nekemu mimoidočemu gospodu v tolsti trebušček... Grdo me je pogledal (namreč gospod, ne njegov trebušček), me ozmerjal s štorom štorastim in me poslal k vsem vragom. Vljudno sem se mu zahvalil za prijazni nasvet in jo odkuril. Pa ne k vragom, ampak nazaj domov...

In potem še zapeljivo pišeš, da mi boste postregli s «sladkim». Saj se kar lepo sliši ta beseda «sladko», ampak sladka je dandanes marsikatera reč, ki ni vredna bogve kaj. Postavim — korenje. Tudi korenje je sladko. Kakšen star, trd korenček bi mi pomolili pod nos in mi dejali: »Na, tu imaš tisto sladko reč!« — in jaz bi se kar lepo obrisal pod nosom. Ne, tako se pa ne gremo, draga moja! Za korenje mi pa res ni...

Bog Te živi in še kaj mi pišil — Kotičkov stričk.

J. V.:

Grogec

»Nekoč ste mi rekli, mati,« je končal Grogec svojo povest, »da bom tudi jaz šel po svetu sreče iskat. Šel sem in sem jo dobil.«

»In kje je sreča, Grogec, kje si jo dobil?« ga je mati še vsa solzna vpraševala.

»V teh goslih mati in v moji pesmi je sreča.«

»In kaj je sreča, še to mi povej, Grogec«

»Sreča si pa ti in ta domek. In vse, kar je doma. Mati, zdaj bodo vzbrstele črešnje tod okoli hiše in jagode bodo zorele. Kadar bom hotel, bodo črešnje rdeče, bodo jagode zrele. Vse to bodo naredile te male moje goslice in moja pesem. Vedno bo pomlad. Saj si rekla nekoč, da je sreča taka: lepa kot pomlad, sladka kot zrela jagoda in dobra kot rdeča, smehljajoča se črešnja...«

»In še mi povej, Grogec, kako dolgo bova tako srečna.«

»Dokler bom peti znal in dokler bom gosli imel.«

»In kako dolgo bo to?« vpraša mati.

»Vse dotlej, dokler bom pri tebi in na tem lepem najinem domu.«

In mati ga je pobožala in poljubila.

* * *

Mati Tereza in njen Grogec sta živela dolgo vrsto let in dni vesela in srečna. Ni jima bilo treba hoditi po svetu in se truditi za vsakdanji kruh. Vse to so nadomestile Grogcove gosli in njegova pesem. Grogec je bil vedno doma in hodil okrog svoje hiše med črešnjami in jagodami, kakor bi bil v raju. Ljudje so od vseh strani prihajali k njemu in poslušali njegovo pesem. In mnogo jih je osrečil s svojimi gosli in svojo pesmijo za vse življenje.

Toda mati Tereza je umrla nekoč in umrl je tudi Grogec. Smrti ne odženejo nobene gosli, tudi Grogcove ne, tako je kruta. Ali z Grogcem so pokopali in zagrebli v tihi grob tudi srečo. Samo njemu so bile dane gosli in čudovita pesem, samo njemu in nikomur drugemu ne.

Srečo so pokopali in je ni več na svetu. Vsi jo iščemo. Pa je na svetu ne bomo našli nikoli, ker so jo pokopali. Zdaj samo govorimo, samo sanje imamo še o sreči, ki je lepa kot pomlad, sladka kot zrela jagoda in dobra kot rdeča, smehljajoča se črešnja

Konec

Letalo zmaguje svet

Pri tako blaznem plenjenju zlatih zakladov v raznih delih zemlje, kakor se še danes vrši, služi letalo kot izvrsten pripomoček za prenos raznih potrebščin. Že mnogo generacij sem sanjajo iskalci zlata o skritih bogastvih, ki leže v divjini pragozdov in nepristopnih puščavah. Danes pa se te sanje uresničujejo; moderni letalni stroj je premagal neprehodne ovire in dospel do zlatih najdišč.

Taka skrivnostipolna zlata dežela je Nova Gvineja, ki je še danes povečini nepreiskana; je pa to čudovit svet, ki je neizčrpen v rajskih ptičah in neprehodnih pragozdovih in nizkih pritlikavcih, ki žive po drevesih... Ta zlati otok s pravljičnim obeležjem bo moral zdaj dati zlato človeku. Kakor piše Harry Harper v nekem angleškem listu, ni bila glavna težkoča ugotoviti, kje leže zlati zakladi, marveč najti sredstva in pota za odvajanje zlata in dovažanje živeža. Pragozdi so tako gosti, da ne more niti opoldne prodreti en sam sončni žarek v notranjost. Poleg tega pa zevajo tu skalovita pogorja z deročimi rekami in povrhu še: divja plemena, ljudožrci! Bogate zlate žile so že pred nekaj leti odkrili v teh pokrajinah, toda zlata polja leže daleč od obrežja, poti ni nobenih, zatorej je bilo izkopavanje povsem nemogoče. Saj bi trajalo 14 dni, da bi domačini prinesli nekaj kilogramov blaga z obale preko gorovij do kopalcev zlata. Zatorej je bila sleherna misel na izkopavanje brezumna, dokler ni priletelo na pomoč letalo, ta največji ptič višin. In tako so zgradili eno pristajališče na morskem obrežju, drugo v gorovju. Nato je prinesla ladja iz Avstralije prvi stroj; in nekega jutra je zabrnel ta človeški ptič nad pragozdovi in gorovji Nove Gvineje; preletel je sem in tja pot, ki bi jo človek hodil 14 dni, v manj kot eni uri. Oni maloštevilni kopalci, ki so se drznili iti v notranjost otoka, so z radostjo pozdravili letalo, ki je prineslo novo »zlato dobo«. Kmalu pa so rabili več letal, ki so prinašala večje stroje in tako uvedli stalen zračni promet. Zdaj je v tej divjini naraslo precejšnje naselje, ki ima celo hotel; in tako odmeva po samotah Nove Gvineje zvok klavirja. V hotelu čaka biljardna miza in podobni luksuzni predmeti, ki so prileteli po zraku iz civiliziranega sveta. Tudi v oddaljenejših rudnikih države Peru, h katerim je pristop odločno težak, so uvedli zračni promet. Isto se godi danes po vseh delih sveta: letalo je odprlo pot v nove predele, kamor ni nikoli stopila človeška noga; saj ima prost vstop v pragozde, v gorovja in v puščave. Letalo je zmagalo divjino in dalo človeku nove možnosti v gospodarskem in kulturnem razvoju.

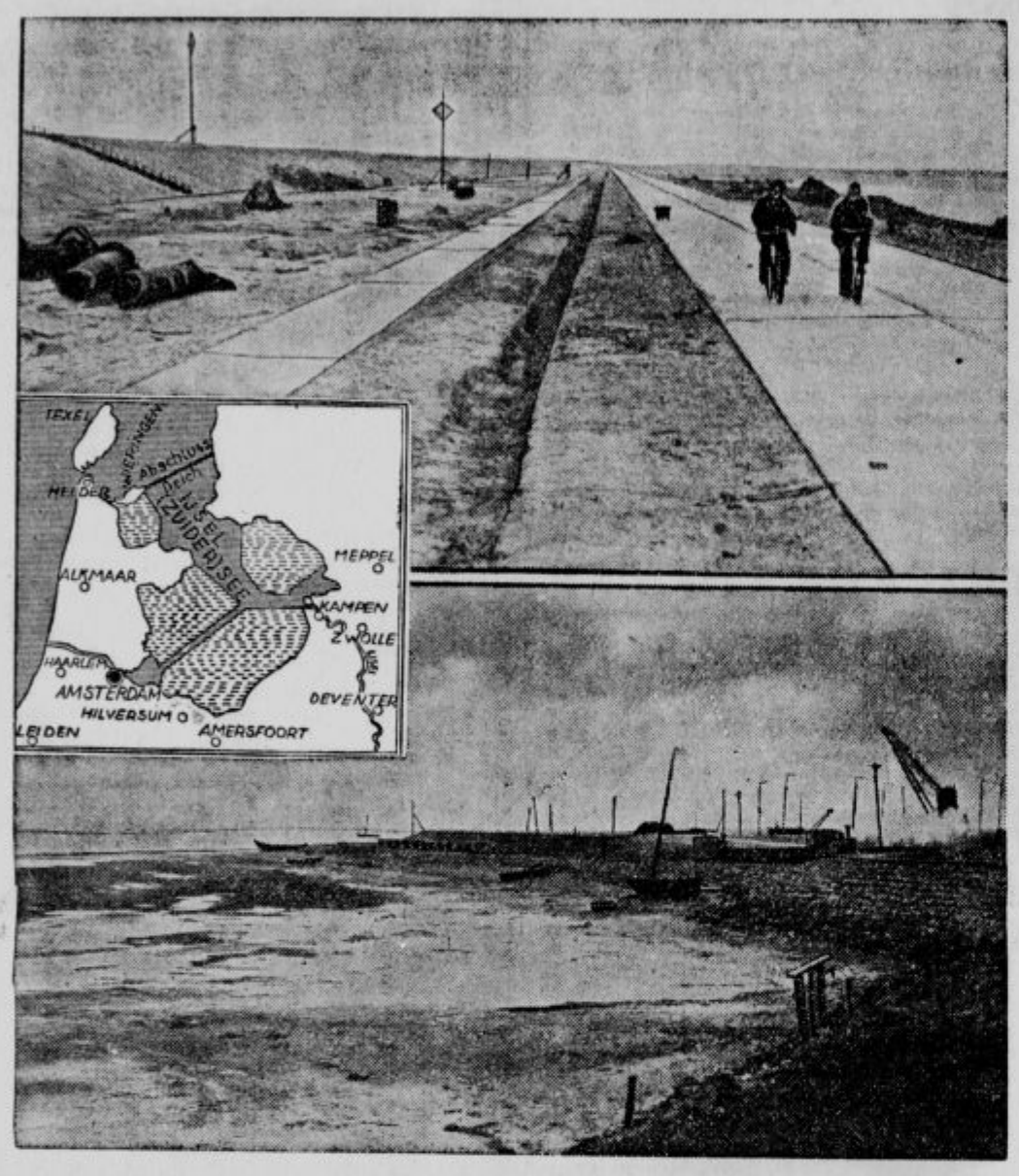

Zuidersko jezero obrača hrbet inženjerjem.

Zgoraj: Avtomobilska cesta na novi zemlji Zuiderskega jezera. — Zdolaj: Novo pridobljena zemlja na virinških nižinah. — V sredini, levo: Zemlj. karta Zuiderskega jezera z osušenimi pokrajinami. Med geologi se je zadnje čase pojavilo mišljenje, ki zavzema zmerom večji obseg, da so namreč potresi, ki so obiskali Nizozemsko in zapadno Nemčijo, v vzročnem odnosu z osuševanjem Zuiderskega jezera. Pa tudi brez ozira na te teorije, je osuševanje prineslo dokajšnjo spremembo vseh življenskih pogojev. Velike množine rib so pomrle radi znižanja slanosti morske vode; istočasno pa so privreli veliki roji mušic, komarjev in podobne golazni, tako da morajo okoličani računati z malarično epidemijo.

Kdaj umirajo ljudje

Nemci so priredili za leto 1932. svojevrstno statistiko: kako starost dosegajo njihovi državljani in od česa umirajo. Tako so na primer ugotovili, da je od 1000 moških oseb, ki so umrli tekom leta, le 531 mož, preko 55 let starih, ostalih 469 ljudi pa še ni doseglo te starosti! Zanimivi so tudi vzroki: od 360.776 moških oseb, ki so šli tekom leta v grob, jih je le 49.792 umrlo radi slabosti (nad 60 let!), ostalih 310.984 pa radi različnih bolezni ali nesreč (avtomobili, padec itd.). Z drugimi besedami: od 100 moških jih umre 81 predčasno! Po starosti pa umirajo moški tako-le (enoletna statistika): 22.462 oseb v starosti od 21. do 30. leta; 18.437 od 31. do 40. leta; 25.011 od 41. do 50. leta. In od teh je bilo 171.011 zakoncev! To se pravi, sleherni dan da v Nemčiji 469 novih vdov! Z ozirom na ta dejstva je pač umljivo, zakaj je v Nemčiji okrog 15,000.000 ljudi življenjsko zavarovanih!

*

Sodnik: »Ali ste že sploh kaj koristnega napravili na svetu?«

Obtoženec: »Že, trije ali štirje detektivi so bili zaposleni zaradi mene.«

Oh, Oskar, ubij jo! Zmerai sem si tako želela čevlje iz kačje kožel«

Suhi junaki

Alkoholna prepoved je prinesla povsod razočaranja. Finska jo je že ukinila, kar se bo najbrž zgodilo tudi v Združenih državah. Kljub pričakovanju ni dvignila splošne nravstvenosti, temveč je nepričakovano pomnožila število pijancev. Pravkar objavljeni finski podatki dokazujejo, da je naraslo število zločinov, ki so jih ljudje izvršili v pijanosti, od 4% iz leta 1913 na 42 odstotkov leta 1930. Te številke so tudi odločale v parlamentu pri glasovanju, ali naj še obstoja ali naj se ukine prepoved prodaje vina, piva in žganja. Oktobra se je v Parizu vršila vsakoletna francosko-finska sportna tekma. Finci so zmagali in proslavili zmago na Monmartru. Menda so se tudi veselili, da je njih domovina zopet dovolila alkohol. Neki francoski poročevalec je šaljivo pripomnil, da je premagala zvečer Champanja sama vso finsko reprezentanco ter dostojno maščevala poraz, ki ga je utrpela Francija podnevi... Lani je bilo drugače. Finci se niso upali pogledati šampanjca. Takrat je še vladala suha postava. Nekoč ponoči pa so se oglasili v znani restavraciji, naročili si poceni večerjo in plašno vprašali natakarja v slabi francoščini: »Ali smemo naročiti malo vode?« — Natakar je zaničljivo odgovoril: »Prosim, gospodje! Koliko vode želite?« — »Pet kozarcev, a naj bodo majceni kakor za liker.« — Natakar se je začudil, a postregel gostom. Najbrž je mislil, da niso vajeni vode v domovini, ki mora biti pač podobna Saharı. Finci so si skrivnostno mežikali in si mencali roke, nato so trčili in na mah izpraznili kozarčke. Njih obrazi so izrazili nepopisno razočaranje: »Joj, to je pa zgolj navadna voda!« Francoski natakar je široko odprl oči. Saj je dal, kar so zahtevali. Kdo bo vedel v Parizu, da dobiva v suhem Helsingforsu žganje vsak gost, ki zahteva vodo...

*

»Vaš način sadjereje je popolnoma napačen,« se je napihoval mlad učenec neke kmetijske šole, »poglejte tam ono drevo, stavim, kolikor hočete, da vam ne bo dalo niti deset kilogramov jabolk.«

»Tudi jaz stavim, da ne,« je zavrnil kmet mladeniča, »kajti to ni jablana, ampak hruška.«

Katoličani v Tokiju

Kakor je bila že beseda o tem, se je Tokio dne 1. oktobra povečal od 2,070.000 prebivalcev na 5,408.262 in s tem postal tretje največje mesto sveta (oziroma drugo največje glavno mesto). Po novi razdelitvi obstoji Tokio iz 35 okrajev. Med te se šteje tudi 12 katoliških župnij z 8000 verniki. Vsa tokijska škofija je imela v juliju tega leta le 13.023 katoličanov. V jugovzhodnem delu starega mesta Tokia pa so odprli kanadski frančiškani svoj samostan, da bi se od tam posvetili dušnemu pastirstvu.

Prohibicija prokletstvo družin

Premnogo Amerikancev je prepričanja, da se bodo z »mokro« Ameriko tudi družinski domovi znova vrnili v nekdanje prisrčno občutenje, ločitve zakonov se bodo zmanjšale... Znano je namreč, da se je dvignil porast ločitev z uvedbo prohibicije v nedogledno višino in da je neposredni vzrok temu imenovana prohibicija. Kako to? Pred prepovedjo alkoholnih pijač je Američan živel vsaj po opravljenem delu večinoma v krogu svoje družine, v miru svojega doma. In tam si je privoščil kozarec pijače. Ta je nanj zmerom blažilno vplivala, prijetno domače občutje se ga je lotevalo. Čutil je, da mu je dom prav za prav vse. — Pa je prišla prohibicija. Sleherna kapljica alkohola stoji pod težko kaznijo. In konec je bilo s srečo v domačem ognjišču. Mož —pravijo mokri — potrebuje razvedrila in kozarec pijače, ki je je vajen, sicer postane čemeren, siten in težka atmosfera polagoma lega v srečen družinski krog. Mož pograbi klobuk in zleti ven, išče kapljico prepovedane pijače. S tem pa se seveda otrokom in ženi odtujuje. Prve klice za ločitev so položene. Alkohol in ločitev sta nerazdružljiva tovariša. Zatorej proč s prohibicijskim zakonom. Mož se bo znova vrnil domov in ž njim mir v družino. Ločitve bodo nehale. Tako pravijo mokri. In menda bo res.

Najmodernejša berlinska cerkev,

ki ima vse prostore urejene po najmodernejšem tehničnem ustroju: za vernike, za koncerte in gledališča. Ta zgradba je namreč — protestanskih vernikov.

Potomstva evropskih držav

Po zadnjih statistikah vemo, da je število otrok močno padlo tekom zadnjega leta. Ako primerjamo število rojstev prvega semestra tega leta s prvim semestrom 1931. leta, vidimo, da so padla rojstva otrok v Nemčiji za 7,5 odstotkov, v Italiji 5.9 odst., a v Angliji 4,2 odstotkov. Največ otrok pa da Jugoslavija, Rusija, Poljska in Rumunija — in sicer 30—35 na 1000 prebivalcev.

Tekma z vinom. Vsako leto tekmujejo med seboj natakarji pariških restavracij in sicer od Opere do Trga republike: kdo bo prej dospel na cilj z odprto steklenico piva in tremi čašami. Seveda brez poškodbe! To prijetno tekmovanje vzbuja seveda mnogo humorja med meščani.

Vaba Akropole

Še je v spominu čas, ko je strmo zidovje atenske akropole služilo samomorom Kot nalezljiva bolezen je šla ta moda od človeka do človeka. Iz zapadne Evrope je prispel človek, da bi se vrgel z akropolskih zidin v smrt. Zatorej ni bilo tedna, da ne bi ležal pod zidjem kak samomorilec. Mesto je moralo torej pomnožiti čuvaje in ni dovoljevalo več nikomur večernega obiska v akropolo. Kuga samomorov je ponehala. — Namesto te pa se morajo Atene boriti proti drugi. Premnogo je slučajev, da se obiskovalci brez obleke postavljajo ob čarne grške kipe in se taki fotografirajo. Mnogo takih so stražniki odvedli v zapore in jih pognali iz države. To so namreč večino zapadni Evropci, ki prinašajo stari grški kulturi novo, svojo, nad katero pa Grki majejo z glavo. Policija je to nemarno razvado na ta način odpravila, da je vsem obiskovalcem odvzela fotografske aparate.

Trockijeve knjige

Leo Trocki je izjavil kodanjskim listom, da namerava izdati tri nove knjige: eno o mednarodni gospodarski situaciji, drugo o Leninu, a tretjo o rdeči vojski. Leninova knjiga bo obsegala tri dele: v prvem bo Leninov življenjepis, v drugem razlaga njegovih načrtov, a v tretjem polemika Trockega z Leninovimi epigoni.

Revščina v senci nebotičnikov.

Stanovanje brezposelnega uradnika v podzemlju — v nepovredni bližini chikaških nebotičnikov. Nikjer na svetu ni namreč takih imovinskih nasprotij, kot so v teh letih gospodarske krize v Ameriki.

ČITATELJEM ZA NEDELJO

Nesrečni Sargasso

Stari kapitan Dixon je izkusil najgrenkejšo grenkobo oceana; pa ne takrat, ko je besnel v viharjih, ampak takrat, ko je bil popolnoma miren, len. Bilo je takrat, ko je njegova ladja tako mirno ležala na morski gladini kakor naslikana ladja na naslikanem morju.

Bivši kapitan, ki je na milijone milj prejadral, in ki zdaj po neštetih viharjih počiva, pravi:

»Sargasso, puščava morskih alg spada med moje najstrahotnejše izkušnje. Bil sem več kakor tridesetkrat okoli sveta, bil sem na

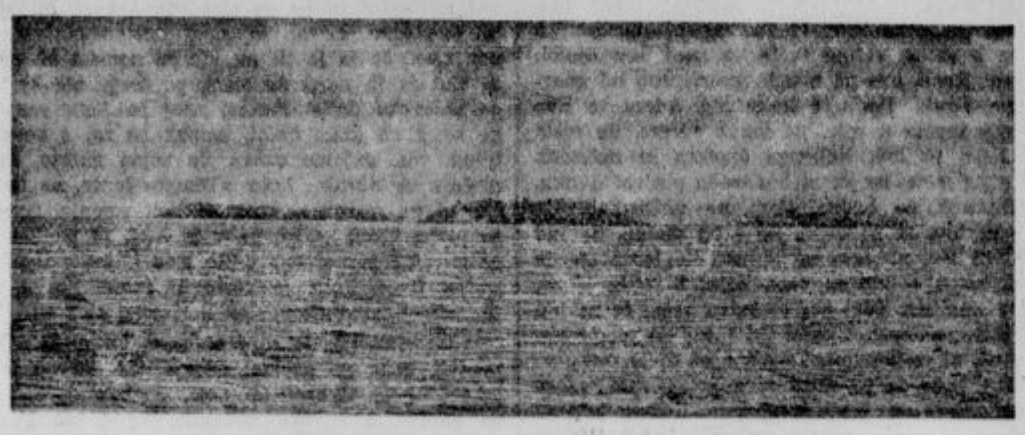

morju, ko so besneli viharji, in ko so se oblaki trgali, in ko so potresi rili do njegovih najgloljih globočin. Strahoviti pacifiški valovi, ki stresajo čilsko obalo, so udarjali vame, plazil sem se skozi meglo in ledene poljane, južno od rta Horna, in pričakoval, da bom zdaj zdaj zadel v kakšno nevidno ledeno goro. Jamborje mi je s krova trgalo, neštetokrat sem bil priča raznim morskim tragedijam, a čudno, kar me še vedno spreletava, je oni del oceana, kjer se absolutno nič ne gane, Sargasso, morje nepreglednih alg.

Na morju je kakor v življenju. Če si v nadlogi in nesreči, hrepeniš po rešitvi, miru. Če živiš v zadovoljnosti, enoličnosti iz dneva v dan, hrepeniš po nevarnosti, kakršnem doživljaju, ki bi tvoje življenje začinil. Če mirno plava tvoja jadernica na tistem nesrečnem strahotnem Sargassu z njegovo strašno tišino in se nikamor ne gane, ne veš, kaj bi dal za vihar, da bi se bela jadra dvignila, in da bi jamborji zaškripali. Vesel si, da mu utečeš, kakor si vesel, če zbežiš iz hiše, v kateri straši ali pa s pokopališča. Sargasso je prav za prav največje pokopališče morja, grobnica potopljenih starinskih španskih ladij, kraj strahov in grozljivih rib.

Že Kolumb je poznal temni Sargasso in ga imenoval »Mare de yerbas«, morje trav.

Kapitan Dixon je devet in dvajsetkrat jadral skoz te trave, skrbno in natančno si je vsako vožnjo zabeležil. Že ob prvih vožnjah ga je njegova tajinstvenost tako očarala, da ga je začel raziskovati. On sicer ni imel aparata, s katerim bi privlekel na dan njegove divje prebivalce z dna morja, zato pa se je tem dlje mudil na njegovi gladini. Zarisal je vse svoje križarjenje po njegovem širokem neizmernem površju in je skrbno precenil količino alg, tiste morske trave, ki je je več kakor žita po kanadskih prerijah. Po njegovem računu je dvajset milijonov ton alg.

Morje alg

Alge plavajo in zavzemajo neizmerno površino, skoraj tri milijone kvadratnih milj.

Sargasso je neizmeren, len, z algami pokrit vrtinec, ki ga povzroča na ameriški strani Zalivski tok, na evropski pa pasatni vetrovi. Potopljene jadernice in sploh večina kosov razbitih ladij plava v njegovo središče kakor tramovi v vrtinec.

Sargasso se razprostira v neenakomerni elipsi od Floride blizu do Azorov. Proti jugu sega malo dalje kakor do širine Kube in San Dominga, proti severu pa malo dalje kakor do širine otoka Bermude.

Alge niso zrasle na svojem mestu, kjer so zdaj, ampak so priplavale iz Karibskega morja (Srednja Amerika) mimo Paname in polotoka Yukatana, skozi morsko ožino med Florido in otokom Kubo. Od časa do časa menjajo svoj položaj. Pred osemdesetimi leti so bile 70 stopinj severno od ekvatorja, zdaj jih ne vidiš niti 600 milj od tam.

Potniki na modernem parniku vidijo z njegovih visokih krovov Sargasso in njegovo kakor steklo gladko gladino, a malo njegove tajinstvenosti. Z jadernice pa vidiš, da je to velikanska mrka puščava oceana. Še bolj se zaveš v nizkem čolnu, da so njegove vode drugačne kakor vode v drugih delih morja.

Med algami se vijejo proge, kjer ni te morske trave. Zde se ti kakor reke. V mraku se vidijo robovi rastlin kakor trdno obrežje, in mornar se jim nehote izogiblje, da ne bi trčil ob dozdevna tla. Zato zavije v drugo smer in v svoje začudenje kmalu zopet zaide v enak položaj.

Ta obrežja so seveda samo iluzija, a če se voziš po tistih rekah, težko veruješ, da to niso resnične reke, posebno ponoči.

»Razumem vražasti strah Kolumbove posadke,« je dejal kapitan, »ki je mislila, da bodo po teh čudnih rekah prišli na konec sveta, odkoder ni povratka.«

Evropci so poznali Sargasso pred Kolumbom. Scylax iz Caryande, grški mornar iz šestega stoletja pr. Kr., je poročal, da če jadraš dvanajst dni od Herkulovih stebrov ali Gibraltarja, ne moreš naprej zaradi trave in neizmernih globočin. In to je potrdilo mitologijo, da se okoli Oceanusa ovija velikanski zmaj, ki požre vse, ki gredo preko domače meje.

Sargasso, zibelka jegulj, je bila kača, ki je čuvala zahodno poloblo.

Morje je tam neizmerno globoko, ponekod šest tisoč sežnjev. Okoli alg se tvorijo korale in zaradi teh se kakšenkrat vidi voda motna, mlečna.«

Kapitan Dixon je razumel strah mornarjev iz starih časov, da so na koncu sveta. V jasni noči se ti res zdi, da si na koncu sveta. »Tega risem nikjer drugje doživel, kar sem tu, in sicer glede perspektive zvezd. Ne vidiš jih samo kot luči na nebu, ampak vidiš tudi njihove različne razdalje. Enak vtis perspektive dobiš, če jih gledaš, kako odsevajo v vodi.

Če v temi veslaš v čolnu od svoje ladje,« je nadaljeval kapitan, »se ti zdi, da visiš v zraku. Ker se pa zavedaš zakona teže, čutiš, kakor da bi padal. Ne moreš ločiti, katere zvezde so resnične, ali zvezde nad teboj ali one v morju, odsevane pod teboj. Nikakega obzorja nimaš in visiš v sredi med svetovi.«

Kapitan je bil prepričan, da zrakoplovec, če je še tako visoko v zraku, ne more imeti tako čudnega občutka. »Pilot,« je dejal, »čeprav ne vidi ne gore, ne oblaka, ki bi mu dal pojm o prostornosti in gibanju, sliši vsaj ropot motorja, ki ga spominja, da še ni duh brez telesa. Na tem Sargassu pa je večja tišina kakor v katerikoli puščavi. Tam slišiš vsaj šušljanje peska, če hodiš; v arktičnih in antarktičnih puščavah pa se presipavajo snežni kristali pod nogo. V Sargassu pa v mirni temni noči, na tem mirnem, nemem kakor steklenem morju, tu ni glasu, to je bolj zapuščen del sveta.«

Ni kraj za vražaste ljudi

Kapitan Dixon je priporočal vsem tistim, ki imajo od mestnega ropota in vrvenja zrahljane živce, naj gredo, če bi radi popolnoma ozdravili, na Sargasso in naj veslajo po njegovih grozljivih tokovih.

»Če pa je kdo vražast kakor nekateri mojih mornarjev,« je kapitan smehljajoč se pristavil, »če se boje strahov, bodo kar znoreli.« Pripovedoval je o grozi nekega črnca izmed njegove posadke, ko so nekoč opolnoči spravljali na ladjo neko razpadajočo reč.

»Kadarkoli sem imel priložnost, sem vselej proučeval alge in posebno rad sem delal nočne izlete v majhnem čolnu.

Neki večer v jasni mesečini smo veslali daleč proč od naše ladje. Težek oblak pa je zakril luno in ostali smo v temi. Ko smo veslali naprej, se je čolnov nos ob nečem zadel. Bil je to razpadajoč čoln neke potopljene ladje. Urno smo se mu odmaknili, kakor da bi zadeli ob sluzasto lepljivo truplo.

Hitro sem posvetil s sijalko. Čolnova rebra, ki so bila slabo pokrita z gnijočimi deskami, so se nam videla kakor okostnjak. Kljun in zadnji del sta še iz vode molela.

Črnec Sambo je začel z zobmi šklepetati in prosil: »Kapitan, pojdimo proč od tu! To je kakor bi klicali jezo duhov!«

»Nesmisel,« sem dejal. »Kar vanj zlezi in glej, ali boš kaj našel.« Zamorec je slušal. Ko pa je postavil nogo na dno čolna, je nekaj švignilo skozi vodo. Morda je to bila riba podrtnica, ki se rada drži potopljenih ladij in vsake potopljene reči, od gole deske do premočenega rešilnega pasu. In to ribo je prepodil.

Ubogi Sambo se je tako prestrašil, da je padel v vodo. Izvlekli smo ga ven in videl sem, kako so se njegovi beli šklepetajoči zobje v temi svetili. Poslal sem drugega moža in mu svetil s sijalko.

Našel je par zvitkov gnile vrvi, prazno pločevinasto dozo goveje konserve in ženski plesalni čevelj z visokimi petami, zagozden v zadnjem koncu čolna in nekaj razcefranih kosov svile, ki so se ga držale še bisernice. Ničesar pa ni našel, kar bi nam utegnilo pojasniti, od katere ladje je bil tisti čoln.

Lahko sam ugibaš, prav tako kakor tudi jaz, kaj se je bilo zgodilo,« je nadaljeval kapitan. »Morda je dama, čije čevelj smo našli, hitela iz plesne dvorane in skočila v čoln, ko se je ladja začela potapljati. Morda se je rešila in majhen čoln so prepustili na milost in nemilost morskih tokov. Morda pa je tam spodaj med jeguljami in vražjimi ribami, ki stražijo globočine Sagassa. Kdo ve? Vsak kos podrtije bi lahko mnogo pripovedoval.

Zanimivo je, da se ves les in vse drugo od razbitih ladij, kar plava po morju, zbira v Sargassu, kakor alge same. Ne smeš si pa misliti, da vidiš, tako daleč kakor ti zre oko, samo razbite jambore.

Veliki derelikti so redki. Razbita železna ladja ne more tako dolgo plavati, da bi dospela v Sargasso. Vsak otok te trave skriva v sebi kakšno podrtijo, ki pa je navadno majhnega obsega. Če bi hotel pisati, bi lahko pisal o neštetih morskih tragedijah in tajnostih iz odlomkov desk, rešilnih pasov, kabinskih vrat, jamborov in podobnih delov ladje, ki te napravijo melanholičnega.

Zame,« je nadaljeval, »ni nič bolj strašnega kakor razbita ladja sredi morja, posebno, če je globoko spodaj, in če moli iz vode kakšen razpadajoč jambor ali polomljena ograja. Mornarju se to vidi kakor rakev. Nehote misli na to, če morda tudi njega ne čaka taka usoda. Moje posadke niso nikdar rade obiskovale teh plavajočih rakev.

Samo en derelikt večjega obsega, del potopljene ladje sem izvlekel iz Sargassa. Bila je kakor zob, ki mu manjka krona in že plesniva, pokrita z razno navlako. Razbita ladja ne obdrži dolgo svoje podobe. Kmalu jo do kosti oglojejo viharji. Kmalu začne razpadati, in alge se začnejo ovijati okoli nje.

Pa vendar ji je še nekaj krovne kabine ostalo. V kotu zagozden smo našli cinast kovčeg. Videlo se mu je, kakor da je kdo v naglici brskal med njegovo vsebino in nekaj iskal. V njem je bil kup starih papirjev in kos svile, ki so se je mestoma še čipke držale. Videti je bilo, da so te stvari spadale k fini ženski obleki. Morala je biti dama iz starih minulih časov, ker v stezniku so bile všite ribje kosti.

Kar me je pa najbolj presunilo, je bila zelo preprosta stvar, in sicer otroška cinasta trobenta, ki je bila od rje že močno oglodana. Očividno je kapitan vzel svojo ženo in malega sinčka s seboj na morje. Ko sem videl tisto otroško igračo na sluzastem ogrodju sredi Sargassa, sem postal melanholičen in dobil sem domotožje po suhi zemlji. Vesel sem bil, ko sem videl svojo ladjo v bližini, vesel sem bil, da imam pribežališče v ti slani puščavi.

*

Sargasso je neplodna voda, ki stoji in se ne giblje. Darwin je pisal: »Več življenja je v listu in okoli enega samega lista kelpa, ki raste ob obalah Ognjene zemlje, kakor v vsem Sargassu.« In prav je imel.

Izredne ribe v Sargassu

V Sargassu dobiš čudne ribe. Nisem imel posebne opreme, vendar pa sem ob priložnosti našel izredno ribo. Poslal sem jo v Britski muzej, kjer take od Challengerjeve ekspedicije leta 1874 niso bili dobili. Imenovali so jo melanocetus.

Ta riba živi v globočini 12.000 čevljev, kjer je pritisk 5000 funtov na kvadratni inč. Čudil se boš, kako more riba prenašati tako težo. In vendar jo prenaša, čeprav je njeno meso na površju mehko kakor žoljca.

Johnsonova pošast je slična pitonu (kača). Lahko požre ribo, ki je večja kakor ona sama in je največji požeruh na svetu. Čudno na nji je žarilni sistem. Vidi se, kakor da ima v gobcu na nit obešeno električno žarnico.

Tak aparat imajo po večini vsi prebivalci najgloljih morskih globočin, kjer je popolna tema, ki je niti rdeči žarki infre ne morejo prodreti.

Te ribe si same proizvajajo svojo razsvetljavo s pomočjo fosforesciranja kakor naša kresnica,« je dejal raziskovalec Sargassa.

»Riba, bodeči žarek, ima posebno sijajen žarilni sistem.

Trivoglata ali dijamantna riba, čije tri strani so vsaka po petnajst čevljev dolge, požene lahko v beg največjega oktopusa.

Jegulj pa kar mrgoli v tem nesrečnem Sargassu. Tu se te ribe drste globoko spodaj, morda 3000 čevljev. Enkrat sem eno ujel s trnkom na tisoč čevljev dolgi vrvi. Ko sem jo pa ven privlekel, je ostala samo še glava. Najbrž jo je kakšna riba na poti navzgor požrla. Leta in leta bi lahko bil na Sargassu, jegulj bi pa nikdar ne videl na površju. Želodec sončne ribe, v katerem sem našel jegulje, mi je dokazal, da se te igrajo okoli potopljenih ladij. Tajnost jegulje je največja skrivnost Sargassa. To je zibelka vseh jegulj Amerike in Evrope, velikanski jegulski ribnik, poln, skoraj mikroskopsko majhnih jegulj, ki so tako majhne, da bi jih samo strokovnjak spoznal, da so jegulje. Male jeguljice so prozoren trak. Pozneje dobe barvo in cilindrasto obliko. Nagon, ki jeguljo žene, da zapusti sladko vodo, je naravoslovna tajnost. Še bolj čudno pa je, da pogine, ko je izlegla jajčka.

Sončna riba je grda, velikanska riba. Sama glava jo je in brke ima. Živi v globočinah, kakšenkrat pa pride na površje in se zelo počasi, leno giblje. Dve do tri milje je njena največja brzina. V njenem želodcu sem našel jegulje.

Prav tako kakor jegulje se v Sargassu zbirajo tudi želve. Na peščenih obalah Karibskega morja izležejo jajca, a nekaj jih vleče, da romajo v Sargasso, preden se izvale mladiči.

Ne ve se, zakaj hodijo tja, a vidiš jih, kako se sončijo med algami, in če si skrijejo svoje glavice pod oklepom, so varne pred vsako ribo roparico. Celo morski volk ali bodeči žarek jim ne more nič.«

Na vseh svojih vožnjah v Sargasso je kapitan Dixon proučeval njegovo ribje prebivalstvo, ki pa se mu je zdelo majhno.

Nekaj tistih presenetljivih ribjih oblik, ki jih dobiš okoli koralnih gred Zalivskega toka, najdeš tudi tu, kakor: Krulečo ribo, modrega angela, veveričjo in metulčjo ribo. Riba podrtnica je zelo navadna riba, ki jo najdeš pri vseh delih razbitih ladij. Mnogo pilotskih rib vidiš v družbi želve. Zakaj te izbirajo njihovo družbo, si ne morem predstavljati. Tudi pilar ljubi alge in podrtije. Nekaj posebnega v algah je pa majhna leteča riba, ki ni daljša od dveh do treh inčev. Kadar počiva, je radi svoje zaščitne zunanjosti skoraj nevidna. Tudi delfin je zelo navaden med algami.«

»Ali je kateri mornarjev kdaj poizkusil, če pleše na orglice ali koncertino?« sem ga vprašal.

»V mislih imate Arionovega delfina,« je dejal. »To je neka vrsta morskega prašiča, ki je zelo okusen. Poleg leteče ribe, mislim, da je to najboljša morska namizna riba.

Delfina zelo lahko ujameš, pa ne z godbo, ampak z neko malo vrsto vražje ribe. Prime tudi za mesno vabo. Vselej, kadar je bilo brez vetra na morju alg, sem lovil delfine.

To je čudna riba glede na mero in težo. Delfin, ki meri dva čevlja, tehta dva funta, tisti, ki meri tri čevlje, tehta trideset funtov, oni s šestimi čevlji, pa kar sto funtov.«

Največ pa je kapitan Dixon raziskoval alge, te rastline brez koristi. Alge so tajinstvena rastlina na tajinstvenem morju. Nihče ne more s sigurnostjo reči, ali bodo tam ostale za večno.

Ne mislim, da zrastejo tam še kakšne mlade alge, ki bi število pomnožile. Vršički so pokriti z malimi rjavimi jagodami kakor balončki. Če jih valovi pokrijejo, potonejo. Tudi korale se tvorijo na njih in jih vlečejo dol. Večji del stebla je pod vodo in samo malo ga je nad gladino. Nove alge, ki prihajajo iz Zalivskega toka, ločiš že na prvi pogled od starih.

Kapitana Dixona ni vleklo, da bi še nadalje raziskoval strahotni, zoperno tihi, tesnobni Sargasso z njegovimi algami, z njegovimi grozljivimi tokovi in ladjami, s starinskimi španskimi jadrnicami, piratskimi ladjami in nekdaj ponosnimi jadrnicami, ki služijo zdaj samo še kot globoke morske zibelke opolzlim mladim jeguljam in vsem mogočim naravoslovnim stvorom.

Sargasso ni kraj hrepenenja mornarjev.

T. D.

14480

GOSPODARSKA ZVEZA LJUBLJANA R. Z. Z O. Z.

Prodaja deželne pridelke, žito, mlevske izdelke, seno, slamo, kolonijalno in specerijsko blago, kmetijske stroje in orodja, umetna gnojila, cement, premog itd.

Prvovrstna moka iz mlina Forgacs, Bačka Topola, je stalno na zalogi.

VATA za odeje in v tablah vedno v zalogi
Tovarna vate Arbeiter, Maribor
Zahtevajte vzorce in cenik

L. Mikuš - Ljubljana
priporoča svojo zalogo dežnikov, solnčnikov in sprehajalnih palic
Popravila točno in solidno

RIPLANA-INTERLOCK
spodnje perilo je vsled dvojnega vezenja višek modernega pletenja
Finejše in trpežnejše kot navaden trikot
Dobite ga v vseh boljših modnih trgovinah
Izdeluje: „Lana", Ljubljana

Kratka sreča

(Sovjetska zgodbica.)

Nina Zubkin, tajnica v mestni popisovalnici, se je zvečer poslovila od ženina in mu tiho dejala:

»Jutri torej... Prišel boš k meni v urad in se bova vzela... Morebiti ne boš s tem izgubil preveč časa. Poskrbela bom, da ti ne bo treba čakati v vrsti...«

Ženin jo je zaljubljeno pogledal in pripomnil:

»Tisto že res, da ni prijetno čakati na vrsto... Ura zamujena, ne vrne se nobena... Pa tudi naporno je to čakanje. Kako je to, da imate pri vas vedno toliko ljudi? Odkod neki se jemljo vsi ti bedaki, ki se hočejo oženiti?«

Nato sta se poslovila.

Prihodnji dan od osmih in do desetih dopoldne se je Ninin ženin zaman trudil, da bi se preril skozi gosto množico do mize svoje neveste. A množica je ogorčeno mrmrala:

»Kam? Kam? Čakajte no! Tudi mi čakamo na gospodično! Saj nismo prišli samo čas zapravljat, poročiti se hočemo. Kam pa silite? Glej ga, nič se ne zmeni za druge! Gospodična, napravite vendar red, prosimo vas! Zavrnite tega nesramneža: leze kar naprej, kot da bi bil na samem.«

Nina je zardela in v zadregi rekla ženinu:

»Bodite obzirni, tovariš. Vsi po vrsti, prosim.«

Ženin se je z mrkim obrazom postavil v vrsto. Glasno je preklinjal popisovalnico in nered pri poslovanju mestnega sovjeta, a se je le vdal v usodo in pričel čakati. Uboga Nina niti ni imela časa, da bi pomislila na resno spremembo v svojem osebnem življenju. Takoj je pozabila na to, da se bo kako uro pozneje omožila. Z resnim obrazom je urno vpraševala stranke:

»Vaše ime? Ali ste se prepričali o zdravstvenem stanju ženina ozir. neveste? Kdo je za vami?«

Ko je po dolgem čakanju prišel ženin na vrsto, je razdraženo dejal:

»Hvala lepa za postrežljivost! Zakaj si mi le obljubovala, da ne bom čakal? Seveda, zate čakanje ni tako naporno, ker lepo sediš na svojem stolčku. A jaz sem moral ves čas stati na nogah, in to je res prebedasto. Mar tega nisi vedela že vnaprej? To je res prijazno! Če si ti prva oseba v svojem uradu, bi mi bila pač lahko prištedila to zoprnost. A seveda, če ne maraš biti obzirna napram meni...«

»Joj, ne bodi tako hud! Saj vidiš, kako so brezobzirni vsi ti zaročenci. Vsi hitijo skleniti poroko. Tem bolj je žalostno, da nekoliko dni pozneje zopet stojijo v vrsti, ker se že hočejo ločiti. Tako je na svetu...«

»No, gospodična, kaj pa je zopet to? Ali bomo dolgo poslušali vaše ljubimkanje? Tukaj ste v uradu. Počakajte, da boste šli na sprehod v mestni park, če potrebujete priliko za slične razgovore. Mi smo se prišli poročit. Prokleto malo časa imamo. Že itak dolgo čakamo. Ne moremo poslušati vašega zasebnega žlobudranja,« so nenadno od vseh strani zadoneli jezni glasovi.

»Vaše ime, tovariš? Popolno ime s priimkom in očetovim imenom?« je uradno vprašala vsa zardela Nina.

»O, vraga! Kako je to neumno!« se je razvnel ženin. »Menda še nisi pozabila, kako se pišem?«

»To je pa že res od sile! Zamašite no usta temu gobezdalu!« se je takoj oglasil svarilni zbor. »Tukaj ni nikjer nobenega vraga. Vsi smo enako zaročenci. Gospodična, kje pa imate oči? Kaj se krega? Kje je ta reva, ki ga bo vzela? Ta se bo pač kesala, ko ga bo tožila za alimente!«

Nina je prebledela, a ni smela braniti svojega izvoljenca, ker je čakal na prijavo kakor vsi ostali. Čitala je naprej vprašalno polo:

»Ne bodi hud, prosim te! No, povej, prosim, ali si se prepričal o svojem in mojem zdravstvenem stanju?«

»Še to!« je zagodrnjal ženin. »Sam ne vem, kako je z zdravstvenim stanjem. Ko sem prišel v ta brlog, sem bil popolnoma zdrav. A če ne bo kmalu konec tega čakanja in bedastega zasliševanja, bom kmalu samo za norišnico dober. To uniči vse živce!«

»In to bi naj bil najin prvi najsrečnejši dan... Kaj sem zakrivila, da si name hud in mi vse to očitaš?« je žalostno vprašala objokana Nina.

»Gospodična! Ali ne boste napodili tega bedaka? Poprej se ni zmenil za vrsto, in ko je prišel na vrsto, zopet ne ve, kaj bi povedal! Kaj pa hoče tu sam? Kje je sploh njegova nevesta? Naj se gre solit, če nima nobene!« se je takoj oglasila množica.

»O, tristo vragov!« je pobesnel kakor rak rdeči ženin. »Pa si le poišči drugega bedaka za moža. Srečno! Nikoli več me ne boš videla!«

Nina je obrisala zadnje solze, ki so jej privrele v oči, ko je gledala ženinov hrbet, in kakor papiga je zamrmrala:

»Kdo je na vrsti, državljani? Ime in priimek? Ali ste se prepričali o zdravstvenem stanju...«

Lepa jabolka

po 2 Din kg nudi

Gospodarska zveza v Ljubljani

Ali ste že poravnali naročnino?

Kurenčkuva Neška ma tud beseda

Veste kaj, lde boži, jest vam druzga na rečem, kokr, de je gnar ta narveč nesreča za ta svet. Kene tist, ke ga maja tulk, de na veja kam ž nim, in ga morja nost čez grenca, tist se lohka smejaja, ampak mi, ke ga nimama in ke usak mesc tku tešku čakama na ta peruga, kokr utroc na svetga Meklauža, nazadne nam pa prnese kurubač namest gnarja, mi sma srumaki. Še več srumaki sa pa tist, ke nimaja na kej čakat. Buh se jh usmil, ke se jh bugatini nočja.

Jest tkula mislem: še ta nar bl pameten b blu, če b se na celmu svete vs gnar kar ajnfoh udpravu. Kene, kua pa mama prouzaprou ud gnarja? Ena figula. Puglejte kuku sta Adam in Eva lepu skp ževela u raje, pa lohka rečem, de nista mela ficka pr hiš. Nubenga špetera in nubeneh skrbi nista mela, ke jm ni blu treba plačvat dauku, ne državneh ne banuvinskeh ne ubčinskeh. Če dauku ni blu, se pa samu ud sebe zastop, de tud duklad ni blu, ne taks ne kuluka ne trušarine in drugeh takeh — no, na vem, kuku b rekla — nč, u še ta narbulš. Zdej nej pa eden reče, če ni blu tekat luštn na svet. Ukrast jima tud ni mogu nubeden nč, al pa ugulfat, ke nista nč mela.

Vite, kokr sa pa začel iz gnarjam šart, sa se pa prec začele use sorte lumparije. Kulker je men znan, ga je zavle gnarja pulomu Judež, ke je Kristusa izdau za trideset tolarju. Res, de sa bli tiste čase tolari še srebrn, ampak pulomu ga je pa le, in je tu tud sam prec sprevidu, ampak ni blu nč več za pumagat.

A b na blu bl pameten, če b prec tekat zaprl tistga, ki je ta peru začeu gnar delat, ke ga nubenmu treba ni blu? Sevede zdej, ke sma se ga prvadl, pa nam ga na ush konceh manka, sevede zdej jh pa tku heteja zaperat, de jh bo hmal več tisteh zaprteh, ke gnar delaja, kokr tisteh, ke gnar kradeja.

Usak pameten človk m more putrdet, de tu ni prou. Ke gnarja res tku manka, de ga morja edn drugmu krast, nej b saj pustl, de b ga delal tist, ke ga znaja. Zdej pa glih narobe: bl fajn ke ga nardi, bl ga zamehurja.

Scer b blu pa še ta nar bl fajn, kokr sm rekla, če b gnar kratkinmal prepuvedal. Če b gnarja na blu, b na blu nubene stranke in nubene pulitke, pa za kurita b se nubeden na pulu. Če b gnarja na blu, b ga tud na mogu nubedn čez grenca nost, astn b tud financarju na blu treba. Pulcaji, žendari b bli čist udveč. Tu b use lohka djal u penzjon, pusebn, ke b jm na blu treba penzjona plačvat, ke b ga tku na mogl s čim, al kokr prauma zadne čase: ke b na blu kredita. Raubari, tatovi in druga taka sodrga b zginla, ket kafra. Sam puštenaki b bli na svet. Tiste lepe palače, ke jh mama za lumpe zapirat, učaseh pa tud za druge, b lohka punucal za kvartirje, ke jh tku manka. Pa še kulk drugeh dubrot b bli deležen, pa jh na morm tlela naštevat, de m na u mogu kdu naprej metat, de mam špičast jezek.

Kene, če b gnarja na blu, b tud sužnu na blu. Kokr vam more bt znan, sma prouzaprou zdej tud mi sužni in še na slabšem, ket sa bli sužni prejšne čase, ke sa jh mogl pušten plačvat kar per kasa, če sa jh tli mt, de sa namest nh garal, in žiut sa jh mogl du smrt, pa če je bla še taka gespudarska griža. Prosm, zdej pa tista gespoda, ke se ji na lušta delat, ampak se raj z autumubilem voz, najame sužne, de zajna garajo, in jh plačuje na ubroke, kokr »Tempo«-čeule, na tedenske al pa mesečne, kokr se holt zmenjo. Sevede, če je pa kašna griža, kokr je zdej, jh pa kar teb nč men nč pumeče na cesta med kojnske fige, pol se pa žiute, kokr se veste in znate. No, a nisa bli učaseh na bulšem, ket sma zdej mi?

Ja, vite, tku je zdej na svet, ke maja nahter preveč, druh pa premal gnarja. Ta narveč je pa takeh, ke ga nimaja prou nč. Če b mela jest kej za guvort, b že tku uštimala, de b blu za use prou, ke jest nism taka ženska, de b sam na soj vamp mislela, koker zdej misl ena gvišna gespoda. Buh ji grehe udpust, jest ji jh na morm.

Nej bo za dons zadost. Jest vas nečem preveč gor držat. Um pa prhodnč naprej puvedala, sej m bo gvišn kej pametnga u glava padl, kuku b se ta reč nardila.

K. N.

Anton Fuchs

kleparska delavnica, Gosposvetska cesta 16, „Pri Levu“

izvršuje vsa kleparska in lesocementna dela pri novih zgradbah, kakor tudi pri starih, najsolidneje, po zmernih cenah.

Izdelujejo se najnovejši modeli otroških in igračnih vozičkov, triciklji, razna novejša dvokolesa, šivalni stroji in motorji. Velika izbira. — Najnižje cene. — Ceniki franko.

Tribuna' F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 191

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
ŠOLSKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIŽICE
RISALNE BLOKE
ITD.

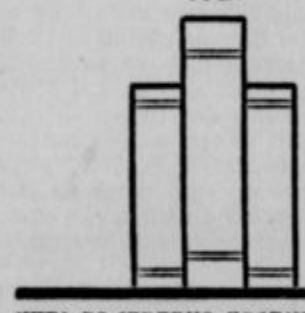

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH

KNJIGOVEZNICA

JUGOSLOVANSKE TISKARNE

PREJ

K. T. D.

V LJUBLJANI

KOPITARJEVA ULICA 6

II. NADSTROPJE

Pisma o slovenski književnosti

XI.

Že v ljubezenski dobi (Liebesperiode, jo imenuje Prešeren sam v pismu Stanku Vrazu 1837. l.) je drhtela sredi omamnih hvalnic in otožnih prošenj, ki jih je naslavljal na Julijo, elegija iskrene ljubezni do naroda in domovine. Da, človeku se zdi, da je prav ta melodija že tukaj osnovna! Saj jo tako pretresljivo izraža 7. sonet Sonetnega venca:

»De bi nebésa mílost nam skazále!
Otájat Krájna nášiga sinóve,
Njih in Slovéncov vsih okróg rodóve,
Z domáčmi pésmam' *Orfeja*[1] *poslále!*

De bi nam serca vnél za čast dežéle,
Med námi potolážil razpertije,
In spét zedínil rod Slovéns'ne céle!«

Mnogo bi dal zato, da bi mogel zvedeti, če so sploh v svetovni književnosti ljubezenske pesmi, ki obsegajo tako objektivne misli. Saj je vendar pradoživljaj ljubezenske pesmi oseben, enkraten, dasi v svoji življenjski logiki za vse veljaven, pri Prešernu pa trga že v »ljubezenski dobi« najslajše sanje o osebni sreči krvava skrb za rod. In vendar ni zato jedro njegovih pesmi nič manj erotično, kakor v pesmih najstrastnejših pevcev hrepenenja in zavračanja spolov, še močneje gori iz njih, že v prejšnjem pismu površno označen Eros, ki je oče in mati vseh stvari in ljudi. Prim. prvotni motto iz narodne pesmi, ki stoji na čelu Gazel (1833).

»Ljubezen je bila,
ljubezen še bo,
ko tebe in mene
na sveti ne bo.«

Zato je dragocena omenjena Prešernova oznaka teh pesmi, kot »sonetov in balad iz ljubezenske dobe«. Z njo ni označena samo njihova geneza iz ljubezni do Primčeve Julije, niti samo njihova vsebina in oblika, temveč celotna usmerjenost takratnega Prešerna — deviškega — bi ga lahko imenovali, ker mu je bila ljubezen skrivnost skrivnosti in mati sleherne umetnine.

Še v nemški posmrtnici Matiji Čopu (Ilirski list, l. 1835., str. 116) blagruje pokojnega prijatelja in vodnika zato, ker mu je smrt izlečila dvojno rano: nesrečno ljubezen (Sonetni venec) in razočaranje v smisel življenja zaradi človeškega materijalizma in egoizma (Slovo od mladosti, Sonetje nesreče). In glej, niti sence teh dveh doživljajev ni več v slovenski elegiji V spominj Matija Čopa, ki jo je spesnil Prešeren za desetletnico Čopove smrti leta 1845. (izšla prvič v Novicah l. 1846.).

Jeseni l. 1835. je ustvaril Prešeren Krst pri Savici, ki je izšel konec marca prihodnjega leta. To visoko pesem odpovedi je pesnik sam dvakrat razložil. Prvič v poznejšem uvodnem sonetu Matiju Čopu, kjer poje o njej, da

»Ločítvi od njegà (Čopa) mi je hladílo,
Bilà je lék ljubezni stari rani.«[2]

Drugič jo je razlagal v pismu pesniku Čelakovskemu dne 22. avgusta 1836. Tam piše to-le: »Prosim Vas, da smatrate moje najnovejše delo: Kerst pri Savici, ki je izšlo približno konec marca za metrično nalogo, katero sem hotel razrešiti tudi z namenom, da si pridobim naklonjenost duhovščine.[3] Teh dvoje razlag je delalo našim prešernoslovcem veliko težav. Niso mogli razumeti, da je v izjavi, ki jo beremo v posvetilnem sonetu pesniška resnica Prešernovega genija v novem, univerzalnejšem pogledu na svet in življenje, v pismu pa lastna kritika poeta, ki si je bil le toliko na jasnem, kadar je hotel analitično pogledati na svoj novi umotvor, da se pač silno loči od prejšnjih »ljubezenskih« pesmi. Tudi Prešernov »postranski« namen, pridobiti si naklonjenost duhovščine ni sebičen, temveč izvira iz visoke težnje, najti popoln, soglasen odmev v narodu — tudi v njegovi duhovščini. Res je Krst pri Savici spev o pesnikovem prehodu iz subjektivne v objektivno smer, kakor ga razklada dr. Žigon v knjigi o Prešernu poetu in umetniku, dasi nikakor ne more biti ob enem pesnitev Schleglovih traktatov o romantični poeziji, temveč umetnostni sad Prešernovega živega prepričanja, da mora tudi v transcendentalnih vprašanjih iskati rešitve, ki prija celotni slovenski duši. Poema je sicer posvečena Čopu, vendar v idejnem, ne formalnem oziru, prekinja z njegovo zamislijo neke posebne meščanske poezije. Ne samo v najglobljih simbolih temveč tudi v življenjski vsebini je Prešeren zahrepenel po stiku z ljudstvom. Ni več daleč ljubezen do Ane Jelovškove!

Še zapada željam kaotične erotičnosti:

»Srce je prázno, srečno ní,
Nazaj si úp in strah želi.

Toda v pesmi Pévcu, ki jo je v prvotni redakciji krstil za Osrčenje, je Prešeren vzplaval visoko nad osebno bol. Pesnikovo srce je zdaj v sredini med nebom in zemljo. Skozi njega se meče vsa bolečina človeka in zemlje in vanj zopet lije vsa milost Boga in neskončnost nebes; dasi je zemeljsko trpljenje silneje, zmagoviteje:

»Kakó
Bit' očeš poet in ti preteškó
Je v pèrsih nosít' ali pekèl, al nebó!

Stanú
Se svójiga spómni, tèrpi brez mirú! —

Nad to pesmijo pa plavajo v Poezijah iz 1847. l. kakor veter v žitu preprosti in kakor otroška molitev sveti stihi Nezakonske matere. Že Levstik je v kritiki Kleinmayrove Zgodovine slovenskega slovstva ogorčen zavračal avtorjevo primerjanje Nezakonske matere z Goethejevo pesmijo Vor'm Gericht, ki opeva isto snov. In res ni jasnejšega dokaza za Prešernovo samoniklost in izrazito slovensko čuvstvovanje kakor ta pesem. V njej je poet pretrgal vezi subjektivnosti, izmotal se je iz labirintov romantične čuvstvenosti, premagal je lastni up in strah in glej, v preproste kitice je ujel smisel človeškega trpljenja in življenja. Brez Ane Jelovškove in njenih otrok bi ne imeli tega bisera naše poezije, ki kljubuje janzenistični ozkosrčnosti in meščanski lažni morali hrabreje nego Nova pisarija ali katerasibodi druga Prešernova pesem.

Zdaj je šele spoznal Prešeren, kje je njegovo mesto v procesu slovenskega narodnega preporoda. Dočim je dozdaj hotel ohraniti nekako zvišeno stališče kot »Doctor — Dichter«, ki je gledal z rahlo dobrodušno ironijo na vbadanje Čebeličarjev ter je imel za cerkveno struje v književnosti le pomilovalno kretnjo, je delal od tega časa kot prostak v Smoletovi, Kastelčevi in Korytkovi družbi, da bi kritično zbral slovensko narodno poezijo, da bi oživil v novih izdajah vrednote slovenske literarne preteklosti (Vodnika, Linharta), da bi osnoval Slovencem literarno in javno glasilo, kateremu je bil določen za urednika.

Zdaj se je tudi izoblikoval do zadnje popolnosti njegov nazor na slovenstvo in slovanstvo. Ta nam je ohranjen v njegovih pismih Stanku Vrazu.

Vraz je bil otrok slovenskega vzhoda. Razodetje njegove mladosti je bil evangelij vseslovanske regeneracije Kolarjev spis o slovanski vzajemnosti. V šibkem sušičnem telesu je gorela močna, nemirna duša, ki se je morala uveljavljati v širokih potezah. Bil je prepričan o svojem pesniškem poslanstvu. Toda manjkal mu je — literarni jezik. Rodno prleško narečje je bilo neritmirano, široko tekoče, pripravnejše za impresije kakor pa ekspresije, ki jih je zahtevala romantična doba. Bil je mlad, gibek duh, toda premalo ustaljen, kakor veter, ki veje preko Slovenske Panonije je menjaval smeri in načrte. Tudi središnji slovenski literarni krog je grešil nad njim, ker mu ni hotel ali mogel dati torišča za objavo njegovih pesmi. Zato se je oklenil Gaja, ki ga je sprejel za sotrudnika pri Danici ilirski. Od zdaj je živel za idejo Ilirizma, ter je posvetil svoje hitro dogorevajoče življenje — ideji književne združitve slovenščine s hrvaščino.

Prešerna je hotel pridobiti za to misel v ustnih in pismenih razgovorih. Ta je odklanjal ta prizadevanja mirno in stvarno, dokler mu ni 26. oktobra 1840 v nekem posebnem razpoloženju pisal, da je zanj zvestoba do rodnega jezika sveta stvar, o kateri ne mara razpravljati. Po ostrih in ironičnih opazkah glede Gajeve nestrpnosti, ki je n. pr. zahteval, da ne smejo imeti Korytkove narodne pesmi, ki so jih hoteli tiskati v Gajevi tiskarni v Zagrebu, slovenske, temveč da morajo imeti ilirsko tendenco, je nadaljeval Prešeren tako-le: »Španski jezik menda ni oddaljenejši od italijanščine, poljščine, kakor francoščina od italijanščine ali španščine. Upam, da bomo takoj, ko se ti zlijo v enoto, tudi mi govorili češki, poljski, ruski in seveda še tem prej srbski, in če že ne bomo govorili, vsaj razumeli brez poprejšnjega učenja. Camoens bi bil vendar moral pisati, če že ne v vseromanščini, vsaj v španščini, kajti španščina je portugalskemu jeziku tako blizu, ali morda še bližje, kakor slovenščina (kranjski, koroški, štajerski govor) kajkavščini, gotovo pa bližja, kakor je slovenščina eklektični ilirščini. Si Deus pro vobis, quis contra vos, vendar pomislite, da so tudi Kristusa mogli umoriti, in da njegovo vstajenje po pravici proslavlja največje čudo apostol sveta Pavel in vsi apostoli sveta, in da govori Homer, da je bolje biti svinjski pastir, nego vladar vseh pokojnih.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Želim sicer ne samo panslavizmu, temveč tudi panilirizmu najlepšo rast, mislim pa, da je treba do žetve pustiti vse silje, da bo Gospod na sodnji dan izločil dobro od slabega.«[4]

[1] Podčrtal pis.

[2] Pomembna je sedanjiška povedkova oblika v prvem, in pretekla v drugem stihu.

[3] Original je pisan v nemščini.

[4] Original je pisan v nemščini.

PUH - PERJE
R. MIKLAUČ LJUBLJANA

Priljubljena in praktična

Božična darila

Tvrdka

J. C. MAYER

Ljubljana, Stritarjeva ul.

priporoča

v pripoznano prvovrstnih kvalitetah

Volneno blago za dame in gospode
Platno in šifon
Svilo vseh vrst
Namizno in posteljno perilo
Žepni robci
Zastori
Preproge
Blago za pohištvo
Prešite in volnene odeje
Pullowers

Razun tega cenejše vrste **šifonov od Din 6.—, Flanelbarhenti od Din 7·—, blago za damske obleke od Din 25.—** dalje v največji izberi. V oddelku za čevlje velika zaloga priznane znamke **„POPPER“** in tudi **prav dobri cenejši čevlji,** domačega izdelka. Snežke, galoše in nogavice vseh vrst.

Priporočamo nakup in popravila zlatnine in ur pri

Ignac Jan, Maribor. Glavni trg 23

Avtopodjetje „Peregrin“ iz Kamnika

naznanja spremembo voznega reda na progi Vransko — Motnik — Kamnik — Domžale — Ljubljana z dnem 12. t. m. — Odhod z Vranskega ob 6.20, iz Kamnika ob 8.05, 13.10 in 18.30. Odhod iz Ljubljane ob 12.05, 17.10 in ob delavnikih ob 22.15, ob nedeljah in praznikih ob 23.30. — Odhod iz Kamnika na Vransko (zveza s Celjem) ob 13.00. Podjetje »Peregrin« je z današnjim dnem samo prevzelo ves promet na tej progi in se cenjenemu občinstvu priporoča še za nadaljnjo naklonjenost.

100.000 dinarjev

nama je posodila Stavbna hranilnica in posojilnica »MOJ DOM« brez obresti. Z njimi sva poplačala domala vse dolgove. Samo na obrestih nama je s tem prihranjenih okoli 9000 Din na leto ali po 25 Din na dan. Vračala bova 15 let povprečno po 600 Din na mesec.

Rešena že v dražbenem postopanju hudih skrbi in velikih bremen, to zadrugo vsakomur najtopleje priporočava hvaležna

JERNEJ in MARIJA ŠPRUK,
Rožna dolina, cesta IV št. 17.

A 47/29.

Dražbeni oklic

Dne 20. decembra 1932, pričenši ob 8. uri, v Sebenjah št. 9, pošta Križe, Gorenjsko, in sledeče dni se bo vršila

prostovoljna sodna dražba „Kovačevega“ posestva

nepremičnin vl. št. 78, 81, 99, 198, 228 in 258 k. o. Žiganjavas in vl. št. 118 in 486 k. o. Vojvodinboršt po parcelah oziroma skupinah:

1. gozdovi, 5 ha 21 a 15 m²; izklicna cena 167.400 Din;
2. hiša št. 18 v Sebenjah, hlev, svinjak, šupa, vrta 4 a 35 m²; izklicna cena 53.000 Din;
3. hiša št. 9 v Sebenjah in vrt 15 a 15 m²; izklicna cena 9.400 Din;
4. hiša št. 42 v Žiganjivasi z vrtom 43 a 68 m²; izklicna cena 32.000 Din;
5. njive v izmeri 2 ha 38 a 37 m²; izklicna cena 41.950 Din;
6. travnik 34 a 82 m², izklicna cena 2.000 Din;
7. vrtovi (s travniki) 1 ha 21 a 46 m², izklicna cena 18.500 Din.

Dražbeni oklic je nabit na sodni deski v Tržiču in na občinah Tržič, Križe, Kovor, Naklo. Vadij je 10% vrednosti posameznih parcel; vadij v vložnih knjižicah ima biti izkazan z dnem pred dražbo.

Informacije se dobe pri podpisanem notarju.

Gozdi so lepi, v Sebenjah jelovi, v Udnemboršču smrekovi in jelovi, izvoz ne pretežak, ostale zemljiške parcele so rodovitne, leže v ravnini v bližini Sebenj.

Tržič, dne 2. decembra 1932.

JANKO SVETLIČ, notar
kot sodni komisar.

Darujte za Božič

darilo, ki Vam bo stalno povračalo!

Naši

Super Inductance

sprejemalci Vas bodo s svojo nenadkriljivo kvaliteto dolgo let ob vsakem Božiču razveseljevali!

Sporočite svoje želje že sedaj našim trgovcem.

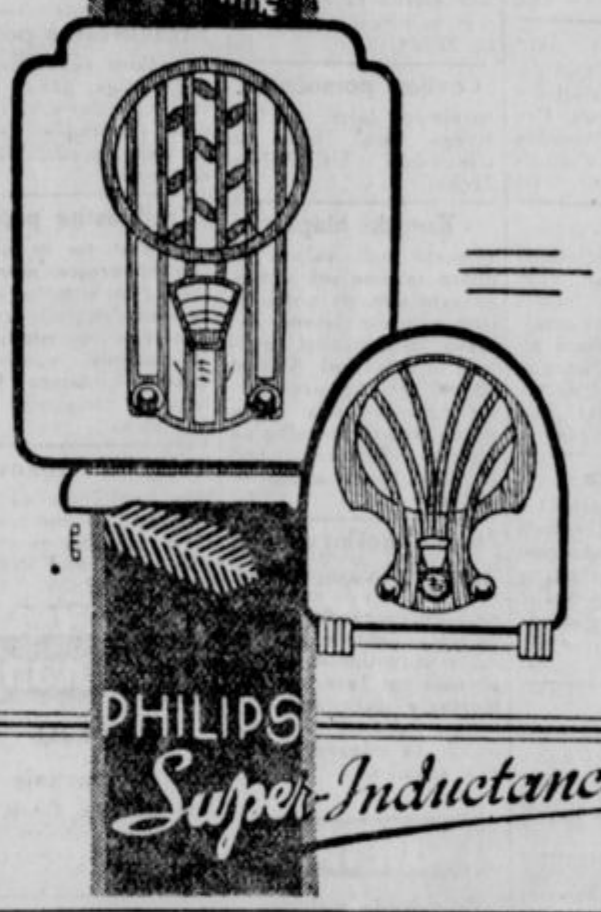

Hranilne knjižice

v polni vrednosti vzamem v račun za

PFAFF-šivalne stroje ali PUCH-kolesa

Za cenjena naročila se priporoča tvrdka

IGN. VOK

LJUBLJANA, Tavčarjeva 7

Okraski božičnega drevesca

cugalni konji Din 98·-
Vozički za lutke „ 75·-
igrače v veliki izbiri
cobite najceneje v

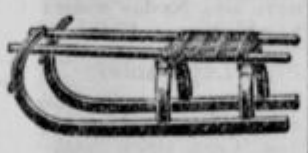

ksportni hiši „LUNA“ Maribor,
Aleksandrova 19

† Žalostni naznanjamo, da je naša predraga sestra, oziroma svakinja

Otilija Praprotnik

po daljši bolezni, previdena s svetimi zakramenti, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne rajnke bo v nedeljo ob 4 popoldne od hiše žalosti pri Božjem grobu na Šmihelsko pokopališče.

Novo mesto, dne 10. decembra 1932.

ŽALUJOČI OSTALI.

Lorna Doone

69

Roman iz Exmoora

»In kje je njeno pismo, porednica?«

»V predalčku poleg njene postelje, kjer ji je bil po naši krivdi ukraden njen dragoceni nakit.«

Kakor brez uma sem planil v sobo svoje izgubljene neveste in res našel njeno pisemce na označenem mestu. Marsikatero mesto v pismu mi je presveto, da bi ga razodel svetu, toda nekaj odstavkov moram le tukaj navesti: »Izvoljenec mojega srca in bodoči mi gospodar! Ne zameri mi, da odhajam brez slovesa od tebe, kajti svojega odhoda ne smem odlašati do tvojega prihoda. Moj stari stric, odličen lord, me pričakuje v Dunsteru, ker se ne upa priti v Exmor. Ker sem zrasla kot otrok državnih izobčencev izven pravice in zakona, so me postavili pod posebno varstvo Državnega sodišča. Mojega strica so mi dali za varuha in do dovršenega enoindvajsetega leta moram živeti pod njegovim nadzorstvom. Strašno kruto in nepravično se mi zdi, da so mi zaradi podedovanja denarja in premoženja ugrabili svobodo. Prosila sem, naj me pustijo pri vas, češ da se rajši odpovem denarju in bogastvu kakor vaši hiši, toda nič ni pomagalo in morala sem oditi pred vrhovnega državnega sodnika. Sticklesu so pa poverili nalogo, naj jim gre v vršenju uradne dolžnosti na roko. V tvoji odsotnosti sem odšla in morda je bolje tako, kajti ti bi me bil nedvomno poskušal s silo braniti.«

Na tem mestu pisma so se poznali znaki solz. Nato je sledilo še nekaj ljubeznivih besed in približno takle konec: »Toda na e n o se lahko zaneseš: niti čast niti bogastvo ne bosta mogla omajati moje zvestobe do tebe. Marsikaj sva že pretrpela, toda nikoli še nisva dvomila drug v drugega. Naj svet govori posihmal o meni, kar hoče, ne bodi zaradi tega malodušen in bojazljiv, poslušaj svoje srce in izženi iz njega misel, ki bi bila nevredna tvoje do smrti ti zveste Lorne Dugal.«

Debele solze so mi kapale iz oči na papir, ki so ga popred močile Lornine solze.

»Vse je torej končano, izgubil sem jo za vedno,« mi je prig.varjal razum, toda srce mi je šepetalo: »Le potolaži se, saj se bo vse dobro izteklo.«

Devet in petdeseto poglavje.

Anka srečnejša od Johna

Čas žetve, ki mi je bil lani poln veselja, mi letos ni prinesel drugega ko polne roke napornega dela. Četudi smo pridelali več kakor preteklo leto, nisem čutil nikakršne hvaležnosti ali radosti zaradi tega. Prisiljeno sem se kazal čilega in vedrega, da so se tudi hlapci živahneje gibali, kajti zgledi vlečejo. Ves dan sem delal ko konj in zvečer sem bil tako mlahav in truden, da niti o svoji nesreči nisem mogel dosti razmišljati. Brez ljubke Anke, brez drage Lorne mi je bilo doma pusto in žalostno. Še kaditi se mi po večerji skoraj ni več dalo.

Lizika je znala biti zelo ljubezniva, samo če je hotela, toda že po svoji prirodi je bila nekam visoka in ni mogla trpeti Lorne, deloma, ker je živela med Dooni, ki so nam ubili očeta, deloma pa iz zavesti, ker jo je Lorna po izobrazbi, dostojnosti in lepoti zelo prekašala in je celo v oblačenju kazala več okusa od nje. Dooni so mojo nevesto vedno krasno oblačili, bodisi s kupljeno ali z ukradeno obleko. Liziko je tudi pekla vest, ker je bila do tako odlične dame, dokler še ni vedela za njeno visoko pokolenje, često zelo nevljudna in osorna. Razen tega se je iz knjig navzela sovraštva do plemstva. Pred materjo se sicer ni upala s pravo barvo na dan, toda mene je venomer zbadala s posmehovanjem in žaljenjem, kar me je zelo bolelo, zlasti še, ker se nisem mogel pred nikomer braniti.

Človek bi vsaj od matere pričakoval, da bo z mano vred žalovala in me poskušala potolažiti. Toda tudi tega nisem dočakal, kar se mi je silno zamerilo.

Potemtakem nisem imel žive duše, da bi se glede Lorne z njo pomenkoval. Celo stotnika Sticklesa ni bilo več pri nas, temveč je odrinil proti jugu. Tega nisem mogel dlje prenašati, pa sem neki dan, ko smo poželi pšenico in jo povezali v snopje, že ob petih zjutraj osedlal svojega Brcaka in odjezdil k Anki, ne da bi bil komu črhnil besedico o svojem namenu.

Moj Brcak je bil zares zvita žival. Navidezno krotak ko jagnje je imel navado hipoma ritniti kvišku, vreči jezdeca s sebe in mu dati celo zobe čutiti, ko je ležal na tleh. Jaz sem v tem času čemernosti in trapenja dobil veliko veselje do tega konja in sem ga od vseh najrajši jahal. Konj mi je to z naklonjenostjo vračal, pa ni trpel na sebi nobenega drugega jahača. Poln ljubosumnosti in razposajenosti je brcal in grizel okoli sebe, kadar sem sedel na njem.

Krasni jahanec me je bliskovito ponesel k Anki v Molland, tako da sem bil ob devetih že pri nji.

»Kaj je s teboj, sestrica?« sem jo vprašal, »je li Tom dober do tebe?«

»Kaj takega me vprašaš.« je vzkliknila, žareč od mladostne sreče, »on ti je najboljši, najplemenitejši, najdobrohotnejši človek na svetu.«

»Veseli me, da to slišim. Upajmo, da tudi za naprej ostane dober. Le dobro zaklepaj steklenice z žganjem.«

»Kajpada, kajpada — toda, kaj je pa z Lorno?« je vprašala, da bi obrnila razgovor drugam. »Brž kone je ona kriva, da te celo večnost nisem videla.«

»Nasprotno, nji se ti je zahvaliti, da sem danes tukaj. To se pravi, prišel sem k tebi, ker ga nimam človeka, ki bi imel dobro srce in me hotel razumeti. Pri nas doma so vsi kakor ob pamet. Celo mati ravna slabo z menoj — pa Lizika —« premolknil sem, ker so mi prišle na jezik besede, ki bi Anko žalile.

»Ali potemtakem Lorne ni več pri nas?« je vprašala, ko je z žensko bistroumnostjo takoj pravo uganila.

»Odšla je, nikoli več je ne bom videl. Prav mi je, čemu sem pa letal tako visoko.«

Užaloščena me je Anka odvedla v hišo, da bi se lahko nemoteno razgovorila. Čeprav sem bil tako potrt, vendarle sem se čudil fini, okusni opremi njenega stanovanja, saj kaj takega še nisem bil videl v Exmooru.

»Raca na vodi!« sem vzkliknil, »kako gosposki ste pri vas. Tega ni videti niti pri nas niti pri stricu Rubenu. Je li pa vse to pošteno pridobljeno?«

»Meniš li, da bi hotela sedeti na stolu, ki ni moj, ali ležati na divanu, ki ga ne bi z dobrim denarjem plačala?«

»Na divanu? Počemu bi rabila divan podnevi? Mlekarna je zate in mislil sem, da te bom tamkaj našel.«

»Kako grdo je to od tebe, John — toda ne, ne bom se jokala. Dva meseca te nisem videla, zdaj me pa prihajaš zmerjat semkaj. Moj mož je pa že lepšega značaja.«

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1·—; ženitovanjski oglasi Din 2·—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10·—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petitna vrstica po Din 2·50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Božična darila
priprosta in fina v največji izberi, solidnih cenah pri tt.
F. M. Schmitt
Pred Škofijo 2 Lingarjeva 4
Oglejte si izložbo

Službe iščejo

Šiviljska pomočnica
bi rada šla prakticirat k boljši šivilji ali v damski atelje. Naslov v upravi »Slovenca« št. 17.542. (a)

Absolvent učiteljišča
išče mesto domačega učitelja ali instruktorja. Poučuje tudi latinščino, francoščino in glasbo. Pismene ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Absolvent« št. 17.631. (a)

Knjigovodkinja
bilancistka v vseh trgovskih poslih samostojna — išče službo. Prevzame tudi pavšalno ureditev trg. knjig. Cenj. ponudbe pod »Zanesljiva moč 132« št. 17.328 na upravo »Slovenca«. (a)

Kuharica
vajena samostojnega gospodinjstva, išče službo v mestu ali na deželi. Gre tudi v župnišče. Ponudbe na upravo pod »Varčna« št. 17.603. (a)

Dekle
srednjih let, z večletnimi spričevali, vajena vseh gospodinjskih in vrtnih del, želi službe pri manjši družini v Ljubljani ali Novem mestu. Ponudbe z navedbo plače i. dr. na upravo »Slovenca« pod »Samostojna« št. 17.565. a

Prodajalka
mešane stroke, vajena tudi kuhinje, absolventinja trgovske šole, z dobrimi izpričevali, želi primerno zaposlitev. Cenj. ponudbe prosi na upravo »Slovenca« pod »Zanesljiva« št. 17.520. (a)

Dekle
izučeno kuhanja in šivanja, išče mesto pri boljši družini. Gre tudi kot sobarica. Naslov v upravi »Slovenca« pod 17.559. a

Knjigotržec
večletni vodja knjigarne, v vseh inozemskih in tuzemskih poslih najboljše upeljan, agilen, organizator, želi prevzeti mesto vodstva. Naslov v upravi »Slovenca« v Celju. (a)

Trgovec železninar
in mešanega blaga želi mesto poslovodje. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Kavcija« 17.664. (a)

Službo dobe

Tovarna čevljev
v Sloveniji sprejme z januarjem po enega krajevnega zastopnika za Hrvatsko in Slavonijo, Hrvatsko Primorje in Dalmacijo ter Srbijo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Agilen« št. 17.288. (b)

Regentin
Delo
V teh težkih časih se more le najlaže dobiti z ustanovitvijo domače letarne. Mi damo vsakomur tekoče delo, ker smo dvemalci za pletenine, dobavimo prejo in izplačamo zaslužek za pletenje kar dokazuje mnogo zahvalnic. V slučaju, da bi čete delati in zaslužiti, se obrnite po gratis-prospekte na tvrdko Domača Pletarska Industrija Kališ, Maribor, Trubarjeva ul. 2, odd. 7

Gospodično
20 do 25 let, vajeno gospodinjstva in trgovine, sprejmem v pekarijo. Potrebno 3000 Din kavcije. Naslov v upravi »Slov.«

Pridno, čisto dekle
ki zna kuhati in šivati, se išče v dobro hišo. Detajlne ponudbe z označenjem plače pod šifro: »Poštena 1933« na upravo »Slovenca« v Mariboru. b

Kovaški pomočnik
dobro izurjen, lepega vedenja in veren, se takoj sprejme za izdelovanje sekir. motik itd. Anton Pogorelc, kovač, p. Struge, Dolenjsko. Najbližja železniška postaja Dobrepolje. (b)

Trgovski pomočnik
pošten, z obrtnim listom, išče službo za takoj. Naslov v upravi »Slovenca« št. 17.614. (b)

Čevljar. pomočnika
sprejmem takoj za fina šivana dela. Hrana in stanovanje v hiši. Bohinc Janko. (b)

Konjski hlapec
obenem tudi valpet, ki dobro razume pri konjih, vsakem delu na polju, se išče z novim letom. Zahteva se poštenost, treznost in delavnost. Starost 30—40 let. Na prvovrstne moči se ozira. Plača po dogovoru. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št 333, Novo mesto — 17.526. (b)

Žensko-moško osobje!
Kdor želi kakršnokoli nameščenje, zlasti kuharice, sobarice, gospodinje, prodajalke, dekleta za vsa hišna opravila — naj se obrnejo na: Zavod za nameščanje služinčadi »Evropa«, Beograd, Sremska br. 3. Za odgovor priložite znamko. (b)

Vajenci

Brivskega vajenca
s hrano in stanovanjem v hiši sprejme Avgust Rebič, Višnja gora. (v)

Dva vajenca
sprejmem. Franc Ipavec, mizarstvo, Vel. Menges št. 105. (v)

Zaslužek

Marljivi gospodje
z obširnim znanstvom v vseh slojih si ustvarijo s serijozno akvizicijo hvaležno eksistenco. Mesečni zaslužek do 8000 Din. Začetnike se pouči in praktično vpelje. Le seriozni interesenti, ki si žele z resnim delom ustvariti življenjsko pozicijo, naj se zglase v pisarni zavarovalnice, Kralja Petra trg 8/I dne 14. in 15. t. m. med 9.—12. in 3.—5. uro. (z)

Ženitbe

Gospodična
z 28.000 Din gotovine, želi poročiti 38—46 letnega simpatičnega držav. nameščenca. Vdovci z dvema otrokoma niso izključeni. Resne ponudbe s polnim naslovom na upravo »Slovenca« pod »Dobra gospodinja« 17.518. ž

50 letni vdovec
popolnoma sam, želi v svrho ženitve znanja s starejšo gospodično, vdovo ali ločenko z nekaj premoženja. Ima srednje posestvo v lepem kraju. Resna oseba naj pošlje dopis na podružnico »Slovenca« v Celju pod značko »Tajnost«. (ž)

Poročiti se želim
s poštenim, krščanskim, trgovsko ali gostilničarsko naobraženim dekletom ali vdovo do 35 let starosti, ki ima ali dobi lastno imetje in nekaj posestva na deželi. Sam sem star 30 let, trezen, pošten, s premoženjem do 150.000 Din sedanje vrednosti. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod značko »Sreča« št. 17.471. (ž)

Pouk

Šoferska šola E. Ceh
(bivša Čarmenikova šoferska šola)
Ljubljana, Dunajska c. 36
Šola za poklicne šoferje in amaterje. Prospekti in pojasnila zastonj in franko

Denar

Vložne knjižice
kupite ali prodaste najbolje pri Komanditni družbi M. Jankole. Ljubljana, Šelenburgova ul. 6/II. Telefon 30-52. (d)

Brezobrestna posojila
za odkup zemljiškoknjižnega dolga, nakup posestva in zidavo hiš podeljuje »Zadruga«, Ljubljana, poštni predal 307. Išče zastopnike! (d)

Vrednostne papirje
vseh vrst tu- in inozemske, obveznice, založnice, srečke in hranilne knjižice vseh denarnih zavodov kupujemo in prodajamo M Jankole komanditna družba Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/II. Telefon 30-52 (d)

Tekstilni strokovnjak
išče kapitalista za ustanovitev tekstilne tovarne. Cenj. ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Nov artikel« št. 17.659. (d)

Stanovanja

IŠČEJO:

Stanovanje
išče starejša gospa. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Gospa« št. 17.535. (c)

Enosobno stanovanje
najrajši v bližini Viča — iščem. Ponudbe z navedbo cene je poslati upravi »Slovenca« pod »Stanovanje« št. 17.654. (c)

ODDAJO:

Trisobno stanovanje
s kopalnico proti zmerni najemnini. Tyrševa (Dunajska) cesta 99. (č)

Izvrstni pomočniki za Vašo trgovino ali obrt!
In vendar zelo poceni!
?
Naši mali in veliki oglasi!
Vedno pripravljeni, da Vam pomagajo!

Stanovanje
solnčno, dvosobno, s kopalnico, v visokem pritl., in solnčno dvosobno, nadkletno, s kopalnico, kletjo in shrambo, takoj oddam mirnim strankam. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 17.557. (č)

Sobo in kuhinjo
oddam. Zg. Šiška 159 — Kosovo polje. (č)

Stanovanje
solnčno, dvosobno, s kopalnico, v visokem pritl., in solnčno dvosobno, nadkletno, s kopalnico, kletjo, kuhinjo in shrambo, takoj oddam mirnim strankam. — Naslov v upravi »Slovenca« št. 17.557. (č)

Stanovanje
treh sob v I. nadstropju oddam s 1. januarjem v Streliški ulici 29. (č)

Tri sobe,
kabinet, kuhinja, kopalnica, pritikline, parket, vrt — oddam. Herbersteinova 24. (č)

Stanovanje
tri sobe, kopalnica (nova hiša) mesečno 750 Din. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 17.611. (č)

Stanovanje
dvosobno in trisobno, s kopalnico, takoj oddam v novi vili. Riharjeva ulica št. 6, Mirje. (č)

Enosobno stanovanje
se odda v visokem pritličju Spančeva pot 229, Zg. Šiška, blizu nove remize. (č)

Breplačno stanovanje
dobi, kdor mi posodi Din 30.000 proti vknjižbi na novo hišo. Naslov v upravi »Slovenca« 17.497. (č)

Lepo sobo
in sobico s prostim vhodom oddam solidnim osebam. Cena nizka. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 17.601. (s)

Sobo
prazno ali opremljeno — odda Burkeljc, Povšetova ulica 35, Kodeljevo. (s)

Dijaki

Dijakinje
sprejmem po novem letu. Vse ugodnosti. Zmerna cena. Naslov v upravi »Slovenca« št. 17.619. (D)

V najem

ODDAJO:

Gostilno
v obmejnem kraju oddam z inventarjem vred. Naslov v upravi »Slovenca« št. 17.555. (n)

V najem
se odda delavnica v velikosti 96 m² električni pogon, na Jesenicah. — Natančno se poizve Lampetova ulica 4, Jesenice-Fužine. (n)

Kovaško delavnico
na prometnem kraju. z vsem orodjem oddam v najem vsled bolezni. — Vprašati pri: Glavač Franc — Radeče pri Zidanem mostu. (n)

Trgovina v najem!
Na najprometnejši točki večjega industrijsk. kraja se odda za več let v najem trgovina, ali pa se sprejme podjeten poslovodja (poslovodkinja) s primerno kavcijo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Zmožen K. Din 100.000« 17.640. (n)

Mizarsko delavnico
6 × 9 m, s strojem za oblanje (Abrichtmaschinel), na električen pogon, oddam v najem. Lokal je pripraven tudi za drugo obrt ali trgovino. Kje, pove uprava »Slovenca« pod št. 17.558. (n)

Lokal
se odda v najem v Ljubljani, Miklošičeva c. 6. n

Krasen trgovski lokal
uporabljiv tudi za pisarno, se odda s 1. januarjem 1933 v Novem mestu v Prosvetnem domu. Pojasnila daje Ljudska posojilnica v Novem mestu. (n)

Lokal
za trgovino z meš. blagom, z vsem inventarjem, oddam z novim letom v najem. Alešovec, Kranj. n

Garaža
se mesečno odda v najem. Hotel Slon, Ljubljana. (n)

Objave

OBLEKO PERILO
manufakturo kupite najceneje pri Krošelju na Šmartinski cesti (pri železniškem mostu), Ljubljana (c)

Javna dražba
registrirne blagajne »National« se bo vršila dne 12. decembra ob 16 v Javnih skladiščih (Balkan), Dunajska c. 33. (o)

Tobačna tovarna
v Ljubljani razpisuje na dan 14. t. m. ob 11 javno ustmeno dražbo za enoletno oddajo žaganja v zakup. Podrobne informacije se dobe v ekonomatu tobačne tovarne. (o)

Javna zahvala!
Dne 5. t. m. bi bil podpisani skoraj postal žrtev požara. Le dobri sosedje in vrla požarna bramba v Stični, ki je bila takoj na mestu, so preprečili grozno nesrečo in mi ohranili hišo in vse poslopje. Zato jim izrekam tem potom najsrčnejšo zahvalo. Bog plačaj! **Ivan Hočevar,** trgovec in posestnik na Hudem pri Stični.

Poizvedbe

Izgubila sta se
dva psa nemška kratkodlaka na ime »Lord« in »Taps«. Kdor ima kako sled za njima, naj javi na ime Bogdan Žilič — Ljubljana. (e)

Auto-motor

Avto za 3000 Din
v garaži A. Škedelj, mehanik, Kandija, Novo mesto. (f)

BOŽIČNA DARILA
po ceni dobite v
TRPINOVEM BAZARJU
MARIBOR, Vetrinjska ulica 15

Posestva

Droben oglas v »Slovencu« posestvo ti hitro proda; če že ne z gotovim denarjem pač kupca ti s knjižico da.

Stavbne parcele
pri Stadionu prodam — Pojasnila daje J. Jerko, Dunajska 97, Ljubljana. p

Naprodaj:
Enonadstropna večstanovanjska hiša z vrtom med Vožarsko in Zvonarsko ulico. — Stavbne parcele za hiše ob Dunajski in Vilharjevi (carinski) cesti. — Parcele za vile med Dunajsko in Kobaridsko, južno od Livarske ulice. Pojasnila daje: Dir. Djinovski, Jadransko-podun. banka, Ljubljana. (p)

Stanovanjska hiša
gospodarsko poslopje in vrt naprodaj poleg cerkve, šole in tramvaja v Št. Vidu 33, pri Ljubljani. Stanovanje prosto. (p)

Nova hiša
ob državni cesti v Dravljah št. 157 ugodno naprodaj. Več se izve pri E. Černiču st., stavbno podjetje, Dravlje 100. (p)

Hiša
z vrtom naprodaj. Device Marija Brezje 45, Maribor. (p)

Naprodaj še 2 parceli
pri novi šišenski cerkvi pri bodočem parku. — Vprašati: Verovškova 53, pri gospodarju. (p)

Enonadstropna trgovska hiša
z malim vrtom, v dobrem stanju, v bližini Škofje Loke, v lepem letoviškem gorskem kraju, urejena za trgovino in pripravna za kako drugo trgovsko podjetje, se zaradi preselitve iz proste roke proda. Pismene ponudbe na trgovino Marija Jereb, Trebnje.

Posestvo
obsegajoče preko 40 ha zemlje, z vsemi gospodarskimi poslopji in premičninami, prodam. Pojasnila o prodaji daje: Hotel »Nova Pošta«, Rimske Toplice. (p)

Več stavbnih parcel
ob cesti, ki pelje iz Mengša v Jarše in Domžale, naprodaj (tudi na hranilne knjižice). Al. Dornik, Mengeš 64. (p)

V Št. Jerneju
prodam pritlično trgovsko hišo s tremi trgovskimi lokali, sposobno tudi za vsako obrt. Obenem prodam tudi vinogradno posesetvo v obsegu dveh oralov, z zidano hišo in gospodarskim poslopjem, ležeče v G. Orehovici pri Št. Jerneju. Pojasnila daje Anka Majzelj, gostilničarka v Št. Jerneju na Dolenjskem. (p)

Lepo posestvo
hiša v dobrem stanu, klet, živinski hlev za 3 glave živine, dva svinjska hleva, mlatilni pod, stiskalnica, 8 oralov zemlje, lepe njive, travniki, sadonosnik, lep gozd z debelim lesom, smreke, hrasti in drugo drevje, vinograda za 6 polovnjakov vina, na razgledni in solnčni legi, naprodaj za Din 50.000. Od velike ceste in avtobusne postaje je oddaljeno pet minut, do šole in cerkve pol ure. Zemlja rodovitna. Redijo se lahko tri glave živine. Pojasnila daje Zorko Car, Globoko št. 8, pošta Studenice pri Poljčanah. (p)

Nova hiša
enonadstropna, naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 17.612. (p)

Trgovino
oddam na zelo prometnem kraju zraven farne cerkve. Cerklje, Gorenjsko, Repnik. (p)

Stavbno parcelo
nasproti kolodvora v Litiji prodamo proti vložnim knjižicam. Pisati na upravo »Slovenca« pod »Prilika« 17.453. (p)

Naprodaj pol parcele
ležeče ob Zarnikovi ulici (ob cerkvi sv. Jožefa) v Ljubljani v svrho skupne zazidave, in sicer proti takojšnjemu odplačilu v gotovini. — Vprašanja na upravo »Slovenca« pod »Polovico parcele« štev. 17.663. (p)

Naprodaj hiša
pripravna za trgovino in obrt. Šukljetova cesta 5, Kandija, Novo mesto. (p)

Stavbne parcele
tik Celja se prodajo tudi proti hran. knjižici Ljudske posojilnice. Poizve se v podružnici »Slovenca« v Celju. (p)

Hiša in zemljišče
naprodaj ob glavni cesti Celje—Laško (Jungfrausprung). Reflektanti naj se oglase pri Vinku Golob, Košnica 29, Celje. p

Filatelija

Novi cenik znamk
za leto 1933 je izšel. — Vsebuje cene znamk 477 držav vsega sveta. Cenik pošljem zastonj. — Najstarejša trgovina znamk v Jugoslaviji: Izidor Steiner, Zagreb, Masarykova ulica 5. (r)

Živali

Konj
162 cm visok, vsestransko uporabljiv — naprodaj. Pečovnik, Glince, Tržaška cesta 23. (j)

Razno

Izrežite!
Ob 60 letnici »Slovenca« dobi vsak naročnik in čitatelj »Slovenca« zanesljivo kažoč, zakonito zaščiteni (pat. št. 9514) barometer, ako pošlje ta oglas in v znamkah Din 3.50 na upravo »Slovenca« pod šifro »Barometer«. Sprejemajo se samo pismena naročila. r

Dva prodajna lokala
elegantna, se nameravata zgraditi na zelo prometni točki ob glavni cesti v Spodnji Šiški. Trgovci interesenti naj se zglase radi informacij v pisarni »Jugotehne«, Gosposvetska cesta 1 dnevno od 14 do 16 (r)

Prodam ali zamenjam
za dolenjsko vino kolesel in par prsne opreme. — Ačkun Valentin, Trbovlje II. (r)

Trgovci z manufakturo
ki žele otvoriti krojaški atelje! Kot prikrojevalec pristopi marljiv strokovnjak z obrtno pravico in event. opremo delavnice. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod ,Strokovnjak' št. 17.666. (r)

Tuje jezike
bi se radi naučili, vendar čas, denar ali oddaljenost od šol ovirajo Vaše želje.

Toda zaokrenite stikalo dobrega radijskega aparata in uslužni strokovni učitelji cele Evrope so Vam na razpolago.

Že Radio Ljubljana sama poučuje sledeče jezike:
Ponedeljek: Srbohrvaščino
Torek: Nemščino
Sreda: Ruščino
Četrtek: Italijanščino
Petek: Francoščino
Sobota: Angleščino

Urnike in učno snov dobite v tedniku
RADIO LJUBLJANA

Obiščite našo stalno razstavo radijskih aparatov v palači Vzajemne posojilnice v Ljubljani na Miklošičevi cesti ali našo trgovino poleg Uniona.

RADIO LJUBLJANA

Prodam trgovsko hišo na glavnem trgu v Črnomlju

V hiši je dobro vpeljana trgovina z mešanim blagom. Natančnejša pojasnila se dobe pri **Jošku Povh, Novo mesto.**

Glasba

Klavirji,

pianini prvovrstnih inozemskih znamk, tudi na obroke, od 11.000 Din naprej nudi »Muzika« — Ljubljana, Sv. Petra cesta 40. (g)

Ivan Kacin
Domžale

Izdeluje pianine in harmonije za društva, orkester, cerkve. Popravlja, prenovljuje, uglašuje po zelo znižanih cenah. Tudi na delna odplačila. Zahtevajte cenik. Zaloga: Ljubljana Tabor 6

Skoraj nov gramofon

z 18 ploščami naprodaj. Ižanska cesta 89. (g)

Kratek glasovir

črn, skoraj nov, naprodaj. Dobrajc, Tattenbachova 21, Maribor. (g)

Harmonij

s 4½ oktavi in brez registrov, z lepim in močnim glasom, naprodaj za 1800 Din. Turin, Celje. (g)

Pohištvo

Kompletna jedilnica

(miza, ki se da raztegniti, 1 velika, 1 mala, kredenca, 6 stolov in 2 fotelja), skoraj nova, naprodaj v Beethovnovi ulici 4/III. - Ogled od 18—19 med tednom, ob nedeljah in praznikih od 11—12. (š)

Kompletna spalnica

in drugo pohištvo naprodaj. Gradišče št. 11. (š)

Nova spalnica

za eno osebo, s trodelno omaro, z ogledalom — ugodno naprodaj. — Fr. Iskra, Vič 16. (š)

Kupimo

Zlato

(staro zlatnino) kupujemo. M. Jankole, komanditna družba, Ljubljana, Šelenburgova 6/II. Telefon št. 30-52. (k)

Zlato in srebro

vsake vrste kupi F. Čuden, Prešernova ul. 1. (k)

Baker, medenino, cink

kupuje najugodneje Miroslav Kras, Zagreb, Sajmišna ulica. Telef. 66-49.

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah ČERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Srebrne krone

staro zlato in srebro kupuje RAFINERIJA DRAGIH KOVIN - Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina.

Vsakovrsten trd les

ev. tudi manjše množine, kupim. Ponudbe pod »Samo Ia suho blago« 17.584 na upravo »Slovenca«. (k)

Drva

bukova, suha, hrastova kupi več vagonov firma: J. Kušlan, Kranj. (k)

Svinjske kože

kupuje po dnevni ceni vsako množino J. Lavrič, usnjarija, Št.Vid pri Stični. (k)

Prodamo

Konfekcija — modal

Najceneši nakup. Anton Presker, Sv Petra cesta št 14. Ljubljana (l)

Sir trapist

samo 12 Din kg. Mlekarna, Mediatova hiša. Dunajska cesta 17. (l)

Puhasto perje

15 Din kg, čohano 32 Din kg, puh 140 Din kg, ter

volno in žimo

za modroce izredno poceni prodaja: Šega, Wollova 12 (dvorišče)

Premog, drva, koks

prodaja Vinko Podobnik, Tržaška cesta št. 16. Telefon 33-13

Kislo zelje

novo, prvovrstno, rezano in cele glavice, za sarmo v sodčkih, v vsaki množini, dobavlja po naročilu in po najnižji ceni Gustav Erklavec, Kodeljevo 10 - Ljubljana. Telefon 2591. l

Štedilnike

raznih vrst; vrtne, balkonske in stopniške ograje, dimn. vratca, brzoparilnike, nudi po najnižjih cenah ključ. podjetje **Ciril Podržaj, Ig pri Ljubljani.**

Peči na žagovino

najboljšega sistema ter solidno in trpežno izdelane, dobavlja na 8 dnevno poskušnjo R. Jakelj, Slovenjgradec. (l)

Za mal denar kupiš barve, firnež itd. pri

Drago Franz
Stari trg štev. 11

Naprodaj lestenc

iz litega železa, kombiniran z majoliko. Bleiweisova 3, pritličje. (l)

SVINJSKO MAST

od 1 kante 25 kg naprej razpošilja po povzetju a Din 13·50

Šimo S. Weiss, Osijek I

Za kakovost jamčim do zadnjega kilograma

Mal pisalni stroj

»Erika«, popolnoma nov, po izredno nizki ceni naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« št. 17.661. (l)

Pult

in nastavek se po ugodni ceni proda. Vegova ul. 2, milarna. (l)

Prodam

skoraj novo moško srednjeveliko črno suknjo in plavi suknjič. Klunova ulica štev. 12, Klanšček, Kodeljevo. (l)

Mažo za smuči

Triglav I. II. so uporabljali smučarji lansko leto z najboljšim uspehom. Poskusite enkrat domači proizvod. Dobi se v trgovini Gorec in v sportnih trgovinah. Naročila »Triglav«, Kamnik. (l)

Mestni kožuh

za gospoda, dobro ohranjen, z bisam podlogo in seal ovratnikom, naprodaj po zelo ugodni ceni (2000 Din). Ogleda se v trgovini I. Wanek, Sv. Petra cesta 9. (l)

Izvrstno vino

od 5 litrov naprej naprodaj pri **Lochert, Meljski hrib 19, Maribor.** (l)

Namizna jabolka

(kisla in sladka), najfinejših vrst, razpošilja v zabojih od 25 kg naprej — Franc Leskovšek, trgovec, Mozirje. (l)

Več ogledal

naprodaj. Poizve se v trgovini A. Persche, Marijin trg 8 (nasproti »Belega volka«. (l)

»Kodak« foto-aparat

na zvite filme, 6 × 9, dobro ohranjen, prodam za 300 Din ali pa zamenjam za smuči. Novak, Vevče št. 36, pri Ljubljani. (l)

Objektiv

G. Rodenstock Rapid — Aplanat 1:7,7, No 2 »kanonček«, ugodno naprodaj. Novak, Vevče 36 pri Ljubljani. (l)

Čevljarski stroj

(cilinder) prodam za Din 600. Ivana Dolčič, Straža, Črnuče. (l)

Štedilnik

malo rabljen — naprodaj. Ponikvar, Stožice 113 — Ježica. (l)

Kislo zelje

v vsaki množini dobavlja po najnižji ceni Martin Rotar, trgovina zelja, Ježica pri Ljubljani — telefon 3. (l)

Slomškova

tiskovna zadruga v Celju, poleg Marijine cerkve — ima v zalogi po zelo nizkih cenah mnogo vrst kompletnih jaslic kakor tudi posamezne figure. (l)

Lüke-jev

normalni album (4 zvezki) in preko 4000 različnih znamk v prvovrstnem stanju poceni prodam. Naslov v podružnici »Slov.« v Celju. (l)

Škornje

moške, štev. 42, močne, štrapacne, prodam. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 17.665. (l)

Lanene tropine

in druga krmila nudi najcenej Veletrgovina žita in moke. A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24.

Obrt

Galoše

popravlja najboljše Gumiklinika, Tyrševa 9 (Dunajska). (t)

Graviranje

Sitar & Svetek, Ljubljana, Sv. Petra cesta 18. - Strojni izdelek! Zahtevajte ponudbe! (t)

Kože v stroj

vse vrste, na podplate, notranjike, črno in rujavo gornje usnje, blank, kosmato podlogo itd., sprejema J. Lavrič, usnjarija, Št. Vid pri Stični. Surove kože pošljite na postajo

Mizar

struži in politira parkete ter popravlja vsa v mizarsko stroko spadajoča dela. — Franc Jernejčič, Moste, Pohlinova št. 15. t

Peči na žaganje

in grelne cevi za štedilnike izdeluje po nizki ceni I. Zorko, Glince-Ljubljana. (t)

REKLAMNI KOLEDARJI

v prekrasni izvršitvi najceneje pri tvrdki »PAKS« — NOVI SAD Kralja Aleksandra br. 19. Zahtevajte ponudbe!

Za zimo

in slabo vreme so **Krois-ovi čevlji** najboljši. **Maribor, Koroška 18.**

posteljne mreže

s peresi, podložene in navadne elastične izdeluje najceneje od 65 Din naprej po velikosti **Alojz Andlovic** Komenskega ul. 34 in Mestni trg 9 (poleg Skaberneta) Sprejemajo se popravila. Dostava brezplačna.

Prevajanje v razne jezike

pisma, ponudbe, razmnoževanje in prepisovanje prevzema takoj pisarna »UVIZ«, Tyrševa (Dunajska) cesta 15/I. (t)

»BRZOKUH«

prihrani 60—70% na kurivu ter Vam hitro segreje kuhinjo. Uporabljiv na vsak štedilnik. — Izdeluje **Anton Prebil** splošno ključavničarstvo **Glince 1/6**

Modroce

posteljne mreže, železne zložljive postelje, otomane, divane in tapetniške izdelke nudi najceneje RUDOLF RADOVAN tapetnik. Mestni trg 13. Ugodni nakup morske trave, žime, cvilha za modroce in blaga za prevleke pohištva.

Božična darila

na izbiro pri **J. KARLO** Maribor Trg Svobode 6

Nakup in prodaja vreč ter jute

A. Grebenc
Dunajska 36

Modroce

otomane, divane, fotelje in vse tapetniške izdelke vam nudi najceneje **Ignacij Narobe** Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 16 (pri Levu)

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri **A. & M. ZORMAN** Ljubljana, Stari trg št. 32

Čitajte in širite »Slovenca«!

Za božična darila

vsakovrstnega manufakturnega blaga po znižanih cenah dobite pri tvrdki **Feliks Skrabl, Maribor Gosposka 11**

Največje veselje za Božič so TIVAR obleke!

Najprimernejše božično darilo!

Gotovi **damski plašči** v največji izbери **mornarski plašči** v vseh velikostih **Hubertus plašči** po najnižjih cenah manufaktura in konfekcija **J. PREAC** MARIBOR, Glavni trg 13

Najvarnejše in najboljše naložite svoj denar pri

Ljudski posojilnici

reg. zadr. z n. z. **v Celju** reg. zadr. z n. z.

v novi lastni palači na oglu Kralja Petra c. in Vodnikove ul.

Stanje hranilnih vlog znaša nad 100,000.000 dinarjev

Posojila na vknjižbo, poroštvo ter zastavo pod najugodnejšimi pogoji. — Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 5000 članov-posesnikov z vsem svojim premoženjem

PERJE kg Din 10·—, 14·—, sivo skubljeno Din 24·—, 32·—, belo skubljeno Din 44·—, belo skubljeno gosje s puhom kg Din 64·—, 96·—. Beli puh Din 160·—. **Vzglavnica**, polnjena, dober gosti inlet 45 × 60 Din 20·—, 60 × 80 Din 35·—, s skubljenim 55·—. **Pernica**, polnjena 120 × 180 Din 135·—, s skubljenim Din 198·—. Vzorci brezplačno. Pošlje se po povzetju. Naročila nad Din 350·— pošljemo franko. Neprimerno blago zamenjamo ali vrnemo denar.

„POSTELJINA" n. Weiss ZAGREB, ILICA 76a

OPOZARJAMO

cenjeno občinstvo

na prodajo **manufakturnega blaga** pri tvrdki COMMERCE d. d.

Tavčarjeva ulica štev. 2, prvo nadstropje.

Cene blagu:

Tenisflanela, meter po	Din	6.50
Enobarvna flanela za damsko perilo	Din	8.—
Rožasti barhenti za jutranje obleke	Din	16.50
Zefir barhenti — svilnati karo	Din	13.—
Čisto volneni enobarvni poplini, 100 cm široki	Din	22.—
Šifon 80 cm	Din	6.—
Najfinejši šifon, 80 cm širok	Din	10.—
Platno za rjuhe 150 cm	Din	17.50
Prima domače platno 150 cm	Din	19.50
Gradl za žimnice	Din	23.—
Sevjot 140 cm	Din	30.—
Najfinejši pliši za damske plašče	Din	120.—
Pristni angleški kamgarni . . .	od Din 120.— do Din	180.—
Češki štofi za moške obleke . .	od Din 60.— do Din	90.—
Moško sukno že od	Din	50.— naprej
Damski športni štof za plašče že od	Din	35.— naprej
Posteljne odeje, šivane, že od	Din	100.— naprej

Najlepše darilo za Božič:

ostanek blaga za moško suknjo od 2.50m do 2.80 m

cel ostanek Din 200.—

✚

Naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da nas je za vedno zapustila naša nad vse ljubljena sestra in teta, gospodična

MARIJA PRIMC

zasebnica

dne 9. decembra po kratki, mukapolni bolezni, previdena s tolažili svete vere.

Pogreb bo v nedeljo 11. decembra ob 2 popoldne od doma žalosti Trnovski pristan št. 4 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 10. decembra 1932.

Globoko žalujoča rodbina LAVRIČEVA in ostalo sorodstvo.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani

✚

Sporočamo žalostno vest, da je naš dolgoletni zaslužni član občinskega odbora

ALOJZIJ JERIČ

posestnik in orožniški narednik v pokoju

umrl v petek 9. decembra ob 4 popoldne.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo 11. decembra ob pol 4 popoldne iz mrtvašnice mestnega pokopališča na Pobrežju.

Košaki-Počehova, dne 10. decembra 1932.

Občinski urad Košaki.

KURJE PERJE, NEČEHANO
kg po Din 6.— pri odvzemu 15 kg, razpošilja
VILJEM ABT, eksport — MARIBOR
Kupujem po najvišjih cenah vse vrste divjačine

Naznanilo!

Avtoprometna družba »Bistra« v Ljubljani in avtoprometna družba »Peregrin« v Kamniku sta se sporazumeli in izločili nepotrebno konkurenco na progi Motnik—Kamnik—Jarše—Ljubljana s tem, da prenehа družba »Bistra« z obratovanjem na imenovani progi z dne 12. decembra t. l. — Obenem se zahvaljuje cenj. občinstvu za naklonjenost ter se priporoča še v nadalje na progah Kamnik—Mengeš—Ljubljana, Celje—Vransko—Domžale—Ljubljana, Moravče—Domžale—Ljubljana. Na progi Kamnik—Mengeš—Ljubljana se vozni red izpremeni v toliko, da odhaja iz Kamnika zjutraj ob 7.50, in popoldne ob 13.30, ter odhaja iz Ljubljane dopoldne ob 11.50, in zvečer ob 17.30.

Išče se priča!

V nedeljo 13. novembra okoli 11 dopoldne je policijski stražnik pred kinom Matica vstopil na neki avto. Kdor je ta dogodek videl in slišal, se prosi, da se zglasi proti nagradi za zamudo v pisarni odvetnika dr. R. Krivca v Pražakovi ulici št. 15, II. nadstr. (palača Pokojninskega zavoda).

Double, modni kamgarn, Sportni! Ševiot za fine obleke in suknje. Velika izbira ugodne cene. R. MIKLAUČ „Pri Škofu" LJUBLJANA Lingarjeva ulica - Medarska ulica — Pred Škofijo

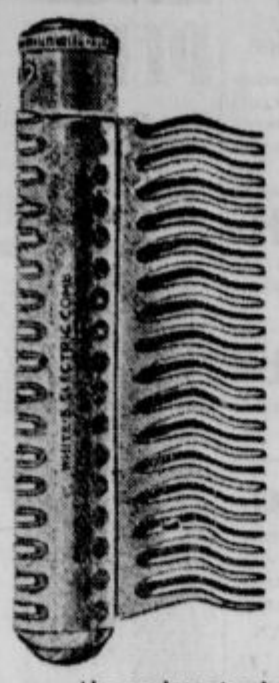

VARUJTE SVOJE LASE!

Lepi lasje so najlepši okras Vaše glave.

IMATE PRHLJAJ?
VAM SIVIJO LASJE?
VAM LASJE IZPADAJO?

Ako so korenine las še zdrave, se da temu odpomoči. Kot nebroj drugim, tako bo tudi Vam pomagal električni glavnik WHITE. Blagodejna električna struja, ki gre skozi glavnik, stori da prhljaj čez nekoliko dni izgine, sivi lasje dobe zopet svojo prvotno prirodno barvo, če so pa korenine še zdrave, bodo po redni uporabi električnega glavnika WHITE ponovno oživele in lasje začno znova rasti.

Poizkus Vas nič ne stane. Vi imate lahko 7 dni glavnik brez vsake obveze in ako v tem času ne zapazite nobenega zboljšanja ga nam lahko vrnete (v brezhibnem stanju) in mi Vam vrnemo Vaš denar po odbitku poštnine.

Cene niso zvišane!

Model STANDARD z baterijo in žarnico stane	Din 200·—
model HANDBAG z baterijo in žarnico stane	„ 100·—
Rezervna baterija za oba modela stane	„ 15·—
Rezervna žarnica za oba modela stane	„ 7·50

Naročite še danes po priloženem kuponu.

NAROČILNICA

Gospodom HINKO MAYER I DRUG, parfem, oddelek generalnim zastopnikom za električni glavnik „WHITE", Zagreb, Praška ul. 6

Pošljite mi po povzetju, z baterijo, žarnico in natančnim navodilom za uporabo
..... komadov električnih glavnikov „WHITE" model „STANDARD" po Din 200·—
..... komadov električnih glavnikov „WHITE" model „HANDBAG" po Din 100·—
(Nepotrebno prečrtajte)

Ta glavnik naročim pod pogojem, da mi vrnete moj denar, ako me glavnik, katerega Vam vrnem v teku 7 dni, popolnoma ne zadovolji.

Ime: .....
Adresa: .....

Priporočamo Vam
najboljše šivalne stroje in kolesa
Adler - GRITZNER
Švicarski pletilni stroji DUBIED
edino le pri tvrdki
Jos. Petelinc, Ljubljana
Telef. št. 2913 za vodo. Telef. št. 2913
Brezplačen pouk v vezenju. Večletno jamstvo.
Zaloga v Kranju: Trgovina Levičnik

SMUČARJI! POZOR! TURISTI!

Novost!

Dvojno trpežnost in nepremočljivost podplatov in vseh vrst čevljev, zlasti še pri gojzerjih, dosežete, ako jih impregnirate z najnovejšim, že dolgo zahtevanim preparatom »PREPAROL«.

Zahtevajte ga za ceno 12 Din po vseh trgovinah s čevlji in sportnimi potrebščinami. — Trgovci, zahtevajte ponudbe! — Zastopnike za celo banovino sprejema Z. NOVAK, Vevče pri Ljubljani. Sam poskus Vas prepriča o prednostih preparata!

Velour modni ševiot, rips, piiš za damske plašče. Velika izbira nizke cene. R. MIKLAUČ „Pri Škofu" LJUBLJANA Lingarjeva ulica - Medarska ulica — Pred Škofijo

Bliža se Božiček!

Posetite staroznano trgovino

F. M. Schmitt

Ljubljana, Pred Škofijo 2, Lingarjeva 4.

da se prepričate o veliki izbiri, nizkih cenah vsakovrstnih božičnih daril!

Dr. Oetker jev pecilni prašek za božične kolače

Kako se veselim noči,
ko bom spal na mehkem, udobnem spalnem fotelju, ki sem ga kupil pri

Telefon 2042

FRANC JAGER, tapetnik Sv Petra nasip 29

Renomirana in znana trgovina s čevlji R. Đukašinović
Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Vam nudi tudi sedaj čevlje prvovrstnega solidnega dela, lepe fasone, najprimernejše oblike za hojo po najnižjih možnih cenah in v največji izbiri.

Čevlji za gospode samo . .	Din 98·— do 198·—
Čevlji za dame samo . . .	Din 98·— do 198·—
Prvovrstni smučarski čevlji	Din 298·—

Prvovrstni škornji za gospode, dame in deco po meri. Čevlji po meri in reparature hitro in poceni!

Št. 4802.

Razpis dveh ustanov

Schwann Marije

za sirote državnih uradnikov po nekaj nad 2000 Din letno.

Pravico do tekmovanja za podporo imajo **samo sirote državnih uradnikov**, ki so: a) preko 50 let stare, b) brez imovine, c) samske, č) moralno neoporečne in d) ki ne prejemajo od države nikake podpore ali pa največ 2400 Din letne miloščine.

Prošnje s potrebnimi dokazili za pravico do tekmovanja naj se vložе pri podpisanem župnem uradu, ki daje vsa tozadevna pojasnila, najkasneje **do 27. decembra 1932.**

Na prošnje brez dokazil ali na prepozno vložene prošnje se ne bo oziralo.

Župni urad sv. Petra v Ljubljani, dne 7. grudna 1932.

Jan. Petrič, župnik.

Zahtevajte takoj knjigo o moji
novi umetnosti prehranjevanja,
ki je že marsikoga rešila. Ona more poleg vsakega načina življenja pomagati da se bolezen hitro premaga. Nočno znojenje in kašelj prenehata, teža telesa se zviša ter po poapnenju sčasoma bolezen preneha.

Resni možje
zdravniške vede potrjujejo prednost te moje metode in jo radi priporočajo. Čim prej začnete z mojim načinom prehranjevanja tem bolje.

Popolnoma zastonj in poštnine prosto
dobite mojo knjigo, iz katere boste črpali mnogo koristnega. Ker moj založnik razpošilja samo
10.000 komadov brezplačno.
Pišite takoj,
zadošča dopisnica na spodnji naslov!
Zbirnica za pošto:
GEORG FULGNER, Berlin-Neukölln,
Ringbahnstrasse 24., Abt 516.

Provandein

Opozorilo prešičerejcem!

Znameniti belgijski preparat, znan širom sveta, ki preprečі bolezni pri svinjah in jih zredi za 2—3 mesece poprej.

Tovarna tega izvrstnega preparata je v želji, da ga porabljajo vsi rejci, vsled krize sklenila, da ponovno zniža cene.

Izkoristite priliko in kupite takoj pri Vašem trgovcu originalno škatlijo ca. 880 gramov, ki stane sedaj samo Din 25·—, in hitro se bodete prepričali o istinitosti naših trditev.

GARANCIJA. V slučaju neuspeha vzamemo neizrabljeno količino nazaj in vrnemo ves denar.

Ako ga v Vašem mestu ne dobite, pišite nam in mi Vam pošljemo vsako količino.

Navodilo uporabe se nahaja v našem jeziku v vsaki škatlji.

Generalni zastopnik za Dravsko banovino
Josip Junc, Ljubljana, Vrtača 4

Za vsa zavarovanja pride v poštev le

Vzajemna zavarovalnica
Ljubljana
v lastni palači ob Miklošičevi in Masarykovi cesti

ZAVARUJE: 1. požar, 2. vlom, nezgode, jamstvo, kasko, steklo, zvonove, 3. življenjska zavarovanja v vseh modernih kombinacijah, posmrtninsko zavarovanje »Karitas«

Zavarujte sebe in svoje imetje edino pri domači slovenski zavarovalnici.

381

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA

BRZOJAVNI NASLOV: GOSPOBANKA — **D. D. V LJUBLJANI (MIKLOŠIČEVA CESTA 10)** — TELEFON ŠTEV. 2057, 2470, 2979

PODRUŽNICE: Bled, Novi Sad, Kranj, Šibenik, Maribor, Kočevje, Celje, Sombor, Djakovo, Split.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje

Poslovne zveze s prvovrstnimi zavodi na vseh tržiščih v tuzemstvu in inozemstvu

Za »Jugoslovansko tiskarno« v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Franc Kremžar.